

NÁRODNÍ STRATEGICKÝ REFERENČNÍ RÁMEC ČR 2007-2013

Červenec 2007

OBSAH:

Úvod: Příprava dokumentu a realizace principů partnerství..	4
1. Pozice ČR v Evropské unii	6
2. Národní hospodářský vývoj ČR v kontextu EU	6
2.1. Ekonomická výkonnost	6
3. Socioekonomická analýza	8
3.1. Podnikání, výzkum, vývoj a inovace	8
3.2. Rozvoj lidských zdrojů a situace na trhu práce, informační společnost	10
3.3. Dostupnost dopravy	15
3.4. Životní prostředí	17
3.5. Cestovní ruch a kultura	21
3.6. Veřejná správa	22
4. Regionální rozvoj	23
4.1. Sídelní struktura, urbánní problematika	23
4.2. Shrnutí příčin hlavních regionálních disparit	25
4.3. Shrnutí regionálních disparit a klasifikace regionů	26
5. SWOT analýza	27
Silné stránky	27
Slabé stránky	27
Příležitosti	28
Hrozby	29
6. Zhodnocení dopadu realizace programů 2004-2006	31
7. Strategie pro období 2007-2013	33
7.1. Výchozí diskuse o formování strategie	33
7.2. Strategie	35
I. Strategický cíl: Konkurenceschopná česká ekonomika	38
II. Strategický cíl: Otevřená, flexibilní a soudržná společnost	43
III. Strategický cíl: Atraktivní prostředí	53
IV. Strategický cíl: Vyvážený rozvoj území	57
8. Operační programy	71
<i>Cíl Konvergence</i>	71
8.1. Operační program Podnikání a inovace	71
8.2. Operační program Výzkum a vývoj pro inovace	71
8.3. Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost	72
8.4. Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost	72
8.5. Operační program Životní prostředí	73
8.6. Operační program Doprava	73
8.7. Integrovaný operační program	74

8.8. Regionální operační programy	75
8.9. Operační program Technická pomoc	76
<i>Cíl Regionální konkurenční schopnosti a zaměstnanost .....</i>	<i>76</i>
8.10. Operační program Praha–Konkurenční schopnost	77
8.11. Operační program Praha–Adaptabilita	77
<i>Cíl Evropská územní spolupráce .....</i>	<i>77</i>
8.12. OP Česká republika–Svobodný stát Bavorsko 2007-2013 ..	77
8.13. OP Svobodný stát Sasko– Česká republika 2007-2013	78
8.14. OP Rakousko– Česká republika 2007-2013	78
8.15. OP Slovenská republika– Česká republika 2007-2013	78
8.16. OP Česká republika–Polská republika 2007-2013	79
8.17. Operační program nadnárodní spolupráce	79
8.18. Operační program mezi regionální spolupráce	79
8.19. Nastavení technických rozhraní operačních programů	79
9. Zaměření politiky hospodářské a sociální soudržnosti a její vazba na rozvoj venkova a rybářskou politiku	86
9.1. Zemědělská politika rozvoje venkova	86
9.2. Aktivity Evropského rybářského fondu	88
9.3. Koordinace spolupráce řídicích orgánů	89
10. Makroekonomický model	90
11. Řízení koordinace politiky hospodářské a sociální soudržnosti	92
11.1. Instituce koordinace	92
11.2. Koordináční mechanismy	92
11.3. Činnost institucí	94
11.4. Monitorování avým žadatelů	96
11.5. Administrativní kapacita 2007-2013	98
11.6. Implementační soustava operačních programů	99
12. Systém finančních toků u strukturálních fondů a Fondus soudržnosti	101
13. Adicionalita pro cíl Konvergence v období 2007- 2013	102
14. Ex-ante hodnocení NSRR	105
15. Posouzení vlivů NSRR na životní prostředí	117
15.1. Postup a výstup posouzení	117
15.2. Zapojení veřejnosti do SEA	118
15.3. Závěry SEA NRP/NSRR	119

ÚVOD: PŘÍPRAVA DOKUMENTU A REALIZACE PRINCIPU PARTNERSTVÍ

Národní strategický referenční rámec 2007-2013 byl připravován při respektování principu partnerství v souladu s článkem 11 nařízení Rady (ES) č. 1083/2006, o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu a Fondu soudržnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1260/1999 (dále jen „obecné nařízení“).

MMR zajišťovalo celkovou koordinaci přípravy ČR na programové období 2007-2013 včetně zpracování Národního rozvojového plánu (NRP) a Národního strategického referenčního rámce (NSRR). V průběhu tohoto procesu byl kladen důraz na zajištění funkčního partnerství jako jednoho z klíčových předpokladů efektivního využívání pomoci ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti EU. Nejvýznamnější nástroj koordinace se stal Řídící koordinativní výbor (ŘKV), jehož prostřednictvím jsou do procesu přípravy a čerpání strukturálních fondů a Fondu soudržnosti zahrnuti všichni relevantní partneři. Předsedou výboru se stal ministr pro místní rozvoj, členy pak jsou zástupci včetně příslušných resortů, územní samosprávy (reprezentované kraji, včetně hl. města Prahy a zástupci Svazu měst a obcí), hospodářských a sociálních partnerů, vzdělávacích institucí a neziskového sektoru. Jako hosté se jednání ŘKV pravidelně zúčastňují také zástupci Svazu českých a moravských výrobních družstev, Agrární komory ČR a Akademie věd ČR. Jednotlivé instituce jmenovaly své zástupce na tak vysoké úrovni, aby byl ŘKV schopný říjmat důležité rozhodnutí. Od května 2005 do dubna 2007 se ŘKV sešel ke svému jednání devětkrát.

Jmenovaní zástupci partnerských organizací se aktivně zapojili do přípravy strategických dokumentů pro programové období 2007-2013, a to především formou připomínkování předložených verzí strategických a programových dokumentů. Připomínky byly prezentovány na jednání pracovních skupin. Následně byly zpracovány do příslušných dokumentů, jež v konečné fázi podléhaly schválení ŘKV.

Partneři se účastnili i závěrečného připomínkového řízení. Mezi jejich hlavní připomínky patřil požadavek, aby sociální partneři byli zastoupeni v nově vytvořených strukturách řízení koordinace politiky hospodářské a sociální soudržnosti v ČR, neboť i v minulém období se tento přístup prokázal jako přínosný. Se zapojením partnerů se počítá v rámci Monitorovacích výborů a Pracovních skupin pro řešení jednotlivých otázek implementace. Partneři vznesli také požadavek na lepší provázanost analýzy a strategie dokumentu. Další připomínky byly formálního či formulačního charakteru (doplňování SWOT analýzy, využití aktuálnějších dat, lepší formulace cílů). Všechny tyto připomínky byly akceptovány a do dokumentu zpracovány. Upřesnění jdoucích nad rámec NSRR a týkajících se konkrétnějších operačních programů bylo doporučeno další jednání s řídicími orgány.

Velmi úspěšně probíhala spolupráce se státními neziskovými organizacemi. V rámci projektu Technické pomoci Rámce podpory Společnosti „Oponentura a doporučení návrhům NRP a NSRR 2007-2013 realizované neziskovým sektorem a informační kampaň pro neziskový sektor“, který realizovalo Centrum pro komunitní práci, probíhal proces připomínkování strategických dokumentů členy státních neziskových organizací. Součástí projektu byly například workshopy, kulaté stoly, semináře a pracovní jednání dotčených a zainteresovaných partnerů realizované v jednotlivých regionech ČR.

Dne 16. ledna 2006 se konalo veřejné projednání NRP 2007-2013. Veřejné projednání NSRR proběhlo 27. listopadu 2006. Tyto dokumenty jsou dostupné na stránkách uvedených strukturálních fondů a Fondu soudržnosti (www.strukturalni-fondy.cz) či na dalších internetových stránkách partnerských organizací.

Rovněž nastavení kritérií pro výběr projektů bude prováděno na základě konzultačního procesu s hospodářskými a sociálními partnery. Spartnery jsou dále organizovány semináře a školení pro žadatele, jejich prostřednictvím jsou představovány operační programy široké veřejnosti, informace jsou vyvěšovány také na internetových portálech NNO.

Mezi partnery se řadí zástupci NNO, dále Hospodářská komora, Český statistický úřad, Agrární komora, Svaz měst a obcí, Družstevní asociace, Svaz průmyslu a dopravy, Českomoravská komora odborových svazů, Konfederace zaměstnavatelských a podnikatelských svazů, Česká konference rektorů, Rada vlády pro NNO, Rada vlády pro výzkum a vývoj, Rada vlády pro rozvoj lidských zdrojů (poslední dvě zmíněvané instituce byly nově členěny do struktur MŠMT).

1. POZICE ČR VE EVROPSKÉ UNII

Desetimilionová ČR patří v rámci Evropské unie ke středně velkým zemím (viz *Tabulka 1 v příloze*) a zaujímá v ní geograficky, ekonomicky i politicky významnou polohu¹. Její průmysl, doprava a osídlení podstatným způsobem ovlivňují životní prostředí v řadě dalších evropských států, její dopravní síť má bezprostřední význam pro hospodářské propojení států střední Evropy a jejich konkurenční schopnost i rozvoj velkých průmyslových a inovačních klastrů.

ČR v rámci EU

Po roce 1989 prošla ČR významnými politickými, ekonomickými a sociálními změnami, jejichž vyvrcholením byl vstup do Evropské unie 1. května 2004. Zapojení ČR do evropského prostoru zrychlilo její ekonomický růst. ČR konverguje směrem k vyspělejšími zemím světa. ČR byla v roce 2005 Světovou bankou rekválifikována jako rozvíjející se země. Přestože úspěchy se ČR potýká s řadou vážných problémů, které dlouhodobě ohrožují její konkurenční schopnost a sociální soudržnost i plné využití jejího lidského a hospodářského potenciálu. Jejich řešení je předmětem systematických kroků české vlády, jež jsou obsaženy zejména v „Konvergenčním programu“², v „Národním programu reform“³ (Národní lisabonský program 2005-2008, z října 2005, NPR) a v „Národním rozvojovém plánu pro období 2007-2013“⁴ (únor 2006).

Bariéry konkurenční schopnosti

V části B přílohy je uveden popis vazby strategických cílů NSRR a opatření NPR.

Vazba NPR

2. NÁRODOHOSPODÁŘSKÝ VÝVOJ ČR V KONTEXTU EU

2.1. Ekonomická výkonnost

Aktuální analýza hospodářského vývoje ČR v kontextu EU a světové ekonomiky je obsažena v Konvergenčním programu ČR. NSRR se na Konvergenčním programu plně odvolává a zdůrazňuje jeho několik podstatných bodů.

Česká ekonomika

ČR se řadí do skupiny zemí EU s nižší ekonomickou výkonností, měřeno HDP/osobu v paritě kupní síly (viz *Graf 1 v příloze*), která se však postupně zvyšuje (viz *Tabulka 2 v příloze*). Česká ekonomika je ekonomikou s vysokou mírou otevřenosti a je charakterizována výraznou orientací zahraničního obchodu na členské země EU. Obchodní bilance se od roku 2002 postupně zlepšuje, přičemž růst exportní výkonnosti je nadále silně závislý na výkonnosti firem vlastněných zahraničními investory a není zatím dostatečně podpořen malými a středními podniky.

Struktura ekonomiky

Silný příliv říjmých zahraničních investic z posledních sedmi let podstatně změnil charakter české ekonomiky a zvýšil její konkurenční schopnost. Bude ohrožení spočívá v tom, že nízká nákladová strategie některých zahraničních investorů může vést k jejich odchodu z ČR, což by přineslo vážné sociální důsledky. Zhodnocování českého vnitřního trhu a právně konkurenční schopnosti

PZI, MSP, exportní potenciál

¹ Česká republika hraničí s Polskem (761,8 km), Německem (810,3 km), Rakouskem (466,3 km) a Slovenskem (251,8 km).

² Convergence Programme of the Czech Republic (an updated version) – March 2007, http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/hs.xml/conv_program.html

³ http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/NPR_CZ_102005_.pdf

⁴ http://www.strukturalni-fondy.cz/uploads/old/11411_22325.materi-l-nrp---iii.-nrp-upraveny---str-113-a-124.pdf

oborů snízkou produktivitou práce a nízkonákladovou strategií, využívající převážně domácí zdroje. Proudřitelnost růstu je nutným elementem stávající strategie a zaměřit se na posilování konkurenční schopnosti jejich zdrojů.

Mezi pozitivní faktory silným vlivem na dynamiku české ekonomiky patří řada nebo pravděpodobně budou patřit zejména:

Příležitosti

- synergické efekty realizace politiky opatření NPR a NRP a dalších záležitostí vlády, využití prostředků z evropských fondů, dopady modernizace infrastruktury, rozvoj znalostí a dovedností české populace, zvýšení její zaměstnatelnosti a počtu aktivních let, zefektivnění institucionální struktury a modernizace veřejné správy i správy podniků,
- přijetí eura, jež sice krátkodobě může vyvolat některé problémy, ale dlouhodobě vytvoří podmínky pro prohloubení a završení ekonomické integrace ČR do eurozóny a intenzifikaci vzájemné kooperace ekonomických subjektů, odstraní nákladnou konverzi a umožní bezproblémové řešení cenových informací a posílí fiskální a nominální měnovou disciplínu,
- doposud nižší cenová hladina a nižší personální náklady ve srovnání s vyspělými zeměmi EU, avšak tato výhoda se ekonomickým růstem, nárůstem bohatství a prosperity a postupující liberalizací trhu neustále snižuje a musí být nahrazována kultivačními faktory ovlivňujícími dlouhodobou konkurenční schopnost.

Mezi stále přítrvávající negativní faktory ovlivňující dynamiku české ekonomiky patří především:

Bariéry

- špatná vymahatelnost práva a nedostatečně rozvinuté institucionální struktury podporující moderní podnikání v globálním kontextu,
- nedostatečný soulad mezi potřebami zaměstnavatelů a kvalifikací pracovní síly i nabídkou vzdělávacích institucí,
- nedostatečně rozvinuté inovační procesy ovlivňující konkurenční schopnost podniků,
- málo efektivní veřejná správa,
- regionální disparity a postupné zhoršování rozvojového potenciálu některých regionů,
- nedostatečné vybavení dopravními a dalšími infrastrukturními sítěmi,
- nedostatečné využívání alternativních finančních zdrojů ve fázích zakládání a startování podnikatelských aktivit.

Zásadním problémem, který silně ovlivňuje schopnost ČR realizovat dlouhodobé záměry reformy a opatření na podporu naplnění cílů Lisabonského procesu, je dlouhodobá udržitelnost veřejných financí. Tento problém je podrobně analyzován v Konvergenčním programu a je třeba upozornit, že bude právě v příštím plánovacím období silně ovlivňovat schopnost ČR financovat potřebné národní programy v plném rozsahu.

3.SOCIOEKONOMICKÁANALÝZA

3.1.Podnikání,výzkum,vývojainovace

3.1.1.Podnikání

Podnikatelské prostředí prošlo od roku 1989 zásadními změnami. Prakticky byla ukončena privatizace a pokračuje tržně determinovaná restrukturalizace celé komerční sféry. Přesto v české ekonomice existuje velký rozdíl v produktivitě práce protinejrozvinutějším zemím (viz

Podnikatelské prostředí obory

Graf 2 v příloze). Strukturu české ekonomiky zásadně formoval příliv přímých investic (viz *Tabulka 3 v příloze*) do sféry průmyslu (strojírenství–automobilový průmysl, elektronika a elektrotechnika, chemie) i služeb (především telekomunikace a finančnínictví). Podíl podniků pod zahraniční kontrolou na tvorbě HDP dosáhl v roce 2005 37,7% a má zásadní vliv na růst produktivity práce v komerční sféře.

Významnou roli v české ekonomice hrají malé a střední podniky (MSP), které podle údajů z prosince 2004 tvoří 99,85% všech subjektů podnikajících v ČR a zaměstnávají 61,5% celkového počtu zaměstnanců. V roce 2004 vytvořily 35% HDP, podílely se 50,5% na všech investicích vybraných v ČR a 34,3% na celkovém objemu exportovaného zboží a služeb⁵. V ČR se projevují příznaky duální ekonomiky, jejíž stinnou stránkou je zastávání MSP kontrolovaných domácími subjekty, což se projevuje jejich slabou úrovní inovací, nízkým podílem tržeb na domácím trhu, malou úspěšností na zahraničních trzích a nedostatečnou intenzitou vazeb se zahraničními firmami doma i v mezinárodních sítích.

Role MSP

V případě existence duální ekonomiky je hospodářství váženo zejména segmentem velkých podniků, často zahraničními vlastníky. V případě malých podniků jde o významnou hrozbu budoucnosti, kterou se daří jen velmi pomalu přehodnotit.

Rozvoj podnikatelských aktivit (viz *Tabulka 4 v příloze*) oslabuje nedostatečná spolupráce mezi podnikatelským sektorem a výzkumnými institucemi a školami, neuspokojivá podpora rozvoje aplikovaného výzkumu a tím spojené infrastruktury, slabá podpora rozvoje transferu technologií a vývoje vlastních technologií, nedostatečná úroveň znalostí spojených s moderními metodami řízení a fungování firem, nedostatečná flexibilita a problémy s kvalifikací pracovní síly v důsledku nedostatečné provázanosti vzdělávacího systému a požadavků trhu práce.

Problémy inovačního procesu

Novým impulsem pro posílení konkurenceschopnosti MSP je budování tzv. technologických inovačních center. Kromě toho, že nabízejí specializovaná pracovní místa pro kvalifikované a vysoce kvalifikované pracovníky, umožňují difuzi nejmodernějších technologií a měkkých typů inovací do ČR a poskytování vysoce specializovaných služeb nejen pro zahraniční, ale i české subjekty, a to včetně poradenství.

Inovace MSP

V průběhu roku 2005 a 2006 dochází ke zlepšení právních a institucionálních podmínek pro podnikání. Inadále je však souhrnný index podmínek pro podnikání v ČR výrazně podprůměrem EU (viz *Graf 3 v příloze*).

⁵Zpráva o vývoji MSP a jejich podpoře v roce 2004.

3.1.2. Výzkum a vývoj a inovace

<p>Situaci v oblasti výzkumu a vývoje (V&V) významně charakterizuje relativně nízký podíl celkových výdajů na V&V na celkové výši HDP. Vyspělé země EU vydávají na výzkum a vývoj 2-3% HDP, zatímco v roce 2005 vydávala ČR na výzkum a vývoj celkem cca 1,42% HDP.</p>	<p><i>Výdajena V&V</i></p>
<p>Ocelková situace v řadě pozic ČR v souhrnném hodnocení inovačního prostředí (viz Graf 4 v příloze). ČR shodnotou souhrnného inovačního indexu 0,26 významně zaostává za průměrem EU-25 (0,42).</p>	<p><i>Srovnáníse světem</i></p>
<p>Zapojení domácích soukromých zdrojů je nedostatečné a zvláště negativně se projevuje nízký podíl zahraničních zdrojů a financování V&V, který v roce 2005 činil necelá 4%, tj. poloviční hodnotu průměru EU-25. Jednou z příčin je nedokončená restrukturalizace průmyslu. Výdaje ve veřejném sektoru do oblasti V&V se vzhledem k nejvyššímu zastoupení výzkumných kapacit výrazně koncentrují v Praze (viz Tabulka 5 v příloze), zatímco konkurenceschopnost a zaměstnanost řady krajů je oslabena přílišnou vzdáleností od výzkumných a vývojových kapacit.</p>	<p><i>Kapacity V&V v Praze</i></p>
<p>Negativně působí stav kapacit ve V&V včetně výzkumné infrastruktury lidského kapitálu a jeho motivace. Českou republiku v oblasti výzkumu podobně jako řadu jiných zemí ohrožuje tak zvaný „brain drain“. V oblasti „high-tech“ chybí systematické propojení univerzit a akademických ústavů a podniků, schází skutečná centra excelence využívající akademické a firemní kapacity k rozvoji technologických oborů s vysokým růstovým potenciálem.</p>	<p><i>Stav kapacit V&V</i></p>
<p>Tuzemské firmy také většinou nemají o kvalitě v dědeckých pracovištích potřebný přehled. Důvodem je zejména nedostatek motivace k patentování a hledání patentovatelných a dalších v praxi uplatnitelných výsledků vzhledem k častému nezájmu podnikové sféry o inovace a zavádění zejména náročných technologií, dále malá podpora inovativního podnikání (absencí rizikového kapitálu a dalších sofistikovaných finančních nástrojů podpory podnikání), nedostatečné manažerské znalosti a schopnosti efektivně hospodařit s duševním vlastnictvím u akademických i výzkumných institucí a v podnicích, finanční náročnost patentové procedury a zejména přílišná držování u děleného patentu.</p>	<p><i>Nástrojepro inovace</i></p>
<p>V ČR je nedostatečná infrastruktura v oblasti transferu technologií. Existuje pouze několik center, která plní svou funkci při transferu technologií odpovídajícím způsobem. Přestože v minulých letech byl podporován vznik vědeckotechnických a technologických parků, kterých vzniklo přibližně 30, tyto parky dosud neposkytují služby na stejné úrovni a ve stejné kvalitě jako ve vyspělých zemích, kde se zaměřují na přenos technologií a poznatků, zakládání nových „start-up“ nebo „spin-off“ firem.</p>	<p><i>Transfer technologií</i></p>
<p>V ČR se rozvíjí inovační klastry a jeho podpora nachází v začátcích. Skutečně inovační klastry, které by zvýšily možnosti MSP dosáhnout jak vlastní, tak i „zakázkový“ výzkum a vývoj i na výchovu odborných i vedoucích pracovníků a na dlouhodobou kooperaci s výzkumnými institucemi a vysokými školami, v ČR téměř neexistují. Vážným problémem některých českých univerzit a výzkumných institucí i podniků je jejich nedostatečné zapojování do mezinárodních sítí</p>	<p><i>Infrastruktura pro V&V a inovace</i></p>

⁶ Podle tzv. souhrnného inovačního indexu, zahrnující 17. indikátorů ze čtyř oblastí (European Innovation Scoreboard, 2004).

výzkumu a inovací a v jejich rámci nízká schopnost využívat nejen finanční zdroje, ale i přístrojové vybavení špičkové úrovně. Mimo velká centra (zejména Praha, Brno, Ostrava) je mimořádně obtížné nejen zvýšit tuto schopnost na srovnatelnou úroveň, ale vytvářeti další regionální inovační systémy. V menších centrech (např. Liberec, České Budějovice, Zlín) je možno nalézt dílčí pracoviště, jejichž další rozvoj je podmíněn zapojením do inovačních sítí.

V ČR není rozvinut systém financování inovačního podnikání prostřednictvím rizikového kapitálu, téměř neexistují investice typu „pre-seed“, „seed“, „start-up“ kapitál, které jsou klíčovými prvky rozvoje činnosti spin-off podobných firem. Business Angels, eventuálně jejich sítě (Business Angels Network), se vyskytují v ČR jen výjimečně.

*Financování
inovací*

3.2. Rozvoj lidských zdrojů a situace na hraniční informační společnosti

3.2.1. Demografický vývoj a zdravotní stav populace

Za posledních 11 let se celkový počet obyvatel snížil o více než 100 000 (v roce 2006 se pohybovala na úrovni 10,2 mil. obyvatel). Vážným problémem je stárnutí obyvatelstva a s tím spojená nutnost zejména důchodové reformy a potřeby zvyšování zaměstnanosti starších ročníků.

*Demografický
pokles*

Dalším problémem je nerovnoměrná věková struktura, charakteristická posunem silných poválečných ročníků k důchodovému věku, a přetrvávající nízká fertilita nezabezpečující úroveň prosté reprodukce obyvatelstva (viz Tabulka 6 v příloze). Účelným dlouhodobým opatřením i z pohledu sanace veřejných financí je zajištění změny chování populace ve smyslu preference zdravého životního stylu a efektivní fungování systému zdravotní a sociální péče.

*Stárnutí
populace
veřejné
finance*

Naděje dožití po roce 1990 výrazně vzrostla a blíží se úrovni vyspělých zemí (viz Graf 5 v příloze). Zdravotní stav populace, který významně ovlivňuje délku pracovní aktivity, je nepříznivě omezen zvyšováním četnosti invalidizujících chronických neinfekčních nemocí⁷. Přestože poskytovaná zdravotní péče je v současné době na odpovídající odborné úrovni, je třeba systém modernizovat a zefektivnit jak z pohledu ekonomického, tak odborného. Hoššíroce uplatnit moderní poznatky ve zdravotnické praxi (vytvoření systému přenosu poznatků V&V do sféry péče o lidské zdraví). Celkové výdaje na zdravotní péči v roce 2005 dosáhly 7,0 % HDP (příměr EU-25: 8,9 %), vyjádřeno absolutní částkou uváděnou v paritě kupní síly na obyvatele dosáhly 57,4 % příměru EU-25.

*Veřejné
zdraví*

Perspektivou pro zlepšení zdraví populace je důraz na preventivní opatření, včetně rehabilitační a propagace zdravého životního stylu, která pozitivně ovlivňují reálně dosažitelnou délku aktivního pracovního života, což je nezbytné pro udržení a další zajištění důchodového systému.

Prevence

Problematika rozvoje lidských zdrojů úzce souvisí s vývojem mezinárodní migrace, počet cizinců s povoleným pobytem po roce 1990 s výjimkou roku 2000 výrazně vzrostl, v současnosti je evidováno cca 250 000 cizinců s povoleným pobytem. Česká společnost ale dosud byla národnostně mimořádně homogenní a přítomnost většího počtu cizinců na jejím území je pro ni novou skutečností, na

Imigrace

⁷ ČR má jednu z nejvyšších úmrtností na rakovinu u obyvatel v produktivním věku (25-64 let), nejvyšší prevalenci cukrovky (6,5%), nejčetnější hospitalizace pro nemocnění oběhové soustavy a v jejich důsledku také nejvyšší úmrtnost. Dalším závažným faktorem ohrožujícím zdraví jsou úrazy, vysoká spotřeba alkoholu a tabákových výrobků.

kterou budeme s te adekvátn ě reagovat.

3.2.2. Vz d ělávání

Tradiční silnou stránkou ěeské populace je vysoký stupe ň dosaženého zejména vyššího středního vzd ělání a velmi nízký počet ob ěanů jen s ukon ěeným základním vzd ěláním (viz Graf 6 v p říloze). Naopak slabinou je pom ěrně nízké zastoupení vysokoškolsky vzd ělaných osob v populaci, a to i p řes vzestupný trend a rozší řující se p řístup terciárnímu vzd ělávání soub ěasné doby.

Vzd ělání
trh práce

Z hlediska sou ěasných a zejména budoucích požadavků ů trhu práce dosavadní systém a struktura vzd ělávání a odborné p řípravy vykazují řadu závažných nedostatků, zejména:

Nedostatky
vzd ělávání

- nesoulad mezi poptávkou na trhu práce a nabídkou u ěbních a studijních oborů a vzd ělávacích programů, který je do zna ěné míry také zp ůsoben absencí kvalifikovaných kapacit pro p ředvídání zm ěn poptávky na trhu práce, p řípadně také nedostatečným uplat ňováním znalostí p ři řízení intervencí v oblasti trh práce;
- úroveň dosažených znalostí a zejména dovedností neodpovíd á sou ěasným nárokům a snižuje budoucí adaptabilitu na zm ěny trhu práce, p řetrvává vzd ělávání zam ěřené spíše na objem znalostí, míra individualizace je nízká, absolventi nedisponují klíč ovými kompetencemi zásadními pro trh práce;
- dlouhodobě omezená kapacita terciárního vzd ělávání, které se postupně otvírá rostoucí poptávce⁸. Vážným problémem nadále z ůstává struktura a obsah terciárního vzd ělání a jeho internacionalizace (viz Graf 7 v p říloze). Počet absolventů technických a p řírodovědných oborů je nedostatečný. Neefektivní a komplikovaný je proces vstupu absolventů škol do prvních zam ěstnání, jenž je doprovázen zcela nedostatečnou sou ěinností a komunikací mezi školami a zam ěstnavateli;
- vážným problémem vzd ělávacího systému je nedostatečně rozvinuté a málo efektivní jazykové vzd ělávání, které vážně brzdí nejen internacionalizaci ěeského podnikání, výzkumu a vývoje, inova ční a marketinkovou úsp ěšnost podniků, ale také integraci ěeské populace do struktur informálních vztahů v rámci EU. Sp řibýváající mpo ětem cizinců dlouhodob ě žijících na území ČR se do pop ředí dostává rovn ěž problematika efektivní výuky ěeského jazyka pro cizince;
- nedostatečným zp ůsobem je podporováno vzd ělávání pro rozvoj podnikatelských dovedností ve znalostní ekonomice, zejména klíč ových kompetencí zam ěřených na schopnost podnikatelského myšlení a iniciativy;
- systém dalšího vzd ělávání je nedostatečně rozvinut a není p řizpůsoben potřebám a možnostem dosp ělých ani potřebám zam ěstnavatelů⁹; obecn ě účast dosp ělých na dalším vzd ělávání je nízká;
- celkové výdaje na vzd ělání silně limitují realizaci reformních zám ěrů v této oblasti. ČR zaostává za rozvinutými zeměmi ve veřejných výdajích na vzd ělávání. Podíl t ěchto výdajů se pohyboval v roce 2004 na úrovni 4,4 % HDP, zatímco p řům ěr EU-15 cca 5,4%.

⁸ V akademickém roce 2004–2005 počet zapsaných studentů VŠ dosáhl již téměř 50% v ěkové skupiny.

⁹ Nadalším vzd ělávání se vsou ěasností častěji zhruba 6% obyvatel ve věku od 25 do 64 let, což je jeden z nejnižších podílů v EU. ČR s ip řipojila k cílům Lisabonské strategie, kterém j. stanovují,

Odkonku2006jsounastartoványzásadnízm ěnyvsystémuvzd ělávání:

- programzvýšenípo ětugymnázíiaalyceí, kterémajíumožnitlepší řípravu na vyšší odborné a vysokoškolské vzd ělávání a navazující celoživotní učení;
- kurikulárníreformavzd ěláváníaodbornép řípravy, kterájižbylazahájena a která má p řínést podstatnou modernizaci a zpružn ění obsahu i metod vzdělávání, zejména zhlédiska vybavení absolvent ů klíčovými kompetencemi(dovednostmi);
- posílení jazykového vzd ělávání všech skupin osob soglehem na významnouoliangli ětiny–vizNárodníplánvýukycizíchjazyk ů;
- vyššíaefektivnějšívyužitív ěřejnýchkapacitškolstvíiprodalšívzd ělávání a odbornou řípravu, což je stimulováno též snížením počtu narozených dětívposledníchletech;
- přijetí zákona ě. 179/2006 Sb., o ov ěřování a uznávání výsledk ů dalšího vzdělávání a o zm ěn ě n ěkterých zákon ů, který umož ňuje zhodnotit vzdělánídosaženémimovzd ělávácísoustavutransparentnímaobjektivním způsobemov ěřujedosaženéhovzd ělánímimovzd ělávácísystémavytvá ří účastníkůdalšíhovzd ěláváníp ředpokladyprolepšíuplatnitelnostnatru práce;
- vytvoření efektivního systému prostupného terciárního vzd ělávání, který máumožnitvyššíflexibilitustudia(kratšícykly, možnostp řestupů,p řístup kestudiuvkterémkoliv ěkuanakterekolivúrovni).

*Příležitosti
voblasti
vzdělávání*

Prorealizacit ěchtözám ěřůbudenezbytnámásivnífinan ění, řídicía intelektuální podpora–zejménaracionálnívyužití,„bestpractice s“úsp ěšnýchzemíEU.

3.2.3.Situacenatrhu práce

Zaměstnanost

Míra zaměstnanosti se pohybuje nad průměrem EU (vroce 2005 dosahovala hodnoty 64,8%, muži 73,3% a ženy 56,3%¹⁰), od poloviny 90. let klesá, v posledních letech spíše stagnuje. Kvýrazným zm ěnám došlo od roku 1990 ve struktuřezaměstnanosti, nejvýraznější pokles zaměstnanosti byl zaznamenán v primárním sektoru (zem ědělství), který vsou ěasnosti zaměstnává 4,3% pracovníků, vsekundárním sektoru pracuje 39,2 % pracovník ů, terciární sektor pak tvo ří56,5% celkovézaměstnanosti.Mírazaměstnanosti starších ro ěníků(od 55 do 64 let) je zhruba na průměrné hodnot ěEU-15, nižší u žen (28,4 % ČR a 32,2% EU) a vyšší u muž ů. Vd ůsledku o ěkáváného nerovnom ěrného demografického vývoje je t řeba se zam ěřit na zvyšování zaměstnanosti starších ro ěníků, zlepšování zdravotního stavu populace a na omez ěřetnou imigra ění politiku. Podle údaj ů MPSV p ředstavovali ekonomicky aktivní cizinci na konciroku20063,36% celkovépracovnísíly¹¹. Dalšíd ůležitouoblastí, ve které ČRzaostávázprůměremEU-25, je oblast bezpečnostiaochranyzdravíp řipráci.

*Struktura
zaměst-
nanosti*

že do roku 2010 by měla být ů ěást na celoživotním učení alespo ň 12,5 % dosp ělé populace vproduktivním věku.

¹⁰Údaje ČSÚ, mezinárodnírovnánívizGraf8vp řílozeaTabulka7vp říloze.

¹¹Kconciroku2006byloevídováno celkem185000ekonomickyaktivníchcizinc ů.

Nezaměstnanost

Průměrná míra registrované nezaměstnanosti činila v roce 2005 podle nové metodiky 8,97% a je nižší než je průměr zemí EU-25 (9%). Snižování míry nezaměstnanosti, které se prosazuje v posledním období, má p ředevším cyklický charakter. Dochází však k časovému zpoždění za dynamickým hospodářským růstem, což je mimo jiné způsobeno růstem produktivity práce, tlakem na udržení konkurenceschopnosti a strukturálním nesouladem nabídky a poptávky po práci i horší zaměstnatelností znevýhodněných skupin.

Úroveň nezaměstnanosti

Natrhu práce přetrvávají výrazné rozdíly mezi muži a ženami. Společnost na ženu nahlíží genderově stereotypně především jako na pečovatelku a matku. Zaměstnavatelé zatím nevycházejí ženám příliš vstříc ve sledování profesního života a péči o dle úpravou pracovní doby, podíl žen pracujících na částečný pracovní úvazek je velmi nízký¹².

Skupiny na trhu práce

Nadále přetrvávají problémy s dlouhodobou nezaměstnaností, spojené s marginalizací a exkluzí početných skupin osob, kterými jsou zejména osoby se zdravotním postižením, mládež a mladí dospělí, senioři, příslušníci etnických menšin (především romských komunit¹³), imigranti a azylanti, bezdomovci, osoby opouštějící za řízení provýkonů ustavní nebo ochranné výchovy a osoby opouštějící výkon trestu odnětí svobody apod. Významnou příčinou tohoto stavu jsou do značné míry nedostatečně rozvinuté institucionální struktury sociálních služeb a sociální ekonomiky, které by podpořily jejich začlenění do společnosti a návratu na trh práce. Významnou roli v této oblasti sehrávají organizace neziskového sektoru.

Dlouhodobá nezaměstnanost

Struktura uchazečů o zaměstnání podle věku vykazuje nejnižší hodnoty u věkové skupiny 25–29 let (12,9%), v ostatních věkových skupinách se pohybuje mezi 21–22,2%. Specifické míry nezaměstnanosti podle dosaženého vzdělání prudce klesají s úrovní dosaženého vzdělání. Za osm let klesl počet volných pracovních míst, zejména v regionech s vysokou nezaměstnaností. V posledních měsících došlo k určitému zlepšení. Ve struktuře volných míst i nadále výrazně převažují místa u řemeslníků a učňů¹⁴.

Struktura nezaměstnanosti

V ČR jsou významným problémem regionální disparity v míře nezaměstnanosti, které se neustále zvyšují. Tyto regionální rozdíly jsou silně ovlivněny kvalifikačním nesouladem nabídky a poptávky po práci, nízkou regionální mobilitou pracovní síly a nedostatečnou a nákladnou dopravní obsluhovaností. Nejhorší je situace v regionech soudržnosti Severozápad (Ústecký kraj) a Moravskoslezsko. V roce 2004 překročila nezaměstnanost v některých mikroregionech 30% a způsobuje vážné sociální problémy (viz *Tabulka 8 a Mapa 3 v příloze*). Naopak nejlepší situace z pohledu nezaměstnanosti je dlouhodobě v regionu hlavního města Prahy. K významným rysům trhu práce patří i trend

Regionální rozdíly v nezaměstnanosti

¹²V roce 2004 pouze 8,3% žen ve srovnání s 34% žen v EU (2003).

¹³Podle současných odhadů pouze 26% ekonomicky aktivní romské populace nemá dosud zkušenost s nezaměstnaností, dalších 35% trpí opakovanou nezaměstnaností a až 39% je opakovaně a dlouhodobě nezaměstnaných. Dlouhodobě je nezaměstnaných asi 75% ze všech nezaměstnaných Romů, z toho 30% je bezzaměstnaní déle než 4 roky. Nezaměstnanost Romů je výrazně vyšší v některých lokalitách (Mostecko, Ostravsko, severní Čechy), kde vznikají vyloučené enklávy a ghetta. Odhaduje se, že nezaměstnanost romských žen je 90%. Příčiny marginálního postavení Romů na pracovním trhu jsou především nízké a nedostatečné kvalifikace, koncentrace Romů v průmyslových oblastech a diskriminace Romů na trhu práce.

¹⁴Je však třeba vzít v úvahu skutečnost, že počet evidovaných volných pracovních míst podle odhadů pokrývá jen asi 30–50% skutečně volných míst.

vzrůstající migrace uvnitř regionů oproti migraci mezi regiony. Dle údajů ČSÚ se s vyššími vzděláními (a tedy vyššími průměrnými výdělky) zvyšuje také intenzita migrace – dojížděnost zaměstnanců do pracovišť vzhledem k větší vzdálenosti. V ČR chybí kapacita na předvídání strukturálních změn a budoucích pracovních a kvalifikačních požadavků u celostátní a regionální úrovně práce.

3.2.4. Informační společnost

Podmínkou pro budování informační společnosti je jednak možnost využívat výkonné prostředky informačních a komunikačních technologií, včetně dostatečné kapacitní přenosových sítí umožňujících přenos a sdílení dat a informací (infrastruktura), jednak vytvoření systému vzdělávání pro dosažení schopnosti těchto technologií plně využívat. Rozšíření a smysluplné využívání těchto technologií musí zabezpečit efektivní fungování všech služeb informační společnosti na vyšší výkonnostní i kvalitativní úrovni, zejména pak v oblasti elektronické veřejné správy (eGovernment). Výsledky dosavadních analýz však vsoučasnosti mj. ukazují na nízkou míru a nedostatečnou koordinaci využívání moderních metod a nástrojů informačních a komunikačních technologií, na nízký stupeň standardizace, integrace a malou typovost využívaného aplikačního programového vybavení, duplicity a nekonzistentnost dat a databází, na neexistující či nedostatečně zpracované modely fungování služeb informační společnosti, roztržštěné, nejednoznačné a nedostatečně popsání datové zdroje.

*Stav
informační
společnosti*

Dosavadní výsledky šíření ČSÚ týkající se penetrace vysokorychlostního přístupu k internetu ukazují na stále nízké procento pokrytí domácností (1,5%). U firemních subjektů byla penetrace vysokorychlostního přístupu v ČR na úrovni cca 20 %, což je zhruba polovina průměru EU (39%). Přes široké uplatnění a oblibu moderních technologií (např. mobilní telefony) je dlouhodobě velmi nízký podíl domácností připojených k internetu. Tento stav je důsledkem vysoké ceny služeb nastavené poskytovateli a uzavřenosti příslušného trhu (viz Graf 9 v příloze).

*Vysoko-
rychlostní
internet*

Objem služeb poskytovaných prostřednictvím internetu (eLearning, eGovernment, eHealth, eBusiness, eCommerce, eEntertainment) je doposud velmi malý a svýjmkou eCommerce v podstatě nerozvinutý. Podíl eBusiness na celkovém obrátu firem ani zdaleka nedosahuje úrovně Německa (4,4% proti zhruba 10%), ale ve srovnání s řadou vyspělých zemí EU naznačuje značný růstový potenciál (viz Graf 10 v příloze). Poptávka po on-line službách rovněž snižuje nedostatečnou počítačovou gramotnost obyvatelstva, zejména u osob ve vyšším věku a osob s nižší vzdělání. Problémem je rovněž integrita služeb elektronických komunikací celkově bezpečnost přenosu dat.

*Elektronické
služby*

Základním strategickým dokumentem v oblasti rozvoje informační společnosti je Státní informační a komunikační politika, která stanovuje čtyři prioritní oblasti: **Dostupné a bezpečné komunikační služby** (rozvoj trhu elektronických komunikací, dostupnost služeb elektronických komunikací, bezpečnost elektronických komunikací), **Informační vzdělávací instituce** (informatizace vzdělávacích institucí, informační gramotnost, eLearning, řešení problému digital divide), **Moderní veřejné služby on-line** (eGovernment, eProcurement a eHealth) a **Dynamické prostředí pro elektronické podnikání**. Vsoučasné době se připravuje vznik Rady vlády pro informační společnost, jejímž úkolem bude vytvoření strategie v oblasti informační společnosti a eGovernmentu.

*Regulační
rámeček*

Na tuto strategii navazují dokumenty Národní politika pro vysokorychlostní přístup, Národní strategie informační bezpečnosti a Koncept zahájení digitálního vysílání, které upřesňují jednotlivé oblasti.

V souladu s usnesením vlády č. 1085 ze 20. září 2006 o souboru opatření pro urychlení rozvoje eGovernmentu, lze stanovit řadu priority rozvoje:

- zjednodušení elektronické komunikace jak mezi občany a úřady, tak mezi úřady samotnými, čemuž by měla napomoci vedení elektronických spisů ve správních řízeních;
- zřízení, správa a užívání centrálních registrů ve veřejné správě vytvořením jednotného univerzálního kontaktního místa občana s úřady a v počáteční fázi umožnění občanům získat na tomto místě výpis z katastru nemovitostí, obchodního rejstříku, rejstříku trestů či živnostenského rejstříku (projekt CZECHPOINT),
- přijímání právních předpisů, včetně povinnosti provádět ve veřejné připomínkové řízení použití elektronických nástrojů.

Problematika rovného přístupu k ICT ve smyslu Národního akčního plánu sociálním začleňováním 2004–2006 i eInclusion jako jednoho z cílů pilířů i2010, základního koncepčního materiálu EU o rozvoji informační společnosti se zaměřuje na:

- poskytování služeb Portálu ve veřejné správě občanům, kteří nemají přístup k internetu (prostřednictvím informačních kiosků, obecních rad, poboček České pošty, úřadů práce, škol, knihoven, telefonů apod.);
- přístupnost stránek Portálu ve veřejné správě na základě Dokumentace zásad přístupnosti www stránek pro těžce zdravotně postižené uživatele;
- umožnit osobám se zdravotním postižením komunikaci s veřejnou správou prostřednictvím výpočetní techniky a veškeré weby ve veřejné správě připravit tak, aby umožňovaly přístup handicapovaným občanům.

3.3. Dostupnost dopravou

3.3.1. Doprava a dopravní infrastruktura

Poloha ČR určuje její dopravní význam v rámci Evropy, což předznamenává důležitost úlohy tranzitu, a to jak v směru severojižním, tak také západovýchodním. Hustota dopravních sítí patří k nejvyšším v Evropě, ale dopravní infrastruktura vykazuje řadu závažných nedostatků, zejména nízkou kvalitu a propustnost, často havarijní stav, nedostatečné propojení sousedními státy a řadě důležitých regionálních center, zejména torzovitý charakter sítě dálnic a rychlostních silnic (viz *Mapa 1 v příloze*) bez odpovídajících technických opatření vedoucích k minimalizaci zdravotních rizik způsobených nadměrným zatížením hlukem a emisemi z pozemní dopravy, nedostatečnou dopravní obslužností v rámci regionů a mikroregionů – a to jak z hlediska dopravy osob tak i zboží. Stav silnic II. a III. třídy neodpovídá hospodářským potřebám a bezpečnosti provozu. Chybí bezpečná spojení a stezky pro pěší a cyklisty. Naprosto nedostatečné jsou rozvinuté inteligentní dopravní systémy zvyšující bezpečnost a plynulost silniční dopravy.

Hustota a dostupnost železniční sítě je sice jedním z nejvyšších v Evropě, využívání

Stav dopravní infrastruktury

Silnice, dálnice

Silnice II. a III. třídy a další cesty

Železnice

železnice však dlouhodobě klesá. Důvodem je zanedbaný technický stav, parametry neodpovídající současným požadavkům a zastaralé sělovací a zabezpečovací zařízení, což způsobuje nízkou přepravní rychlost na většině mimokoridorových tratí. Je nutná modernizace hlavních tratí¹⁵ a přeostavba železničních uzlů tak, aby se železniční přeprava stala alespoň natěchto tratích konkurenceschopnou v účel silniční a umožnila rozvoj a ekonomickou rentabilitu kombinované dopravy. Trvalým problémem železniční dopravy je nevyhovující stav vozového parku a jeho nutná obnova. Závažným nedostatkem je také nepružnost provozovatele při zajištění nákladní přepravy po železnici, což významně omezuje schopnost železnice konkurovat silniční přepravě nákladů.

Sohledem na rozvoj energeticky efektivních a environmentálně šetrných dopravních systémů má pro ČR velký význam zvyšování podílu železniční dopravy na přepravním trhu a rozvoj kombinované dopravy, u níž roční nárůst objemu zboží přepraveného v kontejnerech po železnici ve výši 11% je nedostačující. Jedním z účinných opatření je podpora vznikajících přepravních reklatišť, otevřených všem provozovatelům i operátorům.

Environmentálně šetrná doprava

Letecká doprava vykazuje v ČR nejrychlejší nárůst. Dominantní postavení má letiště Praha-Ruzyně, neboť zajišťuje přeš 94% výkonů osobní a 84% výkonů nákladní dopravy. Mezi další letiště s mezinárodním významem patří Brno, Ostrava, Karlovy Vary, Pardubice, jejichž kapacita je však využívána pouze vomezené míře. Většinou využití brání většinou zastaralé technické vybavení a malá kapacita odbavovacích prostor a nedostatečná provázanost na ostatní části dopravní infrastruktury, především na osobní kolejovou dopravu.

Letecká doprava

Délka využívaných vodních cest na území je 663,6 km, z toho prodávkovou vodní dopravu je využitelných 303 km souvislé labecko-vltavské vodní cesty. Jen malá část vodní síť může být zařazena do odpovídajících mezinárodních kategorií.

Vodní cesty

3.3.2. Veřejná doprava a dopravní dostupnost

Podíl ve veřejné dopravě individuální automobilové dopravy se změnil z hodnoty 4:1 v 90. letech na současný podíl 1:1. Tato situace značně měrou přispívá ke zhoršování stavu životního prostředí a to především v urbanizovaných oblastech. V ČR jezdůvůdu ve veřejné dopravě garantována tzv. základní dopravní obslužnost, tj. při měření zajištění dopravy povšechny dny v týdnu.

Pokles podílu veřejné dopravy

Pouze v některých krajích jsou realizovány integrované dopravní systémy spojující více druhů dopravy, nejčastěji veřejnou autobusovou, železniční dopravu a systémy městské hromadné dopravy. Často absentuje využití moderních odbavovacích systémů. Je nezbytné strategicky rozvíjet integrované dopravní systémy i jejich propojení, v městech a městských aglomeracích budovat integrované dopravní systémy s výraznějším uplatněním environmentálně šetrnějších druhů dopravy, včetně možnosti využívání biopaliv a zemního plynu v dopravě, a podporovat systémy „park-and-ride“ a „bike-and-ride“.

Potenciál integrované dopravy

¹⁵ V návaznosti na evropské rozdělení by stanoveny tras následujících železničních koridorů: I. (Berlin - Dresden) - Děčín - Praha - Pardubice - Česká Třebová - Brno - Břeclav - (Wien/Bratislava - Budapest). II. (Gdaňsk - Warszawa - Katowice) - Petrovice u Karviné - Ostrava - Píseck - Břeclav; odbočková v Píseck - Olomouc - Česká Třebová. III. (Le Havre - Paris - Frankfurt a. M.) - Cheb - Plzeň - Praha - Ostrava - (Žilina - Košice - Lvov); odbočková v Plzeň - Domažlice - (Nürnberg). IV. (Stockholm - Dresden) - Děčín - Praha - Tábor - Veselí nad Lužnicí - České Budějovice - Horní Dvořiště - (Linz - Salzburg - Ljubljana - Rijeka - Zagreb).

3.4. Životní prostředí ředí

3.4.1. Složky životního prostředí ředí

V devadesátých letech 20. století došlo k výraznému zlepšení v životním prostředí ČR. Vysoké emise znečišťujících látek, zejména do ovzduší, byly významně sníženy investicemi do koncových zařízení ke snížení emisí. Také v letech 2000 – 2006 pokračovalo snižování emisní zátěže, a to zejména v oblasti vod. V oblasti ovzduší však množství emisí v letech 2000-2006 stagnuje a to se negativně promítá do kvality ovzduší v ČR, které se v tomto období již nezlepšuje a v případě některých znečišťujících látek (zejména PM₁₀ a benzo(a)pyren) se zhoršuje.

*Stav ŽP,
dynamika
změna
investice*

Současný stav životního prostředí v ČR nelze považovat za uspokojivý, neboť z posledních let vyplývá, že v posledních letech dochází ke zpomalení, zastavení nebo i ke zvrácení některých velmi pozitivních trendů, které byly charakteristické pro počátek 90. let 20. století. Hodnoty základních standardních indikátorů stavu životního prostředí ve srovnání s průměrem EU-15 (přesněji rozšířením k 1. květnu 2004) a OECD-30 nevykazují řádové odchylky, ale ve srovnání s okolními státy jsou na horší úrovni. Dynamika změny v současnosti je z důvodu oslabení aktivit přírodních ochranných opatření na ochranu životního prostředí k výraznému poklesu investic do ochrany životního prostředí ovšem pomalejší. Další zlepšování životního prostředí si tudíž vyžadá vyšší investice, především do modernizace technologických procesů a inovací výrobních technologií.

Pro kvalitu životního prostředí představují hlavní problémy a rizika následující faktory:

*Negativní
faktory*

- překračování emisních limitů a cílových emisních limitů pro ochranu lidského zdraví a ochranu ekosystémů a vegetace;
- negativní vliv růstu automobilové dopravy na zdraví obyvatel (zvláště ve městech bez obchvatů, přes které vedou nejdůležitější dopravní komunikace státu a regionů);
- negativní vliv výroby energie (včetně vytápění domácností) na lidské zdraví (vysoká úroveň znečištění ovzduší, tzn. inavenkově);
- znečištění životního prostředí nebezpečnými látkami z průmyslových podniků, zemědělství, domácností a aglomerací, havarijní úniky nezávadných látek do povrchových a podzemních vod;
- špatný stav vodních toků z hlediska ekologických funkcí, nízká retenční schopnost krajiny a tím spojené poměrně vysoké riziko vzniku povodní;
- vysoká míra fragmentace krajiny;
- vysoký počet lokalit se starými ekologickými zátěžemi;
- vysoký podíl půdy ohrožené vodní erozí;
- vysoká míra výstavby nových plochách;
- ohrožení lesů atmosférickými depozicemi a degradovanými půdami a jejich neuspokojivý zdravotní stav;
- nebezpečí dalšího poklesu biodiverzity;
- z hlediska životního prostředí nevhodná struktura tradičních paliv, kde rozhodujícím stozaujímá ekologicky nejméně přírodní uhlí.

Odběry vod i vypouštění odpadních vod jsou zásadně stabilizovány. U všech

Voda

aglomerací nad 10000 obyvatel byly vybudovány čistírny odpadních vod. Ty z nich, které nevyhovují limitům směrnice Rady 91/271/EHS, jen utnop řestavěta intenzifikovat v četně doplnění kanalizace do konce p řechodného období, tj. 31. prosince 2010. Podobně všechny obce spo čtem 2000 – 10000 EO (ekvivalentních obyvatel) musejí být do konce p řechodného období vybaveny čistírnami odpadních vod. U aglomerací do 2000 EO s funkčním kanalizačním systémem je nezbytné zajistit p řiměřené čištění odpadních vod. Dále je také nutná obnova a modernizace systémů úpraven a rozvodů pitné vody (viz *Tabulka 9 vp říloze*).

Emise všech základních znečišťujících látek v období 2000-2005 stagnují. Tomá mimo jiné za následek, že v roce 2005 došlo na 35% území k překročení imisních limitů pro PM10 (tzn., že více než 65% populace ČR bylo vystaveno nadlimitním úrovním znečištění ovzduší) a p řibližně na 5% území ČR došlo k překročení hodnoty cílového imisního limitu pro polycyklické a aromatické uhlovodíky, vyjádřené jako benzo(a)pyren (což p ředstavuje expozici p řibližně 35% populace). Plošným problémem jsou i dlouhodobě vysoké úrovně znečištění ovzduší troposférickým ozonem, které p řekračují cílový imisní limit stanovený pro ochranu zdraví lidí (cca 99% území). Úroveň znečištění ovzduší jemnými prachovými částicemi (PM2,5) p řekračovala navrženou limitní úroveň v uplynulých dvou letech p řibližně na polovinu š lokality, kde byly úrovně znečištění ovzduší PM2,5 měřeny.

Současná situace v kvalitě ovzduší p řináší kromě zvýšených zdravotních rizik také nedodržování legislativních národních evropské.

Navšechných úrovních jsou dík systémovému programovému nástrojům identifikována konkrétní opatření, která povedou ke zlepšení stávajícího stavu. Realizace těchto opatření závisí p ředevším na disponibilních finančních zdrojích.

Celková produkce odpadů vykazuje pokles, ale produkce komunálních odpadů od roku 1995 mírně roste. Dosud nedostatečná pozornost je věnována sběru řídného odpadu a biologicky rozložitelné složce komunálních odpadů i materiálovému a energetickému využití komunálních odpadů. Nejsou vytvořeny či uplatněny efektivní nástroje bránící neekologickému nakládání s odpady, což p řináší zátěž krajiny vznikem nekontrolovaných a neřízených skládek odpadů.

Stále více obyvatel je vystaveno nadměrnému hluku, zejména ve větších městech a v okolí exponovaných komunikací. Výstavba protihlukových opatření a uplatňování hlukových limitů u výrobců je pomalá.

Přírodní prostředí a vývoj krajiny jsou ohroženy starými zátěžemi, zejména problémy s těžbou zdevastovaných rozsáhlých území (uhlí, uran) a rozsáhlými nevyužívanými průmyslovými plochami (brownfields). Vznikají nové zátěže, zejména skládky komunálních odpadů kontrované i černé, odkládání toxických materiálů bez návazných likvidací, narůstají havárie ohrožující životní prostředí jak v průmyslu, tak v silniční dopravě. Likvidace starých zátěží vyžaduje finančně náročné investice dlouhodobého charakteru. Stále dochází k zánikům p ředevším pro novou výstavbu p řitom míra revitalizace a následného využívání brown fields je nízká. Situace v oblasti p řírody a krajiny je rovněž nepříznivě ovlivňována zemědělskou výrobou, lesním hospodářstvím a rozvojem osídlení, dopravy a průmyslu. Významným prvkem ochrany p řírody bylo zavedení soustavy NATURA 2000, ale snižování úrovně biodiverzity je stále problémem. Nadále trvá nedostatek odborných podkladů v četně monitoringu stavu jednotlivých složek životního prostředí.

Ovzduší

Odpady

Hluk

*Krajina,
staré zátěže
NATURA
2000*

3.4.2. Úspora energií

Úspory energií

Česká ekonomika, především český průmysl, se dlouhodobě vyznačuje vysokou energetickou náročností a nízkým podílem obnovitelných energetických zdrojů (viz Graf 11 v příloze). Výroba a spotřeba energie má proto spolu s dopravou největší podíl na emisích znečišťujících ovzduší a významně ovlivňuje i ostatní složky životního prostředí. Pomalu se rozvíjejí alternativní, především obnovitelné, zdroje energií a zvyšování energetické účinnosti zdrojů tradičních. Jeden z největších potenciálů úspor energie je kromě dopravy a průmyslu v bytovém sektoru. Snížení emisí skleníkových plynů v souvislosti s úsporami energie je prioritní cíl mimo jiné v důsledku platnosti Kjótského protokolu o změně klimatu¹⁶. Také podpora obnovitelných zdrojů energie představuje významné opatření v boji proti změně klimatu¹⁷.

Státní energetická koncepce do roku 2030, schválená vládou, konkretizuje státní priority a stanovuje cíle, jichž chce stát dosáhnout, při ovlivňování vývoje energetického hospodářství ve výhledu příštích let, v podmínkách tržně orientované ekonomiky. Při volbě priorit, cílů a souboru nástrojů Státní energetické koncepce byla respektována hlediska energetická, ekologická, ekonomická a sociální.

Tato koncepce je založena na bezpečnosti, nezávislosti a udržitelném rozvoji, což je plně v souladu s novou energetickou politikou pro Evropu, kterou Evropská unie v současné době začíná realizovat. Koncepce má 4 hlavní cíle – maximalizace energetické efektivity, zajištění efektivní výše a struktury spotřeby primárních energetických zdrojů, zajištění maximální šetrnosti k životnímu prostředí a dokončení transformace a liberalizace energetického hospodářství.

Maximalizace energetické efektivity bude znamenat významné snížení spotřeby energie na jednotku HDP, které by v roce 2030 mělo dosáhnout cca 37,5% úroveň roku 2000 – předpokládá se snížení by mělo dosáhnout 62,5%. Zajištění efektivní výše a struktury spotřeby primárních energetických zdrojů znamená zachování rozmanitosti zemského energetického mixu, který by měl být budován především z uhlí (i přes trvalý pokles jeho produkce) a dále zvyšujícími se podíly jaderného paliva, zemního plynu a obnovitelných zdrojů energie. Významný a trvale se zvyšující charakter bude mít podíl tzv. ne-spotřebované energie – na úspory energie je abude kladen mimořádný důraz. Největší ekonomický potenciál úspor je ve velkých podnicích, budovách pro bydlení a při výrobě, přenosu a transformaci energie. Zajištění maximální šetrnosti k životnímu prostředí znamená především trvalý pokles veškeré emisní zátěže. Velmi významný je pokles emisí základního skleníkového plynu - CO₂. Vlivem rostoucího významu a zvyšujícího se podílu tzv. bezemisních zdrojů v české energetice (jaderná energetika a obnovitelné zdroje) se v roce 2030 předpokládá jeho pokles o 30% proti roku 2000, proti roku 1990 je to téměř 40%. Ostatní emise budou rovněž významně sníženy. Cíl dokončení transformace a liberalizace energetického hospodářství je rovněž pro úběžně plněn v evazběnáměry Evropské unie v této oblasti.

¹⁶ Česká republika se zavázala k prvnímu kontrolnímu období (2008-2012) snížit emise skleníkových plynů nejméně o 8% v porovnání se stavem v roce 1990.

¹⁷ Na základě směrnice 2001/77/EC o podpoře výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů ČR přijala jako indikativní cíl dosáhnout 8% podílu elektřiny z obnovitelných zdrojů na spotřebě elektřiny v roce 2010.

Při uplatnění v účinných a systémových opatření Státní energetické koncepce, stimulací a komunikací státu spodnikatelskou sférou bude energetické hospodářství směřovat k vysokému zhodnocení energetických vstupů. Významně se zlepší všechny kvalitativní parametry energetického hospodářství, zvýší se zhodnocování spotřebované energie na tvorbu HDP a zvýší se úspory a hospodaření s energií. Oba faktory společně přispějí k rychlému přibližování se parametrům původních zemí Evropské unie. Dále se sníží zatěžování životního prostředí a ČR dodrží všechny závazky z mezinárodních smluv v oblasti energetického hospodářství a životního prostředí. Při jen minimálním přírůstku spotřeby primárních energetických zdrojů se bude dále měnit struktura primárních zdrojů energie. Spotřeba i těžba hnědého uhlí klesnou v průběhu sledovaného období v účtu roku 2000 o cca 40%. Do roku 2030 se také významně sníží trh černého uhlí, natožto trhuba dále větší roli hrádovozové černé uhlí. Veškerá potřeba koksu bude zajišťována dovozem. Na polovinu by měl klesnout spotřeba ropy. Klíčovým významu ve struktuře primárních energetických zdrojů dojde u zemního plynu, jaderného paliva a především u obnovitelných zdrojů energie. Diverzifikace spotřeby primárních energetických zdrojů se v důsledku těchto změn dále zvýší. Spotřeba elektřiny poroste, ale pomaleji než dosud. Jaderná energie se stane nejvýraznější technologií výroby elektřiny a rovněž vzroste výroba elektřiny a tepla z obnovitelných zdrojů energie, jako významného tuzemského energetického zdroje.

3.4.3. Plnění Kjótského závazku

Projekce emisí dokazují, že ČR splní Kjótský závazek s dostatečnou rezervou, přičemž „non-EU ETS“ sektory jsou součástí celkových emisí CO₂. Navíc ČR plánuje rozvoj politik a opatření, která se vztahují i na snižování emisí skleníkových plynů mimo EU ETS. Důležitým opatřením je například zavedení ekologické daňové reformy nebo implementace směrnice o energetické náročnosti budov. Hlavní cíl pro budoucí období je omezit strmý nárůst emisí ze sektoru dopravy. ČR podpořila cíle snížení emisí skleníkových plynů v rámci EU o nejméně 20 %, resp. 30 % v roce 2020. Na základě usnesení vlády č. 187/2004 byly zahájeny práce na vyhodnocení a aktualizaci Národního programu na zmírnění dopadů změny klimatu.

*Kjótský
závazek*

3.4.4. Environmentální technologická rizika

V ČR silně vzrostlo riziko živelních pohrom, průmyslových havárií a havarijních úniků nebezpečných látek. Četnost živelních pohrom, průmyslových havárií, dopravních nehod spojených s únikem nežádoucích látek, požárů a dalších ohrožení se v posledních letech výrazně zvyšuje a roste také rozsah celkových škod.

*Výčet rizika
infrastruktur
ak jejich
eliminaci*

Negativní dopady bývají velké až destruktivní¹⁸. V případě živelních pohrom (zejména povodní) je základním předpokladem snižování rizik jejich vzniku realizace environmentálně šetrných opatření v krajině (zvyšování retenční

¹⁸ V průběhu velkých povodní v ČR v červenci a srpnu 1997 bylo zasaženo území 33 okresů, celkem evakuováno 29358 osob; srpnu 2002 bylo zasaženo 43 okresů v rámci 10 krajů, zatopeno bylo 99 měst a obcí, částečně voda poškodila dalších 347 měst a obcí, bylo evakuováno 123 200 osob.

schopnosti krajiny atd.). Ke slabinám systému ochrany proti rizikům a ochrany životního prostředí dále patří nedostatek moderního technického vybavení integrovaného záchranného systému a prostředí k ochraně obyvatelstva. Také environmentální vzdělávání a výchova obyvatel jako nástroj prevence jsou málo rozvinuté a jsou trvale limitovány citelným nedostatkem finančních prostředků.

3.5. Cestovní ruch a kultura

3.5.1. Cestovní ruch

Cestovní ruch jako významný segment ekonomiky se (dle propočtu World Travel & Tourism Council pro rok 2005) podílí na celkové zaměstnanosti v ČR 12,9%, na tvorbě HDP 3,1%. Po roce 1990 došlo k výraznému nárůstu počtu zahraničních návštěvníků (v roce 2006 více než 100 mil. lidí).¹⁹

ČR disponuje značným historickým, přírodním a kulturním potenciálem pro rozvoj cestovního ruchu a lázeňství. Většina historických objektů je v neuspokojivém stavu, a proto je potřeba intenzivně se věnovat jejich rekonstrukci a revitalizaci a umožnit jejich rozvoj souvisejících služeb. Vzemí je hustá a dobře značená síť vzájemně propojených turistických stezek a tras, která skýtá potenciál pro cestovní ruch a rekreační, resp. volnočasové aktivity.

Potenciál cestovního ruchu však není dostatečně využíván, což je způsobeno především nedostatečnou úrovní infrastruktury a nízkou kvalitou základních i doplňkových služeb, včetně kvality řízení a propagace na národní úrovni. Velkým problémem cestovního ruchu je nerovnoměrná koncentrace turistů a návštěvníků v jednotlivých regionech²⁰ a nevyužití potenciálu regionů, který je navíc často omezen na příslušnou část sezóny: výzvou je tak překonání sezónnosti. Dalšími důvody jsou zejména výrazné rozdíly v úrovni vybavenosti jednotlivých regionů (viz Tabulka 10 v příloze), nedořešené rozdělení pravomocí mezi akteři, nedostatek finančních prostředků na údržbu a obnovu kulturního dědictví, omezené zdroje na podporu MSP v cestovním ruchu. ČR má významnou příležitost uplatnit se na trhu cestovního ruchu nabídkou nových produktů jako například českého, kongresového a incentivního cestovního ruchu, sportovní turistiky a cykloturistiky, kulturního cestovního ruchu a širokého souboru produktů, které jsou šetrné k přírodě. Dobré podmínky nabízí rovněž venkovská turistika.

Významným problémem je přetrvávající nízká úroveň partnerství mezi veřejnoprávními subjekty a podnikatelskými subjekty, obcemi, kraji a státem a nedostatečný rozvoj přeshraničního partnerství, zejména s partnerny v turisticky vyspělých zemích, při rozvoji potenciálu cestovního ruchu v území, dále nedostatek kvalifikovaných pracovníků v cestovním ruchu a omezené jazykové dovednosti v některých regionech.

3.5.2. Kultura

¹⁹ V současné době je v ČR přibližně 44000 nemovitých kulturních památek (z toho je 19000 národních kulturních památek), 900000 movitých kulturních památek a 575 památkových rezervací a památkových zón českého, vesnického, krajinného, populárně archeologického typu (dle Ústředního seznamu kulturních památek).

²⁰ Kolem 40% celkové návštěvnosti připadá na hlavní město Prahu, dalšími nejnavštěvovanějšími cíli jsou západní české lázně, Krkonoše a Jizerské hory, Šumava a další oblasti jižních Čech, vybrané destinace ve středních Čechách, z velkých měst především „veletržní“ Brno. Nejvíce navštěvovanými územími jsou například říční lokality a řazené národní památkové území UNESCO.

Role cestovního ruchu

Potenciál cestovního ruchu

Rozložení potenciálu v ČR

Česká republika má hustou síť kulturních památek a památek, které chráněných historických sídel a kulturních institucí. Velká část bohatého kulturního dědictví však vzhledem k nedostatku zdrojů není ve stavu, který by umožnil jeho využití. V řadě případů dokonce hrozí jeho zánik. Unikátní je síť muzeí a galerií, síť knihoven a operních divadel a kin, v nichž v posledních letech po čtyřicetiletém úpěch stoupá. Nabídka kulturních služeb však není diverzifikovaná. Výrazně převažuje tradiční zaměření před současnými progresivními formami, oslovujícími širší veřejnost včetně mládeže. Role kultury pro socioekonomický rozvoj společnosti je podceňována.

*Kulturní
potenciál*

Kulturní infrastruktura se koncentruje do velkých měst a v menších sídlech dochází ke snižování její úrovně nebo úplnému zániku. Znamenná část kulturní infrastruktury je z důvodu zastaralosti ve špatném technickém stavu. Chybí technologicky vybavená infrastruktura pro rozvoj a nabídku současných umění. Celkově je situace v oblasti kultury negativně poznamenána dlouhodobým nedostatkem investic, nedostatečně vyjasněným vztahem mezi regiony a obcemi a v neposlední řadě i nízkou úrovní stimulace partnerství ve veřejného a soukromého sektoru.

*Kultura
v regionech*

3.6. Veřejná správa

ČR napočítá k této dekádě realizovala 1. a 2. fázi reformy územní veřejné správy směrem její decentralizace, posílení územní samosprávy a přiblížení veřejných služeb občanovi. V oblasti institucionální se na úrovni územní veřejné správy již proto nechystají v nejbližší době žádné výrazné změny. Tato reforma však nebyla dostatečně doprovázena zvýšením kvality, efektivnosti a transparentnosti veřejné správy. ČR zaujímá v hodnocení kvality veřejných institucí EU-25 jedno z posledních míst. Nejhorší je hodnocení efektivnosti veřejných výdajů a regulační zátěž na centrální úrovni, v menší míře rovněž transparentnost vládních politik. V průměru je pozice ČR nejhorší ve skupině ukazatelů efektivnosti vlády, kdy zaujímá páté poslední místo v rámci EU-25²¹. Podobné výsledky přináší rovněž alternativní pojetí hodnocení kvality správy, které se soustřeďuje na vybrané aspekty fungování veřejných institucí – ochrana a vynutitelnost vlastnických práv, rozsah efektivnosti vládních aktivit a politik. Na nízké úrovni je dosud i rozvoj eGovernment (viz Graf 12 v příloze). V současnosti se proto rozebíhá reforma kvality veřejné správy a reforma ústřední státní správy, která by dle schváleného koncepčního materiálu měla proběhnout do roku 2012.

*Stava
srovnání
kvality
veřejné
správy*

Klíčovými současnými problémy veřejné správy lze shrnout do těchto bodů:

*Problémy
veřejné
správy*

- absence systému efektivního řízení a hodnocení kvality veřejné správy;
- málo rozvinutý systém péče o lidské zdroje, včetně eLearningu, a to jak zaměstnanců veřejné správy, tak i volených představitelů (profesní a manažerské vzdělávání, platný nikoliv však účinný zákon o státní službě);
- nutnost posílit administrativní kapacitu veřejné správy na úrovni krajů a nových mikroregionů (obcí s rozšířenou působností);
- omezený stupeň elektronizace veřejné správy, a to ve styku s občany, v kontaktu s podnikateli a mezi jednotlivými institucemi;

²¹ World Economic Forum – Global Competitiveness report 2004-2005, Palgrave MacMillan, 2004, Czesaná, V., Kaděřábková, A., Špěváček, V. a kol.: Ročenka konkurenceschopnosti ČR, CES2005.

- nedostatečné využívání inovativních přístupů ve veřejné správě na místní úrovni vedoucí k zajištění nedostupnosti, kvality a transparentnosti veřejných služeb pro všechny občany,
- absence komplexních systémových změn ve veřejné správě na místní úrovni ve venkovských obcích vedoucí k zajištění dostupnosti a kvality veřejných služeb pro všechny občany,
- velkým, relativně samostatným problémem, je i pomalé fungování soudního systému a problém s vynutitelností práva,
- nemalým problémem je i nedostatek adekvátních dat a územně analytických podkladů pro kvalitní rozhodování (o území).

4. REGIONÁLNÍ ROZVOJ

4.1. Sídelní struktura, urbánní problematika

ČR je charakteristická rozdrobenou sídelní strukturou s historicky daným vysokým počtem obcí (viz Tabulka 11 v příloze). V ČR je velký počet obcí (k 31. prosinci 2006 to bylo 6248), z nichž pouze malou část lze na základě mezinárodních standardů označit za města²². Nicméně urbánní oblasti hrají významnou roli v rozvoji celých regionů. Z hlediska funkčního lze vysledovat následující urbanizované prostory: *Pražská aglomerace, Východočeská aglomerace, Severočeská konurbace, Liberec–Jablonec nad Nisou, Plzeň, České Budějovice, Karlovy Vary, Ostravská aglomerace, Brněnská aglomerace, Středomoravské seskupení, Zlín.*

*Sídelní
struktura*

Aglomerace

Na úrovni jednotlivých sídel je možno hovořit o následující hierarchii. Mezinárodní metropolí nižšího řádu je hlavní město Praha, která se dlouhodobě profiluje jako přirozené centrum Čech i celé ČR. Regionální metropolí vyššího řádu je Brno – přirozeně integrující oblast jižní Moravy, nižšího řádu pak Ostrava jako přirozené centrum severní Moravy a Slezska. Mezoregionálním centrem vyššího řádu je Plzeň, ostatními mezoregionálními centry – přirozenými místy ředisky příslušných krajů, jsou Hradec Králové, Pardubice, Liberec, Ústí nad Labem, České Budějovice, Olomouc a Zlín. Posiluje se úloha Karlových Varů a Jihlavy jako správních středisek krajů. Většina obcí s rozšířenou působností plní úlohu mikroregionálních center, z nichž Mladá Boleslav a Opava aspirují na pozici mezoregionálních center.

Z hlediska dalšího rozvojového potenciálu lze definovat v souladu s Politikou územního rozvoje 12 hlavních rozvojových oblastí, které se projevují zvýšené požadavky na změny v území z důvodu soustředění aktivit mezinárodního nebo republikového významu: Praha, Ostrava, Brno, Hradec Králové – Pardubice, Plzeň, Ústí nad Labem, Liberec, Olomouc, Zlín, České Budějovice, Jihlava, Karlovy Vary. Tyto rozvojové oblasti jsou dále propojeny s rozvojovými osami.

*Hlavní
rozvojové
oblasti*

Praha patří v současné době k nejdynamičtějším a nejúspěšnějším centrálním střediskům Evropy. Potýká se však s řadou závažných problémů. Stále patří k českým regionům s nejméně narušeným životním prostředím, její dopravní infrastruktura zdaleka neodpovídá současnému, natož budoucím potřebám a kvalitní lidský a

*Hlavním město
Praha*

²² Ipse neustálenost mezinárodních definic se v mezinárodním kontextu zaměřuje na obyvatelstvo považuje obyvatelstvo obcí více než 2 000 obyvateli. V zákoně o obcích je jako jedna z podmínek pro přiznání statutu města uváděna hranice 3 000 obyvatel. V roce 2006 bylo v ČR 529 obcí se statutem města. V ČR je pouze 5 měst, která početně svých obyvatelů překračují hranici 100 000 obyvatel – Praha, Brno, Ostrava, Plzeň, Olomouc.

inovační potenciál města je využit jen z části. Na druhé straně dosažený stupeň socioekonomického rozvoje vymezuje Prahu jako hlavní rozvojový pól ČR se schopností produkovat a přenášet inovační impulsy do ostatních regionů. Praha je přirozeným těžištěm středních Čech; budování kapacitní infrastruktury, která propojuje území obou regionů, vyžaduje úzkou kooperaci speciálního řádu.

HDP na obyvatele v paritě kupní síly je v Praze 143% průměru EU25, zatímco za celou ČR je tato hodnota 70,9%. Jednotlivé regiony vykazují méně než poloviční hodnotu (58,2 – 66,4%). Míra registrované nezaměstnanosti v Praze je (2,9% v září 2006) zhruba třetinová vzhledem k ukazateli za celou ČR (7,8%) a skoro pětinová ve srovnání s regiony s nejvyšší nezaměstnaností (Moravskoslezsko, Severozápad). Výrazně se prosazuje komparativní výhoda Prahy v oblasti terciárního vzdělávání a rozvoje výzkumných a vývojových kapacit. Zaměstnanost v terciárním sektoru v Praze (79,1%) výrazně převyšuje hodnotu za celou ČR (56,5%) a další jednotlivé regiony. Podíl pražských vysokých škol na celkovém počtu studentů ve školním roce 2004/2005 byl 40%, u soukromých škol dokonce 68%. Jsou zde lokalizovány zhruba dvě třetiny veřejných institucí výzkumu a vývoje a jedna třetina kapacit soukromého výzkumu a vývoje (má zde sídlo 40 pracovišť Akademie věd a 50 výzkumných ústavů), v roce 2004 směřovalo do Prahy 37,9% celkových výdajů na výzkum a vývoj a více než 63% výdajů veřejného sektoru.

Odlišnosti vsocioekonomické charakteristice

Hustá síť malých středních měst brání vznik silnějších rozvojových pólů, které by se mohly stát klíčovými póly rozvoje regionů a umožnily by vytvořit si rovnoměrně pokrývající celé území. Pozice krajských center je slabší ve srovnání se zahraničím a tudíž při stimulaci regionálních rozvojových pólů je nutné zohlednit komplexní rozvoj výše uvedených urbanizovaných prostorů. Přesto některé oblasti nedisponují potřebnou kritickou masou a gravitační silou urbánních struktur neumožňuje integraci příslušného území (např. oblast Českomoravské vysočiny). Pro přenos rozvojových impulsů z národního centra a rozvojových center okolních států je potřebné stimulovat rozvoj vazeb mezi urbanizovanými prostory, které umožní vznik síťového efektu a přispějí k polycentrickému rozvoji. Při podpoře rozvoje městských oblastí je třeba zohlednit také řešení sociálních problémů, snižší se městskou časností a potýkají se sociálně ekonomický úpadek vybraných čtvrtí (restrukturalizace ekonomiky města, transformace dopravních služeb a infrastruktury, kultivace sídliště).

Nedostatek pólů úst

Sítování měst

V rámci osídlení existují rovněž periferní regiony v úrovni mikroregionů zejména v příhraničních a hornatých oblastech na severovýchodě republiky, případně na Českomoravské vysočině a rozptýleně po celém území. Znamenné problémy způsobuje periferním regionům nedostatečné dopravní napojení na regionální centra. Odlehlost se podílí na udržování nadprůměrné nezaměstnanosti a celkovém útlumu ekonomických aktivit v území, který není plně kompenzován příjmy z cestovního ruchu a zemědělství. Periferní regiony trpí nejzájmenně investorem.

Periferie

Systém regionální politiky na národní (případně krajské) úrovni klasifikuje podporované regiony a mikroregiony jako strukturálně postižené, hospodářsky slabé a vysocí nadprůměrnou nezaměstnaností. K podpoře jejich rozvoje existuje i odpovídající systém regionálních cílených intervencí. Pro období 2007-2013 zahrnují tyto problémové oblasti 30% území a žijí na nich 30% obyvatel (viz Mapa 2).

Regiony se soustředěnou podporou státu

4.1.1. Venkovský prostor

Venkovský prostor podle metodiky EU k 1. lednu 2003 tvoří na úrovni NUTS II, s výjimkou hlavního města Prahy a Moravskoslezska, všechny regiony soudržnosti²³.

*Definice
venkova*

Nárůst počtu obyvatel ve venkovských obcích není územně rovnoměrný a úzce souvisí s procesem suburbanizace. Zastoupení ekonomicky aktivního obyvatelstva roste s velikostní kategorií obce. Ve venkovských oblastech se koncentrují problémy z hlediska dostupnosti environmentální infrastruktury a dlouhodobě se projevuje zaostávání dopravní infrastruktury. Nedostatečná kapacita a kvalita místní veřejné správy a dostupnost veřejných služeb. Zhoršování demografické struktury má dopady do sociální infrastruktury ve venkovských oblastech, jejíž provozování není ekonomicky efektivní.

*Struktura
venkovského
prostoru*

V ČR lze identifikovat tři typy venkovských oblastí, ve kterých se prosazují odlišné trendy:

*Typy
venkovských
oblastí*

- venkovské oblasti v zájmu velkých měst – jsou ovlivněny převážně suburbanizací a zaznamenávají výrazný nárůst populace, což ovlivňuje jejich rozvojové zvláštnosti investiční priority;
- průměrně rozvinuté venkovské oblasti ve větší vzdálenosti od velkých sídelních center, ale s dobrým dopravním spojením (rekreační potenciál);
- periferní venkovské oblasti, řídko obydlené, izolované od spádových měst a hlavních dopravních sítí.

Příhraniční oblasti by byly v rámci národních států dlouhodobě periferními vzhledem k vzdálenosti od rozvojových center. Tato zákonitost platí obzvláště vzhledem k výrazně koncentrickému tvaru území republiky. Vzdálenost od center rozvoje a zejména od centra nejvýznamnějšího, tj. hl. m. Prahy, byla dlouhodobě, na základě uspořádání území Evropy jako národních států, jednou z bariér rozvoje. Tento handicap je daný a pouze omezeně řešitelný, např. budováním infrastruktury (dopravní, IT apod.), která tyto oblasti časově či virtuálně centruje a upříblíží.

*Příhraniční
regiony*

Rozvojový potenciál se nabízí i směrem k oblastem sousedních zemí a jejich centrům, navazujícím z druhé strany hranice. Předpokladem pro takto integrovaný rozvoj je nejen odstranění bariér hraničních (např. rozšíření Schengenského prostoru), infrastrukturních (pozemní komunikace přes hranici zajišťující dosažitelnost budoucích společných center přes hraničního prostoru z obou stran hranice, ICT síť apod.), ale i bariér psychologických, historických nebo jazykových apod.

*Integrovaný
rozvoj*

4.2. Shrnutí příčin hlavních regionálních disparit

Vývoj v jednotlivých regionech ČR úzce souvisel s územně diferencovanou hospodářskou dynamikou. Hlavní příčiny nerovnovážného rozvoje regionů a vznik regionálních disparit jsou převážně tyto:

*Analýza
disparit*

- Regionální rozdíly v ekonomické struktuře a její diverzitě – výrazný pokles výroby a zaměstnanosti v těžkém průmyslu – Moravskoslezsko a Severozápad; pokles výroby textilního a elektrotechnického průmyslu – Severovýchod a odvětví oděvního a obuvnického průmyslu – Severovýchod

²³ Podle této definice venkov zahrnoval 92,4 % rozlohy státu, obce v takto vymezeném venkovském regionu představovaly 95,2% všech obcí a žilovnic 76,2% obyvatel ČR.

(Pardubický kraj), Střední Morava (Zlínský kraj) a Jihovýchod (Vysočina); výrazný pokles počtu pracovníků v zemědělství, zejména v tradičních agrárních regionech - Jihovýchod a Střední Morava (Olomoucký kraj); rozvoj terciérního sektoru, který se v větší intenzitou koncentroval do velkých měst a aglomerací. Velké regionální rozdíly jsou i v oblasti inovačního potenciálu.

- *Kvalita lidských zdrojů* (vzdělanost, podnikatelská tradice) a *místní samosprávy* (nedostatečná kapacita administrativy v malých obcích – více než 80 % obcí, neefektivnost, absence systematického a komplexního rozvoje místního potenciálu, orientace na koncepční přístupy, strategické plánování apod.), *zhoršená dostupnost veřejných služeb*, *nízká meziregionální mobilita pracovníků*.
- *Přetrvávající neuspokojivý stav životního prostředí* – Moravskoslezsko a Severozápad, velká města – Praha, Brno, Plzeň, Ústí nad Labem, Pardubice – Hradec Králové atd. *Nerovnoměrná vybavenost území technickou infrastrukturou. Existence řady územně-technických specifických problémů*.
- Rozdílná geografická poloha regionů v rámci ČR i EU.

4.3. Shrnutí regionálních disparit a klasifikace regionů

Podstatu regionálních disparit, pomineme-li ovšem zásadní rozdíl mezi socioekonomickou úrovní a stupněm rozvoje hl. m. Prahy a ostatních regionů soudržnosti, vyjadřujících následující typy regionů soudržnosti:

Klasifikace regionů

- *Regiony rychlého rozvoje* – Praha.
- *Regiony rozvoje* – Jihozápad a Střední Čechy.
- *Regiony nízké dynamiky* – Jihovýchod a Severovýchod.
- *Regiony zaostávající* – Střední Morava.
- *Regiony upadající* – Moravskoslezsko a Severozápad.

Ještě výraznější disparity lze identifikovat na úrovni krajů a zvláště pak mikroregionů, kde jsou významné rozdíly v ekonomické výkonnosti. Ty souvisejí s dostupností a obsluhou území zejména periferních oblastí, a to včetně dostupnosti veřejných služeb, dále s mírou nezaměstnanosti ovlivněnou mimo jiné schopností obyvatel přizpůsobit se změnám na trhu práce, rozvíjet své znalosti a dovednosti a případně zahájit a provozovat podnikatelskou činnost. Zaostávání v těchto charakteristikách vede ke stagnaci či snižování kvality života a v důsledku toho ke slabnutí místních komunit (participace občanů na veřejných záležitostech, rozvoj kulturních a sociálních aktivit apod.) a ke celkovému podlomení jejich udržitelného rozvoje. V takto postižených mikroregionech dochází k výrazným změnám v demografické struktuře, odchodu perspektivních a pro rozvoj mikroregionů nezbytných skupin obyvatel – osob vzdělaných a v produktivním věku. Důsledkem všech těchto procesů je pokles ekonomické výkonnosti území a vznik bariér bránících nastartování potřebné regenerace takto postižených regionů.

Mikro-regionální disparity

5.SWOTANALÝZA

Silnéstránky

Ekonomická situace, inovace a konkurenceschopnost

- makroekonomická stabilita a rychlý ekonomický růst ve vztahu k EU
- masivní příliv přímých zahraničních investic podpořený systémem investičních pobídek
- exportní orientace výroby
- existence kvalitních vědeckých pracovníků a vědeckých týmů ve vybraných oborech schopných obstát v mezinárodní konkurenci

Moderní společnost a konkurenceschopnost

- trvajícím sociální dialog a výsledným sociálním smírem
- dostatek kvalifikované pracovní síly za konkurenční cenu schopné využívat moderní technologie
- vysoký podíl absolventů, kteří dosáhli vyššího sekundárního vzdělání s maturitou
- vysoká penetrace prostředky mobilní komunikace

Životní prostředí, dopravní dostupnost a konkurenceschopnost

- vysoká hustota silniční a železniční sítě, síťový charakter železnic
- vyšší výkony veřejné dopravy ve srovnání s EU, vysoký podíl MHD na přepravních výkonech v osobní dopravě
- zlepšující se celkový stav životního prostředí
- přiměřený podíl chráněných území, implementace evropsky významných lokalit a ptačích oblastí (soustava NATURA 2000)

Rozvoj regionů a konkurenceschopnost

- minimální rozdíly v HDP na obyvatele mezi regiony soudržnosti (s výjimkou Prahy)
- významná socioekonomická pozice Prahy v evropské hierarchii sídel
- významný endogenní potenciál příhraničních regionů

Slabéstránky

Ekonomická situace, inovace a konkurenceschopnost

- nedokončená reforma veřejných financí
- nižší produktivita práce a dalších výrobních faktorů v porovnání s vyspělými zeměmi
- zastaralá výrobní základna s vysokou energetickou a materiálovou náročností výroby
- nízká využitelnost výsledků výzkumu a vývoje podnikatelským sektorem (s problémy na straně nabídky i poptávky), rigidita některých V&V institucí, malá otevřenost mezinárodními sítěmi a podnikům
- nízký podíl soukromých i veřejných výdajů na financování aplikovaného výzkumu a vzdělávání pracovníků, nedostatečná infrastruktura a kapacity V&V
- nízká kvalita služeb a nevyhovující infrastruktura cestovního ruchu
- nedostatečné využití přírodního a kulturního potenciálu pro rozvoj cestovního ruchu (kromě Prahy)

Moderní společnost a konkurenceschopnost

- dlouhodobě negativní vývoj přirozené měny obyvatelstva, stárnutí obyvatelstva
- nedostatečná vazba vzdělávacích systémů na měnící se potřeby trhu práce, nedostatečná spolupráce škol a zaměstnavatelů (celoživotní učení)
- v evropském srovnání podprůměrné výdaje z veřejných i soukromých zdrojů na vzdělávání, aktivní politiku zaměstnanosti, zdravotní péči a kulturu
- málo efektivní jazykové vzdělávání
- nižší podíl studujících v terciárním vzdělávání při porovnání s průměrem zemí s dlouhodobě fungující tržní ekonomikou
- nedostatečné znalosti a kompetence k podnikání
- regionálně diferencovaná vysoká míra nezaměstnanosti s výraznými prvky strukturální nezaměstnanosti a s vysokým podílem dlouhodobě nezaměstnaných

- dlouhodobě pomalá a nedostatečná integrace specifických skupin obyvatelstva
- nedostatečné využívání informačních a komunikačních služeb MSP a domácnostmi
- nedostatečná míra uplatňování moderních způsobů řízení a ICT ve veřejné správě
- celkově nízká efektivita a kvalita výkonu veřejné správy v malých obcích - absence rovnosti přístupu všech občanů k základním místním veřejným službám

Životní prostředí, dopravní dostupnost a konkurenceschopnost

- nedobudovaná síť TEN-T, nedostatečná síť dálnic a rychlostních komunikací
- nízká úroveň čištění odpadních vod v obcích do 2000 a od 2001 do 10000 ekvivalentních obyvatel
- dlouhodobé zatížení vysokého procenta obyvatel nadlimitními úrovněmi znečištění ovzduší
- zatížení vysokého počtu obyvatel hlukem
- málo kapacitní a nekvalitní propojení sídel v regionech, nedostatečná dopravní obslužnost v některých regionech
- kriticky se zhoršující situace v údržbě dopravních sítí
- pomalý rozvoj kombinované přepravy a logistických center
- nedostatečná dopravní obslužnost v některých regionech
- velký podíl starých ekologických zátěží, nízká míra využívání ploch brownfields
- nedostatečná prevence rizik, zejména živelních pohrom a technologických havárií
- nízký podíl obnovitelných zdrojů energie, nižší míra energetické výtěžnosti tradičních zdrojů

Rozvoj regionů a konkurenceschopnost

- vysoké regionální rozdíly v dynamice ekonomického výkonu a z hlediska podílu a koncentrace strukturálních problémů
- regionální rozdíly v oblasti kvality životního prostředí, zhoršování kvality životního prostředí ve městech
- nedostatek pracovních a rekvalifikačních příležitostí na venkově a odliv obyvatel v produktivním věku
- ekonomická a sociální problémovost příhraničních a periferních regionů
- zanedbaná dopravní infrastruktura napojující příhraniční oblasti na centra uvnitř státu, ale i na rozvojová centra příhraničních regionů sousedních zemí
- podcenění socioekonomické role kultury, jednostranně a tradičně orientovaná nabídka kulturních služeb

Příležitosti

Ekonomická situace, inovace a konkurenceschopnost

- intenzivnější zapojení do společného trhu EU
- možnosti oživení evropské ekonomiky, globální růst dynamiky ekonomiky, růst východní Evropy
- posílení progresivních segmentů ekonomiky – prorůstových odvětví, a využití ekologických inovací
- posílení internacionalizace podnikání, rozvoj mezinárodní spolupráce a expanze podniků na zahraničních trzích
- navýšení výdajů na V&V minimálně na úroveň vyspělých zemí
- propojení domácí V&V kapacity s mezinárodními, především evropskými strukturami
- rozvoj spolupráce vědeckovýzkumných institucí, škol, inovačních center a podniků, vytváření sítí
- rozvoj průmyslových služeb a poradenství, zvláště pro MSP
- využití prostředků ze SF v období 2007-2013 umožňující urychlenou realizaci strategických investičních akcí
- možnost dalšího rozvoje a zkvalitnění služeb pro cestovní ruch
- rozmanitost krajiny s vysokou přírodní diverzitou a kulturně-historickým potenciálem atraktivní pro cestovní ruch, rekreaci, trávení volného času obyvatel a jejich dalšího vzdělávání

Moderní společnost a konkurenceschopnost

- rozvoj a další zlepšování systému vzdělávání, zvýšení otevřenosti a prostupnosti, kvality a efektivity vzdělávání, včetně jazykového
- navýšení výdajů na vzdělávání a zdravotní péči jak z veřejných, tak ze soukromých zdrojů,

minimálně na průměr vyspělých států

- zavedení systému celoživotního učení, posílení motivace k zapojení do dalšího vzdělávání
- rozvoj kvality a nabídky technického a přírodovědného vzdělávání a jeho diverzifikace, zapojení absolventů do V&V
- tvorba podmínek pro rozvoj informační společnosti, zvýšení penetrace ICT v podnikovém sektoru a domácnostech a rozvoj bezpečných elektronických služeb
- prodlužování střední délky života mužů i žen
- posílení vnitrostátní migrace za prací v souvislosti s uvolněním trhu s byty a růstem mezd
- dokončení modernizace veřejné správy a zvyšování efektivity jejího řízení, posílení administrativní kapacity na všech úrovních veřejné správy
- uplatnění partnerství veřejné správy s podnikateli, sociálními partnery a NNO na všech úrovních řízení veřejných záležitostí

Životní prostředí, dopravní dostupnost a konkurenceschopnost

- urychlené dobudování sítě dálnic a rychlostních komunikací
- zlepšování kvality životního prostředí - snižování zatížení a zátěží a prevence
- rozšíření integrovaných systémů dopravy osob včetně moderních odbavovacích systémů a budování přestupních terminálů
- rozvoj kombinované dopravy, posílení významu železniční dopravy
- rozvoj podmínek pro soukromé investice do veřejných infrastruktur (PPP a koncese)
- racionální hospodaření s energií – energetické úspory, podpora alternativních zdrojů
- udržitelný rozvoj - zvýšení konkurenceschopnosti vlivem modernizace výroby vedoucí ke zvýšení energetické a materiálové účinnosti
- předcházení vzniku odpadů, zvýšení podílu recyklace odpadů
- předcházení environmentálním a technologickým rizikům

Rozvoj regionů a konkurenceschopnost

- posílení úlohy velkých měst a urbanizovaných oblastí jako rozvojových pólů regionů zlepšením jejich dopravního napojení na síť dálnic a modernizovaných tratí, posilování jejich inovační kapacity
- potenciál Prahy stát se významným ekonomickým a řídicím centrem Evropy, možnost ostatních regionů soudržnosti využít dynamického rozvoje Prahy
- posilování aplikovatelného inovačního potenciálu na regionální úrovni, využití inovativních akcí
- posílení úlohy mikroregionálních center jako místních rozvojových pólů
- rozvoj udržitelných technologií a podnikatelských aktivit ve venkovském prostoru
- povzbuzení rozvoje vnitřního potenciálu příhraničních oblastí prostřednictvím posílení spolupráce jako zdroje nových pracovních míst a ekonomického rozvoje

Hrozby

Ekonomická situace, inovace a konkurenceschopnost

- hospodářská stagnace světových ekonomických center – zejména EU
- vývoj veřejných financí a veřejného dluhu
- nedokončená restrukturalizace ekonomiky
- riziko nepřipravenosti ČR v případě předčasného přijetí eura
- přílišná orientace na oblasti produkce s nízkou přidanou hodnotou, riziko přestěhování významných zaměstnavatelů a investorů do jiných zemí
- výrazně nižší podíl inovujících podniků oproti zemím EU-15
- nedostatečná spolupráce mezi vysokými školami, výzkumnými institucemi a soukromým sektorem v oblasti inovací
- nedostatek pracovišť s efektivně fungujícími systémy pro transfer výsledků V&V
- nedostatečná ochrana duševního vlastnictví
- pokles zájmu o ČR jako destinaci cestovního ruchu

Moderní společnost a konkurenceschopnost

- dopad zvyšování podílu poproduktivní a zdravotně handicapované složky obyvatelstva na

celkovou hospodářskou situaci, na sociální a zdravotní systém státu

- možná destabilizace v případě omezování sociálního dialogu
- politizace veřejné správy, přetrvávající korupční a klientské jednání
- nízká vymahatelnost práva a pomalá činnost soudů
- personální destabilizace veřejné správy
- zaostávání v rozvoji znalostní společnosti
- absence komplexního systému celoživotního učení (především z hlediska propojenosti počátečního a dalšího vzdělávání), absence právního rámce
- místní nedostatek specificky kvalifikované pracovní síly ovlivněný její omezenou mobilitou
- Digital Divide - rozdělení společnosti podle možnosti a schopnosti přístupu k ICT, především k internetu, narušování bezpečnosti a ochrany soukromí při užívání ICT
- pokles kvality lidských zdrojů ve zdravotnictví, školství a veřejné správě v důsledku neadekvátních mzdových podmínek a dlouhodobé podfinancovanosti těchto systémů
- dlouhodobá až vícegenerační nezaměstnanost, pokračující diskriminace určitých skupin znevýhodněných na trhu práce
- nízký zájem všech osob (včetně nezaměstnaných) o další vzdělávání (včetně rekvalifikačních kurzů)
- prohlubující se rozdíly mezi dosaženým vzděláním Romů a majoritní společnosti

Životní prostředí, dopravní dostupnost a konkurenceschopnost

- zhoršení kvality ovzduší kvůli nárůstu podílu spalování tuhých paliv ve výrobě energie
- opoždění výstavby klíčových dopravních koridorů a cest, zejména dálnic a rychlostních komunikací
- další nárůst tranzitní dopravy přes území ČR, přetížení pozemních komunikací
- snížení mobility v regionech s nízkou úrovní dopravní infrastruktury a dopravní obslužnosti
- pokles podílu osobní železniční přepravy z důvodu morálního a technického zaostávání
- zvyšování antropogenní zátěže prostředí v souvislosti s hospodářským rozvojem
- podcenění rizikového managementu, prevence a řešení environmentálních a technologických rizik, nedostatečná ochrana proti některým přírodním živlům

Rozvoj regionů a konkurenceschopnost

- narůstání rozdílů v základních socioekonomických charakteristikách na regionální úrovni
- regionální rozdíly v zaměstnanosti, další zaostávání problémových regionů a narušení sociálního smíru
- koncentrace některých odvětví pouze v určitých regionech, možnost nestability regionální ekonomiky
- přetrvávající negativní image některých regionů
- absence regionálních inovačních politik a podpory rozvoje inovačního potenciálu v regionech
- zvyšování rozdílů v kvalitě života mezi metropolitním a ostatními regiony
- prosazení prostorové sociální segregace ve městech
- znehodnocení kulturního potenciálu, ztráta kulturních tradic a regionálních specifik
- nepříznivá věková struktura obyvatel na venkově, pokračování procesu vylidňování periferních oblastí

6. ZHODNOCENÍ DOPAD Ů REALIZACE PROGRAM Ů 2004-2006

ČR p řed vstupem do Evropské unie zpracovala programy čerpání pomoci ze strukturálních fond ů EU pro období 2004-2006. Tém ěř celé území (s výjimkou hl. m. Prahy) bylo za řazeno do Cíle 1: podpora zaostávajícím region ům. Pro podporu t ěchto region ů jsou ur čeny opera ční programy: Průmysl a podnikání, Rozvoj venkova a multifunk ční zemědělství, Rozvoj lidských zdroj ů, Infrastruktura a Spole čný regionální opera ční program. Pro hl. m. Prahu, která byla za řazena do pomoci v rámci Cíle 2a3 regionální strukturální politiky EU, byly zpracovány p říslušné jednotné programové dokumenty.

Implementace opera čních program ů za čalopovstup do EU, tzn. ževsou časnost je ještě ení možné hodnotit dopady t ěchto intervencí. Do ur čité míry se dá usuzovat z dosavadního p ůběhu čerpání strukturálních fond ů, které je na základ ě monitorovacích údaj ů vyhodnocováno v měsíčních intervalech.

Průběh čerpání strukturálních fond ů k 31. lednu 2007

Tabulka 12 v p říloze vyjad řuje p ůběh čerpání strukturálních fond ů a Fondus održnostik 31. lednu 2007. Dosud uzav řené smlouvy více než trojnásobn ě p řevyšují alokaci na rok 2004. Uskute čněné výdaje p řekračují tuto částku a certifikované žádosti o p ůstředky jsou na úrovni 7,5 miliardy korun. Česká republika byla schopna vy čerpat veškerou alokaci na rok 2004, čímž beze zbytku naplnila pravidlo n+2.

Hodnocení st řednědobého pokroku realizace Rámce podpory Spole čenství/ opera čních program ů klasifikovalo míru pravd ěpodobnosti dosažení specifických cíl ů RPS. Vycházelo p řitom z finan čního čerpání a dosažených hodnot indikátor ů výstup ů a výsledk ů k 15. prosinci 2005 ujednotlivý ch opat ření sm ěřujících svou realizaci k pln ění p říslušného cíle.

Tab.1 P ředpoklad napln ění specifických cíl ů podle vývoje implementace k 15. prosinci 2005

Specifický cíl	Hodnocení a předpoklad dosažení
I. Specifické cíle pro „Vytváření podmínek pro podnikatelské prostředí“	
Zlepšování podnikatelské infrastruktury	Vývoj podle plánu, lze předpokládat, že bude dosaženo cíle.
Zlepšování institucionální infrastruktury pro rozvoj podnikání	Část opatření významně pod plánovanými hodnotami a s malým podílem projektů s očekávaným přínosem, část přes pozdní start směřuje ke splnění cíle a lze předpokládat postupné vyšší čerpání prostředků; byla přijata opatření ke zvýšení absorpce. Lze předpokládat, že může být dosaženo cíle.
Zlepšování zařízení pro transfer technologií	Část opatření přes pozdní start směřuje ke splnění cíle a lze předpokládat postupné vyšší čerpání prostředků, část se vyvíjí podle plánu. Lze předpokládat, že bude dosaženo cíle.
Posilování mechanismů spolupráce mezi výzkumnými pracovišti a průmyslem	Vývoj podle plánu, lze předpokládat, že bude dosaženo cíle.
Podpora inovativní kapacity soukromého sektoru a zvyšování přidané hodnoty a produktivity práce	Vývoj podle plánu, lze předpokládat, že bude dosaženo cíle.
II. Specifické cíle pro „Zvyšování flexibility trhu práce“	
Zmenšení propasti mezi nabídkou a poptávkou na pracovním trhu	Část opatření významně pod plánovanými hodnotami a s malým podílem projektů s očekávaným přínosem, část přes pozdní start směřuje ke splnění cíle a lze předpokládat postupné vyšší čerpání prostředků, některá opatření téměř podle plánu. Lze předpokládat, že může být dosaženo cíle.
Modernizace školící infrastruktury s cílem efektivně se přizpůsobit požadavkům pracovního trhu	Část opatření přes pozdní start směřuje ke splnění cíle a lze předpokládat postupné vyšší čerpání prostředků, část se vyvíjí podle plánu. Lze předpokládat, že bude dosaženo cíle.

III. Specifické cíle pro „Zlepšování kvality infrastruktury“

Zlepšování kvality dopravní infrastruktury	Vývoj podle plánu, lze předpokládat, že bude dosaženo cíle.
Zlepšování kvality infrastruktury ŽP	Vývoj podle plánu, lze předpokládat, že bude dosaženo cíle.
Zlepšování kvality další technické infrastruktury	Vývoj podle plánu, lze předpokládat, že bude dosaženo cíle.

Zdroj: Evalua cest řednědobéhopokrokurealizaceRámcepodporySpole čenství

Uvedené hodnocení, by ť velmi p ředběžné a indikativní, nazna čuje, že p řes pomalý rozjezd implementace a její komplikace je možné zamýšlených cíl ů dosáhnout. Ur čitá míra rizika, že nemusí být napln ěny, existuje jen u dvou z uvedených cíl ů: „Zlepšování institucionální infrastruktury pro rozvoj podnikání“ a „Zmenšení pr oposti mezi nabídkou a poptávkou na pracovním trhu“. Řídící orgány obou program ů však snížily toto riziko provedením zm ěn a úprav dotčených, málo výkonných, opat ření, které by m ěly pozitivně ovlivnit čerpání a vývoj v ěčného pokroku.

Závěry pro období 2007-2013

Zv ýsledek ů evalua cest řednědobéhopokrokuadíl čichevalua čních studií iz praktických zkušeností s implementací jsou jasn ě patrn ě ur čité spole čné problémy v pr ůběhu čerpání prost ředků ze strukturálních fond ů. Pro p říší programové období z toho plyne nutnost řešit identifikované problémy komplexními opat řeními, která:

- povedou k jednoduché a p řehledné implementa ční strukturu ře, v níž se budou žadatelé snadno orientovat;
- zjednoduší složité administrativní procesy a tím p řispějí k jejich urychlení;
- připraví dostate čnou administrativní kapacitu v četně p řípravy kvalitních a kvalifikovaných pracovníků, schopných pružn ě reagovat na pot řeby klient ů²⁴;
- zajistí dostate čnou absorp ční kapacitu pro čerpání fond ů EU prost řednictvím realizace kvalitních projekt ů.

Jak by louvedenov ýše, významným probl ěmemp řirealizaci a napl űování cíl ů politiky soudržnosti jsou nedostatky v organizaci řízení na úrovni ve řejné správy. Sou časn ě problémy ve řejné správy mají navíc negativní d ůsledky i mimo vlastní sf ěru politiky soudržnosti, t ě j. pro celou ekonomiku a společnost. Z obou t ěchto d ůvod ů je klíčovou záležitostí odstra űování bariér oslabujících administrativní kapacitu v oblasti politiky soudržn osti, posilování absorp ční kapacity a p řesun od administrace k aktivní realizaci bude řešen prost řednictvím technické pomoci.

Strategie a zn í vycházející cíle a priority opera čních program ů je odpov ědí nasou časn ě pot řeby ČR a EU, které jsou v globálním m ěřítku vystaveny zvýšen ě konkurenci, jež se negativn ě projevuje v řadě od v ětví a oblastí, vymezených v ěčn ěi územn ěs využitím pozitivních zkušeností mimo jiné v oblasti podpory podnikání, podnikatelské infrastr uktury, revitalizace m ěst, rozvoj dalšího profesního vzd ělávání a integrace specifických skupin obyvatelstva ohrožených sociální exkluzí. S využitím p říklad ů zahrani ční dobré praxe a s ohledem na specifické podmínky v ČR, byla na základ ě strategie, SWOT analýzy a evalua čních studií navržen konkrétní opat ření.

Uplatnění zásad efektivního řízení ve sf ě ře politiky soudržnosti by tak m ělo sehrát ůlohu modelu pro ostatní orgány ve řejné správy. Vlastní reforma systému ve řejné správy bude podpo řena prostřednictvím samostatné priority, „Smart Administration “.

²⁴Viz P říčinu pomalého čerpání finan čních prost ředků strukturálních fond ů EU a podporu čení k urychlení čerpání.

7. STRATEGIE PRO OBDOBÍ 2007-2013

7.1. Výhodiskaproformování strategie

ČR akcentuje zásady EU pronaplňování lisabonské strategie a zároveň reflektuje česká specifika, mj. hrozbu narůstajících regionálních a částečně sociálních disparit.

„Evropa musí obnovit základ své konkurenceschopnosti, zvýšit svůj růstový potenciál a svoji produktivitu a posílit sociální soudržnost, a přitom klást hlavní důraz na znalosti, inovaci a optimalizaci lidského kapitálu“.

„K dosažení těchto cílů musí Unie zmobilizovat všechny vhodné zdroje na úrovni jednotlivých členských států i Společenství - včetně politiky soudržnosti – ve všech rozměrech strategie (hospodářském, sociálním a environmentálním), aby se tak více využilo jejich součinnosti v obecném rámci udržitelného rozvoje“²⁵.

Přinastavení strategie politiky soudržnosti se vychází z následujících zásad:

- strategie musí reflektovat otevřenost české ekonomiky a její zapojení do společného trhu EU, což povede k využití vhodné kombinace endogenních i exogenních faktorů konkurenceschopnosti;
- nasměrování intervencí do oblastí s vysokým růstovým potenciálem, definovaných v rámci územně;
- zaměření podpory dohnaných sil růstu a zamezení stagnantnosti výrazným multiplikačním efektem. Politika soudržnosti se zaměřuje na investice hmotného charakteru – rozvoj infrastruktury v oblasti podnikání, V&V a inovací, technické, sociální a zdravotní péče, na systémové změny (ve veřejné správě, trhu práce, rozvoji vzdělávacích systémů, kultury, zdravotnictví) a do rozvoje lidského kapitálu;
- zlepšení řízení ve veřejných záležitostech. Politika soudržnosti zaměřuje své intervence rovněž na modernizaci a zefektivnění veřejné správy, a to na všech úrovních. Vzhledem k tomu, že efektivní výkon veřejné správy významným způsobem ovlivňuje účinnost intervencí národních a evropských politik na národní, regionální a místní úrovni, včetně politiky soudržnosti, je tato oblast pokládána za nedílnou součást strategie NSRR;
- podpora aplikace komplexního přístupu k územní soudržnosti. Politika soudržnosti sleduje vyvážený a harmonický rozvoj území tím, že koncipuje územně vymezené strategie umožňující horizontální provázání intervencí realizovaných prostřednictvím jednotlivých priorit či operačních programů. Prostřednictvím komplexního a strategického přístupu rozvíjí místní potenciál, optimalizuje intervence v území a přispívá tak k udržitelnosti ekonomických a sociálních struktur v jednotlivých typech území (funkční regiony, mikroregiony, městské a venkovské oblasti);
- udržitelnost hospodářského růstu úzce souvislosti se zlepšováním stavu životního prostředí. Strategie NSRR pro období 2007-2013 vychází z respektu k životnímu prostředí jako základu udržitelnosti rozvoje. Kvalitní životní prostředí je nezbytným předpokladem udržitelnosti hospodářského růstu;
- rozvojová strategie je komplementární s ostatními evropskými politikami realizovanými v ČR i s vlastními politikami ČR. Národní dotační tituly budou postupně harmonizovány tak, aby byly komplementární v rámci strategie NSRR, resp. v rámci intervencí realizovaných prostřednictvím operačních programů.

Předpokladem naplnění evropského cíle posílení konkurenceschopnosti EU je zvýšení konkurenceschopnosti jednotlivých členských zemí a jejich regionů. Dlouhodobá

²⁵Viz Strategické obecné zásady Společenství pro soudržnost (SOZS).

konkurenceschopnost umožní dosáhnout udržitelného ekonomického růstu, jenž je nezbytným předpokladem postupného snižování výkonnostní mezery mezi ČR a nejvyspělejšími zeměmi, resp. regiony. Pouze rychlejší růst české ekonomiky než je průměrný růst EU odstraní dlouhodobé zaostávání a napomůže dosáhnout primárních cílů politiky soudržnosti.

Základním hodnotovým hlediskem pro formování strategie je udržitelný rozvoj ve všech jeho dimenzích, tj. ekonomické, sociální a environmentální, tj. zejména:

- konkurenceschopnost spojená s modernizačním úsilím EU (Lisabonská strategie) chápána jako nástroj ekonomické a sociální přeměny (znalostní ekonomika a znalostní společnost). Strategie NSRR navazuje na NPR, který implementuje ve vybraných oblastech;
- ekonomická soudržnost, tj. snižování výrazných nerovností ve ekonomické výkonnosti mezi členskými státy i mezi regiony, jako dlouhodobý strategický cíl politiky soudržnosti;
- sociální soudržnost jako další dlouhodobý strategický cíl politiky soudržnosti zaměřený na kvalitu života obyvatel;
- územní soudržnost usilující o komplexní přístup k rozvoji území;
- rovnost příležitostí pro všechny, sdílením na rovnost příležitostí mužů a žen. Téma rovných příležitostí se promítá do všech oblastí, ve kterých je potenciálně přítomno riziko diskriminace z hlediska pohlaví, věku, rasy, zdravotního stavu, sexuální orientace či náboženství. Klíčovou roli má toto téma v souvislosti se zaměstnaností, řešením problémů nezaměstnanosti a při zajišťování rovných příležitostí pro ženy a muže na trhu práce;
- zlepšování stavu životního prostředí jako základního předpokladu pro udržitelný hospodářský růst a kvalitu života obyvatel.

NPR je závazným politickým dokumentem o prioritách a opatřeních v makroekonomické a mikroekonomické oblasti a politice zaměstnanosti pro období 2005–2008, jehož cílem je posílit politickou odpovědnost za naplňování obsahu Lisabonské strategie a umožnit vyhodnocení plnění stanovených reformních kroků. NPR byl vypracován na základě metodických vodítek - Integrovaných směrných rámců pro ústavní období (2005–2008). Při zpracování NPR se vycházelo ze Strategie udržitelného rozvoje a Strategie hospodářského růstu. Národní rozvojový plán a Národní strategický referenční rámec politiky hospodářské a sociální soudržnosti, v období 2007-2013, reflektují relevantní priority NPR.

Nejdůležitějšími reformními kroky NPR, na které reaguje NSRR, je vytvoření prostředí stimulujícího výzkum, vývoj a inovace včetně jejich komerčního využití v ekonomické praxi, modernizace a rozvoj dopravních, informačních a komunikačních sítí a vytváření kvalitního podnikatelského prostředí usnadňujícího zakládání nových společností a vykazujícího celkově nízkou administrativní zátěž pro podnikatele, v oblasti zaměstnanosti pak zejména flexibilita trhu práce. V oblasti začleňování osob na trhu práce je soustředěna pozornost na osoby stojící na počátku a na konci profesní kariéry. Reformy z oblasti rozvoje vzdělávání zvýší kvalitu pracovní síly, rozšíří možnosti vzdělávání a podpoří schopnost vyrovnat se s náročnými podmínkami měnícího se trhu práce.

Od začátku tvorby NSRR byl brán zřetel na úzkou souvislost s opatřeními NPR, tak aby nedocházelo ke nekonzistenci číselnosti navržených priorit. Celkem 30 z celkových 46, resp. 41 (část mikroekonomické a zaměstnanosti) opatření NPR jsou částí strategických cílů NSRR a lze je spolufinancovat ze SF a FS. Provázanost se týká pouze opatření v mikroekonomické oblasti a v části vřezované zaměstnanosti a vzdělávání, neboť makroekonomickou oblast NSRR nezahrnuje. Vzájemná synergie při stanovování priorit NSRR byla zajištěna vprvé řadě kompetencemi spolegestorů definovaných v kompetenčním zákoně (MMR a MF), dále kompetencí MMR v koordinaci politiky hospodářské a sociální soudržnosti dané zákonem o podpoře regionálního rozvoje. Za účelem koordinace a implementace NPR byla vytvořena Horizontální pracovní skupina

a meziresortní pracovní skupiny, kterých se účastnili také zástupci resortů, kteří se podíleli na tvorbě NSRR.

Vzájemná synergie při stanovování priorit NSRR byla zajištěna mimo jiné intenzivní činností ŘKV a jeho pracovními skupinami. Prostřednictvím tohoto výboru byli do procesu přípravy NSRR zahrnuti relevantní partneři (klíčová ministerstva, představitelé místních a krajských samospráv, hospodářství a sociální partneři, vzdělávací instituce, reprezentace neziskového sektoru atd.) a byl tak důsledně respektován princip partnerství, který byl uplatněn i v případě vyhodnocení NPR v roce 2006.

Obecně nařízení stanoví limity pro příspěvek politiky hospodářské a sociální soudržnosti k naplnění cílů Lisabonské strategie. Tyto limity jsou však závazné až od začátku roku 2014, nikoliv pro země, jež přistoupily k EU 1. května 2004 a později. ČR přesto neopomíná zdůraznit soulad navržené strategie s NPR a Lisabonskou strategií. Provázanost s NPR budou odrážet i jednotlivé operační programy na období 2007-2013, kde je plánován vyšší podíl Lisabonských intervencí než tomu bylo v minulém období. Některé operační programy budou přímo zaměřeny na podporu transferu inovací, budou naplňovat evropský rozměr intervencí a zaměřují se na rozvoj kvality lidských zdrojů pro potřeby znalostní ekonomiky. Všechny operační programy obsahují část věnující se vztahu s NPR a souladu s Lisabonskou strategií. Lze předpokládat, že podíl Lisabonských aktivit by měl být větší, zejména v závěru programovacího období, podíl úmstanoveným Evropskou radou pro státy EU-15.

Vazba témat NPR se strategií politiky hospodářské a sociální soudržnosti je uvedena v popisu jednotlivých strategických cílů NSRR, celkový přehled je pak v části Přílohy.

7.2. Strategie

7.2.1. Vize ČR pro rok 2013

ČR a její regiony patří mezi nejrozvinutější země oblasti Evropy i světa. Společnost ekonomika prokazuje svoji konkurenceschopnost v globální soutěži. Posiluje se postavení ČR ve středoevropském a evropském kontextu. ČR disponuje vyspělou strukturovanou občanskou společností fungujícím sociálním a občanským dialogem, je atraktivním místem pro své občany, pro občany EU a dalších rozvinutých zemí, domácí zahraniční investory. Struktura ekonomiky je zaměřena na progresivní odvětví, ve kterých si ČR vydobyla významné postavení. Motorem konkurenceschopnosti se staly vzdělanost, kulturnost, podnikavost a výzkum a vývoj. ČR je atraktivní turistickou destinací.

Otevřená a vysoce vzdělaná společnost, s rozvinutým, efektivně fungujícím systémem zdravotní a sociální péče, umožňuje plnohodnotné zapojení dříve marginalizovaných skupin obyvatelstva, garantuje rovnost příležitostí a vykazuje vysokou míru soudržnosti, úspěšně řeší důsledky nepříznivé demografické situace v populaci, včetně jejich důsledků na důchodový a zdravotní systém. Trh práce umožňuje hladké vyrovnávání se nabídky po práci s poptávkou a pružné řešení místních problémů. Zvyšuje se zaměstnanost, podstatně klesá míra nezaměstnanosti.

Kvalita životního prostředí se výrazně zvýšila. Byly odstraněny významné staré zátěže, společnost získává a využívá potenciál obnovitelné energie efektivnějším způsobem, produkuje podstatně méně odpadů a výrazně snižuje znečištění životního prostředí. Byl zaveden pokles biodiverzity.

Byly dobudovány hlavní dopravní spojnice, celkově se zvýšila dopravní dostupnost. Kvalita národních a regionálních dopravních komunikací odpovídá standardu nejrozvinutějších zemí. Významná část přepravy je realizována prostřednictvím efektivních a životnímu prostředí ohleduplnějších způsobů.

Diverzifikovaný rozvoj území jednotlivých regionů, není v rozporu s posilováním konkurenceschopnosti ani se snižováním neodůvodněných regionálních rozdílů. Došlo k posílení přirozených

center na regionální a mikroregionální úrovni, která se stala hnacím motorem růstu regionální a místní ekonomiky a zdroji inovací pro svá zázemí. Dochlo k eliminaci trendů vedoucích ke vzniku novodobých neodůvodněných regionálních disparit, které by vedly k zastávání rozvoje vybraných regionů, nežádoucím migračním vlnám a oslabování rozvojového potenciálu.

Stát v partnerství skrajnými a obecními samosprávami garantuje minimální úroveň služeb, které jsou poskytovány obyvatelstvu ve veřejném zájmu. Regionální akční strategie prostřednictvím partnerství podílí na formování a realizaci místních rozvojových strategií.

Na všech úrovních správy byl vytvořen efektivní systém veřejné správy, který aplikuje moderní způsoby řízení a využívá nejmodernějších informačních a komunikačních technologií pro správu veřejných záležitostí, je schopen aktivně odhalovat a analyzovat problémy a nalézt optimální řešení.

7.2.2. Globální cíl

Globálním cílem je přeměna socioekonomického prostředí ČR v souladu s principy udržitelného rozvoje tak, aby ČR byla přitažlivým místem pro realizaci investic, práci a život obyvatel. Prostřednictvím trvalého posilování konkurenční schopnosti bude dosaženo udržitelného růstu cílem dosaženo u hospodářské úrovně EU-25. ČR bude usilovat o ústavní a ekonomickou rovnost a vyvážený a harmonický rozvoj regionů, který povede ke zvyšování úrovně kvality života obyvatelstva.

Konkurenční schopnost a schopnost dosáhnout udržitelného růstu je dosažitelná kombinací vnitřních a vnějších faktorů, tj. schopnosti eliminovat vnitřní bariéry a slabá místa a efektivně využít příležitostí vyplývajících z členství ČR v EU a globalizované ekonomiky.

Faktory konkurenční schopnosti jsou:

Konkurenční schopná česká ekonomika

- otevřený podnikatelský prostředí (systém),
- moderní struktura ekonomiky (progresivní průmyslová odvětví, sofistikované služby, aplikační inovační centra),
- moderní systém V&V a inovačních aktivit, jehož výstupy jsou využívány v podnikatelské sféře (technologická centra, polyexcelence),
- uplatnění progresivních technologií a moderních forem řízení (růst produktivity).

Výše uvedené faktory se projeví v růstu produktivity práce a dalších výrobních faktorů, v posílení výroby vyšší přidávanou hodnotou, v posílení konkurenční schopnosti podniků na zahraničních trzích a v přechodu na znalostní ekonomiku (zmenšování nákladů a zvyšování kvality, „low road“ na „high road“²⁶).

Otevřená, flexibilní a soudržná společnost

- inkluzivní a pružný trh práce s kvalifikovanou a flexibilní a zdravou pracovní silou, který je schopen využívat příležitosti generované na globální úrovni,
- společnost, která pružně a soustavně zvyšuje svůj vzdělanostní potenciál (celoživotní učení) přizpůsobený potřebám moderní ekonomiky a nabývá charakteru znalostní společnosti,
- společnost, která usiluje o prevenci svých vnitřních problémů, dokáže je aktivně řešit (mobilita pracovní síly, migrace, stárnutí, prevence nemocí) a garantuje rovnost příležitostí (sociální vyloučení),
- efektivní systém správy veřejných záležitostí, včetně zajišťování veřejných služeb a infrastruktury na všech úrovních.

²⁶Viz např. doporučení projektu Východiska budování strategie NRP a NSRR, Ecorys.

Atraktivní prost ředí

- ochrana a zlepšování životního prost ředí, pé če avyužívání krajinného potenciálu, prevence a řešení rizik,
- rozvoj environmentální infrastruktury,
- dostupnost území, existence dopravních a komunika čních spojení a napojení.

Vyvážený rozvoj území

- stimulace rozvojového potenciálu region ů,
- posilování role měst jako center ústvarozvoje region ů, řešení jejich vnit řních problém ů,
- harmonický rozvoj území a snižování existujících disparit (řešení strukturálních problém ů),
- udržitelný rozvoj venkovských oblastí (podporanový chekonomických aktivit).

Vzhledem kv ýznamné územní variabilit ě je nutné p ři provád ění intervencí zohled ňovat místní podmínky (p řirodní, ekonomické, sociální, kulturní) a zam ěřit strategii na systematický rozvoj místního potenciálu.

7.2.3. Horizontální témata a „gender mainstreaming“

Horizontální témata jsou p řiřezové oblasti, které se prolínají celou strategií a jako takové se odrážejí v relevantních prioritách NSRR. Ob ětémata jsou implicitn ě obsažena již v globálních cíli.

V souladu s články 16 a 17 obecného na řízení pat římezí horizontální témata:

- rovné p řležitosti
- udržitelný rozvoj.

Horizontální témata mají v rámci programování politiky hospodářské a sociální soudržnosti strategický a dlouhodobý význam. Rovné p řležitosti a udržitelný rozvoj pat římezí cíle EU a jako takové jsou i hlavním cílem strukturálních fond ů. Jejich za členění do priorit NSRR p řispívá k vylepšení zvolené strategie a rozši řuje plánované intervence o p řídanou hodnotu, kterou horizontální témata p ředstavují.

Rovné p řležitosti

Princip rovných p řležitostí znamená potírání diskriminace na základ ě pohlaví, rasy, etnického původu, víry, zdravotního postižení, v ěku či sexuální orientace. Téma rovných p řležitostí se vztahuje i na další osoby ohrožené sociálním vylou čením jako jsou migranti, dlouhodob ě nezaměstnaní, osoby snížkou kvalifikací, osoby z obtížn ě dopravn ě dostupných oblastí, drogov ě závislí, propuštění vězni, absolventi škol; souhrnn ě skupiny ohrožené sociálním vylou čením. Velký důraz na osoby se znevýhodn ěním (zdravotním, sociokulturním atd.) bude položen v rámci operačních program ů financovaných z ESF. D ůležitým tématem v této oblasti je otázka rovnosti muž ů a žen. Problematika rovných p řležitostí se odrážív obtížném p řístupu vybraných skupin obyvatel na trh práce, v jejich p řístupu ke vzd ěláním, v p řípadě žen v p řístupu kv ýšším řídícím a vědeckým pozicím, v oblasti podnikání, informa ční společnosti, ale i v oblasti dopravy nebo rozvojem ěst.

Spolu se zásadami diskriminace tvo ří nedílnou sou část tohoto horizontálního témata princip „gender mainstreaming“. Tentoprincip je zohled ňován nejen b ěhem p řípravy opera čních program ů urelevantních intervencí, ale nachází své uplatn ění i v rámci posilování genderové kompetence implementační struktury.

Intervence strategické části NSRR lze z pohledu horizontálních témat roz dělit na:

- aktivity, kterých se problematika rovných p řležitostí dotýká p římou, kam pat ří priority Vzdělávání, Zvyšování zaměstnanosti a zaměstnatelnosti, Posilování sociální soudržnosti a

- aktivity, u kterých není souvislost jednoznačná, kde však je rovněž potřeba brát v úvahu, kam lze zařadit priority „Smart Administration“, Zlepšení dopravní dostupnosti a vyvážený rozvoj regionů.

Udržitelný rozvoj

Hlavní témata udržitelného rozvoje jsou především témata životního prostředí, neboť právě mezi jednotlivými složkami životního prostředí a ekonomickými aktivitami dochází nejčastěji ke konfliktu s důsledky pro udržitelnost rozvoje. Ekologické hledisko je významným parametrem při přijímání politik, sociálně ekonomických koncepcí či rozhodování o investicích.

Jednotlivé problematické okruhy životního prostředí jsou podrobně popsány v analytické části NSRR, v kapitole 3.4., strategie se na životní prostředí zaměřuje přímo svou prioritou Ochrana a zlepšení kvality životního prostředí.

Na tomto místě je však třeba zdůraznit průřezovost problematiky, tedy zohlednění udržitelného rozvoje i u těch intervencí, které nejsou přímo zacíleny na životní prostředí. Jedná se zejména o snižování energetické náročnosti, zavádění nových a současně environmentálně šetrných technologií. Další důležitou oblastí, kde hraje udržitelný rozvoj zásadní roli, je prioritavzdělávání.

7.2.4. Strategické cíle

I. Strategický cíl: Konkurenceschopná česká ekonomika

Posilování konkurenceschopnosti podnikatelského sektoru zvyšováním jeho produktivity a rychlením udržitelného hospodářského růstu založeném na systematicky rozvíjeném inovačním potenciálu silné a progresivně strukturované české ekonomiky, generující robustní a udržitelné ekonomické růsty.

Významné vazby na SOZS

Strategický cíl Konkurenceschopná česká ekonomika zohledňuje SOZS pro soudržnost v oblasti podpory rozvoje inovací a inovačního podnikání, spolupráce podnikatelských subjektů s vědeckovýzkumnými institucemi, podporu vytváření podmínek pro zakládání nových a rozvoj stávajících podnikatelských subjektů, včetně přístupů finančním zdrojům, avzájemnou spolupráci podnikatelských subjektů.

Zaměřuje pozornost na posílení úrovně výzkumu a technologického rozvoje, na rozvoj spolupráce veřejných a soukromých výzkumných a vývojových center, uplatnění výsledků výzkumu a vývoje v podobě výrobních a výrobních inovací, systémovou podporu pro V&V v MSP a pro transfer technologie, zvýšení investic lidských zdrojů v oblasti V&V.

Respektuje roli cestovního ruchu jako důležité rozvojové aktivity diversifikující ekonomiku, napomáhající rozvoji podnikání, přispívající ke zvyšování zaměstnanosti a tvorbě nových pracovních míst.

Vazby na NPR

Strategický cíl Konkurenceschopná česká ekonomika přispívá k realizaci NPR prostřednictvím dvou priorit Konkurenceschopný podnikatelský sektor a Podpora kapacit V&V pro inovace, které reagují na osm, resp. devět priorit NPR. Priorita Zajistit lidské zdroje ve V&V byla nově zařazena v roce 2006.

Tab.2 Strategický cíl Konkurenceschopná česká ekonomika avazbana NPR

Strategický cíl/priorita NSRR	Opatření NPR
Konkurenceschopná česká ekonomika	
<ul style="list-style-type: none"> - Konkurenceschopný podnikatelský sektor - Podpora kapacit V&V pro inovace 	<ul style="list-style-type: none"> - Zvyšovat meziročně veřejné výdaje na V&V - Podporovat investice do výzkumu - Zvýšit intenzitu využívání nástrojů ochrany práv duševního vlastnictví vědeckovýzkumnými institucemi a podniky - Rozvíjet inovační infrastrukturu - Zlepšit přístup inovačních firem k finančním zdrojům - Zvýšit profesní mobilitu efektivním systémem rekvalifikací - Podporovat spolupráci zaměstnavatelů, zaměstnanců a vzdělávacích a odborně profesních institucí - Podporovat další vzdělávání ve firmách - Zajistit lidské zdroje ve V&V

NPR přispěje především ke zvyšování kvality podnikatelského prostředí, včetně odstraňování administrativních bariér. Za významný faktor, který může ovlivnit podnikatelské prostředí, je označeno vytvoření moderní daňové správy s vysokou efektivitou a produktivitou. Důležitými tématy jsou zjednodušení vstupu do podnikání, rozvoj inovační infrastruktury (vědeckotechnické parky, podnikatelské inkubátory a centra transferu technologií) a služeb pro posílení inovačního prostředí, přístup firem k finančním zdrojům, snižování materiálové a energetické náročnosti průmyslu.

V oblasti V&V je zduřazněno zvýšení intenzity využívání nástrojů ochrany práv duševního vlastnictví.

Klíčové vazby nadalší strategické cíle

Dosažení cíle **Konkurenceschopná česká ekonomika** je podmíněno klíčovými vazbami s dalšími strategickými cíli:

- se strategickým cílem **Otevřená, flexibilní a soudržná společnost** prostřednictvím rozvoje lidských zdrojů pro potřeby ekonomiky a především pro flexibilní kvalitní trh práce, dále prostřednictvím motivace osob pro zahájení podnikatelské činnosti. Úzká vazba je nutná v oblasti spolupráce podnikatelské sféry se vzdělávacími a výzkumnými institucemi při podpoře růstu konkurenceschopnosti. Je nutné praktické zaměření vzdělávacích programů a také propojení potřeb trhu práce a adaptace aktivní politiky zaměstnanosti,
- se strategickým cílem **Atraktivní prostředí** prostřednictvím vytváření podmínek pro podnikání a investice. Je nezbytné dosáhnout takové kvality prostředí, která nastartuje proces umístění a vzniku nových podnikatelských subjektů, podpoří rozvoj odvětví zařazených do oblastí kopřůmyslu a umožní využívat environmentálně šetrné technologie; bezprostředně reaguje na prosazení udržitelného využívání energií podporované cílem Atraktivní prostředí, a to prostřednictvím stimulace aktivit podnikatelů v oblasti snižování energetické náročnosti výroby a spotřeby fosilních primárních energetických zdrojů a podporou začínajících podnikatelů v aktivitách vedoucích k vyššímu využívání obnovitelných a druhotných zdrojů energie a zvyšování účinnosti při výrobě, přenosu a spotřebě energie. Řešení překryvů v oblasti energetické činnosti a OZE mezi OPPI a OPŽP je řešeno smlouvou mezi MPO a MŽP opřekryvch v oblasti OZE a úspore energie.

- sestrategickým cílem **Vyvážený rozvoj území** prostřednictvím posilování místní ekonomiky ve snaze přeměnit strukturu regionální ekonomiky – podpořit rozvoj progresivních odvětví ve městech a diversifikovat venkovské oblasti, urychlit přeměnu hospodářsky slabých a strukturálně postižených regionů a mikroregionů.

Strategický cíl **Konkurenceschopná česká ekonomika** bude realizován prostřednictvím priorit následujícími dílčími cíli:

A) Priorita Konkurenceschopný podnikatelský sektor

Cíl priority: *Konkurenceschopný, silný a inovující český podnikatelský sektor, dosahující vysoké přidané hodnoty a produktivity práce, schopný prosadit své výrobky na trhu EU, tak i ostatních mezinárodních trzích.*

Kontext: Zvyšování konkurenceschopnosti českých podniků a odstranění bariér růstu. Systematická podpora investic posilujících inovační potenciál české ekonomiky prostřednictvím rozvoje infrastruktury a podporu podnikání provázané s podporou konzultačních a strategických služeb pro posílení podniků, jejich produktivity, efektivity řízení prostřednictvím inovací.

Zlepšení přístupů MSP k finančním zdrojům a odstranění dalších překážek ve finanční oblasti prostřednictvím nástrojů na podporu začínajících podniků (zvýhodněné půjčky, fondy rizikového kapitálu, záruky atd.) a dalších opatření vedoucích ke zlepšenému přístupu MSP k finančním nástrojům zvláště v evropské inovační procesům.

Zaměření klíčových intervencí: Implementace strategického cíle v oblasti první priority se zaměřuje na zvýšení **motivace podnikání** vytvářením nabídky zvýhodněného financování a zvýhodněných služeb k zahájení a provozování podnikatelské činnosti. Součástí podpory bude vytváření a uplatnění nových finančních nástrojů, jako jsou fondy mikro-půjček a fondy rizikového kapitálu, poskytování zvýhodněných úvěrů, zejména podřízených, a záruky usnadňující přístup malých a středních podnikatelů k externím zdrojům financování, zejména bankovním úvěrům. Dále fungování sítí „Business Angels“ zaměřených především na nově vznikající firmy a firmy ve fázi rozvoje, jako jsou „spin-off“ a „start-up“ firmy inkubované v daném „Business Innovation Centre“ a urychlení rozvoje podniků střední velikosti. Součástí podporovaných finančních nástrojů budou i patentové fondy pro podporu ochrany duševního vlastnictví pro MSP, firmy působící v daném podnikatelském inovačním centru atd.

Bude podporován proces zakládání, činnosti a dalšího rozvoje **podnikatelské infrastruktury**, především stávajících průmyslových parků, regenerace stávajících brownfieldů pro podnikání, podnikatelských inkubátorů, resp. podnikatelských inovačních center, vytvářejících podmínky pro vznik a rozvoj malých a středních inovačních firem zaměřených na realizaci nových a environmentálně šetrných technologií a na produkci konkurenceschopných výrobků a služeb. Pozornost bude věnována snižování materiálů a náročnosti výroby.

V ČR je nedostatečně rozvinut systém **kvalitních poradenských služeb**, který by napomohl zejména MSP využít všech tržních příležitostí, zvýšit jejich produktivitu zaváděním progresivních metod řízení, přenosu „best practices“, poskytovat vzdělávací, asistenční a informační služby a poradenství v oblasti mezinárodního obchodu a realizaci společných účástí podniků na veletrzích, výstavách a misích, vyhodnocoval dostupné informace o ověřených vývojových trendech nových poznatků V&V a inovačních procesů a aspektů jejich uvádění do průmyslové praxe, o nejlepších formách podnikání a obecných metodách a systémech managementu uplatňovaných v České republice.

Bude stimulován zájem podnikatelů o kooperaci a společným postupem usnadňujícím jejich přístup na trhy, zvláště zapojování MSP do podnikatelských sítí, které umožní zvýšit jejich

konkurenceschopnost, i do subdodavatelských řetězců velkých podniků. Nadále bude podpora směřovat na vytváření a rozvoj regionálně koncentrovaných odvětvových seskupení podnikatelských subjektů a podpůrných institucí – inovativních klastrů. Posilování konkurenceschopnosti podnikatelského sektoru se odrazí v růstu produktivity práce. V rámci naplňování horizontálního tématu rovněž příležitosti bude podpořena snaha podniků vytvářet takovou organizaci práce, která umožní skloubení profesního a rodinného života a dá se snahy podniků o vytváření potřebných institucí nazajistí lepší činnost.

Implementace: Priorita Konkurenceschopný podnikatelský sektor je implementována prostřednictvím prioritních os Vznik firem, Rozvoj firem, Efektivní energie, Prostředí pro podnikání Služby pro rozvoj podnikání **Operačního programu Podnikání a inovace**. V ČR bude využito nástrojů finanční inženýrství. ČR dále vazuje účástv **iniciativě JEREMIE**, která je zaměřena na podporu přístupů MSP k financím a finančním nástrojům. K naplňování cílů této priority přispějí rovněž **Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost** a **Operační program Praha Adaptabilita** prostřednictvím svých prioritních os (OP LZZ Adaptabilita a OPPA Podpora rozvoje znalostní ekonomiky) zaměřených na podporu adaptability a konkurenceschopnosti podniků a podnikatelů.

B) Priorita Podpora kapacit V&V pro inovace

Cíl priority: Posílení a zvýšení efektivnosti kapacit v oblasti V&V a protvorbu inovací, a to v úzké funkční vazbě na podnikatelskou sféru. Soustavné zvyšování podílu znalostní ekonomiky v národním hospodářství.

Kontext: Posílení a přispůsobení kapacit ve veřejného aplikovaného výzkumu v úzké provázanosti s potřebami podniků a spolupráce s nimi ve specifických oblastech výzkumu, které jsou podstatné pro budování dlouhodobé konkurenceschopnosti české ekonomiky v kontextu evropského výzkumného prostoru a celosvětových trendů.

Zaměření klíčových intervencí: Bude podporován **rozvoj kapacit V&V pro posílení inovací v regionech**, tj. adaptace a rozvoj veřejných kapacit V&V, jejich začlenění do Evropského výzkumného prostoru a zapojení do mezinárodních i domácích aktivit. Cílem je usnadnit spolupráci s domácí i zahraniční podnikatelskou sférou, která se zaměřuje na vytvoření podmínek pro rozvoj aplikovaného výzkumu a posílení inovačního procesu. Bude podporován rozvoj infrastruktury pro aplikovaný výzkum, technologický rozvoj, šíření výsledků V&V a jejich praktickému uplatnění v podobě inovací. Budou vytvářeny podmínky pro úzkou spolupráci mezi výzkumnými a vzdělávacími středisky a podnikatelskou sférou při vytváření inovačních sítí, inovačních center a center pro nosu technologií. Systematicky budou podporována centra excelence a jejich zapojení do inovačních klastrů.

Podpora bude směřována na vznik národních technologických platform, spolupráci ve veřejného a soukromého sektoru v rámci Dlouhodobých základních směrů výzkumu²⁷, zapojování českých výzkumných institucí a podniků do mezinárodních technologických platform, které umožní nástup veřejných a soukromých investic do oblasti V&V a inovací.

Implementace: Priorita Podpora kapacit V&V pro inovace je implementována prostřednictvím prioritních os Rozvoj kapacit výzkumu a vývoje a Rozvoj kapacit pro spolupráci ve veřejného sektoru se soukromým ve výzkumu a vývoji **Operačního programu Výzkum a vývoj pro inovace**. Posilování inovační kapacity na straně podnikatelských subjektů je řešeno prostřednictvím prioritní

²⁷ Dlouhodobé základní směry výzkumu byly definovány usnesením vlády ČR č. 1192 ze dne 18. října 2006. Tyto směry jsou následující: Udržitelný rozvoj, Molekulární biologie, Energetické zdroje, Materiálový výzkum, Konkurenceschopné strojírenství, Informační společnost, Bezpečnostní výzkum a Společenskovědní výzkum.

osy Inovace **Operačního programu Podnikání a inovace**. Synergický efekt ů bude dosahováno směrem k prioritní ose Terciární vzdělávání, výzkum a vývoj **Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost**, kde bude podporována motivace ke studiu exaktních obor ů, p ů sobení ve výzkumné činnosti a rozvoj lidských zdroj ů ve výzkumné činnosti a vývoji. Knapl ůňování cíl ů této priority p ůspěje rovn ěž **Operační program Praha Adaptabilita** prostřednictvím prioritní osy Podpora rozvoje znalostní ekonomiky.

Následující opatření mají zajistit nezbytný soulad u relevantních op eracních program ů. U prioritních os 1 a 2 OP Va Vp I (které se zam ěřují na Dlouhodobé základní sm ěry výzkumu²⁸) by měly být koordinace a soulad mezi OP Va Vp I a OPPI za jištěn následujícími opatřeními:

- specifické oblasti intervencí (Dlouhodobé základní směry výzkumu), výběrová kritéria a výzvy by měly být rozhodovány monitorovacím výborem OP Va Vp I a OPPI a diskutovány s monitorovacím výborem OPPI,
- projekty řízené OPPI, které navazují na projekty již financované z OP Va Vp I, by měly profitovat z bonifikace a souhlasné ob ěma řídicími orgány a schválené ob ěma monitorovacími výbory,
- společný ředitelství hodnotících komisí,
- společná databáze hodnotitel ů,
- koordinační setkání těchto dvou řídicích orgán ů p ředsané Národním orgánem pro koordinaci by se měly konat pravideln ě (nap ůř. každých 6 m ěsíc ů).

Podobný koordinací mechanismus zajistí rovn ěž synergií mezi OP PA, resp. OP PK na jedné stran ě a OP Va Vp I a OPPI na stran ě druhé.

Za efektivnost této koordinace je zodpov ědný NOK.

C) Priorita Udržitelný rozvoj cestovního ruchu a využití potenciálů kulturního bohatství

Cíl priority: *Zvýšení podílu cestovního ruchu ve ekonomice jednotlivých region ů i ČR jako celku lepším využitím potenciálů pro rozvoj cestovního ruchu, včetně rozvoje kulturního dědictví.*

Kontext: Podpora krok ů vedoucích ke efektivnímu využívání možností udržitelného rozvoje cestovního ruchu, včetně využití kulturního dědictví a s tím souvisejících služeb s cílem vytvo řit z ČR dlouhodob ě atraktivní destinaci.

Zam ěření klíčových intervencí: V oblasti **cestovního ruchu** bude pozornost zam ěřena na udržitelný rozvoj stávajících atraktivit, využívání p ůrodního a kulturního bohatství p ůřespektování přírodních hodnot území a podmínek jeho ochrany a kulturního dědictví, odstran ěování bari ěr, bránících jejich efektivnímu a udržitelnému využívání, výstavbu základní a doprovodné infrastruktury. Podporována bude tvorba a nabídka p ůroduct ů, program ů a aktivit, regionálního a nadregionálního významu, které budou atraktivní pro domácí i zahraniční turisty.

Investice se rovn ěž zam ěří na obnovu a využití movitého i nemovitého kulturního dědictví, na rozvoj infrastruktury pro kulturní služby a zlep ěšení nabídky kulturních služeb. V obou oblastech budou podporovány p ůřede vším aktivity s p ůřímým r ůstovým ekonomickým a sociálním efektem (vytváření pracovních míst, tvorba HDP) a nep ůřímým efektem (posilování sociálního koheze region ů a atraktivní region ů pro obyvatele, návštěvníky a investory).

²⁸ Dlouhodobé základní sm ěry výzkumu v současné době zahrnují následujících sedm prioritních oblastí: Udržitelný rozvoj, Molekulární biologie, Energetické zdroje, Materiálový výzkum, Konkurenceschopné strojírenství, Informační společnost, Bezpečnostní výzkum a Společenskovědní výzkum.

Doposud nedostatečnější reakce kvality služeb cestovního ruchu omezuje jeho rozvoj v regionech ČR. Pozornost bude tedy zaměřena na kultivaci nabídky, na zahájení a rozvoj podnikání v oblasti cestovního ruchu, zlepšování konkurenceschopnosti jednotlivých subjektů, zlepšování vlastního řízení a rozvoj destinationálního managementu. Podpora se zaměří rovněž na vytváření sítí spolupráce pro propagaci příslušných atraktivit, rozvoj cestovního ruchu v území máp řenos, „best practices“.

Implementace: Priorita Udržitelný rozvoj cestovního ruchu a využití potenciálu kulturního bohatství je implementována prostřednictvím prioritních os Rozvoje cestovního ruchu **Regionálních operačních programů** a dále prioritních os Národní podpora cestovního ruchu **Integrovaného operačního programu**. Implementace bude rozdělena do následujících oblastí: (i) v oblastech organizace a řízení cestovního ruchu a zajištění standardizace kvality služeb cestovního ruchu a zkvalitnění marketingové podpory České republiky v sektoru cestovního ruchu, (ii) v oblastech revitalizace kulturních památek, modernizace objektů a jejich vybavení pro uchování, ochranu a další využití národního kulturního dědictví a modernizace kulturních služeb.

II. Strategický cíl: Otevřená, flexibilní a soudržná společnost

Vytvoření moderní občanské společnosti otevřené vnějším příležitostem, společnosti která je schopná reagovat na tyto impulsy. Cílem je podpořit rozvoj vnitřně i úrodné sociálně citlivé a soudržné společnosti a přispět ke zvyšování kvality života obyvatel, vytvořit moderní vzdělávací systém, který by přispěl k rozvoji znalostní ekonomiky, a stal se zdrojem efektivity a flexibility trhu práce, což vyústí ve vytvoření silné schopnosti ekonomiky vytvářet nová a kvalitní pracovní místa.

Vazba na SOZS

Strategický cíl Otevřená, flexibilní a soudržná společnost odráží cíle SOZS v oblasti investic do lidského kapitálu prostřednictvím lepšího vzdělávání a kvalifikace, podporou aktivních nástrojů zajišťujících včasnou identifikaci potřeb v oblasti vzdělávání, spolupráci mezi vzdělávacími a výzkumnými institucemi, výzkumnými a technologickými centry, například podnikatelskými subjekty a NNO. Současně zabezpečuje rozvoj lidských zdrojů pro V&V. Dále zaměřuje pozornost na inovační vzdělávací reformy, které umožní jednotlivcům i celým skupinám zapojit se v průběhu svého života do dalšího vzdělávání.

V oblasti zvyšování zaměstnanosti a zaměstnatelnosti reaguje strategický cíl na snahu zvýšit přizpůsobivost pracujících a podniků a pružnost trhu práce, zlepšit koordinaci a implementaci aktivních nástrojů zajišťujících včasnou identifikaci potřeb v oblasti zaměstnanosti. Zaměřuje se na zvyšování počtu let strávených ekonomicky aktivním, produktivním životem, na předcházení sociálních vyloučení v důsledku zhoršení zdravotního stavu nebo vyššího věku, podporu začleňování osob čelících riziku sociálního vyloučení z trhu práce, zvyšování jejich zaměstnatelnosti prostřednictvím jejich zapojení do odborného vzdělávání a přípravy, ale i nezbytné sociální podpory a pečovatelských služeb a poskytování rovného přístupu ke službám informační společnosti. NSRR je zároveň navržen tak, aby intervence v rámci jeho priorit zohledňovaly a reagovaly na specifika jednotlivých regionů, zejména regionální rozdíly v míře zaměstnanosti a v zaměstnanosti. Na úrovni operačních programů bude v rámci OP LZZ podpořena tvorba a rozvoj systému pro předvídání změn na trhu práce a zvládání postupných a náhlých změn v zaměstnanosti, tj. očekávaných budoucích pracovních a kvalifikačních požadavků. Tato kapacita umožní predikovat změny na trhu práce jak v rámci celé ČR, tak v rámci jednotlivých regionů a odvětví. Díky těmto informacím bude možné přesněji zacílit intervence OP LZZ ale i dalších operačních programů. Zvláštní důraz bude kladen na intervence v regionech nejvíce postižených strukturálně v zaměstnanosti, tj. zejména v regionech NUTS II Moravsko-slezsko a Severozápad.

Strategický cíl dále reaguje na části SOZS, kde jsou členskými zeměmi vyžadovány budování efektivní veřejné správy a veřejných služeb na vnitrostátní, regionální a místní úrovni. Zaměřuje se na posílení institucionální kapacity a efektivnosti veřejné správy a veřejných služeb na národní, regionální a místní úrovni.

Vazba na NPR

Strategický cíl Otevřená, flexibilní a soudržná společnost přispívá k realizaci NPR všemi svými dílčími prioritami. Reaguje na 18 priorit NPR.

Tab.3 Strategický cíl Otevřená, flexibilní a soudržná společnost a vazba na NPR

Strategický cíl/priorita NSRR	Opatření NPR
Otevřená, flexibilní a soudržná společnost	
<ul style="list-style-type: none"> - Vzdělávání - Zvyšování zaměstnanosti a zaměstnatelnosti - Posilování sociální soudržnosti - Rozvoj informační společnosti - Smart Administration 	<ul style="list-style-type: none"> - Vytvořit konzistentní celorepublikovou vysokorychlostní ICT infrastrukturu - Podporovat rozvoj a efektivní využívání ICT - Zajistit konvergenci sítí a služeb v rámci trhu elektronických komunikací - Zajistit bezpečnost sítí a informací a interoperabilitu ICT služeb - Modernizovat politiku zaměstnanosti - Snížit nezaměstnanost mladých do 25 let - Prosazovat rovné příležitosti žen a mužů na trhu práce - Zvýšit participaci starších osob na trhu práce - Zvýšit profesní mobilitu efektivním systémem rekvalifikací - Realizovat kurikulární reformu - Rozšířit přístup k vyššímu odbornému a vysokoškolskému vzdělávání - Podporovat spolupráci zaměstnavatelů, zaměstnanců a vzdělávacích a odborně profesních institucí - Zlepšit propojení systémů počátečního a dalšího vzdělávání - Podporovat propustnost mezi jednotlivými stupni terciárního vzdělávání - Podporovat další vzdělávání ve firmách - Zvýšit informační vzdělanost - Provádět transparentní proces hodnocení dopadu nové legislativy - Snížení administrativní zátěže podnikatelů minimálně o 20 %

NPR zdůrazňuje v oblasti vzdělávání potřebu podpory reformy obsahu školního vzdělávání (kurikulární reforma) pro zkvalitnění a modernizaci vzdělávání – zvýšení kvality, efektivity a inovativnosti vzdělávání na všech úrovních. Dalšími tématy jsou zvyšování podílu osob s vyššíma vysokoškolským vzděláním, podpora spolupráce zaměstnavatelů a vzdělávacích institucí a institucí odborně-profesních, a to prostřednictvím zapojení zaměstnavatelů do vzniku školních vzdělávacích a studijních programů, účasti odborníků z praxe na výuce, zajišťování praxe a podpory mobility studentů a pedagogů. Pozornost je věnována propojení systému počátečního a dalšího vzdělávání a

prostupnosti mezi jednotlivými stupni terciárního vzdělávání. Průřezovými tématy NPR jsou podpora rozvoje informačních a jazykových znalostí.

V oblasti zvyšování zaměstnanosti a aktivní politiky na trhu práce NPR zdůrazňuje posilování územní mobility zaměstnanců, potřebu modernizovat politiky zaměstnanosti, zaměřit se na problematiku nezaměstnanosti mladých na trhu práce a zohlednit oblast zaměstnanosti starších osob. Podporovanými tématy je zvyšování profesní mobility především prostřednictvím rekvalifikační a slučitelnosti profesní a rodinných rolí a zapojení cílových skupin do trhu práce.

V oblasti rozvoje informační společnosti podporuje široké využívání ICT ve veřejných službách, u MSP a domácností, dále dobudování konsistentní celorepublikové sítě pro využití vysokorychlostního internetu, konvergenci komunikačních sítí a služeb a zvyšování informační bezpečnosti.

NPR zdůrazňuje potřebu snížit administrativní zátěž, která dopadá jak na adresáty regulace, tak na veřejnou správu, sdílením a zjednodušením administrativního prostředí pro podnikatele.

Klíčové vazby nadalší strategické cíle

Dosažení cíle **Otevřená, flexibilní a soudržná společnost** je podmíněno klíčovými vazbami s dalšími strategickými cíli:

- se strategickým cílem **Konkurenceschopná česká ekonomika** prostřednictvím vazby na efektivní trh práce a kvalitní lidské zdroje podnikání,
- se strategickým cílem **Atraktivní prostředí** prostřednictvím vytvoření podmínek jak pro podnikání, tak pro práci a život. Tento strategický cíl chce dosáhnout takové kvality prostředí, která je atraktivní pro práci obyvatelstva a umožňuje prostorovou a kvalitativní mobilitu pracovní síly,
- se strategickým cílem **Vyvážený rozvoj území** prostřednictvím vazby na rozvoj místních společností a stabilizace venkovského osídlení. Cíl **Otevřená, flexibilní a soudržná společnost** přispívá cílům **Vyvážený rozvoj území** ve snaze rozvinout místní společnosti, zabránit sociálnímu vyloučení a vzniku kapes chudoby ve městech, stabilizovat venkovské komunity, rozvíjet místní vzdělanost a podporovat adaptaci místní infrastruktury pro vzdělávání, rozvíjet místní kulturu, podporovat modernizaci místních sociálních a zdravotních zařízení.

Strategický cíl **Otevřená, flexibilní a soudržná společnost** bude realizován prostřednictvím následujících priorit:

A) Priorita Vzdělávání

Cíl priority: *Cílem této priority je zvýšení adaptability českého lidského potenciálu pro zajištění zvyšování konkurenceschopnosti české ekonomiky a podporu aktuální i budoucí zaměstnatelnosti, včetně zlepšení lidských zdrojů pro podnikání.*

Kontext: Adaptace vzdělávacího systému integrovaná s řízením a působením systému dalšího vzdělávání do komplexního systému celoživotního učení prostřednictvím institucionalizovaného dialogu mezi hospodářskou sférou, vzdělávacími institucemi a institucemi trhu práce. Podpora spolupráce vzdělávacích a výzkumných institucí se zaměstnavateli, podnikatelskou sférou a veřejným sektorem s cílem posílit konkurenceschopnost a akcelovat růst ekonomiky, včetně regionálního rozvoje. Rozvoj lidských zdrojů v oblasti V&V. Podpora účinné spolupráce mezi výzkumnými a vývojovými pracovišti a podniky. Rozvoj znalostní ekonomiky prostřednictvím modernizace, zkvalitňování a diverzifikace terciárního vzdělávání propojeného s V&V.

Zaměření klíčových intervencí: V oblasti **vzdělávání** se intervence zaměří na vytvoření komplexního a pro všechny otevřeného systému celoživotního učení, který poskytuje kvalitní vzdělání odbornou přípravou v špičkových oborech a klíčových kompetencích pro trh práce. Pozornost bude věnována podpoře kurikulární reformy orientované na rozvoj osobnosti a klíčových kompetencí uplatnitelných v praxi; na inovaci vzdělávacích programů; podporu hodnocení výsledků vzdělávání a systému poradenství. V této souvislosti bude podporována spolupráce škol všech úrovní vzdělávacího systému se zaměstnavateli, firmami a jejich asociacemi, příp. úřady práce. V tomto programovém období bude věnována tedy větší pozornost přechodu jedince ze světa školy do světa práce, že zájmem bude rovněž sledovat trendy a budoucí potřeby trhu práce a návaznosti na ně tvořit a upravovat vzdělávací programy škol. Stím také souvisí rozvoj dalšího vzdělávání pedagogických i nepedagogických pracovníků škol s ohledem na potřebu atraktivnější učitelství a nezbytná materiální obnova vzdělávacích zařízení.

V oblasti terciárního vzdělávání bude pozornost věnována adaptaci studijních programů pro potřeby znalostní společnosti s důrazem na rozvoj progresivních oborů a V&V pro posílení konkurenceschopnosti české ekonomiky. Především se bude jednat o zvýšení kvality vzdělávání využíváním nejnovějších poznatků jednotlivých oblastech lidské činnosti. Úsilí bude zaměřeno na rozšiřování přístupu k terciárnímu vzdělávání, zvýšení dostupnosti vzdělávacího systému, což umožní studentům flexibilitně reagovat na očekávané změny na trhu práce, a na posílení motivace a zvýšení atraktivity studia technických a přírodovědných oborů. Výzvou je rovněž rozšíření možností využití kapacit institucí poskytujících terciární vzdělání pro rozvoj programů celoživotního vzdělávání. Důraz bude kladen také na zkvalitnění přípravy budoucích i stávajících akademických pracovníků a přípravu lidských zdrojů pro V&V. Je nezbytné podpořit personální kapacitu terciárního vzdělávání a vytvořit motivační systém pro mladé začínající pracovníky v oblasti V&V.

Intervence se zaměří na podporu rozvoje koncepce a strategie (resp. systémového rámce) dalšího vzdělávání²⁹, a to zejména prostřednictvím přípravy a implementace právních předpisů, zajištění vzájemné dostupnosti mezi počátečním a dalším vzděláváním (vytváření Národní soustavy kvalifikací kompatibilní s Evropským rámcem kvalifikací), zkvalitňování systému ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání, monitorování a analýzy stavu dalšího vzdělávání. Z hlediska racionality systému je potřeba dokončení systémové podpory pro rozvoj dalšího vzdělávání (např. certifikační systém, informační systém o vzdělávacích možnostech v oblasti dalšího vzdělávání, hodnocení kvality služeb, zajištění akreditace vzdělávacích zařízení pro další kvalifikaci).

V programovém období 2007-2013 bude velký důraz položen na spolupráci zaměstnavatelů, zaměstnanců, vzdělávacích institucí a institucí trhu práce. Na základě rozborů stávajícího očekávané potřeby na trhu práce budou indikovány vzdělávací potřeby a podporováno další vzdělávání realizované ve školách (včetně vysokých škol) a školských zařízeních. Podporovány budou rovněž programy a kurzy, které směřují do rozvojových směrů a nabízejí nové formy vzdělávání, jež zvyšují jejich dostupnost (kombinované, distanční, eLearning, časově a organizačně dostupné). Rozvoj celoživotního učení bude podporován bez ohledu na věk osob tak, aby starší lidé nebyli

²⁹Oblast dalšího vzdělávání v rámci kompetencí MŠMT a MPSV byla rozdělena na průběžně implementované strukturálních fondů následovně: priorita **Vzdělávání** je zaměřena na vytvoření **systémového rámce dalšího vzdělávání, formování koncepcí, strategií a souvisejících právních předpisů** v této oblasti a nabídku dalšího vzdělávání realizovaného ve školách a školských zařízeních. Priorita **Zvyšování zaměstnanosti a zaměstnatelnosti** je zaměřena na **podporu dalšího vzdělávání** v podnikách a organizacích a bude vycházet z systémového rámce vytvořeného v rámci priority **Vzdělávání** MŠMT.

vzhledem ke svému věku diskriminování a aby jim celoživotní vzdělávání umožnilo udržet krok s rozvojem společnosti, včetně oblasti informačních technologií.

Z hlediska horizontálního tématu rovněž příležitosti se prioritou zaměřit na intervence umožňující genderově spravedlivé vzdělávání a snížení segregace v jednotlivých oborech zejména nadíky lepšímu přístupu žen ke odbornému vzdělávání v dosud výhradně mužských oborech. Priorita bude obsahovat sítě intervencí a možnost sladěním profesního a rodinného života.

Průřezovými tématy v rámci celoživotního učení bude podpora vzdělávání v cizích jazycích a rozvoj podnikatelských dovedností, zejména prostřednictvím nabývání klíčových kompetencí zaměřených na schopnost podnikatelského myšlení a iniciativy, což jsou klíčové aspekty pro motivaci k samostatnému podnikání. Rozvoj vzdělávacího systému bude podpořen také investicemi do fyzické infrastruktury pro vzdělávání.

Implementace: Priorita Vzdělávání je implementována prostřednictvím prioritních os Počáteční vzdělávání, Další vzdělávání a Terciární vzdělávání, výzkum a vývoj **Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost**, prioritní osou Adaptabilita **Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost**. Podpora fyzické infrastruktury pro vzdělávání bude prováděna prostřednictvím **Regionálních operačních programů** a dále prostřednictvím prioritní osy Posilování kapacit vysokých škol pro terciární vzdělávání **Operačního programu Výzkum a vývoj pro inovace**. Operační program Podnikání a inovace v rámci oblasti podpory Infrastruktura pro rozvoj lidských zdrojů směřuje podporu na zlepšení podmínek pro vzdělávání a rozvoj klíčových dovedností v oblasti dalšího profesního a učitelských zdrojů podnikatelských subjektů. Na území hlavního města Prahy je podpora komplementárně doplňována prostřednictvím prioritní osy Modernizace počátečního vzdělávání **Operačního programu Praha Adaptabilita**.

B) Priorita Zvyšování zaměstnanosti a zaměstnatelnosti

Cíl priority: Zvýšení zaměstnanosti a zaměstnatelnosti především posílením adaptability lidských zdrojů a zvýšení flexibility trhu práce.

Kontext: Zlepšování efektivity trhu práce prostřednictvím rozvoje a přetváření klíčových trhů požadovaných kompetencí zvláště ve vztahu k budování znalostní a informační společnosti, modernizace aktivní politiky zaměstnanosti.

Zaměření klíčových intervencí: Aktivita se zaměřit především na zlepšení přístupů k zaměstnání a prevenci nezaměstnanosti prostřednictvím efektivně zaměřených a modernizovaných nástrojů aktivní politiky trhu práce a na zvyšování adaptability pracovní síly. V rámci zlepšení přístupů k zaměstnání bude klade důraz na jednotlivce a na výbětakových nástrojů, které nejlépe podpoří jeho integraci do udržitelného zaměstnání. K tomu je nutné podporovat intervence zaměřené na modernizaci ve veřejných službách zaměstnanosti zvýšením kvality informačních, poradenských, vzdělávacích, zprostředkovatelských a ostatních služeb poskytovaných institucemi na trhu práce. Nedílnou součástí bude dále tvorba systémů pro předvídání změn na trhu práce pro zvládnutí postupných i náhlých změn v zaměstnanosti, tj. o očekávaných budoucích pracovních a kvalifikačních požadavcích. V rámci této priority bude zvyšována profesní mobilita, a to zejména prostřednictvím rekvalifikací, které řeší nerovnováhu mezi kvalifikační strukturou uchazečů a zájemců o zaměstnání.

V rámci zvyšování adaptability pracovní síly a předcházení nezaměstnanosti budou intervence zaměřeny na podporu investic do lidských zdrojů ze strany podniků a organizací, rozvoje odborných znalostí, kvalifikací a kompetencí zaměstnanců a zaměstnavatelů. Pozornost tak bude zaměřena zejména na podporu dalšího vzdělávání v návaznosti na systémový rámec dalšího

vzdělávání, na analýzu vztahů mezi profesní přípravou a požadavky trhu práce, motivaci dalšímu vzdělávání, monitorování a analýzy stavu dalšího vzdělávání. Důležitým aspektem je i podpora vzdělávacích aktivit zaměstnavatelů, spolupráce podniků a vzdělávacích zařízení při přípravě, realizaci a vyhodnocování vzdělávacích programů, vytváření podmínek pro další vzdělávání osob se ztíženým přístupem k zaměstnání a ohrožených sociální vyloučením. Dále se aktivitu zaměřených na rozšiřování možností proplatňování pružnějších forem zaměstnávání.

Podpořen bude rovněž rozvoj specifických služeb v oblasti zaměstnanosti, odborné přípravy a podpory zaměstnanců v souvislosti s restrukturalizací podniků a odvětví. Intervence budou dále zaměřeny na zlepšení bezpečnosti práce, podporu zdravého životního stylu, zlepšení ochrany zdraví a prevenci nemocí, což umožní zvýšit podíl zdravé pracovní síly v populaci a také počet aktivních let strávených v práci. Podporovány budou dále intervence zaměřené na zvyšování dostupnosti a kvality nabídky dalšího vzdělávání z hlediska potřeby trhu práce a znalostní společnosti.

Podporovány budou územní (regionální a místní) iniciativy zaměřené na aktivizaci sociálních partnerů, posílení sociálního dialogu pro řešení místních problémů trhu práce a vytváření sítí pro přenos a sdílení poznatků a zkušeností.

Při realizaci této priority budou respektovány regionální odlišnosti a intervence nastaveny tak, aby rozvíjely potenciál jednotlivých regionů³⁰.

Implementace: Priorita Zvyšování zaměstnanosti a zaměstnatelnosti je implementována prostřednictvím prioritních os Adaptabilita, Aktivní politiky trhu práce a Mezinárodní spolupráce **Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost**. Podpůrné hmotné investice budou financovány prostřednictvím prioritní osy Zvýšení kvality a dostupnosti veřejných služeb **Integrovaného operačního programu**.

Na území hlavního města Prahy je podpora komplementárně doplňována prostřednictvím prioritní osy Podpora rozvoje znalostní ekonomiky **Operačního programu Praha Adaptabilita**.

Z pohledu dvou výše uvedených priorit NSRR - Vzdělávání a Zvyšování zaměstnanosti a zaměstnatelnosti je významná strategie pro podporu klíčových oblastí důležitých pro dlouhodobý rozvoj ČR. V programovém období 2007-2013 je oproti předcházejícímu období položen jasný důraz na aktivity směřující k posílení vzdělanostní úrovně české populace, k vybudování kvalitní základny pro V&V a k rozvoji kvality a nabídky celé primárního a terciárního vzdělávání. Systematicky bude podpořena oblast dalšího vzdělávání a tvorby legislativního a systémového rámce pro jeho realizaci. Z toho vyplývá rovnocenné rozdělení podílu ESF v rámci celkové alokace SF, který byl stanoven ve výši 14% mezi OP LZZ a OP VK (viz Tabulka 27 Indikativní roční alokace podle fondů a programů). Poměr rozdělení prostředků mezi operační programy OP VK a OP LZZ sleduje vyváženost investic do rozvoje i do zachování sociální soudržnosti. Rozdělení finančních prostředků mezi OP VK a OP LZZ rovněž respektuje trend vývoje míry nezaměstnanosti, která se snižuje (během 2007 – 7,3 % oproti běžnému 2004 – 10,7 %), a kdy se začíná projevovat větší potřeba služeb a dovedností kvalifikace a požadavky na pracovním trhu než potřeba zaměstnání pouze na tvorbě pracovních míst. To dokládá i nárůst pracovních míst, která jsou obsazena z iniciativ.

Záměrem pro rozdělení finančních prostředků mezi tyto operační programy je využití relativně dobré ekonomické situace v ČR a položení důrazu na financování a rozvoj perspektivních a dlouhodobě atraktivních a potřebných oblastí, které zahrnuje OP VK. Jedná se především o rozvoj vzdělávání a školských zařízení, potřeba inovace a rozšíření dostupnosti i kvality terciárního

³⁰Viz Strategie regionálního rozvoje a NRP, 2007-2013 3

vzdělávání, včetně nutnosti transformace VOŠ a rozšíření možností bakalářských studií. Je nutné posílit investice do klíčových dovedností populace (jazyky, ICT, podnikatelské dovednosti). Podporován bude rozvoj výzkumné činnosti a motivace studentů kvýzkumné činnosti a v neposlední řadě je nutné vybudovat systém dalšího vzdělávání, který je doposud v ČR budován velmi fragmentovaně a nekonceptuálně.

Plošná účinnost systémových aktivit OPLZZ a OPVK je zajištěna více cílovým charakterem obou operačních programů. Specifikace více cílovosti OPLZZ a OPVK je blíže vysvětlena v kapitolách 8.3 a 8.4 NSRR.

C) Priorita Posilování sociální soudržnosti

Cíl priority: Společnost vytváří rovné šance pro všechny, napomáhající odstraňovat překážky integrace skupin ohrožených nebo vystavených sociálnímu vyloučení, která garantuje dostupnost sociální infrastruktury pro všechny obyvatele.

Kontext: Řešení dlouhodobé nezaměstnanosti, opěťovné zapojení osob dlouhodobě vyloučených z trhu práce, aktivizace osob ohrožených sociálním vyloučením nebo již vyloučených, potlačení zdrojů nezaměstnanosti a marginalizace prostřednictvím opatření aktivní politiky zaměstnanosti, preventivními opatřeními v oblasti sociálního vyčleňování a rovných příležitostí a opatřeními na podporu zaměstnatelnosti osob ohrožených sociálním vyloučením a rovněž preventivními opatřeními ve vztahu ke veřejnému zdraví.

Zaměření klíčových intervencí: V oblasti **posilování sociální soudržnosti** se priorita zaměřuje především na pomoc osobám ohroženým sociálním vyloučením nebo osobám sociálně vyloučeným ke zvyšování jejich zaměstnatelnosti a snižování dlouhodobé nezaměstnanosti a to jednak formou přímé podpory jednotlivců a jednak formou zvyšování kvality a dostupnosti zdravotních a sociálních služeb pro tyto osoby, včetně posilování místních partnerství. V rámci této oblasti budou podporovány také aktivity zaměřené na prosazování rovných příležitostí žen a mužů na trhu práce a opatření směřující ke lepší slučitelnosti rodinného a profesního života, včetně intervencí usnadňujících problematické začlenění na trh práce po návratu z rodičovské dovolené. V této souvislosti bude v systémové oblasti zohledněna podpora vyššího začleňování mužů v rámci povinností v domácnosti a rodinném životě. Zvláštní pozornost bude věnována příslušníkům romských komunit a migrantům a dalším skupinám zodišního sociokulturního prostředí. Sociální začleňování znevýhodněných skupin obyvatelstva bude podpořeno také prostřednictvím podpory subjektů poskytujících sociální služby vedoucí k integraci do trhu práce a do společnosti. Důležitá bude také klada rozvoje systému sociálních služeb zejména cestou dalšího vzdělávání sociálních pracovníků a pracovníků působících v sociálních službách a v oblasti zdravotnictví. Opatření v oblasti předcházení sociálnímu vyloučením budou zaměřena zejména na snižování závislosti na sociálním a na úhodovém systému a optimalizaci dopadů veřejného zdravotního fondu a fondus sociálního zajištění.

V rámci priority bude problematika zaměstnanosti některých skupin na trhu práce řešena prostřednictvím podpory rozvoje sociálně ekonomiky. Mezi specifické aktivity podporované skupiny budou patřit zejména senioři čelící věkové diskriminaci. Podpora bude specifikována tak, aby se snížila ekonomická závislost těchto osob a posílilo se jejich začlenění, resp. setrvávání ve společnosti.

Problematika rozvoje lidských zdrojů přetračuje hranice regionů a států a tudíž je potřeba navázat intenzivní mezinárodní spolupráci zaměřenou na výměnu zkušeností a „best practices“, což umožňuje zvýšit dopad a efektivitu projektů na místní, regionální a národní úrovni a provádět mezinárodní srovnávání.

Implementace: Priorita Posilování sociální soudržnosti je implementována prostřednictvím prioritní osy Sociální integrace a rovné příležitosti **Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost**, že hmotné investice do zařízení regionálního a místního významu jsou realizovány **Regionálními operačními programy**. Ostatní podpůrné hmotné investice budou financovány prostřednictvím prioritní osy Zvýšení kvality a dostupnosti veřejných služeb **Integrovaného operačního programu**.

Prostřednictvím prioritní osy podpora vzdělávání **Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost** bude podpora rovný přístup ke vzdělávání a speciální důraz bude položen na studenty a žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Prostřednictvím prioritní osy Terciární vzdělávání, výzkum a vývoj **Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost** bude podpořeno terciární vzdělávání a výzkumné aktivity v regionech se strukturálními problémy, především v regionu Severozápad.

Na území hlavního města Prahy je podpora komplementárně doplňována prostřednictvím prioritní osy Podpora vstupů a trh práce **Operačního programu Praha Adaptabilita**.

D) Priorita Rozvoj informační společnosti

Cíl priority: Posílení dostupnosti služeb informační společnosti, informační společnost provšechny.

Kontext: Aktivním využíváním ICT zvýšit efektivitu hospodářských aktivit a stimulovat hospodářský růst ČR.

Zaměření klíčových intervencí: Priorita přispívá k dosažení strategického cíle Otevřená, flexibilní a soudržná společnost prostřednictvím podpory rovného přístupu v oblasti **informačních a komunikačních technologií**.

ČR si dala za cíl dosáhnout do roku 2010 využití vysokorychlostního přístupu na internet pro cca 50% populace. Podpora se proto soustředí na rozvoj a efektivní využívání ICT a zvýšení nabídky speciálních aplikací a služeb – zejména ve veřejných službách (ve vazbě na prioritu Smart Administration), pro posílení konkurenceschopnosti MSP, pro jejich široké využívání domácnostmi a pro umožnění šíření rozmanitého digitálního obsahu. Důraz bude kladen na zlepšení přístupu sociálně znevýhodněných skupin k ICT, který zlepšit integraci těchto skupin na trh práce a do společnosti. Stejně jako v oblasti podpory bude zvýšení informační vzdělanosti získáváním a zvyšováním dovedností v oblasti ICT nejširšími vrstvami obyvatelstva a odstranění rizika tzv. „digital divide“.

Intervence se dále zaměřuje na dobudování konzistentní celorepublikové vysokorychlostní ICT infrastruktury, zvláště v periferních oblastech, která je nezbytným předpokladem dostupnosti elektronických služeb a dalšího rozvoje informační společnosti, a na zajištění konvergence elektronických sítí a služeb, včetně digitálního rozhlasového a televizního vysílání. Podpora bude věnována i zajištění bezpečnosti sítí a informací a interoperabilitě ICT služeb pro zvýšení důvěry občanů a subjektů komerční i nekomerční sféry v informační společnost. Vzhledem k dynamickému vývoji odvětví ICT je dále nezbytné prosazovat využívání otevřených norem a specifikací při realizaci ICT řešení.

Implementace: Priorita Rozvoj informační společnosti je implementována v oblastech podporovaných ERDF prostřednictvím prioritní osy Modernizace veřejné správy **Integrovaného operačního programu**. V případě zvyšování dovedností v oblasti ICT (ESF) bude tato priorita naplňována prostřednictvím intervencí prioritní osy Další vzdělávání **Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost**, případně prioritní osy Veřejná správa a veřejné služby **Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost**.

Problematika rozvoje informační společnosti bude s ohledem na dosažení synergických efektů částečně implementována v rámci vazeb na veřejnou podporu hlavních veřejných témat například formou rozvoje aplikací (eGovernment, eTax, eBusiness, eHealth, eCulture apod.). Rozvoj informační společnosti pro MSP je řešen prostřednictvím prioritních os Prostředí pro podnikání a inovace a Služby pro rozvoj podnikání **Operačního programu Podnikání a inovace**. ICT je rovněž horizontálním tématem **Operačního programu Výzkum a vývoj pro inovace**. V oblasti podpory modernizace institucí a zavedení systému kvality služeb zaměstnanosti a rozvoje trhu práce bude naplňována prostřednictvím prioritní osy Aktivní politiky trhu práce **Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost**.

Na území hlavního města Prahy je podpora komplementárně doplňována prostřednictvím prioritní osy Podpora rozvoje znalostní ekonomiky **Operačního programu Praha Adaptabilita**.

E) Priorita Smart Administration

Cíl priority: *Cílem reformy ve veřejné správě je prostřednictvím zkvalitnění a profesionalizace lidských zdrojů, modernizace metod a nástrojů řízení a využíváním moderních technologií zefektivnit veřejnou správu a veřejné služby a tím podpořit socioekonomický růst ČR a zvýšit kvalitu života občanů.*

Kontext: Rozvoj Smart Administration, posilování efektivních způsobů správy veřejných záležitostí na ústřední, regionální a místní úrovni využitím moderních metod řízení a moderních technologií. Veřejná správa se stává aktivním poskytovatelem kvalitních veřejných služeb občanům a podnikatelům, je schopna reagovat na jejich potřeby a pružně nabízet řešení. Pozornost se zaměřuje na tvorbu účinných politik a programů pro změnu hospodářské oblasti, zaměstnanosti, sociální oblasti, vzdělávání, zdravotnictví a práva, regionálního rozvoje. Posílí budování a rozvoj systémů sběru dat, vyhodnocování činnosti politiky, rozvoj meziinstitucionální spolupráce včetně účinnější spolupráce obcí a dialogu mezi veřejnou správou a soukromými společenskými institucemi (partnerství).

Zaměření klíčových intervencí: Podpora v oblasti modernizace veřejné správy se zaměřuje na zvýšení administrativní kapacity, kvality, efektivnosti, transparentnosti a dostupnosti veřejné správy a veřejných služeb. Intervence do oblasti Smart Administration budou vycházet ze strategických materiálů pro reformu veřejné správy. Prvním z nich je soubor základních tezí pro strategii modernizace veřejné správy ČR, který obsahuje materiál „Základní cíle Strategie efektivní veřejné správy a veřejné služby (Smart Administration) v období 2007 - 2015“, který schválila vláda společně s IOP dne 28. února 2007. Druhým materiálem je „Strategie realizace Smart Administration v období 2007 - 2015“³¹ (dále „Strategie realizace Smart Administration“), která dále rozpracovává materiál „Základní cíle Strategie efektivní veřejné správy a veřejné služby (Smart Administration) v období 2007 - 2015“. Cílem této Strategie realizace Smart Administration, připravované MV, je vytvořit a zajistit koordinovanou a efektivní způsob zlepšování veřejné správy a veřejných služeb s využitím prostředků ze strukturálních fondů v programovém období 2007-2013. Strategie realizace Smart Administration představuje komplexní, reformně orientovanou „cestovní mapu“, jejíž realizace přinese významnou kvalitativní změnu v systému veřejné správy a veřejných služeb. Mezi hlavní priority strategie realizace Smart Administration patří především:

- zkvalitnění tvorby a implementace politik;
- zlepšení a zjednodušení regulatorního prostředí a vytvoření atraktivního prostředí pro podnikatele, domácí zahraniční investory;

³¹ Tento materiál byl v dubnu 2007 zaslán do příjmového řízení a bude předložen vládě ke schválení. Strategie realizace Smart Administration bude rovněž promítnuta a patřičně zohledněna v relevantních programových dokumentech, zejména v OPLZZ a IOP.

- zefektivnění činnosti úřadů ve veřejné správě, snížení finančních nároků na chod administrativy a zajištění transparentního výkonu veřejné správy;
- zkvalitnění činnosti justice;
- přiblížení veřejných služeb občanovi, zajištění jejich maximální dostupnosti a kvality.

V souladu s výsledky sektorové analýzy a koncepčními materiály MV a MPSV budou intervence soustředěny na podporu následujících zásadních směrů modernizace jak orgánů ústřední státní správy, tak územní veřejné správy:

Podporováno bude zavádění progresivních metod řízení a moderního informačního managementu ve veřejné správě.

Neuspokojivé výsledky činnosti ve veřejné správě souvisejí rovněž s nízkou dostupností a neefektivním využíváním progresivních informačních a komunikačních technologií, neprovázaností jednotlivých dílčích segmentů ICT, dublováním databází, nedostatečnou nabídkou speciálních aplikací vytvořených na míru potřebám konkrétních orgánů ve veřejné správě a jejich klientů (včetně klientů speciálními potřebami) a nedostatečným sběrem, využíváním a řízením informací. Tento problém by měl být řešen urychleným rozvojem eGovernmentu, a to jak v oblasti technické infrastruktury, tak i v oblastech neinvestičních, resp. „měkčích“. Podpora projektů neinvestiční povahy bude zaměřena především na podporu uplatnění moderních koncepčních metod, včetně strategického plánování, s jejichž pomocí bude zajištěna větší efektivnost a adekvátnost veřejných politik, vytvořeny potřebné vazby mezi jednotlivými politikami tak, aby bylo dosaženo požadovaných synergických efektů.

Zvláštní pozornost bude věnována provázání národních a evropských politik realizovaných na území ČR tak, aby se maximalizovaly jejich potenciální účinky, hospodárně využívaly prostředky určené k jejich realizaci a efektivně využívalo jednotného systému administrace (standardizace postupů, využití jednoho administrativního systému, včetně modelu „one stop shop“). Tímto způsobem dojde ke odstranění stávajících byrokratických bariér, dvojkolejnosti administrace, ke snížení administrativní náročnosti na straně pracovníků ve veřejné správě i na straně jejich klientů. Uplatnění strategického přístupu v oblasti poskytování veřejných služeb umožní také zlepšit jejich dostupnost po celém území státu (zvláště v periferních a venkovských oblastech). V případě územních orgánů ve veřejné správě se bude především jednat o posilování kapacity krajů a obcí (sdílením na obce s rozšířenou působností) pro efektivní poskytování veřejných služeb, pro přípravu, realizaci a hodnocení strategií a projektů rozvoje území a vytváření adekvátní datové a informační základny.

Pro rozvoj lidských zdrojů ve veřejné správě a ve veřejném sektoru je nutné vytvořit a posílit výhody spojené spracím ve veřejné správě, vytvořit systém, který přiláká nové talenty. Pro zaměstnance veřejné správy budou připraveny motivující programy. Systematická péče o profesní a osobnostní rozvoj pracovníků, vytváření kariérních řádů a postupů, rozvinutý systém dalšího profesního vzdělávání, včetně prohlubování jazykových a komunikačních znalostí a dovedností příprávců ICT jsou důležité nástroje. U vedoucích pracovníků – úředníků i volených zástupců bude vzdělávání zaměřeno na prohlubování manažerských schopností a dovedností, na osvojení si progresivních stylů řízení. K efektivitě i atraktivitě práce ve veřejném sektoru přispěje i zlepšení materiálního vybavení jednotlivých pracovišť tak, aby odpovídalo potřebám veřejné správy pro 21. století, včetně efektivního využívání progresivních ICT.

Posilování transparentnosti ve veřejné správě je spojeno s jejím otevřením širší veřejnosti. Zvláště na regionální a místní úrovni je možné posílit přímou participaci občanů na rozhodovacím procesu, aktivizovat jejich zapojení do přípravy, realizace a sledování účinku (monitoringu) programů či politik. Územní partnerství při řešení problémů místního rozvoje realizovaná představiteli územní samosprávy a zástupci občanské společnosti výrazně přispějí k aktivizaci zdrojů a aktérů území, k

překonání institucionálních a byrokratických bariér, k lepšimu zacílení rozvojových politik a tím povedou i ke zvýšení jejich efektivity. Příznivé podmínky pro vznik územních partnerství jsou především na úrovni krajů, obcí s rozšířenou působností a mikroregionů vytvořených svazky obcí. Větší otevřenost veřejné správy rovněž umožní posílit roli vnější kontroly a přispěje k dodržování etických kodexů a standardů.

V návaznosti na NPR bude podpořeno zpracování podrobných analýz s cílem identifikovat oblasti veřejné správy, ve kterých je podpora administrativní kapacity nejvíce žádoucí z hlediska pozitivního dopadu na hospodářský růst a zaměstnanost.

Implementace: Věcná zodpovědnost za realizaci reformy veřejné správy v ČR je delegována na MV, které zabezpečuje integrovaný přístup k implementaci aktivit podporovaných v rámci této priority jak z ESF - systémové aktivity, rozvoj lidských zdrojů, tak i hmotných intervencí podporovaných ERDF.

Podpora modernizace veřejné správy bude realizována prostřednictvím dvou tematických operačních programů - prostřednictvím prioritní osy Veřejná správa a veřejné služby **Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost** a prioritní osy Modernizace veřejné správy a Zvýšení kvality a dostupnosti veřejných služeb **Integrovaného operačního programu** (obě prioritní osy mají dále úzkou vazbu na priority B, C, D strategické cíle II).

Ministerstvo vnitra bude působit jako **zprostředkující subjekt** jak v IOP, tak v OP LZZ, tj. rozhodování o projektech IOP se bude odehrávat na místě, kde probíhá rozhodování o systémových projektech. Za tímto účelem byl v rámci MV nově vytvořen speciální útvar, který bude plnit úlohu zprostředkujícího subjektu pro OP LZZ a IOP a bude v rámci svých kompetencí dohlížet na konzistentnost projektů a jejich přispěvek k naplňování cílů strategie. Splňování této podmínky bude jedním z klíčových hodnotících kritérií pro výběr projektů.

Vzhledem k tomu, že prioritou Smart Administration je primárně vnímána jako aktivita směřující za podporou z ESF, budou aktivity financované z ESF určující investice z ERDF budou tyto aktivity doplňovat. Vazby investic by měly mít synergické efekty a podpořit proces modernizace veřejné správy.

Natuto prioritou rovněž reagují intervence prioritní osy Národní podpora územního rozvoje v oblasti intervence Modernizace a rozvoj systémů tvorby územních politik **Integrovaného operačního programu**.

III. Strategický cíl: Atraktivní prostředí

Zajištění kvalitní fyzické základny pro hospodářský a sociální rozvoj prostřednictvím investic do zlepšení kvality životního prostředí a dostupnosti dopravních sítí.

Vazba na SOZS

Atraktivita prostředí je důležitým faktorem konkurenceschopnosti. Strategický cíl Atraktivní prostředí v oblasti životního prostředí primárně implementuje závazky ČR v oblasti ochrany životního prostředí uvedené v přístupové smlouvě³². Pouze částečně tedy reaguje na SOZS, kde je problematika zohledněna v kapitole Přítažlivější Evropa a regiony Evropy pro investory a pracující cí, a to podporou investic do environmentální infrastruktury a udržitelným využíváním energií (snížení energetické náročnosti a využití obnovitelných zdrojů energie).

³² Přístupová smlouva obsahuje přechodné období nakládání s odpady (pro dosažení cílových hodnot u recyklace a opětovného využití obalu, do 2005), na kvalitu vody (pro praktickou implementaci na výstavbu a rekonstrukce kanalizačních sítí a čistění odpadních vod pro zajištění vyššího stupně čistění (2010), naplnění stanovených chemických limitů pro SO₂ pro teplárnu Pířerova Novou Huť, a.s. Dále jde o přechodná období podpisu Přístupové smlouvy na dosažení cílů týkajících se recyklace a využití odpadů z obalů (do 2012), na hospodaření s odpady ze elektrických a elektronických zařízení (do 2008) a podporu výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie.

Vazbana NPR

Strategický cíl Atraktivní prostředí prostřednictvím obou svých priorit reaguje na témata NPR. Implementuje je 3 priority NPR.

Tab.4 Strategický cíl Atraktivní prostředí vazbana NPR

Strategický cíl/priorita NSRR	Opatření NPR
Atraktivní prostředí	
<ul style="list-style-type: none"> - Ochrana a zlepšení kvality životního prostředí - Zlepšení dostupnosti dopravou 	<ul style="list-style-type: none"> - Maximalizovat energetickou a materiálovou efektivnost a racionální využívání zdrojů - Podporovat environmentální technologie - Modernizovat a rozvíjet dopravní síť - Zavádět inteligentní systémy pro řízení dopravy a dopravního provozu - Zvýšit podíl železniční dopravy na přepravním trhu a rozvíjet kombinovanou dopravu

V NPR je zdůrazněno, že v ČR není dosud budován základní síť dálnic rychlostních silnic, které neproběhla modernizace železničních koridorů. Řada projektů, které jsou součástí sítě TEN-T, je ve stádiu přípravy a modernizace či výstavby. NPR podporuje zavádění inteligentních systémů a služeb, které napomohou zvýšení bezpečnosti provozu, a to varováním před nebezpečnou situací nebo zabráněním jejímu vzniku.

Na české železniční síti, která je součástí transevropské železniční sítě, je prioritou dálkové řízení železniční dopravy na hlavních tratích a zavedení evropského zabezpečovacího systému. V oblasti silniční dopravy je třeba postupně vybudovat řídicí a informační systémy dopravy, především na dálniční síti. NPR rovněž podporuje zvyšování podílu železniční dopravy na přepravním trhu a rozvoj kombinované dopravy prostřednictvím vzniku intermodálních terminálů otevřených všem provozovatelům i operátorům. Česká republika bude dále spolupracovat na mezinárodních projektech zaměřených na využívání kombinované dopravy.

Klíčové vazby na další strategické cíle:

Dosažení strategického cíle **Atraktivní prostředí** je podmíněno klíčovými vazbami s dalšími strategickými cíli:

- se strategickým cílem **Konkurenceschopná česká ekonomika** prostřednictvím využívání nových objevů a technologií při vytváření fyzického prostředí a podporou úspor energií v průmyslu,
- se strategickým cílem **Otevřená, flexibilní a soudržná společnost** prostřednictvím poskytování vzdělávání a zvyšování povědomí o environmentálních souvislostech,
- se strategickým cílem **Vyvážený rozvoj území** prostřednictvím snahy rozvinout klíčovou dopravní infrastrukturu regionálního a místního významu (regionální letiště, silnice II. a III. třídy - bezprostředně navázané na komunikace vyššího řádu, místní komunikace, cyklostezky, rozvoj dopravních systémů, podpora veřejné dopravy), odstranit místní nedostatky v dostupnosti technické infrastruktury a realizovat aktivity v oblasti ochrany životního prostředí v rámci technické pomoci či opěrných bodů krajin a venkově, regenerovat brownfields.

Strategický cíl **Atraktivní prostředí** bude realizován prostřednictvím následujících priorit:

A) Priorita Ochrana a zlepšení kvality životního prostředí

Cíl priority: Zlepšení dostupnosti environmentální infrastruktury, obnovení a zvýšení kvality životního prostředí a podpora úsporné energie.

Kontext: Nastavení systému a provádění stálé péče o životní prostředí a jeho jednotlivé složky s cílem zlepšení stavu životního prostředí, zabránění vzniku nových rizik a odstranění starých ekologických zátěží je bezprostředně spojeno s udržitelným rozvojem společnosti a růstem ekonomiky. Investice mají přímý vliv na kvalitu života obyvatelstva v území, ovlivňují jeho zdraví, přispívají ke zvýšení atraktivity prostředí pro investory snížením externích nákladů (záporných externalit), přispívají k využívání progresivních, environmentálně a energeticky úsporných technologií.

Zaměření klíčových intervencí: V oblasti **životního prostředí** se podpora zaměří na zlepšování kvality ovzduší, především snížení expozice obyvatelstva imisemi a hlukem, dále na uplatnění k přírodě šetrného vodního hospodářství, zvláště na výstavbu čistíren odpadních vod, vodovodů a kanalizace a protipovodňovou ochranu.

Vzhledem k vysoké energetické náročnosti české ekonomiky bude podpora zaměřena na zavádění opatření, která významným způsobem sníží spotřebu energie (včetně využívání progresivních technologií), zvýší povědomí o potřebnosti energetického managementu a umožní jeho zavádění. Podpora bude poskytována v souladu s místními a krajskými energetickými koncepcemi a zaměřena na jednotlivé segmenty ekonomiky. Kromě přímých úmyslů akomunální sféry je zvláště důležitý sektor bydlení vysoký potenciál pro nákladově efektivní řešení.

Implementace: Priorita Ochrana a zlepšení kvality životního prostředí je implementována prostřednictvím prioritních os Zlepšování vodohospodářské infrastruktury a snižování rizika povodní, Zlepšování kvality ovzduší a snižování emisí, Udržitelné využívání zdrojů energie, Zkvalitnění nakládání s odpady a odstranění starých ekologických zátěží, Omezování průmyslového znečištění a snižování environmentálních rizik, Zlepšování stavu přírody a krajiny, Rozvoj infrastruktury pro environmentální vzdělávání, poradenství a osvětlu **Operačního programu Životní prostředí**.

Úspory energií v průmyslu jsou řešeny v prioritní ose Efektivní energie **Operačního programu Podnikání a inovace**. Problematika předcházení a řízení rizik je implementována prostřednictvím prioritní osy Zvýšení kvality a dostupnosti veřejných služeb **Integrovaného operačního programu**, a to v oblasti souběžně s rozvojem záchranářského systému pro zvýšení bezpečnosti a prevenci rizik.

ČR předpokládá zapojení soukromých zdrojů prostřednictvím PPP do větších infrastrukturních projektů v oblasti životního prostředí a regenerace území v souladu s Politikou využívání PPP schválenou vládou ČR. ČR bude participovat na **iniciativě JASPERS**.

B) Priorita Zlepšení dostupnosti dopravou

Cíl priority: Posílení dostupnosti dopravou a dopravní obslužnosti, rozvoj environmentálně šetrné dopravy.

Kontext: Dobudování základní sítě kapacitních komunikací, klíčových spojnic v oblasti dopravy a silničních a dálničních obchvatů měst a obcí, budování napojení a technických přístupů, včetně rozvoje dopravních systémů snižujících dopravní náklady a zlepšujících dostupnost území, což se odrazí ve zvýšení kvality života obyvatelstva v území, posílí atraktivitu prostředí pro investory a zvýšení jejich produktivity; je předpokladem posílení dostupnosti služeb veřejného zájmu.

Zaměření klíčových intervencí: Celý rámcový kontext dopravy v NSRR i OP Doprava vychází z platné národní dopravní politiky pro roky 2005–2013 a Bílé knihy Evropská dopravní politika

prorok2010– čas rozhodnout. Oblast dopravy je v rámci NSRR řešena v OP Doprava a RO Pech. Rozdělení gescí je jasné a vymezeno a odpovídá zodpovědnostem jednotlivých institucí v národním procesu. OP Doprava je soustředěna na silniční, silniční I. třídy, železniční síť a síť vnitrozemské vodní dopravy. ROPy řeší především silnice II. a III. třídy a dopravní obslužnost.

Dopravní politika vychází z globálního cíle, který je rozvinut v pěti vertikálních a čtyřech průřezových prioritách. Průřezové priority mají obecnou platnost a jsou obsaženy ve všech vertikálních prioritách. Vertikální priority jsou zpracovány do jednotlivých problémových okruhů – specifických cílů, jejichž naplnění bude zajištěno pomocí jednotlivých opatření, která z nich vycházejí.

V rámci podpory EK bude rozvíjena především prioritou Zajištění kvalitní dopravní infrastruktury, resp. její specifický cíl Výstavba a modernizace dopravní infrastruktury.

Z hlediska mezinárodních závazků je hlavním cílem v oblasti výstavby dopravní infrastruktury postupná výstavba a modernizace transevropské sítě TEN-T s preferencí řízení prioritních projektů dle přílohy III „Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 884/2004/ES ze dne 29. dubna 2004, kterým se mění rozhodnutí č. 1692/96/ES o hlavních směrech Společenství pro rozvoj transevropské dopravní sítě“. Rozvoj dopravních sítí jednotlivých druhů dopravy musí probíhat v rámci koncepce celé dopravní sítě, aby byl harmonizovaný, tzn. že úroveň rozvoje dopravní infrastruktury musí být harmonizována v rámci jednotlivých druhů dopravy. Jako ekonomicky výhodné se jeví podporovat projekty propojování regionů a měšť období hospodářského významu, které budou stimulem regionálního rozvoje.

V oblasti zlepšení **dostupnosti dopravou** bude realizována výstavba a modernizace dopravní infrastruktury, která má rozhodující význam pro ekonomiku ČR a plnění cílů dopravní politiky EU. Důraz bude kladen na zprůchodnění evropských dopravních koridorů jako silničních, tak železničních, a napojení hlavních hospodářských center států na evropskou dopravní síť³³. Všechny projekty patří do sítě a dodržují koncept TEN-T. Veškerý význam nedopravní tahy jsou v případě přeshraničních spojení plánovány společně s relevantním sousedním státem. Kromě toho koncept TEN-T je do jisté míry předurčující a zavazuje členské státy EU k realizaci vymezených dopravních tahů. Soustředění na prioritní projekty TEN-T je patrné z alokací na první dva strategické cíle – prioritní osy OP Doprava. Tyto prioritní osy se souladuse závazky ČR zaměřují na budování sítě TEN-T. Projekty (22, 23, 25) ČR považuje za priority.

Dále bude pozornost věnována podpoře rozvoje druhů dopravy šetrnějších k životnímu prostředí, tj. zejména dopravy železniční, jedná se o budování a modernizaci v oblasti železniční dopravy mimo transevropskou síť, s cílem zvýšit podíl železniční dopravy na přepravě cestujících a zboží.

Budou modernizovány klíčové národní a regionální tratě tak, aby byla vytvořena konkurenceschopná alternativa silniční dopravě a byl tak stimulován rozvoj multimodální, zvláště kombinované dopravy, například ve vazbě na vodní dopravu, avšak s ohledem na podmínky ochrany přírody. Podpora se zaměřuje na uplatňování moderních způsobů řízení a formování progresivních dopravních strategií s cílem zvýšit efektivitu dopravních systémů a přepravní komfort. Dále bude podporována na území hl. m. Prahy další výstavba metra jako environmentálně šetrného druhu dopravy, uplatnění systému pro řízení silniční dopravy v hl. m. Praze a budování pražského dopravního okruhu.

Podpora bude směřovat také na opatření k omezení negativních dopadů dopravy na životní prostředí a zdraví obyvatel (ekodukty a biokoridory, protihlukové bariéry atd.).

³³Národními úseky prioritních projektů TEN-T jsou projekty železniční osy Atény–Sofie–Budapešť–Viedeň–Praha – Norimberk/Drážďany + Praha - Linec, železniční osa Gdaňsk – Varšava - Brno/Bratislava - Viedeň a další železniční osa Gdaňsk-Brno/Bratislava-Viedeň.

Implementace: Priorita Zlepšení dostupnosti dopravou je realizována naprostřednictvím prioritních os Modernizace železniční sítě TEN-T, Výstavba a modernizace dálniční a silniční sítě TEN-T, Modernizace železniční sítě mimo TEN-T, Modernizace silnic I. třídy mimo TEN-T a Podpora multimodální nákladní přepravy a rozvoj vnitrozemské vodní dopravy **Operačního programu Doprava.**

ČR schválila postup využívání PPP v roce 2004 a analýzovala kombinaci využití PPP a evropských fondů ve dvou studiích³⁴. ČR předpokládá zapojení soukromých zdrojů prostřednictvím PPP do větších infrastrukturních projektů v oblasti dopravy v souladu s platným zněním dokumentu Politika využívání PPP, schváleného vládou ČR.

ČR participuje v oblasti velkých infrastrukturních dopravních projektů na **iniciativě JASPERS**.

Diskuze s partnery v rámci **principu partnerství** při přípravě OP Doprava významně přispěla ke konečné podobě OP Doprava. Právě v rámci široké diskuze byl OP Doprava rozšířen o oblasti financování jako například metro v hl. m. Praze. Zároveň byly vyslyšeny požadavky NNO a program nepředurčuje realizaci konkrétních staveb. Integrovanou částí textu programu je závazek MD, že mapy a přehledy projektů uvedené v přílohách OP Doprava je nutno považovat za indikativní. Údaje mohou být zpracovávány a měněny v průběhu programového období v souladu se schvalovacími procesy v rámci ČR jako soubor jednotlivých projektů, včetně jejich celkových nákladů, tak i variant vedení dopravních tahů. Připomínky vedoucí ke konkrétním akcím budou vyřazovány v rámci standardních procedur při přípravě projektů (EIA).

V únoru 2006 byla na MD ustanovena přípravní výbor OP Doprava, který se sešel několikrát během roku 2006. Výboru se účastnili členové včleně příslušných odborů MD a zástupci následujících institucí: Ředitelství silnic a dálnic, Státní fond dopravní infrastruktury, Správa železniční a dopravní cesty, Ředitelství vodních cest, MF, MMR, MŽP, MPO, MI, Asociace krajů ČR, MHMP, Svaz dopravy ČR, zástupce delegovaný NNO, Svaz měst a obcí ČR, MZd, Vládní výbor pro zdravotně postižené. Výbor se podílel na přípravě OP Doprava, na kterém byla nutná spolupráce mezi jednotlivými odbory MD jakož i partnery a příjemci.

Zástupce NNO byl z Ateliéru pro životní prostředí, občanského sdružení, které se specializuje na účast ve správních řízeních a rozhodovacích procesech, jimiž mohou být dotčeny ochrana přírody, krajiny, veřejného zdraví a památek. Tento zástupce zprostředkovává informace pro NNO po celou dobu trvání výboru. Konzultace též probíhaly i v rámci procesu SEA (kulatý stůl veřejnosti a veřejné projednání).

Operační program byl dále připomínkován pracovní skupinou speciálně ustavenou a vedenou MMR, ve které byly rovněž zpracovány zastoupeny všechny relevantní subjekty.

IV. Strategický cíl: Vyvážený rozvoj území

Vyvážený a harmonický rozvoj celého území ČR, dosažený prostřednictvím zmírňování disparit mezi regiony i uvnitř regionů. Bude posílen ekonomický růst a růst zaměstnanosti využitím přírodních, ekonomických a sociokulturních odlišností regionů a jejich diferencovaného vnitřního potenciálu. Zároveň bude posílena územní a sociální soudržnost respektováním variability prostorových struktur (sídelní struktur a hierarchií měst, typy venkovských oblastí).

Vazbana SOZS

Strategický cíl Vyvážený rozvoj území v souladu s SOZS bere v potaz nutnost koordinovat intervence z různých zdrojů. Intervence v tomto cíli mají výrazný regionální dopad.

³⁴ Aplikace principu PPP v politice hospodářské a sociální soudržnosti, MMR, květen 2006. Aplikace PPP v dopravních projektech financovaných z fondů EU, MD, listopad 2005.

Opatření zaměřená na podporu přeshraniční, meziregionální a nadnárodní spolupráce doplňují intervence realizované v rámci cíle Konvergence. Speciální pozornost věnovaná územní spolupráci odráží potřebu užší spolupráce mezi regiony EU k urychlení hospodářského rozvoje a k dosažení vyššího růstu.

Vazba NPR

Strategický cíl Vyvážený rozvoj území je chápán jako nepřímo podpora, resp. podmínka realizace NPR. Zaměřením strategického cíle Vyvážený rozvoj území však není zajištění jednostranné orientaci všech relevantních priorit tematických i regionálních operačních programů jen na podporu tradičního pojetí ekonomické, sociální a územní soudržnosti, neboť jsou připraveny i priority, jejichž cílem je v souladu s Lisabonskou strategií podpora konkurenceschopnosti regionů se největším růstovým potenciálem, jejichž stimulace přispěje ke konvergenci ČR ke evropskému průměru. Intervence plánované na území hl. m. Prahy budou přímo přispívat k naplňování Lisabonského procesu, především v oblasti vzdělávání, trhu práce, podpory V&V, jakož i v případě intervencí do velkých infrastrukturních projektů.

Tab.5 Strategický cíl Vyvážený rozvoj území a vazba NPR

Strategický cíl/priorita NSRR	Opatření NPR
Vyvážený rozvoj území	
<ul style="list-style-type: none"> - Vyvážený rozvoj regionů - Rozvoj městských oblastí - Rozvoj venkovských oblastí 	<ul style="list-style-type: none"> - Modernizovat a rozvíjet dopravní síť - Vytvořit konzistentní celorepublikovou vysokorychlostní ICT infrastrukturu - Zvýšit územní mobilitu

Strategický cíl Vyvážený rozvoj území zohledňuje územní rozdíly politiky soudržnosti a různé podmínky jednotlivých regionů. Jeho priority koordinují intervence tematických a regionálních operačních programů a diferencují jejich významné zaměření a intenzitu působení v souladu se stupněm vyspělosti a problémovosti regionů. V jeho rámci dochází k propojení a komplementaritě intervencí politiky soudržnosti se zásahy vnitřní regionální politiky ČR. Vedle zaostávajících regionů a regionů se strukturálními problémy akcentuje rozvojovou strategii a směry podpory rozvoje městských oblastí, město jako pól rozvoje a území v rozvojových osách, kterými se šíří jejich rozvojové impulsy do okolí a určuje rámce opatření vedoucích k hospodářské diversifikaci a zlepšování dostupnosti venkovských oblastí. Problematiku periferních, odlehlých regionů pak propojuje aktivitami v rámci přeshraniční spolupráce.

Realizace tohoto cíle vyžaduje koordinaci a spolupráci širokého spektra regionálních aktérů. Při tvorbě regionálních strategií, integrovaných plánů rozvoje měst či koncepcí pro rozvoj venkova a jejich následného naplňování a vyhodnocování je nezbytné široké uplatnění principu územního partnerství. Územní partnerství zahrnuje všechny klíčové aktéry, kteří ovlivňují rozvoj území³⁵.

Vazba Strategie regionálního rozvoje a Politiku územního rozvoje

Strategie regionálního rozvoje na základě analýzy regionálního vývoje definuje priority české regionální politiky a vymezuje regiony se soustředěnou podporou státu, a to jak pro potřeby podpory ze samotné regionální politiky, tak i pro koncepci regionální dimenze vybraných sektorových politik s výraznými regionálními dopady. Politika územního rozvoje stanovuje republikové priority územního plánování pro zajištění udržitelného rozvoje území, vymezuje oblasti

³⁵Při nastavení partnerství se bude postupovat analogicky s čl. 11 obecného nařízení.

se zvýšenými požadavky na změny v území z důvodů soustředění aktivit mezinárodního a republikového významu nebo které svým významem přesahují území jednoho kraje. Ve vymezených oblastech, plochách a koridorech stanovuje kritéria a podmínky pro rozhodování o možných variantách změny území. Oba tyto dokumenty jsou základem jak pro koncepci regionálních intervencí, tak i pro koordinaci relevantních priorit v rámci tematických operačních programů.

Klíčové vazby nadalší strategické cíle:

Dosažení strategického cíle **Vyvážený rozvoj území** je podmíněn klíčovými vazbami s ostatními strategickými cíli prostřednictvím regionální dimenze příslušných tematických programů:

- se strategickým cílem **Konkurenceschopná česká ekonomika** prostřednictvím vytvoření příležitostí k podnikání v podnikatelsky méně exponovaných regionech i mimo centra regionů, a prostřednictvím zintenzivnění vazeb mezi podnikateli, a regiony a municipalitami,
- se strategickým cílem **Otevřená, flexibilní a soudržná společnost** prostřednictvím rozvoje místních společností, stabilizace osídlení mimo hlavní regionální centra, důrazu na zlepšení vzdělanosti a zaměstnatelnosti obyvatel ve znevýhodněných regionech,
- se strategickým cílem **Atraktivní prostředí** prostřednictvím zlepšení životních podmínek a dostupnosti ve znevýhodněných regionech.
- mezi klíčovými vazbami strategických cílů je nezbytné zahrnout i vazbu na strategický cíl **Obnova venkova** (financovaný z EAFRD), při čemž je zabezpečeno jasné rozhraní intervencí.

Strategický cíl **Vyvážený rozvoj území** bude realizován prostřednictvím následujících priorit:

Cíl Konvergence

A. Vyvážený rozvoj regionů

Cíl priority: *Vyvážený a harmonický rozvoj regionů vedoucí ke snížení disparit v socio-ekonomické úrovni mezi uvnitř regionů ČR.*

Kontext: Snížení disparit mezi regiony a uvnitř regionů, zacílení a provázání intervencí jednotlivých typů OP dle stupně výspělosti a potřeb regionů.

Zaměření klíčových intervencí: Intervence budou zaměřeny na snížení disparit v socioekonomické úrovni mezi uvnitř regionů soudržnosti při respektování a využívání jejich sociálních, ekonomických a kulturních specifíků, jak jsou specifikovány v krajských strategiích rozvoje. V rámci tohoto cíle budou realizovány:

- intervence s regionální dimenzí, které jsou speciální částí tematických intervencí, zejména podpora podnikání v četně prostorového aspektu vybraných odvětvových politik, dále rozvoj lidských zdrojů a vzdělávání a rozvoje dopravní sítě,
- intervence explicitně regionálního významu, které však budou komplementární k tematickým intervencím realizovaným na národní úrovni (zejména podnikání, vzdělávání, dopravní infrastruktura), a to ve dvojitě smyslu; buďto podle principu subsidiarity budou řešeny přímo na regionální úrovni (např. brownfields, dopravní obslužnost, cestovní ruch), nebo v zájmu synergie budou místně provázány intervence financované z ESF (zejména upřesnění priorit vzdělávání a veřejná správa).

Implementace: Cíle priority bude dosaženo pomocí synergického působení intervencí realizovaných prostřednictvím tematických operačních programů a ROPů. Koordinace mezi těmito operačními programy bude zajištěna spoluprací mezi relevantními řídicími orgány a/nebo

monitorovacími výbory. Za efektivnost této spolupráce je zodpovědný NOK, který bude za tímto účelem organizovat setkání Koordináčního výboru “Vyvážený rozvoj území” zahrnující všechny relevantní orgány. Podrobný koordináční mechanismus je popsán v operačních programech. Synergie na úrovni akcí příjemců podpory financovaných z IOP a ROP bude zajištěna aplikací integrovaného postupu (např. Integrované plány rozvoje měst). Mechanismus synergie avzájemné koordinace bude podrobněji dojednána na úrovni řídicích orgánů.

Synergické působení má dvě důležité dimenze: 1) provázání vybraných intervencí tematických OP v území cestou koordinace aktivit různých OP a vhodnou formou preference konkrétních regionů, 2) vytvoření integrovaných plánů rozvoje území (měst) a podmínění podpory z vybraných prioritních os ROP a vybraných intervencí tematických operačních programů schválením těchto plánů. K dosažení cíle přispějí všechny regiony, které mají všechny tematické OP, jejichž vybrané intervence budou specificky zaměřeny podle potřeb jednotlivých regionů.

V případě **OP Doprava** se především jedná o výstavbu páteřních komunikací, které jsou zařazeny mezi TEN-T. Významnou prioritou s výrazným regionálním dopadem je úsilí o urychlené napojování krajských měst na dálniční síť, což povede k posílení integrity regionálního a sídelního systému a dále úsilí o kvalitní propojení se zahraničím.

Implicitní regionální dimenzi obsahuje **OP Životní prostředí**, který v souladu s přijatými závazky do roku 2010 zajistí dobudování chybějící vodohospodářské infrastruktury, což povede ke zlepšení kvality ŽP zejména v oblastech s nejvíce narušeným prostředím. Prioritní osa Zlepšování kvality ovzduší a snižování emisí bude mít pozitivní dopad zejména na regiony, ve kterých je dosud silně poškozeno životní prostředí, což představuje pro některé české regiony jednu z nejvýraznějších bariér pro jejich rozvoj, mj. izdává jejich špatného „image“ mezi obyvatelstvem i investory. Výraznou **regionální a urbánní dimenzi** obsahuje **OP Výzkum a vývoj pro inovace**, který se dominantně zaměřuje na podporu omezeného počtu velkých projektů (evropská centra excelence) v souladu se sedmi prioritními oblastmi vymezenými Národním programem výzkumu. Tím se napomůže posílení role těchto center jako pólů růstu. V návaznosti na tyto intervence bude poskytována podpora z programu **OP Podnikání a inovace**, se zaměřením přímo i nepřímo rozšířit efekty intervencí OP VaVpI do podnikatelské praxe. OP VaVpI také podporuje rozvoj kapacit cíleného výzkumu v regionech, stejně jako kapacit vysokých škol pro terciární vzdělávání.

OP PI přispěje ke splnění cíle i koncentrací podpory v rámci prioritní osy Rozvoj firem do strukturálně postižených regionů Severozápad a Moravskoslezsko. Naopak, prioritní osa Inovace implicitně dále posílí konkurenceschopnost regionů významnou podnikatelskou a inovační tradicí a potenciálem.

OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost podporuje naplnění strategického cíle dále tím způsobem prostřednictvím všech prioritních os především podporou rovných příležitostí žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a vzdělávání v podnikatelském sektoru ve vazbě na specifické podmínky v konkrétních regionech. Modernizací vyššího odborného vzdělávání napomůže sladit nabídku s poptávkou na trhu práce a v souladu se současnými postupy k podpoře konkurenceschopnosti podporou rozvoje partnerství a síť.

OP Lidské zdroje a zaměstnanost naplnění cíle přispěje jednak samotnou koncepcí operačního programu, tj. zaměřením na podporu integrace skupin nejvíce ohrožených sociálním vyloučením (dlouhodobě nezaměstnaní a další skupiny, které jsou obvykle územně výrazně koncentrovány), a dále skutečností, že většina prioritních os bude zaměřena na podporu regionů, trpících nejvyšší nezaměstnaností a oblastí s největší koncentrací sociálních problémů (regiony Severozápad a Moravskoslezsko).

Příspěvek ke splnění cíle je výrazně akcentován i v rámci **IOP**. Jedná se zejména o prioritní osu Národní podpora územního rozvoje, zaměřenou na modernizaci a rozvoj systémů tvorby územních

politik, včetně rozvinutí a aplikace metodologie „Territorial Impact Assessment“ na významné státní politiky a programy. Významným cílem IOP je zlepšení výkonu veřejné správy/ve veřejných služeb, a to včetně rozvoje Governmentu.

Velmi výrazným prínosem je očekávaný **regionálních operačních programů**, které se zaměřují především na rozvoj relevantní dopravní infrastruktury (tj. modernizaci a výstavbu silnic II. a III. třídy, především těch, které představují napojení na TEN-T) a na vytváření či posilování integrovaných metropolitních či regionálních systémů veřejné dopravy. Dále ROP podporují rozvoj cestovního ruchu, pro který existuje výrazný potenciál i ve venkovských a periferních oblastech. V rámci této priority bude podporována obnova a záchrana kulturních památek, které mají zásadní vliv na rozvoj cestovního ruchu.

V rámci prioritních os ROPů je plánováno i zařazení inovativních akcí, jejichž charakter bude záviset na potřebách jednotlivých regionů. Tyto inovativní akce budou zaměřeny především na podporu realizace (či dopracování stávajících) regionálních inovačních strategií s cílem provázat jejich realizaci s ostatními strategickými dokumenty na úrovni města nebo kraje. Cílem podpory zROPů však bude důraz na implementaci těchto strategií, tj. na koordinaci regionálních aktérů a reálné prosazení cílů strategie. V případě těchto inovativních akcí se počítá s významným využitím metody networkingu na evropské úrovni.

B. Rozvoj městských oblastí

Cíl priority: *Posilování role města jako akcelérátorů růstu a rozvoje regionů a podpora revitalizací čtvrtí procházejících úpadkem.*

Kontext: Zvyšování konkurenceschopnosti měst posílením progresivních odvětví v jejich ekonomice, překonání jejich nedostatkové kritické váhy prostřednictvím síťování a přeměnou (revitalizací) městského prostředí.

Zaměření klíčových intervencí:

I. Města nad 50 000 obyvatel

Intervence zaměřené na posilování měst a jejich seskupení jako tahounů růstu a center rozvoje regionů budou podporovat vytváření urbánních sítí schopných přenášet rozvojové a inovační impulsy.

Podpora bude v souladu s místními podmínkami zaměřena na regionální centra (zpravidla krajská města a města nad 50 000 obyvatel doplněná o Mladou Boleslav) a jejich funkční seskupení s cílem posílit jejich význam v regionální, národní a evropské prostorové ekonomice obyvatelů růstu.

Pozornost se soustředí na rozvoj inovačního potenciálu, stimulaci podnikání a rozvoje služeb, včetně speciálních služeb poskytovaných výrobcům. Aktivita budou zaměřeny na přilákání talentů a vysoce kvalifikovaných pracovníků a na jejich motivaci setrvat v urbanizovaném území, což je klíčovým zdrojem konkurenceschopnosti měst. Stímá se prostřednictvím řady opatření zvyšující nabídka a posilující dostupnost kulturních a sociálních služeb.

Propojení hospodářsky nejsilnějších měst (coby motorů růstu) a středně velkých center prostřednictvím infrastrukturálních sítí a dopravy (tradiční ICT) a uzavření spolupráce mezi městy umožní distribuci rozvojových a inovačních impulsů v prostoru, integraci území a dosažení vyrovnanějšího, polycentrického rozvoje regionů, ČR a Evropy.

Dále budou podporovány integrované projekty zaměřené na revitalizaci a změnu funkčního využití vybraných městských částí, na celkové řešení dopravy (infrastruktura, obslužnost, dopravní systémy, veřejná doprava), například oživotnění prostředí v městech a podporu zdravého způsobu života. Rovněž budou zaměřeny na podporu sociální soudržnosti městských komunit (prevence

vzniku sociálně nepříznivého prostředí - kapsy chudoby v městských a příměstských lokalitách, především v panelových sídlištích).

Rozvoj a obnova měst či jejich částí budou realizovány prostřednictvím komplexních (víceoborových) integrovaných plánů rozvojem měst, které budou vycházet z programu rozvojem měst (obcí) a územních plánů. Prostřednictvím těchto dokumentů, které budou vytvořeny na základě široce uplatněného principu územního partnerství, budou koordinovány aktivity jednotlivých aktérů, včetně aktivit veřejného a soukromého sektoru³⁶. V oblasti bydlení mohou být podporována také města nad 20000 obyvatel, pokud budou mít zpracovaný IPRM.

Z důvodu zabránění rozmělnění poskytované podpory budou prostředky poskytovány pouze nejlepším projektům, které budou v rámci soutěže mezi jednotlivými městy, resp. integrovanými plány rozvojem měst, předloženy.

II. Města od 5000 do 50000 obyvatel

Podpora bude v souladu s místními podmínkami zaměřena na města od 5000 do 50000 obyvatel. Pro posílení územní soudržnosti uvnitř měst se podpora zaměří zejména na tři problémové typy městských území: revitalizace a humanizace obytných čtvrtí, obnova a revitalizace již jednou urbanizovaných území (brownfields³⁷) a revitalizace středům měst. V rámci prioritní osy ROPů bude podporováno široké spektrum relevantních a zpusobilých sfér - veřejná infrastruktura (veřejná doprava, úprava parteru města, včetně veřejného osvětlení), sociální infrastruktura (školství, zdravotnictví, sociální služby, infrastruktura pro volnočasové, kulturní a sportovní aktivity), a místní služby.

V oblasti revitalizace a humanizace problémových sídlišť bude soutěž realizovaná na národní úrovni a pomoc bude poskytnuta nejlepším projektům. V souvislosti s úsilím o začlenění skupin osob ohrožených sociálním vyloučením bude podpořeno několik pilotních projektů pro zapojení Romů.

Implementace: Explicitní urbánní dimenzi mají prioritní osy ROPů zaměřené na řešení problémů měst. Bude posilována jak konkurenceschopnost měst potenciálem stát se pólyrústu (či posílit tuto jejich roli), tak i soudržnost podporou městských čtvrtí procházejících úpadkem. Pozornost se zaměří na podporu nových přístupů k rozvoji měst, jako je tematická či územní koncentrace intervencí realizovaná podle integrovaných plánů rozvoje měst, snižování v ČR dosud nejsou zkušenosti.

Zřejmou urbánní dimenzi má výše uvedený **OP VaVpI**, který je v oblasti rozvoje inovačního potenciálu v rámci komplementárních ROPů. K rozvoji podnikání a podpůrných podnikatelských služeb v rámci těchto bude přispívat **OPPI**.

Příspěvek ke splnění cíle je výrazně akcentován i v rámci **IOP**. Jedná se zejména o prioritní osu Národní podpora územního rozvoje, zaměřenou na zlepšení fyzického prostředí pro bydlení, především formou podpory revitalizace problémových sídlišť i jednotlivých domů s cílem předejít výrazné sociální segregaci a polarizaci. Podpora bude poskytována na základě celostátně platných kritérií s cílem zaměřit podporu na nejproblémovější části měst. Jedná se o doplňkovou, ale důležitou aktivitu vzhledem k prioritě řešení problémů měst ROP, proto bude podpora na revitalizaci sídlišť poskytována pouze v případě, že bude provázána podporou poskytovanou

³⁶ Integrovaným plánem rozvoje města („IPRM“) se rozumí soubor vzájemně obsahově i časově provázaných akcí, které jsou realizovány v vymezeném území a nebo v rámci tematického postupu v rámci měst.

³⁷ Brownfield je nemovitost (pozemek, stavba, objekt, areál), která je opuštěná nebo nedostatečně využita, je zanedbaná a může být případně i kontaminována. Vzniká jako pozůstatek průmyslových, těžebních, zemědělských, armádních, rezidenčních, dopravních či jiných aktivit nebo občanské vybavenosti.

prostřednictvím priority Rozvoj městských oblastí realizovanou vROPEch na základě zpracovaných integrovaných plánů úrozvojem městských oblastí a rozvojem jednotlivých čtvrtí.

OPVK bude přispívat k přeměně urbánních oblastí rozvojem a adaptací počátečního vzdělávání (nastavení dle místních potřeb) a posilováním lidského kapitálu ve V&V. **OPLZZ** se zaměřuje na přilákání a udržení talentů a vysoce kvalifikovaných pracovníků v urbanizovaných oblastech a na řešení problémů v oblasti sociální integrace v městech, zvláště v deprimovaných čtvrtích.

ČR uvažuje o využití **iniciativy JESSICA** na podporu alternativního financování projektů městského rozvoje, a to v rámci prioritních operačních programů zaměřených na městský rozvoj a obnovu měst.

C. Rozvoj venkovských oblastí

Cíl priority: *Udržitelný rozvoj venkovských oblastí.*

Kontext: Stabilizace osídlení venkovských periferních regionů, posilování mikroregionálních center, harmonizace vztahů mezi městskými a venkovskými prostřednictvím posílení partnerství města a venkova. Udržení a zlepšení kvality života venkovské populace prostřednictvím jeho atraktivnosti (pokles nákladů, zlepšení dostupnosti statků a služeb veřejného zájmu).

Zaměření klíčových intervencí: Vzhledem ke skutečnosti, že v ČR je možné vymezit tři typy venkovských oblastí s odlišnými socioekonomickými trendy, budou při implementaci uplatněny diferencované formy podpory. Prvním typem jsou periferní venkovské oblasti s nutností stabilizovat osídlení těchto regionů, a to udržováním a zvyšováním kvality života venkovské populace, zlepšením dostupnosti veřejných statků a služeb a posílením tradičních vazeb na přírodní hodnoty území. Naproti tomu venkovské oblasti v zájmu velkých měst jsou ovlivněny suburbanizací, vykazují významnou dynamiku rozvoje s požadavky na zvýšení kapacity technické a sociální infrastruktury a posílení dopravní dostupnosti. Dobře dostupné venkovské regiony mají potenciál úspěšně diverzifikovat svou ekonomiku, stát se rekreačním zájemem městských oblastí, se specifickými požadavky na kvalitu intervence (např. pro specializaci v oblasti cestovního ruchu, či rozvoje kulturně historického potenciálu).

Oporou rozvoje venkovských oblastí s důležitou vazbou na hlavní motory rozvoje regionu jsou mikroregionální centra (jedná se především o města se statutem obce s rozšířenou působností případně přirozená centra svazků obcí), která poskytují široké spektrum služeb svému okolí. Podpora rozvoje těchto center umožní posílit přirozenou územní soudržnost, funkčně integrovat území ve vazbě na hlavní rozvojová centra podpořit partnerství města a venkova a dosáhnout vyváženého polycentrického rozvoje.

V rámci ROPů bude v souladu s místními podmínkami poskytována komplexní podpora venkovským obcím do 500 (v některých případech do 2000) ve vazbě na program rozvoje venkova v rámci EAFRD do 5000 obyvatel.

Komplexní podporou se rozumí fyzická revitalizace území, veřejná infrastruktura, sociální infrastruktura (škola, infrastruktura pro zdravotní péči a sociální služby, infrastruktura pro volnočasové, kulturní a sportovní aktivity), a místní služby.

Podpora bude poskytována rovněž územním partnerstvím a místním akčním skupinám, které usilují o rozvoj místního ekonomického potenciálu rozšířením spektra ekonomických aktivit ve venkovských oblastech a rozvojem zemědělských aktivit.

Implementace: Významným též i středem regionálních intervencí je snížení vnitroregionálních rozdílů a zlepšováním životních podmínek a ekonomických příležitostí v periferních a venkovských oblastech (dobudování a rozvoj technické a sociální infrastruktury, diverzifikace místní ekonomiky, zlepšení kvality životního prostředí) a posilováním jejich přirozených center. Tato priorita vykrývá

mezeru mezi podporou měst a podporou poskytovanou prostřednictvím politiky rozvoje venkova evropským zemědělským politiky. V ČR bude podpora poskytována prostřednictvím Programu rozvoje venkova (EAFRD) zaměřeného na rozvoj zemědělských aktivit na venkově velmi omezená, neboť strategický cíl programu je zaměřen především na konkurenční schopnost zemědělských a potravinářských struktur.

Rozhraní v úči OP PI je rovněž vymezeno populační velikostí - EAFRD bude podporovat mikrofirmy a živnostní zemědělských podnikatelů v obcích do 2000 obyvatel.

V rámci prioritní osy Informační společnost IOP, zaměřené především na podporu národních strategií v gesci resortů, bude podporován i rozvoj ICT **ve venkovských oblastech**, které dosud nedisponují potenciálem dostatečným pro efektivní poskytování těchto moderních služeb na komerční bázi.

Prostřednictvím OPLZZ budou ve venkovských oblastech podporovány místní iniciativy zaměřené na aktivizaci sociálních partnerů a posílení sociálního dialogu pro řešení místních problémů trhu práce, dále rovněž vytváření regionálních sítí pro přenos a sdílení poznatků a zkušeností. Pozornost bude věnována i podpoře administrativní a absorpční kapacity obcí s rozšířenou působností a posílena jejich role mikroregionálních center. OPLZZ se dále zaměřuje na odstranění systémových nedostatků v dostupnosti a kvalitě veřejných služeb.

Cíl Regionální konkurenční schopnosti a zaměstnanosti

D. Region soudržnosti hl. m. Praha

Cíl priority: *Udržitelný rozvoj hl. m. Prahy jako významného centra socioekonomických, kulturních, vzdělávacích, výzkumných a inovačních aktivit.*

Kontext: Důvodem existence samostatných operačních programů pro území hl. m. Prahy je specifické postavení hlavního města v rámci ČR, jakož i zařazení hl. m. Prahy mezi ekonomicky nejvyspělejší regiony EU (zařazení do cíle Regionální konkurenční schopnosti a zaměstnanosti). Úroveň HDP a míry nezaměstnanosti se hl. m. Praha řadí mezi 15 nejlepších regionů v EU. V rámci ČR Praha vytváří téměř 1/4 HDP s dominantní složkou služeb a představuje pól růstu ČR s významnými „spill-over“ efektem do ostatních regionů. V Praze jsou lokalizovány zhruba 2/3 veřejných institucí výzkumu a vývoje a 1/3 kapacit soukromého výzkumu a vývoje a směruje do nich 37,9% celkových výdajů na výzkum a vývoj a více než 63% výdajů ve veřejném sektoru. Vzhledem k dosaženému stupni socioekonomického rozvoje, urbanizovanému charakteru a roli Prahy se na jejím území odlišným způsobem či jinou intenzitou projevují ovlivňované socioekonomické jevy. Na druhé straně se prosazují negativní faktory související s koncentrací sociálně patologických jevů do metropole, problémy spojené s anonymitou a nedostatečnou identifikací prostředím a komunitou. Tato situace vyžaduje specifické zaměření podpory ve formě samostatných operačních programů financovaných z ESF a ERDF. Řízením obou operačních programů hl. m. Prahou zajistí synergické efekty při implementaci prostřednictvím jednotného přístupů ke říjícím (princip jednání) a efektivní koordinaci všech intervencí prostřednictvím společného monitorovacího výboru obou programů.

Zaměření klíčových intervencí: Prostřednictvím strategického cíle Vyvážený rozvoj území budou problémy hl. m. Prahy řešeny v souladu s cílem Regionální konkurenční schopnosti a zaměstnanosti. Jedná se o podporu aktivit v oblasti rozvoje ekologicky příznivé veřejné dopravy, zlepšení dostupnosti sítí TEN-T a zkvalitnění důležitých dopravních vazeb a rozvoje a dostupnosti ICT služeb. Důležitou oblastí bude dále revitalizace opuštěných, znehodnocených nebo sociálně problémových území a ploch, prevence a řešení přírodních nebo technologických rizik, úsporné a udržitelné využívání energií a přírodních zdrojů. V oblasti posilování konkurenční schopnosti ekonomiky se aktivně zaměřuje na rozvoj inovačních prostředků a partnerství mezi základním výzkumem

a vývoje a praxí, na rozvoj znalostní ekonomiky, podporu řízení podnikatelského prostředí a rozvoj udržitelného cestovního ruchu.

Zprostředků ESF bude pomoc přednostně směřována na zvýšení profesní mobility a adaptability pracovníků a zaměstnavatelů, které povedou ke zvýšení kvality a produktivity práce, na podporu a poradenství rozvíjející podnikatelské prostředí, na zvýšení efektivity veřejné správy hl.m. Prahy, na podporu přístupu znevýhodněných skupin na trh práce, dále na zvýšení kvality vzdělávání a odborné přípravy lidí, které odpovídají požadavkům trhu práce.

Implementace: Zřejmou regionální dimenzi mají operační programy pro cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost – zaměřené na území hlavního města Prahy.

Intervence podporované z ESF budou realizovány prostřednictvím **Operačního programu Praha – Adaptabilita**. Strategie oproti ostatnímu území ČR podstatnějším způsobem akcentuje aktivity spojené s rozvojem znalostní ekonomiky (prioritní osa Podpora rozvoje znalostní ekonomiky zaměřená na zvýšení profesní mobility a adaptability pracovníků a zaměstnavatelů, vzdělávání pro využívání ICT, zlepšení spolupráce mezi pracovišti výzkumu a vývoje, vzdělávacími institucemi a podnikatelskou sférou apod.), podporu vstupu na trh práce (absolventi, osoby ohrožené sociálním vyloučením, jejich dlouhodobé začleňování, prevence dlouhodobé nezaměstnanosti prostřednictvím prioritní osy Podpora vstupu na trh práce) a rozvoj celoživotního učení (formální a neformální vzdělávání – celoživotní učení, rozvoj oborů, vzdělávání pedagogických pracovníků a navazování spolupráce mezi vzdělávacími (školskými) zařízeními a podnikatelskou sférou).

Dalším programem, podporovaným však z ERDF, je **Operační program Praha – Konkurenceschopnost** s prioritními osami Dostupnost a prostředí (dopravní infrastruktura, environmentálně šetrná veřejná doprava, dostupnost a využívání ICT, regenerace území) a Inovace a podnikání (informační infrastruktura, vytváření partnerských vazeb mezi výzkumnými ústavy, vysokými školami a podniky, podpora podnikavosti).

Vzhledem ke specifickému postavení Prahy je problematika rozvoje kapacitní infrastruktury, modernizace a rozvoje ekologické dopravy a systémů řízení silniční dopravy na území hl.m. Prahy řešena v samostatné prioritě **Operačního programu Doprava** (financovaná prostřednictvím Fondu soudržnosti).

Cíl Evropská územní spolupráce

E. Evropská územní spolupráce

Cíl priority: *Plnohodnotné zapojení regionů v ČR do socioekonomických procesů probíhajících v prostoru EU, a to jak na úrovni přeshraniční, tak i nadnárodní a mezi regionální spolupráce.*

Kontext: Odstranění stávajících bariér ekonomického rozvoje, posílení sociální a územní soudržnosti území. Přenos sdílených zkušeností.

Zaměření klíčových intervencí: Strategický cíl Vyvážený rozvoj území reaguje také na podporu **spolupráce na přeshraniční, mezi regionální a nadnárodní úrovni** podle cíle Evropská územní spolupráce, v jejímž rámci budou podporována společná řešení společných problémů mezi sousedními zeměmi a regiony, jako je:

- rozvojem měst a venkova,
- rozvojem hospodářských vztahů – zejména cestovního ruchu, poskytování služeb pro posílení konkurenceschopnosti malých a středních podniků a podpora jejich spolupráce, integrace rozdrobených trhů, posilování vazeb mezi podniky a mezi vzdělávacími a V&V institucemi,
- budování infrastruktury, technického propojení a posilování dostupnosti (doprava, životní prostředí, ICT),
- zajištění spolupráce v oblasti bezpečnosti,

- integrace tržní úpravy, podpora vzdělávání, rozvoj sociokulturních aktivit.

Vzhledem k velikosti ČR bude do přeshraniční spolupráce zapojena většina regionů. Společná řešení společných problémů budou podporována také v rámci nadnárodní a meziregionální spolupráce, do které se mohou zapojit subjekty ze všech regionů a která umožňuje i spolupráci regionů nesousedících. V oblasti meziregionální spolupráce se intervence zaměřují na problematiku udržitelného růstu a tvorby pracovních příležitostí prostřednictvím posílení vytváření inovací, posilování konkurenční schopnosti MSP a rozvoj podnikání, na ochranu životního prostředí a prevence a řešení rizik. Dále bude podporována výměna zkušeností a osvědčených postupů týkajících se rozvoje měst, poskytování veřejných služeb (např. využívání ICT ve zdravotnictví a veřejné správě), realizace programů spolupráce, zpracování koncepčních studií a sběru údajů. V oblasti nadnárodní spolupráce bude ČR spolupracovat s dalšími členskými státy EU v záležitostech strategického významu. Podpora bude zaměřena na strategické aktivity umožňující fyzické propojení území, posílení dopravní dostupnosti, péči o životní prostředí, prevenci a řešení rizik a integrované hospodaření s vodou, dále rozvoj nehmotných vazeb, jako jsou inovační síť v oblasti V&V, rozvoj informační společnosti, síť pro výměnu zkušeností mezi zúčastněnými stranami mezi regiony.

Implementace: Zřejmou územní, v případě přeshraniční spolupráce pak regionální, dimenzi mají operační programy priority Evropská územní spolupráce. Záměřují se na odstranění překážek, které brání plnému využití potenciálu území a na posílení konkurenční schopnosti území. Operační programy se soustředí na realizaci společných projektů v oblasti dopravy, vodohospodářství a ochrany životního prostředí, dále pak rozvoje podnikatelského prostředí, cestovního ruchu a kultury, jež umožní rozvinout přirozené vazby, posílit územní integritu a soudržnost. Zaměřena na podporu projektů, které by byly bezvzájemné spolupráce těžko realizovatelné.

7.2.5. Indikátory NSRR

Důležitým předpokladem pro posouzení účinnosti řízení využití finančních prostředků strukturálních fondů je použití systému (soustavy) indikátorů, který umožňuje hodnotit dopady a efektivnost intervencí operačních programů a NSRR.

Správně nastavený systém umožní posoudit, jak jednotlivé programy a projekty dosahují očekávané výsledky. Ve fázích okamžitého rozhodování se sledují dosažené hodnoty indikátorů a výstupů, výsledků a dopadu, kde je to opodstatněné. Prorozhodnutí dlouhodobého charakteru jsou však relevantní indikátory dopadu. Časový odstup od poskytnutí pomoci a složitost při zajištění synergií a řízení (dopadu) pomoci s činností příjemců a příjemců benefitů ztěžují získání údajů indikátorů a dopadu na rozdíl od jejich snadného a spolehlivého pořízení v případě indikátorů a výstupů a výsledků.

Tvorba struktury indikátorového systému pro programové období 2007-2013 byla symbiózou dvou postupů:

1. **postup shora dolů** (top-down) využívaného při výběru indikátorů NSRR
2. **postup zdola nahoru** (bottom-up) realizovaného při tvorbě indikátorů na úrovni OP, které využívají zdrojů evropských fondů produkují výstupy realizovaných intervencí. Jsou důležitým prvkem monitoringu z hlediska sledování směru konkrétního použití uskutečněných výdajů.

Tyto výstupy přináší příjemcům financovaných akcí určité výsledky. Je nutno sledovat, jaké efekty přinesly finančně podpořené a realizované aktivity například jednotlivým osobám či organizacím (počet nově vzniklých pracovních míst, počet proškolených osob, apod.).

Na vyšším stupni se kumulativní účinky výsledků projevují v dopadech, které překračují rámec bezprostředních měřitelných účinků pomoci na přímé příjemce a z kterých lze odvodit míru úspěšnosti nebo selhání příslušné podpory.

Vedle indikátorů kontextu je soustava indikátorů NSRR sestavena z dopadových indikátorů. Indikátory dopadu informují o souvislostech, které překračují rámec okamžitých účinků. Pomocí indikátorů dopadu se měří plnění rozhodujících cílů NSRR/operačního programu. Tato skupina indikátorů je rovněž důležitá pro říjímání strategických rozhodnutí (např. revize operačního programu). U každého indikátoru NSRR, kromě indikátorů kontextu, je uveden zdroj dat. Převážně se jedná o evropské statistické databáze (Eurostat, WEF, EIS, World Bank) a národní statistické databáze (ČSÚ), popř. monitorovací systém příslušného ministerstva - ŘO (uvedeno ve sloupci „Zdroj“).

Významným cílem při tvorbě systému indikátorů bylo dosažení proporcionality, tj. přiměřeného a rovnovážného pokrytí mezi strategickými cíli NSRR. Upřednostňována byla také kvalita indikátorů před jejich počtem a také další významné vlastnosti indikátorů, jako je například logická spojitost, míra pokrytí užitečnosti.

Sledování a plnění indikátorů:

Prostřednictvím centrálního monitorovacího systému budou sledovány indikátory výstupu a výsledku, popř. dopadu OP pro potřeby tvorby pravidelných zpráv (reportingu). MMR tak zajišťuje pomocí monitorovacího systému sběr hodnot Core indikátorů (agregaci na národní úrovni) zvláště důležitých z pohledu EK, které jsou uvedeny v Annex 1 Working Dokument No. 2.

Ujednotlivých indikátorů NSRR (kromě indikátorů kontextu) je uvedenavazbanaglobální cíla napriority strategických cílů NSRR, u kterých se předpokládá, že podstatně přispějí k naplnění uvedených cílových hodnoty každého indikátoru (viz tabulka 8). Sledovány budou také kontextové indikátory, aby mohly být identifikovány hlavní vlivy na plnění cílů NSRR a způsob, jakým se realizace jeho intervencí projevuje v širších souvislostech.

Tab.6 Indikátory kontextu

Kontext		
Indikátor	Vymezení a měrná jednotka	Výchozí hodnota
Růst reálného HDP	Průměrný roční přírůstek v %, 2001 - 2005	3,7
Míra inflace	Průměrný roční přírůstek spotřebitelských cen v %, 2001 - 2005	2,3
Souhrnná produktivita práce	Průměrný roční přírůstek v %, 2001 - 2005	3,4
Tvorba hrubého fixního kapitálu	Průměrné % podílu tvorby hrubého fixního kapitálu k HDP 2001 - 2005	26,7
Saldo státního rozpočtu k HDP	Průměrné % podílu salda státních rozpočtů k HDP 2001 - 2005	- 2,86
Saldo vládního deficitu k HDP	Průměrné % podílu salda k HDP 2001 - 2005	- 5,14
Objem vývozu	Průměrné % podílu ročního objemu vývozu k HDP 2001 - 2005	66,1
HDP v PPS na obyvatele	EU-25 = 100, 2005	73,7
Produktivita práce v PPS na hodinu	EU-25 = 100, 2004	52,1

Energetická náročnost hospodářství	EU-25 = 100, 2004	416
Míra zaměstnanosti (ve věkových skupinách 15-64)	EU-25 = 100, 2004 EU-15 = 100, 2004	101,6 99,4
Míra dlouhodobé nezaměstnanosti	EU-25 = 100, 2004	107,7
Výdaje na výzkum a vývoj v % HDP	EU-25 = 100, 2003	68,3
Celkové veřejné výdaje na vzdělávání v % HDP	EU-25 = 100, 2004	84,6
Regionální diference HDP na obyvatele v PPS	HDP v PPS za regiony NUTS II (EU-25 = 100)	CB: 68,4 SW: 68,0 NW: 59,0 NE: 62,1 SE: 66,1 CM: 58,2 MS: 60,2

Tab.7 Indikátory globálního cíle NSRR

Globální cíl					
Indikátor	Druh	Vymezení a měrná jednotka	zdroj	hodnota 2005 ¹	cílová hodnota (2015)
HDP v PPS na obyvatele	Dopad	(EU-25 = 100)	ČSÚ Eurostat	73,7	průměr EU-25
Index růstu konkurenceschopnosti	Dopad	index	WEF	4,74 (29 místo)	5,0 (cca 26 místo)
Míra dlouhodobé nezaměstnanosti (ve věkové skupině 15 – 64) - z toho: ženy	Dopad	Podíl osob nezaměstnaných více jak 12 měsíců v %	ČSÚ Eurostat	3,9 4,9	snížení o 20%

Tab.8 Indikátory strategických cílů NSRR

I. Strategický cíl: Konkurenceschopná česká ekonomika					
Indikátor	Typ	Vymezení a měrná jednotka	Zdroj	hodnota 2005 ¹	cílová hodnota (2015)
Přidaná hodnota na 1 zaměstnance v MSP (bez finančního sektoru) vazba na 1.A	Dopad	Přírůstek v %	ČSÚ	-	+60%
Celkové hrubé domácí výdaje na výzkum a vývoj (Gross domestic expenditure on R&D GERD) (ind. Lisabon) vazba na 1.B, (4.D)	Dopad	v % HDP	ČSÚ	1,42	2,2
Souhrnný index inovativnosti (SII) vazba na 1.A, (4.D)	Dopad	European Innovation Scoreboard	Databáze EIS	0,26	0,36
Podíl výdajů na V&V v podnikatelském sektoru na HDP (ind. Lisabon) vazba na 1.B (4.D)	Dopad	v % HDP	ČSÚ	0,77	1,5
Zaměstnanost ve výzkumu a vývoji na 1000 zaměstnaných celkem vazba na 1.B (4.D)	Dopad	Zaměstnanci ve V & V z toho výzkumní pracovníci	ČSÚ	9,1 z toho 5,1 ženy	10,8 z toho 6,3 ženy
Přidaná hodnota v sektoru ubytování a stravování	Dopad	v mld Kč	ČSÚ	33 846	+60%

vazba na 1.C					
--------------	--	--	--	--	--

II. Strategický cíl: Otevřená, flexibilní a soudržná společnost

Indikátor	Typ	Vymezení a měrná jednotka	Zdroj	hodnota 2005 ¹	cílová hodnota (2015)
Míra nezaměstnanosti mladistvých (věková skupina 15-24 let) - z toho ženy vazba na 2.B (2.C)	Dopad	%	ČSÚ	14,9 11,8 (2006)	snížení o 20%
Míra zaměstnanosti (ve věkových skupinách 15-64) vazba na 2.A, 2.C, 4.D	Dopad	%	ČSÚ	64,8 (2005) 65,3 (2006)	66,8
Podíl studujících v terciárním vzdělání (ve věkové skupině 19-22 let) vazba na 2.A	Dopad	%	ČSÚ	45	55
Podíl obyvatel ve věku 25-64 účastníků se dalšího vzdělávání a školení vazba na 2.A, 2.C, 4.D	Dopad	%	ČSÚ	5,6	6
Podíl odborníků v oblasti ICT na celkové zaměstnanosti vazba na 2.D, 4.D	Dopad	%	ČSÚ Eurostat	1,5	1,7
Indikátor vládní efektivity vazba na 2.C,D,E, 4.D	Dopad	index	Světová banka	76,6	88

III. Strategický cíl: Atraktivní prostředí

Indikátor	Typ	Vymezení a měrná jednotka	Zdroj	hodnota 2005 ¹	cílová hodnota (2015)
Hmotnost vypouštěného znečištění u zpoplatněných zdrojů CHSK _{Cr} (metodika 2005) vazba na 3.A	Výsledek	t/rok	MŽP	20 613 (2005)	18 000
Snížení skleníkových plynů podle ekvivalentu CO ₂ za určité časové období vazba na 3.A	Dopad	v tunách CO ₂ ekv. na obyvatele	MŽP ČSÚ	13,923 (2004)	13,505
Expozice obyvatelstva nadlimitním koncentracím PM ₁₀ vazba na 3.A	Dopad	% obyv.	MŽP	66	50
Zvýšení podílu železniční a vodní dopravy v nákladní dopravě vazba na 3.B	Výsledek	v %	MD	25,2	27
Přepravní náročnost v nákladní dopravě (Objem nákladní přepravy k HDP) vazba na 3.B	Dopad	(tkm/ HDP, mil. tkm/ mld. Kč)	MD	23,075	22,077

IV. Strategický cíl: Vyvážený rozvoj území

Indikátor	Typ	Vymezení a měrná jednotka	Zdroj	hodnota 2005 ¹	cílová hodnota (2015)
Regionální diference míry nezaměstnanosti vazba na 4.A, 4.B, 4.C, (4.E)	Dopad	Variační koeficient registrované míry nezaměstnanost za regiony NUTS II*)	ČSÚ	39,8	36

		kromě regionu Praha			
Regionální diferenciace míry zaměstnanosti vazba na 4.A, 4.B, 4.C, (4.E)	Dopad	Variační koeficient míry zaměstnanosti za regiony NUTS II*) kromě regionu Praha	ČSÚ	3,86	3,5
Regionální diferenciace HDP na obyvatele v PPS vazba na 4.A, 4.B, 4.C	Dopad	Variační koeficient za regiony NUTS II*) kromě Prahy (EU-25 = 100) (2005)	ČSÚ	6,3	5,9

¹ Pokud není uveden rok 2004 nebo 2003

*) Vzhledem k tomu, že v ČR jsou voleny regionální orgány na úrovni krajů (NUTS III), provádí se výpočet variačního koeficientu také za úroveň NUTS III, případně – podle potřeby – izamenšující územní celky.

Předpokládání hodnoty indikátorů byly určeny ekologizací úbyly:

- Vycházelo se z nastavení cílů ve strategických dokumentech, či programech – např. Strategie hospodářské reformy, NPR, Národní inovační politika – poté expertně upravených.
- S využitím expertních odhadů říjí připravě jednotlivých OP.
- S využitím benchmarkingu.

Cílové hodnoty indikátorů založené na kauzálním spojení intervencí OP vycházely z hodnot indikátorů pro dané intervence v OP. Např. při vyčíslování cílových hodnot u indikátoru zaměstnanost ve V&V se vycházelo z indikátoru OP počet vytvořených pracovních míst ve V&V. Odhadování cílových hodnot indikátorů je složité a problematika a makroekonomických indikátorů typů zaměstnanost či HDP je jejich ústřední a řadou faktorů včetně externích.

Dosažitelnost cílových hodnot indikátorů, ať již získaných jakýmkoli z výše uvedených způsobů, bude posuzována pomocí evaluací aktivit. Podobně cílové hodnoty indikátorů založené na mezinárodních a národních statistických databázích budou prověřovány pomocí evaluace. Tímto způsobem budou zhodnoceny skutečné vlivy intervencí SF na cílové hodnoty indikátorů.

Předpokládá se, že SF budou významnou měrou přispívat k dosažení cílových hodnot indikátorů.

Ve evaluacích plánů budou obsaženy evaluace zaměřené nejen na stanovení přínosu intervencí k naplňování strategických cílů NSRR, ale také tematické (věcné), které se budou zabývat průřezovými tématy napříč operačními programy. V rámci plánovaných evaluací je počítáno také s ukládným zhodnocením vztahů indikátorů NSRR a OP.

V rámci ex-ante hodnocení NSRR by poprvé ČR využilo také makroekonomického modelování dopadů intervencí spolufinancovaných SF. V návaznosti na výsledky tohoto hodnocení bude pro posuzování přímých vlivů SF využito zdokonaleného makroekonomického modelu Hermin, jehož databáze bude ve spolupráci se sekoum a experty rozšiřována a doplňována za účelem ještě přesnějšího vyjádření dopadu intervencí SF.

8. OPERA ČNÍ PROGRAMY

Cíl Konvergence

8.1. Opera ční program Podnikání a inovace

Globálním cílem OP Podnikání a inovace je zvýšit do konce programového období konkurenceschopnost ČR a přiblížit inovativní výkonnost sektorů průmyslu a služeb úrovní průmyslových zemí Evropy. Toho by mělo být v OP PI dosaženo výraznou podporou inovací, úzkým propojením oblastí vývoje a výzkumu s podnikatelskou sférou. Důraz je kladen na zavádění výsledků z oblasti V&V do praxe. Stimulovány by proto měly být všechny formy kooperace směřující k dosažení těchto cílů. Nedílnou součástí je i podpora vytváření vhodného prostředí pro podnikání a inovace, které bude motivovat jak veřejné, tak soukromé podniky, tak rozvoj již existujících firem. Program se zaměřuje i na podporu podnikatelských aktivit v oblasti úspor energií a vyššího prosazování jejich obnovitelných zdrojů. Prostřednictvím technické asistence bude podporováno zpracování pilotních projektů pro posílení absorpční schopnosti, zvláště v oblasti inovativních intervencí.

Řídícím orgánem Operačního programu Podnikání a inovace je **MPO**.

Tab.9 Indikativní prioritnosti OP Podnikání a inovace

Prioritní osy OP
Prioritní osa 1 – Vznik firem
Prioritní osa 2 – Rozvoj firem
Prioritní osa 3 – Efektivní energie
Prioritní osa 4 – Inovace
Prioritní osa 5 – Prostředí pro podnikání a inovace
Prioritní osa 6 – Služby pro rozvoj podnikání
Prioritní osa 7 – Technická pomoc

8.2. Operační program Výzkum a vývoj pro inovace

Globálním cílem OP Výzkum a vývoj pro inovace je posilování výzkumného, vývojového a inovačního potenciálu zajišťujícího růst, konkurenceschopnost a vytváření pracovních míst v regionech³⁸ tak, aby se ČR stala evropsky významným místem koncentrace těchto aktivit prostřednictvím vysokých škol, výzkumných institucí a dalších relevantních subjektů.

Řídícím orgánem OP Výzkum a vývoj pro inovace je **MŠMT**.

V rámci Operačního programu Výzkum a vývoj pro inovace budou podpořeny ty projekty, které budou mít jasně definované nejen návazný/souběžný projekt na získání a vyškolení lidských zdrojů v nových/inovovaných kapacitách, ale takové, které budou mít jasný plán využití kapacit i po skončení financování projektů z ERDF a budou mít jasně definovanou strategii udržitelnosti.

Tab.10 Indikativní prioritnosti OP Výzkum a vývoj pro inovace

Prioritní osy OP
Prioritní osa 1 - Rozvoj kapacit výzkumu a vývoje
Prioritní osa 2 – Rozvoj kapacit pro spolupráci veřej. sektoru se soukromým ve V&V
Prioritní osa 3 – Posilování kapacit vysokých škol pro terciární vzdělávání
Prioritní osa 4 - Technická pomoc

³⁸ Regiony na úrovni NUTS II.

8.3. Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost

Globální cílem OP Lidské zdroje a zaměstnanost je zvýšit zaměstnanost a zaměstnatelnost lidí v ČR na úrovni průměru 15 nejlepších zemí EU. Tohoto cíle bude dosaženo prostřednictvím zvýšení adaptability zaměstnanců a zaměstnavatelů, mj. prostřednictvím dalšího vzdělávání, zlepšení přístupů k zaměstnání a prevence nezaměstnanosti, posílení integrace osob ohrožených sociální vyloučením nebo sociální vyloučených, posilování institucionální kapacity a efektivity veřejné správy a veřejných služeb a intenzivní mezinárodní spolupráce v oblasti lidských zdrojů a zaměstnanosti. Tento program je koncipován jako více cílový. Třívěcné prioritní osy programu a prioritní osa Technická pomoc budou doplněny o příspěvek z obálky cíle Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost tak, aby mohly být aktivy v těchto osách obsažené podporovány na celém území, tj. včetně hl.m. Prahy.

Řídícím orgánem Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost je **MPSV**.

Více cílovost Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost se týká takových aktivit, které mají systémovou resp. národní povahu a je žádoucí, aby realizace těchto systémových/národních aktivit postihla celé území. Aktivitu uvedeného systémového charakteru s národním dopadem jsou součástí prioritní osy zaměřené na Aktivní politiku zaměstnanosti, prioritní osy zaměřené na veřejnou správu a veřejné služby, mezinárodní spolupráci a neposlední řadě rovněž na technickou pomoc. MPSV zaručí prostřednictvím koordinčních mechanismů ESF programů (blíže popsáno v kapitole 11 NSRR), že prostředky alokované pro Cíl Konvergence nebudou využity na financování intervencí v území Cíle Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost. Zároveň Řídící orgán OPLZZ ve spolupráci s Řídícím orgánem OP PA garantuje, že aktivity realizované v rámci OPLZZ nebudou duplicitní s aktivitami OP PA, tj. stejného typu aktivit nebudou realizovány pro stejnou cílovou skupinu. Řídící orgán zároveň zajistí dostatečnou finanční alokaci na aktivity systémového/národního charakteru.

Tab.11 Indikativní prioritní osy OP Lidské zdroje a zaměstnanost

Prioritní osy OP	
Prioritní osa 1	- Adaptabilita
Prioritní osa 2 a	- Aktivní politiky trhu práce (Konvergence)
Prioritní osa 2 b	- Aktivní politiky trhu práce (RKaZ)
Prioritní osa 3	- Sociální integrace a rovné příležitosti
Prioritní osa 4 a	- Veřejná správa a veřejné služby (Konvergence)
Prioritní osa 4 b	- Veřejná správa a veřejné služby (RKaZ)
Prioritní osa 5 a	- Mezinárodní spolupráce (Konvergence)
Prioritní osa 5 b	- Mezinárodní spolupráce (RKaZ)
Prioritní osa 6 a	- Technická pomoc (Konvergence)
Prioritní osa 6 b	- Technická pomoc (RKaZ)

8.4. Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost

Globální cílem OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost 2007-2013 je rozvoj otevřeného, flexibilního a soudržného prostředí a posílení konkurenceschopnosti ekonomiky ČR prostřednictvím partnerské spolupráce vedoucí ke kvalitnějšímu modernizačnímu systému vzdělávání v rámci komplexního systému celoživotního učení a ke zlepšení podmínek ve výzkumu a vývoji. Tento program je koncipován jako více cílový.

Řídícím orgánem Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost je **MŠMT**. Při realizaci programu se počítá se zapojením dalších partnerů.

Projekty Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost v oblasti výzkumu a vývoje, které budou navazovat na budování kapacit, budou prioritní výběrů posuzovány z hlediska naplnění cílů souvztažného projektu Operačního programu Výzkum a vývoj pro inovace.

Vícecílovost Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost se týká takových aktivit, které mají systémovou resp. národní povahu a je žádoucí, aby realizace těchto systémových/národních aktivit postihla celé území. Aktivitu uvedeného systémového charakteru s národním dopadem jsou součástí prioritní osy Systémový rámec celoživotního učení, které zahrnují systémové projekty na národní úrovni, které jdou na předčátečním, terciárním i dalším vzdělávání. Vícecílovost rovněž zahrnuje prioritní osu technická pomoc. Řídící orgán OP VK zabezpečí prostřednictvím koordinčních mechanismů ESF programu (blíže popsáno v kapitole 11 NSRR), že prostředky alokované pro Cíl Konvergence nebudou využity na financování intervencí v území Cíle Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost, zároveň Řídící orgán OP VK ve spolupráci s Řídícím orgánem OP PA garantuje, že aktivity realizované v rámci OP VK nebudou duplicitní s aktivitami OP PA, tj. stejný typ aktivit nebude realizován pro stejnou cílovou skupinu. Řídící orgán zároveň zajistí dostatečnou finanční alokaci na aktivity systémového/národního charakteru.

Tab.12 Indikativní prioritní osy OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

Prioritní osy OP	
Prioritní osa 1	- Počáteční vzdělávání
Prioritní osa 2	- Terciární vzdělávání, výzkum a vývoj
Prioritní osa 3	- Další vzdělávání
Prioritní osa 4 a	- Systémový rámec celoživotního učení (Konvergence)
Prioritní osa 4 b	- Systémový rámec celoživotního učení (RKaZ)
Prioritní osa 5 a	- Technická pomoc (Konvergence)
Prioritní osa 5 b	- Technická pomoc (RKaZ)

8.5. Operační program Životní prostředí

Globální cílem Operačního programu Životní prostředí je ochrana a zlepšování kvality životního prostředí jako jednoho ze základních principů udržitelného rozvoje. Kvalitní životní prostředí je základem zdraví obyvatel státu a zvyšuje atraktivitu území pro život, práci a investice. Důsledkem investiční atraktivit je zvyšování nejen zaměstnanosti, ale zejména konkurenceschopného udržitelného hospodářského růstu v regionech.

Řídícím orgánem operačního programu je **MŽP**.

Tab.13 Indikativní prioritní osy OP Životní prostředí

Prioritní osy OP	
Prioritní osa 1	- Zlepšování vodohospodářské infrastruktury a snižování rizika povodní
Prioritní osa 2	- Zlepšování kvality ovzduší a snižování emisí
Prioritní osa 3	- Udržitelné využívání zdrojů energie
Prioritní osa 4	- Zkvalitnění nakládání s odpady a odstraňování starých ekologických zátěží
Prioritní osa 5	- Omezování průmyslového znečištění a environmentálních rizik
Prioritní osa 6	- Zlepšování stavu přírody a krajiny
Prioritní osa 7	- Rozvoj infrastruktury pro environmentální vzdělávání, poradenství a osvětu
Prioritní osa 8	- Technická pomoc

8.6. Operační program Doprava

Globální cílem OP Doprava je zlepšení dostupnosti dopravou. Bude naplňován v těchto druzích dopravy: železniční, silniční (v majetku státu, tj. dálnice a silnice I. třídy – rychlostní silnice a

ostatní silnice I. třídy), vnitrozemské vodní, multimodální a investicemi do ekologické městské dopravy.

Řídícím orgánem Operačního programu Doprava je **MD**.

Tab.14 Indikativní prioritnosti OP Doprava

Prioritní osy OP
Prioritní osa 1 – Modernizace železniční sítě TEN-T
Prioritní osa 2 – Výstavba a modernizace dálniční a silniční sítě TEN-T
Prioritní osa 3 – Modernizace železniční sítě mimo síť TEN-T
Prioritní osa 4 – Modernizace silnic I. třídy mimo TEN-T
Prioritní osa 5 – Modernizace a rozvoj praž. metra a syst. řízení sil. dopravy v hl. m. Praze
Prioritní osa 6 – Podpora multimodální nákl. přepravy a rozvoj vnitrozemské vodní dopravy
Prioritní osa 7 – Technická pomoc

8.7. Integrovaný operační program

Globální cílem Integrovaného operačního programu je zefektivnění činností a procesů v oblasti veřejné správy, ve veřejných službách a územního rozvoje prostřednictvím modernizace technického zázemí, jako předpokladu pro vytvoření moderní občanské společnosti a zvýšení konkurenceschopnosti regionů ČR jako celku. V rámci IOP se integruje podpora široké škály klíčových oblastí jejichž společným jmenovatelem je posílení veřejné správy a veřejných služeb zejména prostřednictvím rozvoje informační a sociální infrastruktury. Tento program je koncipován jako víceúčelový, vybrané prioritní osy programu budou doplněny o příspěvek cíle Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost tak, aby mohly být aktivity v těchto osách obsažené podporovány na celém území státu, to je včetně hl. města Prahy.

Řídícím orgánem IOP je **MMR**.

Víceúčelovost Integrovaného operačního programu se týká vybraných aktivit programu, které mají systémovou resp. národní povahu a u nichž je žádoucí, aby jejich realizace postihla celé území státu, to je včetně hlavního města Prahy. Aktivity uvedeného systémového charakteru s národním dopadem jsou součástí aktivit zaměřených na modernizaci ústřední veřejné správy prostřednictvím využití ICT, na národní podporu cestovního ruchu a v neposlední řadě jsou rovněž součástí technické pomoci.

Koordinace - Řídící orgán IOP zabezpečí prostřednictvím schvalování spolufinancovaných projektů, že prostředky alokované na Cíl Konvergence nebudou využity na financování intervencí v území Cíle Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost. Zároveň řídící orgán IOP zabezpečí ve spolupráci s řídicími orgány Regionálních operačních programů, že aktivity realizované v rámci IOP nebudou duplicitní s aktivitami těchto programů, to je stejný typ aktivit nebudou realizovány pro stejnou cílovou skupinu.

Tab.15 Indikativní prioritnosti Integrovaného operačního programu

Prioritní osy OP
Prioritní osa 1a – Modernizace veřejné správy (Konvergence)
Prioritní osa 1b – Modernizace veřejné správy (RKaZ)
Prioritní osa 2 – Zavádění ICT v územní veřejné správě (Konvergence)
Prioritní osa 3 – Zvýšení kvality a dostupnosti veřejných služeb
Prioritní osa 4a – Národní podpora cestovního ruchu (Konvergence)
Prioritní osa 4b – Národní podpora cestovního ruchu (RKaZ)
Prioritní osa 5 – Národní podpora územního rozvoje

Prioritní osa 6a – Technická pomoc (Konvergence)

Prioritní osa 6b – Technická pomoc (RKaZ)

8.8. Regionální operační programy

Globální cíl regionálních operačních programů se zaměřuje na urychlení rozvoje regionů ČR, na zvýšení jejich konkurenční schopnosti a atraktivit, přilákání investic a posílení kvality života obyvatel, přičemž je vyváženého a udržitelného rozvoje regionů vycházející z využití jejich potenciálu.

Řídící orgány jsou regionální rady jednotlivých regionů s úrovní soudržnosti.

Tab.15 P řehled Operačních programů regionů s úrovní soudržnosti

Operační program	Kraj	Sídlo řídicího orgánu
Jihozápad	Plzeňský a Jihočeský	České Budějovice
Jihovýchod	Vysočina a Jihomoravský	Brno
Střední Morava	Olomoucký a Zlínský	Olomouc
Severozápad	Ústecký a Karlovarský	Ústí nad Labem
Severovýchod	Liberecký, Královéhradecký a Pardubický	Hradec Králové
Moravskoslezsko	Moravskoslezský	Ostrava
Střední Čechy	Středočeský	Praha

Tab.16 Indikativní prioritní osy ROPů

ROPy	Prioritní osy
ROP NUTS II Jihozápad	Prioritní osa 1 - Dostupnost center
	Prioritní osa 2 - Stabilizace a rozvoj měst a obcí
	Prioritní osa 3 – Rozvoj cestovního ruchu
	Prioritní osa 4 – Technická pomoc
ROP NUTS II Jihovýchod	Prioritní osa 1 – Dostupnost dopravy
	Prioritní osa 2 – Rozvoj udržitelného cest. ruchu
	Prioritní osa 3 – Udržitelný rozvoj měst a venk. sídel
	Prioritní osa 4 – Technická pomoc
ROP NUTS II Střední Morava	Prioritní osa 1 – Doprava
	Prioritní osa 2 – Integrovaný rozvoj a obnova regionu
	Prioritní osa 3 – Cestovní ruch
	Prioritní osa 4 – Technická pomoc
ROP NUTS II Severozápad	Prioritní osa 1 – Regenerace a rozvoj měst
	Prioritní osa 2 – Integrovaná podpora míst. rozvoje
	Prioritní osa 3 – Dostupnost a dopravní obslužnost
	Prioritní osa 4 – Udržitelný rozvoj cestovního ruchu
	Prioritní osa 5 – Technická asistence
ROP NUTS II Severovýchod	Prioritní osa 1 - Rozvoj dopravní infrastruktury
	Prioritní osa 2 - Rozvoj městských a venk. oblastí
	Prioritní osa 3 - Cestovní ruch
	Prioritní osa 4 - Rozvoj podnikatelského prostředí
	Prioritní osa 5 - Technická pomoc
ROP NUTS II Moravskoslezsko	Prioritní osa 1 – Reg. infrastruktura a dostupnost
	Prioritní osa 2 – Podpora prosperity regionu
	Prioritní osa 3 – Rozvoj měst
	Prioritní osa 4 – Rozvoj venkova
	Prioritní osa 5 - Technická pomoc
ROP NUTS II Střední Čechy	Prioritní osa 1 – Doprava
	Prioritní osa 2 - Cestovní ruch

Prioritní osa 3 - Integrovaný rozvoj území
 Prioritní osa 4 - Technická pomoc

8.9. Operační program Technická pomoc

Operační program Technická asistence bude zajišťovat aktivity, které podporují efektivitu řízení NSRR jeho kontrolu, monitorování a evaluaci realizace NSRR. Zahrnuty budou aktivity hospodářské politiky a politiky sociální koheze v České republice a aktivity, které jsou spojeny s využitím prostředků SFaFS, což vyžaduje jednotný přístup na úrovni.

Finanční alokace OP TA je určena na zajištění koordinace a řízení NSRR, včetně řešení horizontálních témat. Prostřednictvím OPTA bude zajištěna realizace NSRR popsaná v kapitole 11 NSRR. Prioritní osy OPTA jsou: řízení NSRR; monitorování NSRR na všech úrovních (pro projekt – prioritní osa – program); administrativní kapacita implementační struktury NSRR a OP, jmenovitě NOK a AO; vzdělávání pracovníků implementační struktury (NOK, AO, ŘO a jejich ZS), včetně vzdělávání zaměstnanců veřejného správního podřízených s realizací OP, publicita a informovanost veřejnosti na úrovni NSRR a financování společných aktivit řídicích orgánů, které vycházejí z Komunikačního plánu.

Tento program je koncipován jako více cílový.

Aktivity OPTA budou rovněž podporovány v rámci technické pomoci ostatních OP podkoordinací NOK.

Řídicím orgánem operačního programu Technická pomoc je NOK - MMR. Do implementace bude zapojen také MF.

Tab.17 Indikativní prioritní osy OPT technická pomoc

Prioritní osy OP
Prioritní osa 1a – Řízení NSRR (Konvergence)
Prioritní osa 1b – Řízení NSRR (RKaZ)
Prioritní osa 2a – Monitorování NSRR (Konvergence)
Prioritní osa 2b – Monitorování NSRR (RKaZ)
Prioritní osa 3a – Administrativní kapacita (Konvergence)
Prioritní osa 3b – Administrativní kapacita (RKaZ)
Prioritní osa 4a – Publicita a informovanost (Konvergence)
Prioritní osa 4b – Publicita a informovanost (RKaZ)

Cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost

Část alokace Cíle Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost bude využita prostřednictvím operačních programů Lidské zdroje a zaměstnanost, Vzdělávání pro konkurenceschopnost, Integrovaný operační program a Technická pomoc na podporu celonárodních systémových intervencí. Objem převeděných prostředků je založen na jednoduchém transparentním způsobu výpočtu³⁹, který reflektuje administrativní a socioekonomickou situaci ČR a zároveň zohledňuje logiku předpokládaných intervencí.

³⁹Výpočet finanční alokace je podrobně popsán v příslušných operačních programech, tj. OPLZZ, OPVK a IOP.

8.10. Operační program Praha–Konkurenceschopnost

Operační program Praha–Konkurenceschopnost pro Cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost regionu NUTS II, hlavním město Praha (financováno z ERDF).

Globální cílem OP Praha–Konkurenceschopnost je zvýšení konkurenceschopnosti Prahy jako dynamické metropole členské země EU prostřednictvím odstranění rozvojových bariér a slabín regionu, zkvalitněním českého prostředí, zlepšením dostupnosti dopravních a telekomunikačních služeb a rozvinutím inovačních potenciálů města.

Řídícím orgánem operačního programu je **hl.m. Praha**.

Tab.18 Indikativní prioritní osy OP Praha–Konkurenceschopnost

Prioritní osy OP
Prioritní osa 1 – Dostupnost a prostředí
Prioritní osa 2 – Inovace a podnikání
Prioritní osa 3 – Technická pomoc

8.11. Operační program Praha–Adaptabilita

Operační program Praha–Adaptabilita pro Cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost regionu NUTS II, hlavním město Praha (financováno z ESF).

Globální cílem OP Praha – Adaptabilita je zvýšení konkurenceschopnosti Prahy posílením adaptability a výkonnosti lidských zdrojů a zlepšením přístupů k zaměstnání pro všechny. Naplnění cíle přispěje k posílení udržitelného socioekonomického rozvoje regionu a zvýšení významu Prahy ve středoevropském prostoru v porovnání s ostatními metropolemi členských států.

Řídícím orgánem operačního programu je **hl.m. Praha**.

Tab.19 Indikativní prioritní osy OP Praha–Adaptabilita

Prioritní osy OP
Prioritní osa 1 – Podpora rozvoje znalostní ekonomiky
Prioritní osa 2 – Podpora vstupu na trh práce
Prioritní osa 3 – Modernizace počátečního vzdělávání
Prioritní osa 4 – Technická pomoc

Cíl Evropská územní spolupráce

Přeshraniční spolupráce

V rámci cíle Evropská územní spolupráce bude v programovém období 2007-2013 realizován počet bilaterálních operačních programů p řeshraniční spolupráce a to **česko-bavorský, česko-saský, česko-rakouský, česko-slovenský a česko-polský program**.

8.12. OP Česká republika–Svobodný stát Bavorsko 2007-2013

Globální cílem OP je další rozvoj česko-bavorského pohraničí jako společného a perspektivního životního, přírodního a hospodářského prostoru, posílení konkurenceschopnosti česko-bavorské příhraniční oblasti a zlepšení udržitelnosti životních podmínek pro její obyvatele.

Řídícím orgánem česko-bavorského operačního programu je Bavorské státní ministerstvo hospodářství, infrastruktury, dopravy a technologie. Národním orgánem pro koordinaci aktivit operačního programu je **MMR**.

Tab.20 Indikativní prioritní osy pro přeshraniční spolupráci ČR-Bavorsko

Prioritní osy OP

Prioritní osa 1 – Hospodářský rozvoj, lidské zdroje a sítě

Prioritní osa 2 – Rozvoj území a životního prostředí

8.13. OP Svobodný stát Sasko – Česká republika 2007-2013

Globální cílem OP je realizace přeshraničních hospodářských, sociálních a ekologických aktivit prostřednictvím společných strategií podporujících udržitelný teritoriální rozvoj.

Řídícím orgánem česko-saského operačního programu je Saské státní ministerstvo hospodářství a práce. Národním orgánem pro koordinaci aktivit operačního programu je **MMR**.

Tab.21 Indikativní prioritní osy OP pro přeshraniční spolupráci Sasko- ČR

Prioritní osy OP

Prioritní osa 1 – Rozvoj společenských rámcových podmínek v dotačním území

Prioritní osa 2 – Rozvoj hospodářství a cestovního ruchu

Prioritní osa 3 – Zlepšení situace přírody a životního prostředí

Prioritní osa 4 – Technická pomoc

8.14. OP Rakousko – Česká republika 2007-2013

Globální cílem OP je rozšíření a prohloubení spolupráce v přeshraničním regionu a podpora udržitelného ekonomického rozvoje přeshraničního regionu formou odstranění existujících bariér a posilování celkového rozvojového potenciálu území.

Řídícím orgánem česko-rakouského operačního programu je Úřad spolkové vlády Dolního Rakouska. Národním orgánem pro koordinaci aktivit operačního programu je **MMR**.

Tab.22 Indikativní prioritní osy OP pro přeshraniční spolupráci Rakousko- ČR

Prioritní osy OP

Prioritní osa 1 – Socioekonomický rozvoj, cestovní ruch a transfer know-how

Prioritní osa 2 – Regionální dostupnost a udržitelný rozvoj

Prioritní osa 3 – Technická pomoc

8.15. OP Slovenská republika – Česká republika 2007-2013

Globální cílem OP je růst koheze a konvergence přeshraničního regionu. Vytvářet funkční síť spolupracujících autorit s cílem podporovat udržitelný, integrovaný ekonomický, environmentální, sociální a kulturní integrovaný rozvoj přeshraničního regionu prostřednictvím zlepšení dostupnosti, rozvoje informatizace, turismu, zachování a rozvoje kulturních tradic.

Řídícím orgánem česko-slovenského operačního programu je Ministerstvo výstavby a regionálního rozvoje Slovenské republiky. Národním orgánem pro koordinaci aktivit operačního programu je **MMR**.

Tab.23 Indikativní prioritní osy OP pro přeshraniční spolupráci Slovensko- ČR

Prioritní osy OP

Prioritní osa 1 – Podpora sociokulturního a hosp. rozvoje přesut. regionu a spolupráce

Prioritní osa 2 – Rozvoj dostupnosti přeshraničního území a životního prostředí

Prioritní osa 3 – Technická pomoc

8.16.OP Česká republika–Polská republika 2007-2013

Globálním cílem OP je podpora socioekonomického rozvoje území česko-polského p řihraníčí posilování jeho konkurenceschopnosti a soudržnosti a propagací partnerské spolupráce jeho obyvatel.

Řídícím orgánem česko-polského operačního programu je **MMR**.

Tab.24 Indikativní prioritní osy OPp řeshraníční spolupráce ČR-Polsko

Prioritní osy OP

Prioritní osa 1 – Posilování dopravní dostupnosti, ochrana ŽP a prevence rizik

Prioritní osa 2 – Podpora rozvoje podnikatelského prostředí a cestovního ruchu

Prioritní osa 3 – Podpora spolupráce místních společenství

Prioritní osa 4 – Technická pomoc

Nadnárodní spolupráce

8.17.Operační program nadnárodní spolupráce

Česká republika bude ve spolupráci s Rakouskem, Polskem, Německem (část), Maďarskem, Slovinskem, Slovenskem, Itálií (část) a zne členských zemí EU s Ukrajinou participovat na další generaci mezinárodních programů nadnárodní spolupráce ve středoevropském prostoru.

Operační program se zaměřuje na zlepšení konkurenceschopnosti střední Evropy prostřednictvím vytvoření a posílení stávajících opatření a struktur v oblasti inovace a dostupnosti, dále na zlepšení sociální a environmentální udržitelnosti díky zlepšení kvality životního prostředí a rozvoji atraktivních měst ve střední Evropě.

Řídícím orgánem pro nadnárodní spolupráci bude umístěn mimo území ČR. **Národním koordinátorem** nadnárodní spolupráce v ČR je **MMR**.

Meziregionální spolupráce

8.18.Operační program meziregionální spolupráce

ČR bude participovat na další generaci meziregionálních programů, včetně programů ESPON II, INTERACT II a Interreg IVC.

Globálním cílem programu je **zlepšit efektivitu politiky regionálního rozvoje v oblastech inovace, znalostní ekonomiky, životního prostředí a ochrany před riziky prostředky meziregionální spolupráce**. Zaměřuje se tedy na spolupráci v oblasti inovace a znalostní ekonomiky se zaměřením na regionální kapacity pro výzkum a technologický rozvoj, na podporu malých a středních podniků, podporu rozvoje obchodu a inovačních iniciativ a propagaci využití ICT, na oblast životního prostředí a ochranu před riziky s většími zaměřením na vodní hospodářství včetně přímořských oblastí, odpadového hospodářství, na problematiku biodiverzity, efektivitu využití zdrojů a obnovitelných zdrojů, udržitelnou veřejnou dopravu, prevenci a řízení přírodních a technologických rizik a na přírodní a kulturní dědictví. Cílem je umožnit aktérům na regionální a místní úrovni z různých zemí EU výměnu jejich zkušeností a znalostí a rozvíjet a zlepšovat nástroje a řízení politiky regionální politiky.

Řídícím orgánem pro meziregionální spolupráci bude umístěn mimo území ČR. **Národním koordinátorem** meziregionální spolupráce v ČR je **MMR**.

8.19. Nastavení technických rozhraní operačních programů

Brownfields

Prostřednictvím OP PI bude podporována regenerace brownfields spřevládajícím budoucím využitím pro podnikání (pozn: budoucí využití nemovitosti bude spadat do OKE Č: 15-37 nebo se bude jednat o strategické služby či technologická centra).

Prostřednictvím ROP ů budou podporovány regenerace všech ostatních brownfields svýjmkou budoucího zemědělského využití.

Sanace závažných starých ekologických zátěží (SEZ) budou řešeny v rámci OP ŽP. Méně závažné kontaminace budou možné řešit v rámci OPPI a ROP ů na základě stanoviska MŽP.

Inovace

Rozdělení program ů OP PI a OP VaVpI má včinnou oporu v rozdílných režimech ve vztahu kveřejnému podpoře. Program VaVpI podporuje využití výsledků V&Vp především v oblasti veřejných výzkumných institucí a vysokých škol. Podpora končí v okamžiku, kdy je výsledek V&Vp připraven ke komercializaci. Od okamžiku vzniku podnikatelského subjektu nebo vznikukomerčně zaměřené spolupráce je podporarealizovánaprostřednictvím OPPI.

Energetická ú činnost

OP PI se zaměřívna podporu podnikatelských subjekt ů v oblasti využívání obnovitelných zdroj ů energie, v oblasti úspor energií a případně u podpor systému centrálního zásobování teplem; v ostatních případech bude podporaposkytovánaprostřednictvím OP ŽP.

Ochrana ovzduší

Uopatření zaměřená na zlepšování kvality ovzduší a snižování emisí síbude prostřednictvím OPPI zaměřena podpora na nepřímá opatření pro vyšší energetickou ú činnost resp. Nižší energetickou náročnost; prostřednictvím OP ŽP budou podporována přímá opatření vedoucí ke snížení emisí resp. Scílem ochrany životního prostředí.

Celoživotní učení

OP LZZ bude podporovat pouze vzdělávání v podnikách a organizacích. V ostatních případech bude pomoc poskytovánaprostřednictvím OP VK.

Zdravotnictví

ICT ve zdravotnictví bude podporován pouze přes IOP.

Veřejná zelen

ROP ů budou řešit problematiku veřejné zeleně v městech a venkově. Ostatní aspekty životního prostředí jsou řešeny v OP ŽP.

Tab.25 Vazby Priorit NSRR na Prioritní osy OP

STRATEGICKÝ CÍL	PRIORITA NSRR	PRIORITNÍ OSA OP
Konkurenceschopná česká ekonomika		
	Konkurenceschopný podnikatelský sektor	OP PI <ul style="list-style-type: none"> • Vznik firem • Rozvoj firem • Prostředí pro podnikání a inovace • Služby pro rozvoj podnikání OP LZZ <ul style="list-style-type: none"> • Adaptabilita OP PA <ul style="list-style-type: none"> • Podpora rozvoje znalostní ekonomiky
	Podpora kapacit VaV	OP VaVpI <ul style="list-style-type: none"> • Rozvoj kapacit výzkumu a vývoje • Rozvoj kapacit pro spolupráci veřejného sektoru se soukromým ve výzkumu a vývoji • Posilování kapacit vysokých škol pro terciární vzdělávání OP PI <ul style="list-style-type: none"> • Inovace OP VK <ul style="list-style-type: none"> • Terciární vzdělávání, výzkum a vývoj OP PA <ul style="list-style-type: none"> • Podpora rozvoje znalostní ekonomiky
	Rozvoj udržitelného cestovního ruchu	ROPy <ul style="list-style-type: none"> • Rozvoj CR IOP <ul style="list-style-type: none"> • Národní podpora cestovního ruchu
Otevřená, flexibilní a soudržná společnost		
	Vzdělávání	OP VK <ul style="list-style-type: none"> • Počáteční vzdělávání • Další vzdělávání • Terciární vzdělávání, výzkum a vývoj OP VaVpI <ul style="list-style-type: none"> • Posilování kapacit vysokých škol pro terciární vzdělávání OP PA <ul style="list-style-type: none"> • Modernizace počátečního vzdělávání OP LZZ <ul style="list-style-type: none"> • PO Adaptabilita ROPy (podpora fyzické infrastruktury do vzdělávání v regionech)
	Zvyšování zaměstnanosti a zaměstnatelnosti	OP LZZ <ul style="list-style-type: none"> • Adaptabilita • Aktivní politiky trhu práce • Mezinárodní spolupráce IOP <ul style="list-style-type: none"> • Zvýšení kvality a dostupnosti veřejných služeb OP PA <ul style="list-style-type: none"> • Podpora rozvoje znalostní ekonomiky OP VK

		<ul style="list-style-type: none"> Počáteční vzdělávání Terciární vzdělávání, výzkum a vývoj
	Posilování sociální soudržnosti	OP LZZ <ul style="list-style-type: none"> Sociální integrace a rovné příležitosti IOP <ul style="list-style-type: none"> Zvýšení kvality a dostupnosti veřejných služeb OP PA <ul style="list-style-type: none"> Podpora vstupu na trh práce
	Rozvoj informační společnosti	IOP <ul style="list-style-type: none"> Modernizace veřejné správy OP LZZ <ul style="list-style-type: none"> Veřejná správa a veřejné služby PO Aktivní politiky trhu práce OP VK <ul style="list-style-type: none"> Další vzdělávání OP PI <ul style="list-style-type: none"> Prostředí pro podnikání a inovace Služby pro rozvoj podnikání OP VaVpI OP PA <ul style="list-style-type: none"> Podpora rozvoje znalostní ekonomiky
	Smart Administration	OP LZZ <ul style="list-style-type: none"> Veřejná správa a veřejné služby IOP <ul style="list-style-type: none"> Modernizace veřejné správy Zvýšení kvality a dostupnosti veřejných služeb Národní podpora územního rozvoje
Atraktivní prostředí		
	Ochrana a zlepšení kvality životního prostředí	OP ŽP <ul style="list-style-type: none"> Zlepšování vodohospodářské infrastruktury a snižování rizika povodní Zlepšování kvality ovzduší a snižování emisí Udržitelné využívání zdrojů energie Zkvalitnění nakládání s odpady a odstraňování starých ekologických zátěží Omezování průmyslového znečištění a snižování environmentálních rizik Zlepšování stavu přírody a krajiny Rozvoj infrastruktury pro environmentální vzdělávání, poradenství a osvětu OP PI <ul style="list-style-type: none"> Efektivní energie
	Zlepšení dostupnost dopravou	OP D <ul style="list-style-type: none"> Modernizace železniční sítě TEN-T Výstavba a modernizace dálniční a silniční sítě TEN-T Modernizace železniční sítě mimo TEN-T Modernizace silnic I. třídy mimo TEN-T Podpora multimodální nákladní přepravy a rozvoj vnitrozemské vodní dopravy
Vyvážený rozvoj území		
	Vyvážený rozvoj	ROPy (podpora integrovaného rozvoje území)

	regionů	<ul style="list-style-type: none"> • Doprava, Dopravní infrastruktura, Dostupnost, Dopravní obslužnost • Veřejná doprava (obnova vozového parku) IOP <ul style="list-style-type: none"> • Národní podpora územního rozvoje
	Rozvoj městských oblastí	ROPy IOP <ul style="list-style-type: none"> • Národní podpora územního rozvoje
	Rozvoj venkovských oblastí	ROPy IOP <ul style="list-style-type: none"> • Národní podpora územního rozvoje
	Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost – hl.m. Praha	OP D <ul style="list-style-type: none"> • Modernizace a rozvoj pražského metra a systémů řízení silniční dopravy v hl. m. Praze OP PK <ul style="list-style-type: none"> • Dostupnost a prostředí • Inovace a podnikání OP PA <ul style="list-style-type: none"> • Podpora rozvoje znalostní ekonomiky • Podpora vstupu na trh práce • PO Modernizace počátečního vzdělávání
	Územní spolupráce	OP ČR – Polsko OP ČR – Slovenská republika OP ČR – Svobodný stát Sasko OP ČR – Rakousko OP ČR – Svobodný stát Bavorsko OP meziregionální spolupráce OP nadnárodní spolupráce

Tab.26 Indikativní roční alokace podle fondů a programů (EUR, běžné ceny)

Finanční tabulka NSRR – indikativní roční alokace podle fondů a programů (EUR, běžné ceny)

Operační program	Fond	Celkem	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Cíl Konvergence		Příspěvek Společenství							
ERDF a FS									
OP Podnikání a inovace	ERDF	3041312546	377345254	395906354	414548594	434062564	453585440	473037352	492826988
OP Výzkum a vývoj pro inovace	ERDF	2070680884	256915918	269553263	282245851	295531959	308824129	322067985	335541779
OP Životní prostředí		4917867098	610175305	640188999	670333897	701888402	733457306	764911464	796911725
	ERDF	702482212	86205245	90804359	95419735	100257642	105092757	109904133	114798341
OP Doprava	FS	4215384886	523970060	549384640	574914162	601630760	628364549	655007331	682113384
		5774081203	716408494	751647653	787040861	824089092	861154228	898084641	935656234
OP Doprava	ERDF	1170443650	144178837	151662639	159174961	167045895	174914962	182748693	190717663
	FS	4603637553	572229657	599985014	627865900	657043197	686239266	715335948	744938571
Integrovaný operační program	ERDF	1553010664	192686939	202164946	211684389	221648970	231618096	241550989	251656335
Regionální operační programy		4659031986	578060815	606494841	635053166	664946907	694854290	724652965	754969002
<i>Střední Čechy</i>	<i>ERDF</i>	<i>559083839</i>	<i>69367298</i>	<i>72779381</i>	<i>76206380</i>	<i>79793628</i>	<i>83382515</i>	<i>86958356</i>	<i>90596281</i>
<i>Jihozápad</i>	<i>ERDF</i>	<i>619651254</i>	<i>76882089</i>	<i>80663814</i>	<i>84462070</i>	<i>88437939</i>	<i>92415621</i>	<i>96378844</i>	<i>100410877</i>
<i>Severozápad</i>	<i>ERDF</i>	<i>745911021</i>	<i>92547536</i>	<i>97099824</i>	<i>101672012</i>	<i>106458000</i>	<i>111246172</i>	<i>116016940</i>	<i>120870537</i>
<i>Jihovýchod</i>	<i>ERDF</i>	<i>704445636</i>	<i>87402795</i>	<i>91702020</i>	<i>96020039</i>	<i>100539972</i>	<i>105061969</i>	<i>109567528</i>	<i>114151313</i>
<i>Severovýchod</i>	<i>ERDF</i>	<i>656457606</i>	<i>81448769</i>	<i>85455123</i>	<i>89478991</i>	<i>93691019</i>	<i>97904969</i>	<i>102103603</i>	<i>106375132</i>
<i>Moravskoslezsko</i>	<i>ERDF</i>	<i>716093217</i>	<i>88847947</i>	<i>93218257</i>	<i>97607672</i>	<i>102202340</i>	<i>106799104</i>	<i>111379161</i>	<i>116038736</i>
<i>Střední Morava</i>	<i>ERDF</i>	<i>657389413</i>	<i>81564381</i>	<i>85576422</i>	<i>89606002</i>	<i>93824009</i>	<i>98043940</i>	<i>102248533</i>	<i>106526126</i>
OP Technická pomoc	ERDF	243835110	30253392	31741516	33236144	34800663	36365896	37925439	39512060
ESF									
OP Zaměstnanost a lidské zdroje	ESF	1811845772	224801428	235859105	246965120	258590464	270221113	281809486	293599056
OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost	ESF	1811845772	224801428	235859105	246965120	258590464	270221113	281809486	293599056

Celkem cíl Konvergence	25883511035	3211448973	3369415782	3528073142	3694149485	3860301611	4025849807	4194272235
z toho: Regionální konvergence	17064488596	2115249256	2220046128	2325293080	2435475528	2545697796	2655506528	2767220280
Celkem ERDF	13440797052	1665646400	1748327918	1831362840	1918294600	2005255570	2091887556	2180022168
Celkem ESF	3623691544	449602856	471718210	493930240	517180928	540442226	563618972	587198112
Fondsůdržnosti	8819022439	1096199717	1149369654	1202780062	1258673957	1314603815	1370343279	1427051955

Cíl Konkurenceschopnost		Příspěvek Společenství							
ERDF									
OP Praha Konkurenceschopnost	ERDF	234936005	31601702	32233735	32878410	33535979	34206698	34890832	35588649
Integrovaný operační program	ERDF	29379498	3951894	4030931	4111551	4193781	4277657	4363210	4450474
OP Technická pomoc	ERDF	3948062	531062	541683	552516	563567	574837	586335	598062
ESF									
OP Praha Adaptabilita	ESF	108385242	14579111	14870693	15168107	15471469	15780898	16096517	16418447
OP Zaměstnanost a lidské zdroje	ESF	25575633	3440228	3509033	3579214	3650798	3723814	3798290	3874256
OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost	ESF	16869009	2269083	2314466	2360754	2407969	2456130	2505251	2555356
Celkem cíl Konkurenceschopnost		419093449	56373080	57500541	58650552	59823563	61020034	62240435	63485244
Celkem ERDF		268263565	36084658	36806349	37542477	38293327	39059192	39840377	40637185
Celkem ESF		150829884	20288422	20694192	21108075	21530236	21960842	22400058	22848059

Alokace na EAFRD a EFF		Příspěvek Společenství							
EAFRD		2815506354	396623321	392638892	388036387	400932774	406640636	412672094	417962250
EFF		27106675	3360014	3526490	3693682	3868715	4043811	4218249	4395714

Zdroj: MF

9.ZAMĚŘENÍ POLITIKY HOSPODÁŘSKÉ A SOCIÁLNÍ SOUDRŽNOSTI A JEVNĚNÍ VE ZBAVĚNÍ ROZVOJE VENKOVSKÉ A RYBÁŘSKÉ POLITIKY

V souladu s ustanovením příslušných nařízení musí být provedeno jednoznačné vymezení podpor mezi politikou hospodářské a sociální soudržnosti a zásahy financovanými z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EAFRD) a Evropského rybníkářského fondu (EFF) tak, aby byly dosaženy synergické efekty, zabráněno překryvům a odstraněna nepokrytá místa.

9.1 Zemědělská politika rozvoje venkova

Celkový objem prostředků, který bude alokován prostřednictvím EAFRD - Program rozvoje venkova je 10,5 mld. Kč (celkem cca 73 mld. Kč), z čehož alokace na 3. osu, která je přímo zaměřena na rozvoj venkova, představuje téměř 17 % těchto prostředků. K tomuto objemu je potřeba přidat alokaci LEADER ve výši 0,5 mld. Kč.

Cíl Konvergence

Při zpracování strategie politiky hospodářské a sociální soudržnosti a zemědělské politiky rozvoje venkova byly vymezeny následující oblasti potenciálních překryvů:

9.1.1. Rozvoj podnikání ve třech dimenzích

- posilování konkurenční schopnosti potravinářského průmyslu,
- zpracování biomasy a obnovitelné zdroje energií,
- rozvoj MSP a venkovské služby, řemesla, problematika mikropodniků.

Ve vztahu k potravinářskému průmyslu se bude postupovat dle Přílohy I k Smlouvě o ES. Zemědělské tzv. „anexové“ položky budou podporovány z úrovně Programu rozvoje venkova, tzv. „neanexové“ položky prostřednictvím intervencí politiky soudržnosti - OPPI - MPO. Program rozvoje venkova bude podporovat fyzické a právnické osoby podnikající v zemědělské výrobě dle zákona o zemědělství, MPO bude prostřednictvím OPPI podporovat podnikatelské subjekty jiné než definované zákonem o zemědělství a rovněž obce (resp. svazky obcí, příp. sdružení obcí).

V oblasti podpory podnikání při zřizování a rozvoji existujících nezemědělských podniků nejmenší velikosti – mikropodniků, včetně nových živností v oblasti výroby, zpracování a služeb bez omezení sektorů, zejména v oblasti řemesel a služeb pro hospodářství a obyvatelstvo, s cílem vytváření pracovních míst a rozvoje bohaté hospodářské struktury nezemědělských aktivit ve venkovských oblastech bude v obcích do 2000 obyvatel podpora poskytována prostřednictvím Programu rozvoje venkova.

9.1.2. Obnovitelné zdroje energie

Program rozvoje venkova bude prostřednictvím svých opatření podporovat investice spojené se zpracováním biomasy zemědělskými podnikateli. V ostatních případech bude podpora poskytována prostřednictvím politiky soudržnosti.

9.1.3. Brownfields

Politika hospodářské a sociální soudržnosti nebude řešit problematiku regenerace brownfields s budoucím zemědělským využitím a zpracovatelským využitím v rámci Přílohy I k Smlouvě o ES.

9.1.4. Místní komunikace, technická infrastruktura

Program rozvoje venkova se zaměřuje na podporu projektů do 5 mil Kč v obcích do 500 obyvatel. V ostatních případech bude podpora poskytována prostřednictvím politiky soudržnosti.

9.1.5. Ostatní aktivity spojené s rozvojem venkovských obcí včetně rozvoje občanské vybavenosti a služeb

- obnova, rekonstrukce, modernizace a estetické zlepšení venkovských sídel, veřejných budov, zástavby, veřejných prostranství a zeleně vesnic a ostatních důležitých prvků venkovského dědictví,
- základní občanské vybavení ve venkovských obcích (školské, zdravotnické, sociální) a služby,
- rozvoj zájmových činností a spolků,
- využití ICT.

Program rozvoje venkova se zaměřuje na podporu projektů v obcích do 500 obyvatel. V ostatních případech bude podpora poskytována prostřednictvím politiky soudržnosti.

- Rozvoj partnerství a spolupráce, občanských iniciativ, podíl obyvatel na přípravě a realizaci strategií rozvoje území, lokální rozhodování a demokracie – místní akční skupiny Leader – území s 10 000-100 000 obyvatel.

Rozvoj ostatních partnerství může být podporován prostřednictvím politiky soudržnosti.

9.1.6. Rozvoj kulturního dědictví a venkově

- Studie, projekty a programy identifikace a zhodnocení kulturního dědictví, včetně památkových území,
- obnova, rekonstrukce, modernizace a estetické zlepšení venkovských památek,
- zachování a rozvoj identity venkovských oblastí,
- rozvoj etnografických zvláštností a tradic,
- rozvoj kulturních spolkových aktivit.

Program rozvoje venkova se zaměřuje na podporu projektů v obcích do 500 obyvatel. V ostatních případech bude podpora poskytována prostřednictvím politiky soudržnosti.

9.1.7. Rozvoj cestovního ruchu

Program rozvoje venkova se zaměřuje na podporu zemědělských podnikatelů a dále začínajících podnikatelů v oblasti cestovního ruchu v obcích do 2000 obyvatel. Prostřednictvím ROPů budou podporováni podnikatelé v cestovním ruchu sdoloženým dvouletým účetním obdobím a podnikatelé v obcích nad 2000 obyvatel.

9.1.8. Vodohospodářská infrastruktura, budování čistíren odpadních vod, prosídla do 2000 ekvivalentních obyvatel (EO)

V oblasti financování ČOV a kanalizací bude OP ŽP financovat stavby v aglomeracích nad 2000 EO a ve zvláště chráněných územích podle zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, včetně území Natura 2000 a Novomlýnských nádrží. Program rozvoje venkova bude financovat stavby ČOV a kanalizací v aglomeracích pod 2000 EO.

9.1.9. Vodohospodářská opatření v krajině

Program rozvoje venkova bude financovat pouze pozemkové úpravy (např. v případě suchých poldrů), kdy příjemcem podpory jsou Pozemkové úřady. V ostatních případech bude podpora poskytována pro zemědělství politikou soudržnosti – OPŽP.

9.1.10. Lesní hospodářství

Program rozvoje venkova stanoví jako své příjemce podpory subjekty hospodařící v lesích soukromých osob a obcí, MŽP pod příjemce – právnické osoby, jimž jsou věnována nakládání s lesy ve vlastnictví státu.

9.1.11. Lidské zdroje

Program rozvoje venkova podpoří poradenskou činnost a šíření informací pro zemědělské subjekty a subjekty lesního hospodářství v oblastech působnosti EAFRD, a pro jiné subjekty na venkově. Šířeny budou rovněž informace vzájemného rozvoje podnikání. Veškeré ostatní školení, vzdělávání a výzkum v oblasti zemědělství, lesnictví a rozvoje venkova budou podpořeny politikou soudržnosti.

Cíl Regionální konkurenční schopnost a zaměstnanost

V ČR je oprávněna čerpání prostředků z uvedeného cíle politiky soudržnosti pouze hl. m. Praha. Vzhledem k urbanímu charakteru území nebude docházet ke vzájemnému překryvu mezi podporou poskytovanou prostřednictvím politiky hospodářské a sociální soudržnosti a zemědělské politiky rozvoje venkova.

Cíl Evropská územní spolupráce

Podpora poskytovaná prostřednictvím tohoto cíle je zaměřena na realizaci společných projektů v přeshraničním, meziregionálním a nadnárodním kontextu, což vyžaduje prokázání dopadů podpory i na území mimo ČR. Vzhledem k tomu, že intervence Programu rozvoje venkova neobsahují tuto dimenzi, nedochází ke skutečnému překryvu mezi podporou poskytovanou oběma politikami.

Dále rozdíl od Programu rozvoje venkova budou podporovány aktivity, jejichž příjemci budou zemědělci, nebo finančně podporována školení pro zemědělce, osoby zaměstnané v zemědělství a lesnictví nebo skupiny výrobců, a dále se projekty nebudou týkat modernizace zemědělských statků, zemědělské činnosti, staveb apod.

9.2 Aktivity Evropského rybářského fondu

V ČR bude poskytována podpora z EFF v oblasti akvakultury a opatřeních v společném zájmu.

9.2.1. Rybníční hospodářství

V případě vodních nádrží s chovem ryb bude podpora poskytována prostřednictvím EFF v souladu s článkem 29 nařízení o EFF. V ostatních případech (např. protipovodňová opatření) budou intervence realizovány prostřednictvím politiky soudržnosti – OPŽP.

9.2.2. Rybní migrační trasy

Podpora v oblasti zajištění migračních tras pro šňohavé druhy ryb bude poskytnuta z prostředků EFF s ohledem na čl. 38, odst. 2 (Rybní migrační trasy). V souladu s odst. 3 stejného článku ústavy ČR v OPRybnířství2007-2013protentouúčetelprávěněpříjemce.Jinínežzdeuvedenípříjemci budou pro intervence v této oblasti čerpat prostředky OPŽP.

9.2.3. Třídění míst pro ryby

Podpora v oblasti třídění míst pro ryby bude poskytnuta zprostředkovaně prostředky EFF fondu do výše maximálně 1 mil. Kč z působících výdajů na jednotlivou operaci. Intervence budou realizovány v souladu s čl. 38, odst. 2 (třídění místa). S ohledem na odst. 3 stejného článku určí ČR v OP Rybářství 2007-2013 pro tento účel oprávněné příjemce. Řídící orgány zajistí vzájemnou informovanost a budou spolupracovat při rozhodování o využití prostředků, aby vyloučily riziko dvojího financování. Ostatní operace budou pro intervence v této oblasti čerpat prostředky OPŽP.

9.3. Koordinace a spolupráce řídicích orgánů

- Je zajištěna koordinace a spolupráce řídicích orgánů Programu rozvoje venkova, EFF a operačních programů politiky soudržnosti – pracovní skupinou na regionální úrovni (složenou ze zástupců úředních pracovníků Státního zemědělského intervenčního fondu, MZe, MMR a Regionálního úřadu příslušného ROPu – k dohledu nad překryvy).
- Je zajištěna koordinace a spolupráce řídicích orgánů Programu rozvoje venkova, EFF a operačních programů politiky soudržnosti – resortní koordináční skupinou MMR na centrální úrovni. Tato skupina poskytne k dispozici všem řídicím orgánům databázi všech projektů v jednotlivých programech.
- Je zajištěna koordinace a spolupráce řídicích orgánů národních operačních programů ESF, tj. OP LZZ a OP VK, především v oblasti vzdělávání a opěrné rekvalifikací pracovníků.

10. MAKROEKONOMICKÝ MODEL

Dopad využívání SFaFS na ČR v období 2007-2013 může být troz členěn do dvou – časově nasebe navazujících – období; prvním je dopad v průběhu období implementace, druhou je pak fáze, kdy již vylučně funguje mechanismus vyplývající z podpory nabídkové strany ekonomiky.

Během sedmiletého období implementace (2007-2013) může být dopad na českou ekonomiku tvořen dvěma zásadně nezávislými prvky:

- dominantním prvkem na poptávkové straně ekonomiky, který je především vlivem výdajů SFaFS ve prospěch veřejných a doprovodných soukromých investic;
- dominantním prvkem na straně nabídky, který vzniká postupným zvyšováním „zásob“ v infrastruktuře, lidském kapitálu, výzkumu a vývoji, ale rovněž i vlivem prospěšných vedlejších efektů, které budou generovány jak v průběhu realizace NSRR, tak po něm.

Pokud by došlo k ohraničení dopadové analýzy NSRR na období 2007-2013 (tedy na období implementace), tyto dva oddělené efekty by bylo velmi obtížné identifikovat na základě jednoduchého pozorování aktuálního ekonomického vývoje. Výkonnost ekonomiky ČR byla ovlivňována řadou faktorů, s nimiž NSRR nepracuje a toto ovlivnění bude pokračovat i v budoucnu (Jednotným vnitřním trhem, přímými zahraničními investicemi, výkonností hlavních obchodních partnerů ČR apod.)

Komplexní analýza dopadů politiky hospodářské a sociální soudržnosti vychází ze vzájemného propojení těchto dvou oddělených procesů. Makro-sektorový model umožní identifikovat a kvantifikovat tyto oddělené řetězce poptávkových a nabídkových kauzalit. Aby došlo k identifikaci oddělených dopadů na nabídkové straně, které budou pokračovat po ukončení realizace NSRR, je nutné simulovat model přes horizont roku 2013. V modelu jsou simulace završeny v roce 2020, tedy pět let po ukončení NSRR. Analýza založená na modelu ukazuje, že ačkoliv implementační dopady jsou rozsáhlé, téměř zcela vymizí po roce 2013. Dopady na straně nabídky jsou sice skromnější, ale díky přímým vedlejšími účinkům zlepšených „zásob“ fyzické infrastruktury, lidského kapitálu a výzkumu a vývoje přetrvávají pomnoholet.

Český model HCZ 5 HERMIN umožňuje identifikovat a kvantifikovat tyto oddělené řetězce poptávkových a nabídkových kauzalit. Tento model byl připraven v rámci evaluačního projektu a publikován ve Zprávě 2: Analýza vlivu NSRR založená na novém českém modelu HERMIN, Muenster, 12. listopadu 2006. Zpracoval John Bradley, Vítězslav Píša, Gerhard Untiedt, David Vávra. Po částky modelu HERMIN lze nalézt v komplexním multi-sektorálním modelu HERMIN, který byl rozvinut Evropskou komisí.

Výsledky dopadů NSRR jsou vykázané na agregovaný HDP, agregovanou zaměstnanost a agregovanou produktivitu. V případě dopadů na agregovaný HDP je třeba u činit velmi zřetelné rozlišení mezi dopady NSRR namířené přímo (jež jsou přechodné) a dopady nahradinu HDP (jež mají trvalejší charakter).

Sohledem na dopad NSRR namířené přímo na agregovaný HDP, nejvíce hodný pozornosti je poznámka, že NSRR pravděpodobně způsobí ostrý nárůst míry růstu již v roce 2007, prvním roce implementace. V roce 2007 dosahuje míry růstu „s NSRR“ 4,7%, zatímco míra růstu referenčního scénáře „bez NSRR“ dosahuje 4,3%, tj. přímý růst o 0,4 procenta v důsledku NSRR. Po roce 2007 dojde k dalšímu významným zvýšením míry růstu v porovnání s referenční úrovní „bez NSRR“.

Dalším významným rysem je značný negativní šok míry růstu (v porovnání s referenční úrovní míry růstu „bez NSRR“), ke kterému dojde v roce 2016 (o mírně minus 2,2 procenta) v důsledku předpokládaného úplného ukončení financování NSRR po 31. prosinci 2015. Po roce 2015 jsou míry růstu „s NSRR“ a „bez NSRR“ téměř totožné.

Identičnost scénářů však předpokládá zjednodušený modelový fakt, že po roce 2013 zde již žádné financování z fondů EU nebude. V realitě je však nutno respektovat a předpokládat:

- (a) období, které vyplývá z uplatnění principu $N+2$, v jehož průběhu budou finanční prostředky stále dobíhat;
- (b) fakt, že i po roce 2013 nějaká podoba pokračování strukturální a kohezní politiky EU (v prozatím neurčitelné výši) bude existovat.

Z toho vyplývá, že ve skutečnosti bude modelový předpoklad výrazného propadu míry růstu HDP v roce 2014 výrazným způsobem změkčen a minimalizován.

Je možné rovněž vymežit dopad realizace NSRR na hladinu HDP. V tomto případě i zde je kalkulováno s ostrým růstem hladiny HDP v úvodním roce 2007 (nárůst 0,4 %, v porovnání s referenční úrovní „bez NSRR“). Poté dochází k nárůstu hladiny HDP až do ukončení NSRR v roce 2015; tehdy by hladina HDP měla být o 4,6 % vyšší než v případě „bez NSRR“. Po ukončení financování z NSRR v prosinci 2015 dojde k úpravě HDP směrem dolů a v roce 2020 bude úroveň HDP stále ještě o 1,6 % vyšší než v případě „bez NSRR“.

Dopad NSRR na trh práce je obvykle vykazován velkou mírou čistého přírůstu početů zaměstnaných. Počáteční efekt má zvýšit celkovou zaměstnanost o více než 20 000 pracovních míst. V roce 2015 tento přírůstek ještě činí 18 000 pracovních míst, a v roce 2016 dojde ke strmé úpravě nárůstu zaměstnanosti směrem dolů (ze 18 000 na 5 600), po skončení financování z NSRR a dochází k přímému a nepřímému rušení pracovních míst. Do roku 2020, tj. pět let po ukončení NSRR, zůstává celková zaměstnanost 29 000 pracovních míst vyšší než u referenční úrovně bez NSRR.

Jedním z nejdůležitějších efektů NSRR je dopad na úroveň produktivity práce (vypočítané jako agregovaný HDP na pracovníka). To je rozhodující měřítko, jak dobře by mohly investiční programy NSRR oživit prosperitu prostřednictvím zvýšení produktivity a konkurenceschopnosti hospodářství. Celkový obraz je postupně vzrůstající úroveň produktivity měřené v porovnání s referenční úrovní „bez NSRR“. Poměrně nízký vývoj v letech 2007, 2008 a 2009 souvisí s předpokladem značného zvyšování stavebních prací, u nichž produktivita v letech 1995–2004 mírně klesala.

Tyto dopady předpokládají, že míra tzv. vedlejších účinků zkvalitnění infrastruktury, lidského kapitálu, výzkumu a vývoje, se budou pohybovat ve středním rozpětí efektů, popsanych v mezinárodní literatuře. Při absenci podrobného předchozího ex-ante mikroekonomického hodnocení NSRR jde o přibližný předpoklad. Pokud by tato mikroekonomická evaluace ukázala, že jednotlivá opatření NSRR by byla nastavena tak, aby optimalizovala dopady na ekonomiku, pak by byly oprávněně vyšší hodnoty makroekonomických parametrů a byly by pravděpodobně vyšší makroekonomické dopady.

11. ŘÍZENÍ A KOORDINACE POLITIKY HOSPODÁŘSKÉ A SOCIÁLNÍ SOUDRŽNOSTI

11.1 Instrukce koordinace

V souladu s obecným nařízením ČR definoval základní instituce pro řízení koordinaci NSRR:

- Národní orgán pro koordinaci
- Monitorovací výbor - Řídící koordinací výbor
- Platební certifikační orgán - Národní Fond
- Auditní orgán - Centrální harmonizační jednotka pro finanční kontrolu

Národním orgánem pro koordinaci (NOK) NSRR bylo usnesením vlády ČR č. 198 ze dne 22. února 2006 pověřeno MMR, jehož kompetence je založena rovněž zákonem č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje. V rámci MMR je zřízen odborný útvar, který zajišťuje funkci Národního orgánu pro koordinaci pro NSRR. NOK zodpovídá za celkovou koordinaci NSRR a je oficiálním partnerem v účelové spolupráci pro NSRR. Odpovědnosti NOK v rámci NSRR jsou uvedeny níže..

Roli **Monitorovacího výboru pro NSRR** zajišťuje Řídící a koordinací výbor (ŘKV), zřízený MMR na základě zákona č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje. Role ŘKV pro období 2007-2013 byla upřesněna usnesením vlády č. 245 ze dne 2. března 2005.

Pro implementaci pomoci ze SF a FS byl ustaven Českou republikou jediný **Platební certifikační orgán (PCO)**, kterým je odbor Národní fond MF. Platební a certifikační orgán funguje v úzké spolupráci s NOK.

Auditní orgán (AO) se zabývá řízením v souladu s čl. 59 obecného nařízení. Usnesením vlády ČR č. 198 ze dne 22. února 2006 je výkonem funkce AO pro SF a FS pověřeno MF - útvar Centrální harmonizační jednotky pro finanční kontrolu. Útvar Centrální harmonizační jednotky je funkčně nezávislý na řídicích orgánech a na PCO. Centrální harmonizační jednotka pro finanční kontrolu fungující v rámci MF centrálně odpovídá za provádění auditů a kontrol účinného fungování řídicího a kontrolního systému implementace podpory ze SF a FS.

11.2 Koordinací mechanismy

Koordinace na úrovni ČR

Koordinaci všech aspektů implementačního systému celkově zajišťuje MMR - NOK a v spolupráci s MF - PCO a AO v oblasti metodického řízení finančních toků a finanční kontroly, MPSV zajišťuje koordinaci pro oblast ESF.

ŘKV je mechanismem na národní úrovni pro zajištění nejširší koordinace za účasti nejen orgánů zapojených do implementace, ale také hospodářských a sociálních partnerů. Podrobnosti týkající se složení, působnosti, organizace a činnosti ŘKV stanoví jeho statut a jednací řád, který schvaluje vláda.

NOK podporuje činnost ŘKV zajišťující jeho sekretariát.

V souladu se statutem ŘKV zejména:

- projednává podporu číselných finančních nástrojů a schvaluje návrhy a změny procedurálních postupů a pravidel pro realizaci politiky hospodářské a sociální soudržnosti;
- schvaluje předkládaná opatření ke zlepšení činnosti implementace NSRR a OP;
- projednává a schvaluje návrhy na finanční a včasně změny NSRR vyplývající z rozhodnutí Komise.⁴⁰

Sohledem na zajištění koordinace programování a realizace operačních programů a realizace souvisejících politik, programování a realizace spolufinancovaných akcí a jiných finančních nástrojů, organizuje NOK v průběhu programování a realizace operačních programů pravidelná jednání představitelů řídicích orgánů⁴¹, která se konají nejméně jednou za čtvrt roku. Zástupci jiných institucí se mohou, pokud je to žádoucí, jednat i účastnit.

Vzhledem k tomu, že koordinace mezi operačními programy často zahrnuje specifické sektory jako jsou V & V, životní prostředí, doprava, urbánní problematika, místní rozvoj, organizuje koordináční orgán NSRR vedle pravidelných jednání Monitorovacího výboru NSRR rovněž jednání zaměřená na čtyři strategické cíle NSRR. Z tohoto důvodu byly pod ŘKV ustaveny následující koordináční výbory:

- Konkurenceschopná česká ekonomika,
- Otevřená, flexibilní a soudržná společnost,
- Atraktivní prostředí,
- Vyvážený rozvoj území.

Koordinace mezi jednotlivými operačními programy je, pokud je to nutné, realizována prostřednictvím operativních konzultací příslušných řídicích orgánů a/nebo monitorovacích výborů. Podrobnější informace o této spolupráci (mechanismy a procedury) jsou uvedeny v příslušných operačních programech. NOK organizuje a dohlíží na tuto koordinaci a odpovídá za její efektivní fungování.

Koordinace na úrovni regionů NUTS II

Pro zajištění koordinace a realizace politiky hospodářské a sociální soudržnosti byly zřízeny na úrovni NUTS II regiony soudržnosti, ve kterých působí regionální rady. Regionální rady jsou řídicími orgány ROPů a koordináčními činiteli mezi jednotlivými kraji spojenými v regionu soudržnosti.

Koordinace vrámci ESF a návaznostina ostatní evropské politiky

Kromě MMR jako centrálního koordinátora pro podporu ze SF a FS, je díky specifické povaze implementace programů ESF základní koordináční rolí pro ESF pověřeno MPSV, v souladu s Usnesením vlády č. 159/1998. Členem Výboru pro ESF za ČR bude, vzhledem k působnosti resortu MPSV, zástupce řídicího orgánu OP LZZ. Alternátem v příštím funkčním období bude zástupce řídicího výboru OP VK.

Komplementaritu intervencí politiky hospodářské a sociální soudržnosti s aktivitami SZP EU financovanými prostřednictvím EAFRD a EFF je zajištěna spoluprací řídicího orgánu PRV a řídicího orgánu EFFs NOK.

⁴⁰Všechny schvalovací procesy musí být v souladu s českou legislativou.

⁴¹Pokračování jsou časné organizace jednání Poradního výboru RPS.

Koordinace mezi OP a příspěvky EIB a ostatními finančními nástroji

Využívání nástrojů Evropské investiční banky jako jsou JEREMIE, JASPERS a JESSICA je připravováno po dohodě příslušných řídicích orgánů s MMR a MF. Česká republika jedná s Evropskou investiční bankou o možnosti využití úvěrových zdrojů EIB pro zajištění národního spolufinancování.

Ostatní finanční nástroje Společenství byly zohledněny při přípravě jednotlivých operačních programů. Jde například o nástroje: LIFE+ nebo komunitární programy Konkurenceschopnost a inovace či 7. Rámcový program pro vědu a výzkum.

11.3 Činnost institucí

Funkce NOK

NOK jako centrální koordinátor vytváří jednotný rámec pro implementaci OP řídicími orgány. Vede řídicí orgány a zajišťuje efektivitu a právní platnost při řízení operačních programů. Národní orgán pro koordinaci NSRR vykonává následující kompetence:

- vydává pokyny a metodiky v oblastech řízení, provádění evaluací, sběru dat a jejich elektronické výměny, zakládání a činnosti monitorovacích výborů, kontroluje a dohlíží na všechny aktivity, které spadají mezi úkoly řídicích orgánů operačních programů;
- monitoruje implementaci NSRR a operačních programů a navrhuje systémová řešení v případech pomalé implementace programů, objektivních překážek omezujících implementaci či v případě porušení povinností vyplývajících z řízení;
- zajišťuje kompatibilitu implementace NSRR a OP s národními politikami a prioritami EU a soulad intervencí s národní a komunitární legislativou zejména v oblasti hospodářské soutěže, veřejných zakázek, ochrany životního prostředí, snižování disparit, rovných příležitostí a principu nediskriminace a navrhuje vhodné nástroje pro jejich účinnou implementaci;
- zajišťuje stanovení rámce pro fungování monitorovacího výboru NSRR;
- vypracovává spolupráci PCO pravidla pro soubilost výdajů;
- koordinuje a připravuje zprávy předkládané EK;
- zajišťuje vypracování dalších zpráv, včetně NPR, týkající se dofinancování Lisabonské strategie z SF a FS;
- předkládá strategické zprávy o pokroku vzhledem k čl. 29 obecního nařízení;
- zajišťuje také stanovení základních kritérií pro výběr projektů pro naplňování čtyř strategických cílů NSRR;
- zakládá a zajišťuje fungování integrovaného monitorovacího informačního systému, který bude používán řídicími orgány všech OP, platebním certifikačním orgánem a auditorem a zajišťuje elektronickou výměnu dokumentů a dat;
- naplňuje úkoly spojené s všeobecnou informovaností a propagací naplňování politik ekonomické a sociální soudržnosti, zajišťuje plánování, realizaci a koordinaci aktivit na podporu všeobecné informovanosti a koordinuje aktivity řídicích orgánů v této oblasti;
- vytváří komunikační strategii na národní úrovni zajištění transparentnosti a plné informovanosti o řízení a pomoci z SF a FS, s ohledem na cíle Lisabonské strategie;
- zabezpečuje činnost pracovní skupiny pro evaluaci, jejíž členy jsou kromě národního koordinátora také pracovníci řídicích orgánů operačních programů;
- garantuje tok informací EK všem řídicím orgánům a zajišťuje;
- vytváří podmínky pro vyhodnocování činnosti kontrolních mechanismů;
- dohlíží na respektování pravidel veřejné podpory (a regionální podpory), upravených příslušnými evropskými a národními předpisy;
- vytváří metodiku pro stanovení indikátorů sledování jejich plnění;

- sleduje naplňování závazků a dodatečnosti a poskytuje Komisi informace umožňující ověření, jak je uveden v čl. 15 obecního nařízení;
- účastní se výročních jednání řídicích orgánů operačních programů a Komise tak, jak to vyplývá z článku 68 obecního nařízení;
- zajišťuje, že priority v odstavci 3 článku 9 obecního nařízení 1083/2006 budou reflektovány při realizaci operačních programů NSRR a sledujících pokroky jejich naplňování.

Jednotlivé řídicí orgány jsou povinny spolupracovat s NOKp řinaplňování jeho koordinační role.

Funkce PCO

Pro implementaci pomoci ze SF a FS dle čl. 61 obecního nařízení zajišťuje PCO následující činnosti:

- řídí a koordinuje toky finančních prostředků poskytnutých z rozpočtu EU a zabezpečuje plynulost toků finančních prostředků od PCO příjemcům;
- vytváří a aktualizuje metodické pokyny pro provádění certifikace výdajů SF a FS;
- zabezpečuje, aby příjemci pomoci obdrželi příspěvek z EU bez zbytečného odkladu;
- vypracovává a předkládá EK ověření výkazy výdajů a žádosti o platbu (průběžné i konečné) pro všechny programy na základě výkazů výdajů předložených řídicími orgány;
- ověřuje, že výkaz výdajů je přesný, vychází ze spolehlivého účetního systému a je založen na ověřitelných podkladech, certifikuje tyto výkazy a schvaluje žádosti o platbu z EU;
- monitoruje manuály pracovních postupů používané subjekty zapojenými do implementace SF a FS a ověřuje dodržování těchto postupů;
- průběžně monitoruje a ověřuje soulad činností a postupů řídicích orgánů a zprostředkujících subjektů s právními předpisy ČR a EU;
- ověřuje aplikaci procesů řízení a systému kontroly řídicích orgánů a zprostředkujících subjektů (včetně provádění kontrol na místě);
- vyhodnocuje čerpání alokací;
- přijímá platby z rozpočtu EU a zabezpečuje řevody prostředků do kapitálu rozpočtu;
- metodicky řídí vypracovávání odhadů čerpání prostředků poskytnutých z rozpočtu EU a předává tyto odhady EK;
- zajišťuje koncepci, metodiku, tvorbu, rozvoj a činnost účetního systému využívaného pro administraci SF a FS;
- zajišťuje metodické řízení oblastí účtování prostředků SF a FS;
- spolupracuje s EKp řízení účtování dodatečnosti mid-terma ex-post;
- zajišťuje vrácení neoprávněně vyplacených prostředků.

Funkce AO

V souladu s čl. 62 obecního nařízení provádí AO zejména následující činnosti:

- zajišťuje audit připravenosti řídicích a kontrolních systémů programů, na jehož základě předkládá EK zprávu posuzující nastavení řídicích a kontrolních systémů OP;
- předkládá Evropské komisi před podáním první žádosti o průběžnou platbu nejpozději do 12 měsíců od schválení příslušného programu zprávu posuzující nastavení řídicích a kontrolních systémů programu v čteně stanoviska k jejich souladu s příslušnými ustanoveními právních předpisů ES, jak je požadováno v čl. 71 obecního nařízení;
- předkládá EK do 9 měsíců po schválení příslušného OP strategii auditu zahrnující subjekty, které budou audity provádět, tuto strategii pravidelně aktualizuje;
- zajišťuje provádění auditů za účelem ověření činného fungování řídicích a kontrolních systémů programů a navržení ověření vykázaných výdajů;

- předkládá každoročně EK konsolidovaný plán auditů prostředků poskytovaných ze SF a FS, který průběžně vyhodnocuje;
- zajišťuje, že PCO obdrží pro účely certifikace výsledky všech auditů provedených AO nebo zjevných řešení;
- zajišťuje metodické vedení dalších auditních subjektů zapojených do auditů všech OP;
- dohlíží na kvalitu auditů prováděných dalšími auditními subjekty u projektů spolufinancovaných z SF a FS;
- podílí se na tvorbě a aktualizaci metodických pokynů pro provádění auditu prostředků jednotlivých programů;
- předkládá každoročně EK výroční kontrolní zprávu;
- vydává každoročně pro EK stanovisko k tomu, zda fungování řídicího a kontrolního systému poskytuje přiměřenou záruku, že výkazy výdajů předložené EK jsou správné a že související transakce jsou zákonné a řádné;
- účastní se auditních misí EK na prověřování aspektů řídicího a kontrolního systému, které vplynuly z výroční kontrolní zprávy;
- předloží EK prohlášení o uzavření (popř. o částečném uzavření), ve kterém vyhodnotí platnost žádosti o závěrečnou platbu a zákonnost a řádnost souvisejících transakcí zahrnutých do závěrečného výkazu výdajů;
- spolupracuje s EK při koordinaci plánů auditů a auditorských metod a vyměňuje si výsledky provedených auditů;
- zajišťuje, aby byly při auditorské činnosti uplatňovány mezinárodně uznávané auditorské standardy;
- provádí analýzu nahlášených nesrovnalostí pro účely zpracovávání prohlášení o uzavření nebo částečném uzavření;
- zpracovává každoročně zprávu o výsledcích finančních kontrol za OP pro vládu.

11.4. Monitorování výměn dat

Centrální jednotný informační systém

Základním prostředkem zajištění jednotnosti monitorovacího systému je stanovení rozsahu závazných dat a závazných postupů pro jejich poskytování a předávání.

Poskytování srovnatelných, věcně správných a aktuálních dat pro podporu řízení, monitorování a hodnocení je zajišťováno **závaznou Metodikou monitorování SF a FS 2007-2013**. Tato Metodika monitorování definuje centrálně závazný datový rozsah, závazné postupy a hlavní typy pro monitorování operačních programů a projektů na všech úrovních implementace. Spolu se stanovením jednotných a závazných postupů pro předávání dat je tak zajištěn **plně integrovaný jednotný monitorovací systém** na všech úrovních implementace, který zajistí potřebná data pro řízení, monitorování a hodnocení programů a projektů v čteně pravidelného sběru dat od příjemců pomoci pro účely sledování pokroku realizace projektů prostřednictvím webových stránek příjemce.

Datová komunikace mezi účetním systémem PCO IS VIOLA jako základním nástrojem pro podporu funkce PCO a MSC2007 jako nástrojem centrálního monitorování fondů EU, je zajištěna.

Z IS MSC2007 do IS VIOLA jsou předávány Souhrnné žádosti. Z IS VIOLA se do MSC2007 zpětně předává Souhrnná skutečnost.

Sběr dat a jejich elektronický výměna

MMR vytváří především pro účely sledování finanční pomoci informační systém, který je jedním z nezbytných předpokladů pro řízení pomoci ze SF a FS. Dle usnesení vlády č. 198/2006 zabezpečuje MMR jednotný centrální informační systém pro řízení, monitorování a hodnocení programů a

projektů na všech úrovních administrace programů financovaných ze SF a FS. Systém je závazný pro všechny subjekty implementace v programovém období 2007-2013.

MMR řídí nastavení informačního systému v oblasti řízení, sběr dat, monitorování a komunikace s EK. Zajistilo připravenost centrálního monitorovacího systému, který je také **důležitým nástrojem řízení implementace všech OP.**

Řídící orgány mají povinnost dodávat data v požadovaném rozsahu, struktuře a v požadovaných termínech úrovni nepřijemce pomocí základního postupu u definovaných operačních manuálů.

Elektronickým předáním dat

ČR zvolila variantu předávání dat do systému EK SFC 2007 prostřednictvím technického rozhraní služeb internetu. Elektronická výměna dat zahrnuje přenos dat z české databáze MSC 2007 do databáze EK SFC 2007. Znamená to přípravu požadovaných dat a následný přenos potřebných dat z české databáze MSC 2007. V této databázi byl vytvořen speciální modul, který slouží k autorizaci dat řídicími orgány odpovídajícími za řízení a koordinaci programů fondů EU. Tento modul zajišťuje tvorbu a export validovaných dat řídicích orgánů, PCO a přes služby internetu do databáze Evropské komise SFC 2007. Modul splňuje požadavek EK na Government.

Parametry informačního systému

Systém bude primárním nástrojem pro komunikaci s MF a EK, tak aby zajistil plnou administraci programů a projektů. Informační systém pro monitorování pomocí programového období 2007-2013 musí zajistit integritu dat obsažených v systému, tak aby byla zajištěna srovnatelná, v čase správná a v čase dat pro řízení, monitoring a hodnocení na centrální úrovni.

Systém je koncipován jako tříúrovňový celek vzájemně komunikujících informačních systémů – centrální úroveň, výkonná úroveň a webový účet příjemce.

Příprava a zajištění informačního systému

Pro monitorování programovacího období 2007-2013 je od 1. ledna 2007 zajištěna plná funkcionální integrovaného systému, který zajistí monitorování na všech úrovních implementace (centrální, výkonná, žadatele/příjemce). Systém zajišťuje plnou podporu pro řízení, monitorování, hodnocení a administraci programů a projektů. Respektuje požadavky EK a zajišťuje požadovanou funkci sběru dat a předávání dat do EK a PCO.

Přístup k monitorování a evaluaci horizontálního tématu

Rovné příležitosti. Monitoring tohoto horizontálního tématu je integrální součástí centrálního monitorovacího systému, který zohledňuje rovné příležitosti podle pohlaví (věkové a podle typu sociálního znevýhodnění) členěných indikátorů, výstupů, výsledků i dopadů od strategické úrovně NSRR až po monitoring relevantních priorit jednotlivých operačních programů. Při monitoringu a evaluaci rovných příležitostí podporovaných pomocí fondů je kladen důraz na relevantní intervence spolufinancované z ESF, které mají přímý vliv na rovné příležitosti cílových skupin. Jsou programovány tak, aby kvalitativně přispěly k úspěšné implementaci relevantních národních politik a dále politik koordinovaných na evropské úrovni (v ČR blíže uvedených v Národní zprávě o strategiích sociální ochrany a sociálního začleňování na léta 2006 - 2008 a NPR na léta 2005 - 2008). Sledování a vyhodnocování účinnosti implementace opatření z fondů z hlediska stanovených cílů vlivu na rovné příležitosti cílových skupin na centrální úrovni zajišťuje MMR – útvar zajišťující národní koordinaci pomocí spolupráce s řídicími orgány operačních programů. Spolupráce s Řídicími orgány OP a transfer informací probíhá v rámci Pracovní skupiny pro evaluaci horizontálního tématu. Při evaluaci dopadu implementace opatření financovaných z ESF na zlepšení sociální situace a rovné příležitosti sociálně znevýhodněných skupin lze vycházet z dat

monitorovacího systému výše zmíněné Národní zprávy o strategiích sociální ochrany a sociálního začleňování.

Udržitelný rozvoj. Sledování environmentálních dopadů je součástí IS monitoringu, a to sadou indikátorů navržených zpracovatelem SEA NSRR. Expertní vyhodnocování dopadů bude prováděno pod dohledem pracovní skupiny, v níž budou zastoupeni představitelé všech řídicích orgánů a jejímž prostřednictvím bude proces sledování dopadů koordinován metodicky řízen.

11.5 Administrativní kapacita 2007-2013

Pro implementaci prostředků programového období 2007-2013 je významným rizikem nedostatečná absorpční kapacita. Jednou z hlavních složek absorpční kapacity je kapacita ve veřejné správě (počet kvalifikovaných pracovníků, nastavené postupy). Potřebnou zvýšení administrativních kapacit je umocňovat faktory:

- souběžná implementace dvou programových období;
- nárůst objemu alokovaných finančních prostředků;
- nárůst počtu operačních programů;
- důrazové legislativní a kontrolní postupy, monitorování a hodnocení.

Nedostatečná administrativní kapacita může vážně ohrozit čerpání SF a FS, proto je nutné jejímu posílení věnovat trvalou a systematickou pozornost. Systematickou a dlouhodobou podporou institucionálního rozvoje a absorpční kapacity je pověřeno MMR, které podporuje rozvoj institucionálních a administrativních kapacit, znalostí a dovedností. Využívá při tomto dokumentu Rámcové parametry nastavení modelu implementační struktury operačních programů, vypracovaného rámcové technické pomoci. Základem systému je:

- analýza potřeb jednotlivých řídicích orgánů pro implementaci OP;
- definice funkcí a procesů;
- vypracování profilů pracovníků, popis pracovních pozic pracovníků a plnění;
- kvalitní výběr a řízení nových pracovníků.

Kvalitní výkon všech funkcí systému využívání prostředků EU úzce souvisí s profilem a stabilizací zaměstnanců, kteří se musí na řádný a kvalitní výkon těchto činností soustavně připravovat až na několik let, včetně jazykového vzdělávání. Nezbytnou podmínkou kvalitního systému řízení lidských zdrojů je zajištění kvalitního a nezávislého nábory pracovníků, který zohlední „best practice“ a bude aplikován na všech úrovních implementačního systému. Hlavním cílem zlepšování systému řízení lidských zdrojů je omezení nežádoucího odlivu těchto vzdělaných a zkušených zaměstnanců do soukromé sféry, a to především prostřednictvím nastavení takových podmínek, které z práce ve veřejné správě vytvoří konkurenční volbu soukromé sféry.

Za tímto účelem ČR připravuje komplexní systém stabilizace a motivace zaměstnanců ve veřejné správě zapojených do systému využívání prostředků rozpočtu EU.

V rámci tohoto systému se předpokládají následující opatření:

- využívání finanční a nefinanční motivace;
- vzdělávání zaměstnanců, vybavení technikou, školení vedoucích pracovníků v řízení lidských zdrojů a v řešení problematiky;
- přehodnocení nastavení systemizace, zejména platových tříd na jednotlivých institucích či zařazení do katalogu prací;

- zvýšení osobních příplatků v souvislosti s podílem na přípravách a výkonu činností při řízení a kontrole prostředků EU;
- odměny vyplácené v souvislosti se správou prostředků EU;
- další pracovní právní opatření.

Dalším, velmi důležitým úkolem je podpora absorpční kapacity příjemců podpory avstříčný přístup administrativní pomoci.

Důležitým nástrojem pro MMR při posilování administrativní kapacity pro implementaci NSRR bude podpora absorpční kapacity v OP Technická pomoc. Bude pokrývat potřeby koordinace a podpory strategického a metodického řízení rozvoje absorpční kapacity. Na základě výsledků analýz budou vypracovány návrhy opatření ke jejímu zvýšení. MMR jako centrální koordinátor bude podporovat absorpční kapacitu upřesňovacích intervencí a provázanost ROPů s tematickými operačními programy.

Podpora rozvoje lidských zdrojů a posilování administrativní kapacity úzce souvisí s prioritou Smart Administration ve Strategickém cíli Otevřená, flexibilní a soudržná společnost.

11.6 Implementační soustava operačních programů

Implementační systém jednotlivých operačních programů, včetně úrovně prostředků a subjektů a konkrétní specifikace funkcí, které na ně budou řídicími orgány delegovány, je podrobně popsán v operačních programech a v popisu řídicích kontrolních systémů dle čl. 71 obecného nařízení.

Pověření řídicích orgánů

Usnesením vlády č. 175/2006 byly pověřeny jednotliví členové vlády zajistit funkci řídicích orgánů operačních programů. Pověřeními řídicími orgány pro přípravu operačních programů jsou: **MMR, MPO, MPSV, MŠMT, MŽP, MD, HL.m. Praha a regionální rady regionů soudržnosti NUTS II.**

Řízení operačních programů

MMR nastavuje jednotný metodický rámec pro horizontální oblasti implementace pro řídicí orgány operačních programů. Řídicí orgány operačního programu odpovídá za řízení a provádění operačního programu v souladu se zásadou řádného finančního řízení a v souladu s pravidly pro implementaci operačních programů definovaných centrálním koordináčním orgánem.

Řídicí orgán odpovídá za nastavení systému v oblasti:

Řízení a kontrola

- nastavuje řídicí a kontrolní systémy v souladu s platnou legislativou ČR a EU a odpovídá za efektivní a správné fungování těchto systémů;
- předchází nesrovnalostem, odhaluje nesrovnalosti a navrhuje opravy financování v případě zjištění porušení povinností vyplývajících z právních předpisů;
- ověřuje dodání spolufinancovaných produktů a služeb a skutečné vynaložení výdajů na operace vykázané příjemci a jejich soulad s předpisy Společenství a s vnitrostátními předpisy;
- zajišťuje shodu podporovaných akcí s politikami Společenství;
- zajišťuje soulad s požadavky na poskytování a zveřejňování informací (dle čl. 69 obecného nařízení);

- zajišťuje udržitelnost operací po dobu 5 let⁴² ze strany řídicích orgánů OP a informování EK, pokud operace prošly podstatnou změnou;
- stanovuje postupy zajištění toho, aby všechny dokumenty týkající se výdajů a auditů nezbytné pro zajištění odpovídajícího provedení záznamu byly uchovávány v souladu s požadavky čl.90 obecného nařízení.

Realizace

- zpracovává výběrová a hodnotící kritéria pro výběr projektů a předkládá je ke schválení monitorovacímu výboru;
- zajišťuje, aby operace byly pro financování vybírány podle kritérií schválených monitorovacím výborem pro operační program a aby po celou dobu provádění byly v souladu s příslušnými předpisy Společenství a vnitrostátními předpisy;
- poskytuje EK informace, které jsou možná proveditelné u velkých projektů.

Finanční toky

- zajišťuje, že příjemci a jiné subjekty zapojené do provádění operací vedou buď nezávislý účetní systém nebo odpovídající účetní kód pro všechny transakce související s operací, aniž jsou dotčeny vnitrostátními účetními předpisy.

Monitoring

- ustavuje monitorovací výbor v souladu s čl.63–66 obecného nařízení;
- shromažďuje spolehlivá finanční a statistická data umožňující monitorování provádění pomocí předávaných dat MMR–NOK, resp. EK, a to zpravidla ve elektronické podobě;
- zajišťuje záznam a uchování účetních záznamů ve elektronické podobě pro každou operaci v rámci operačního programu a shromažďování údajů o provádění nezbytných pro finanční řízení, sledování, ověřování, audit a hodnocení;
- zpracovává výroční a závěrečné zprávy o provádění pomoci a poschválení monitorovacím výborem je předkládá EK;
- řídí činnost monitorovacího výboru a poskytuje mu dokumenty umožňující sledovat kvalitu provádění operačního programu s ohledem na jeho konkrétní cíle.

Evaluace

- zajišťuje, aby se hodnocení operačních programů realizovalo v souladu se evropskými předpisy (čl.47 a 48 obecného nařízení).

Certifikace

- předává veškeré potřebné informace o postupech a ověřeních prováděných v souvislosti s vydáváním PCO pro účely certifikace.

Provádění auditů

- odpovídá za zabezpečení podmínek pro provádění auditů avšech úrovních implementace.

Delegování činností

Rozhodnutí o mřídelegování výkonu některých funkcí a zprostředkující subjekt v kompetenci každého řídicího orgánu, který určuje, jaké úkolymůžezprostředkující subjekt vykonávat. Tyto úkoly a funkce budou stanoveny v písemné dohodě mezi řídicím orgánem a zprostředkujícím subjektem. Řídicí orgán operačního programu konzultuje svěřením některých svých funkcí zprostředkujícímu subjektu MMR–NOK.

⁴²Tříroky v případě investic nebo pracovních míst vytvořených MSP.

12. SYSTÉM FINANČNÍCH TOKŮ STRUKTURÁLNÍCH FONDŮ A FONDŮ SOUDRŽNOSTI

Od dat vstupu ČR do EU dne 1. května 2004 byl systém finančních toků SF a FS nastaven tak, že příjemcům byly prostředky SF a FS zpravidla vypláceny Platebním orgánem prostřednictvím platebních jednotek. Na základě zkušeností s realizací projektů a průběhem čerpání prostředků strukturálních fondů a Fondů soudržnosti v rámci programového období 2004–2006 a ve snaze o zrychlení toků prostředků SF a FS směrem k příjemci, jako nejúčinnějšímu článku implementace projektů spolufinancovaných ze SF a FS, došlo ke změně systému finančních toků prostředků SF a FS. Pro nové programové období schválila vláda Metodiku finančních toků a kontroly programů spolufinancovaných ze strukturálních fondů, Fondů soudržnosti a Evropského rybářského fondu na programové období 2007-2013.

Veškeré prostředky SF a FS jsou integrovány do státního rozpočtu. Příjemcům jsou prostředky SF a FS přímě financovány ze zdrojů státního rozpočtu. PCO následně převede prostředky SF a FS do státního rozpočtu. Tímto systémem bude zajištěn jednotný tok národních i evropských prostředků k příjemcům a dojde k jeho zrychlení.

Národní spolufinancování

ČR se rozhodla, že bude vztahovat míru spolufinancování pouze k veřejným výdajům (podle čl. 63(1b) obecného nařízení). Soukromé zdroje budou tedy v tabulkách uváděny pouze indikativně a jen pro informaci.

Veřejné rozpočty ČR budou tedy muset v letech 2007-2015 vydat minimálně 4,7 mld. EUR, aby mohla ČR vyčerpat maximální alokaci, kterou bude mít k dispozici pro programové období 2007-2013.

MF pravidelně analyzuje schopnost ve veřejných rozpočtech zajistit dostatek prostředků na spolufinancování SF a FS. Na základě takové analýzy rozhodla vláda dne 14. prosince 2005 (usnesení vlády č. 1618), že spolufinancování je prioritou řípráve rozpočtů.

Analýza byla aktualizována na podzim roku 2006, kdy už jsou známy jednak přesné alokace pro ČR na jednotlivé roky, ale i přesnější rozdělení na operační programy i na jejich prioritní osy. Přestože současná analýza předpokládá, že bude nutné vynaložit podstatně nižší objem prostředků z veřejných rozpočtů než ta předchozí (především dosažení nižší povinné míry spolufinancování z národních zdrojů), dospěly ke stejnému závěru:

- nutnost prohloubit reformu veřejných financí a změnit trend nárůstu mandatorních výdajů,
- přesun priorit v rámci výdajů na hospodářskou a sociální soudržnost na oblasti spolufinancované ze SF a FS, to bude podporovat koordinované plánování evropských i národních programů a národní programy budou podporovat jen ty oblasti, které nelze spolufinancovat z evropských zdrojů.

Aktualizovaná analýza byla usnesením č. 1348 schválena vládou ČR dne 30. listopadu 2006.

13. ADICIONALITA PROCÍL KONVERGENCE V OBDOBÍ 2007- 2013

ČR nazáklad ě čl.27 av souladus ěl.15 obecněhona řízení zpracoval a ex-ante ov ěření adicionality –tj. výchozí úroveň výdaj ů ve řejných prost ředk ů vynakládaných do oblasti hospodá řské a sociální soudržnosti, jež bude dodržována v finan ěním období 2007-2013. Východiskem pro stanovení tohoto limitu byly skute ěné výdaje ve řejných rozpo ět ů do uvedené oblasti v letech 2004 a 2005, z kterých byl stanoven pr ůměr za obaroky. Ov ěřování adicionality je provád ěno pro regiony NUTS II spadající pod cíl Konvergence, tj. z celou ě ČR bez regionu soudržnosti NUTS II Praha.

Výdaje zapo ěítávané do limitu adicionality je možno definovat j ako výdaje ve řejných rozpo ět ů (státní rozpo ět, rozpo ěty municipalit, rozpo ěty regionálních rad, kraj ů a vybrané státní fondy) do oblastí zam ěřených nebo souvisejících soblastmi intervencí SF a FS. Jejich ú ěelové ur ěení je v zásad ě totožné s ur ěením zahrnovaným do výpo ětu adicionality pro období 2004-2006, vyjma podpory rozvojem ědělství a venkova, na kter ě se již intervence ze stru kturálních fond ů v období 2007-2013 nebudou vztahovat. Naopak nov ě se zahrnují výdaje na podporu bydlení.

Úroveň adicionality pro období 2007-2013 se stanovuje ve výši **2548,9 mil. EUR** (v cenách roku 2006) a je rovna pr ůměrnému objemu výdaj ů do oblasti hospodá řské a sociální soudržnosti v letech 2004 a 2005.

Stanovení ex-ante úrovn ě adicionality pro roky 2007-2013 na stejné úrovni, jaká je skute ěnost pr ůměru let 2004 a 2005, respektuje ustanovení ěl.15(3) obecněhona řízení a p ředstavuje výrazný nár ůst proti úrovni adicionality pro programové období 2004-2006.

Pro srovnání proti limitu adicionality pro období 2004-2006 došlo k nár ůstu relevantních výdaj ů a tedy limitu pro ex-ante hodnocení adicionality pro období 2007-2013 zhruba o 62%.

Takto výrazný objem výdaj ů v letech 2004 a 2005 je dán více vlivy. Hlavním d ůvodem tohoto vývoje byl výrazný nár ůst výdaj ů do oblasti dopravní infrastruktury p ředevším prost řednictvím Státního fondu dopravní infrastruktury. Ten zahájil svoji ěinnost v roce 2000 a jeho výdaje postupně výrazn ě nar ůstaly. Tak velké objemy prost ředk ů mohl Fond vydávat zejména díky mimořádným p říjm ům finan ěních zdroj ů plynoucích z výnos ů privatizace státního majetku. Tyto výdaje je nutno chápat jako mimo řádné ve smyslu požadavk ů MF (nikoliv ve smyslu obecněho nařizení⁴³), vyplývající ze specifické situace v ěR. Navíc právn ě v letech 2004 a 2005, které jsou východiskem pro ex-ante hodnocení, využití zdroj ů z privatizovaněho majetku kulminovalo.

Dalším d ůvodem tohoto zvýšení je zapojení krajských rozpo ět ů od roku 2001, které vedle toho, že převzaly část finan ění p ůsobnosti od státního rozpo ětu, financují ěinností spadající do oblasti hospodá řské a sociální soudržnosti. Vliv na zvýšení limitu adicionality má i za řazení výdaj ů na rozvoj bydlení, které p řevyšují objem prost ředk ů zapo ěítávaných v p ředchozím období v oblasti zemědělství a rozvoje venkova.

Zdroje dat a metodika výpo ětu

Výchozími informacemi pro zjišt ění rozsahu adicionality byly údaje z databází MF o finan ěních výkazech o výdajích ze státního rozpo ětu, místních rozpo ět ů a Státního fondu životního prost ředí, Státního fondu dopravní infrastruktury a Státního fondu pro rozvoj bydlení za roky 2004 a 2005 (*Automatizovaný rozpo ětový informa ění systém*). Do rozpo ět ů byly zahrnuty pouze výdaje klasifikované jako výdaje náležející do hospodá řské a sociální soudržnosti. Stejn ě jako v p ředešlém finan ěním období byl ot řebavou vylou ěení výdaj ů vykázaných regionem soudržnosti Praha pro jeho nezp ůsobilost v rámci cíle Konvergence část vylou ěných výdaj ů znovu za ělenit, protože ve skutečnosti byly spot řebovány v ostatních regionech ěR. Tímto zp ůsobem byl vy řešen problém

⁴³Vztahuje se k výnos ům z privatizace státního majetku na základ ě požadavk ů MF.

sídlacentrálních orgánů veřejné správy v Praze, které prostředky rozdělují, a nespotřebovávají. Z tohoto důvodu bylo třeba při výpočtu postupovat i s využitím dalších informacích zdrojů. Konkrétně v případě kapitálových výdajů šlo o využití evidence z Informačního systému k financování reprodukce majetku státu (ISPROFIN). U běžných výdajů byly využity informace z Centrálního registru dotací (CEDR). V několika případech byly pro zprůvěrnění odpovídajících výdajů za region Prahy výkazů z celou ČR použity odhady. Stejně se postupovalo i pro stanovení limitů pro ex-ante ověření adicionality pro období 2004-2006.

Pro počty výdajů ve veřejných rozpočtech ČR let 2004 a 2005 do cen roku 2006 byly využity deflátoři HDP (viz Makroekonomická predikce MF z října 2006). Pro jejich přepočty do EUR byl použit průměrný kurz ČNB z roku 2005 (29,784 Kč/EUR). Údaje pro roky 2007-2013 jsou počítány ve urech. Pro přepočty do cen roku 2006 byl použit deflátor v roční výši 2 % podle odstavce 16 Interinstitucionální dohody⁴⁴.

Pro stanovení financování programu a projektů ve SF v rámci NSRR v letech 2007-2013 se vychází z celkové částky 17064,5 mil. EUR (tj. 15721,6 mil. EUR v cenách 2006), kterou má ČR na toto období održet na financování v rámci cíle Konvergence. Pro odhad průměrného ročního čerpání prostředků v letech 2007-2013 byl použit model MF pro náběh čerpání a souvisejícího spolufinancování. V rámci výdajů na spolufinancování je zahrnuto i předpokládané spolufinancování FS.

Proces, ekonomická situace a detailní metodika pro ex-ante ověření adicionality pro programové období 2007-2013 jsou prezentovány v Additionality Report z 27. dubna 2007, vypracované MoF.

⁴⁴ Interinstitucionální dohoda mezi Evropským parlamentem, Radou a Evropskou komisí o rozpočtové disciplíně a řádném finančním řízení ze 17. května 2006 (2006/C139/01).

Tab.27 Ověření adicionality pro období 2007-2013: Financování strukturálních výdajů v regionech cíle Konvergence z veřejných zdrojů (v mil. EUR, ceny 2006):

EUR ceny 2006	Roční průměr 2007-13 NSRR (ex-ante)						Roční průměr 2004-2005 NSRF (skutečnost)					
	Celkem	z toho: státní podniky	NSRR		Nespolu- financováno EU	Celkem	Celkem	z toho: státní podniky	NSRR		Nespolu- financováno EU	Celkem
	Nár.+EU	Nár.+EU	EU	Nár.	Nár.	Nár.	Nár.+EU	Nár.+EU	EU	Nár.	Nár.	Nár.
1	2	3	4	5	6	7=5+6 =2-4	8	9	10	11	12	13=11+12=8 -10
1. Základní infrastruktura	2259803748		588438563	2 87180475	1384184710	1671365185	1575092282	3	727097	38892683	1632472502	1671365185
-Doprava	1570520082		322634206	150113824	10977 72052	1247885876	1276588306		402762	25312993	1 250872551	1276185544
-Telekomunikace a informační společnost	111047546		92716579	18330967		18330967	462169		71 746	63097	327326	390423
-Energie	28873863		12600844	16273019		16273019	5 934942		21047	7016	5906879	5913895
-Život. prostředí a voda	502937462		124150308	94002724	2847844	30 378787154	382018696		3231542	13509577	365277 577	378787154
-Zdraví	46424795		36336626	8459941	1628228	1008 8169	10088169				10088169	10088169
2. Lidské zdroje	867121044		642726328	128444468	95 950248	224394716	235758321	11363606	3745826	22 0648889	224394715	
-Vzdělávání	345503877		207214144	42339485	95950248	138 289733	206416364		4591178	1527821	200297365	201 825186
-Výchova	269867207		225319380	44547827		44547827	18288747		6772428	2218005	9298314	11516319
-VaV	251749960		210192804	41557156		41557156	110 53210				11053210	11053210
3. Výrobní prostředí	986861339		438522735	84510199	463828405	5483 38604	564650229		16311623	5497124	542841482	548 338606
-Průmysl	652670239		222245482	43940087	386484670	430 424757	453601239		15448238	5149385	433003616	438 153001
-Služby	201411032		105415607	18651690	77343735	9 5995425	96011385		15959	5037	95990389	95995426
-Cestovní ruch	132780068		110861646	21918422		219 18422	15037605		847426	342702	13847477	14190179
4. Ostatní	202709600		97863041	23785375	81061184	104846559	105091235		244677	111500	104735058	104 846558
Celkem	4316495731		1767550667	523920517	202502 4547	2548945064	2580592067		31647003	48247133	2500697931	2548945064

Zdroj: MF

14.EX-ANTEHODNOCENÍNSRR

NSRR představuje metodicky vyrovnaný, logicky strukturovaný dokument, který zahrnuje všechny podstatné problémové okruhy jak z hlediska potřeb ČR, tak z hlediska návaznosti na další dokumenty, zejména SOZS, Strategii hospodářského růstu a NPR.

14.1.Průběh zpracování NSRR a jeho ex-ante hodnocení

Příprava procesu ex-ante hodnocení NSRR byla zahájena souběžně s přípravou tvorby programového dokumentu v prvním čtvrtletí roku 2005. Jako zpracovatel byl v otevřeném řízení vybrán tým společnosti Berman Group – služby ekonomického rozvoje s.r.o.. Samotné ex-ante hodnocení bylo oficiálně zahájeno dne 10. srpna 2005, stanoviska a podklady ex-ante hodnotitelů k NSRR však byly poskytovány již od června 2005.

Hodnocení bylo organizováno jako proces, který je paralelní ke zpracování NSRR. To znamená, že ex-ante hodnotitelé reagovali průběžně na dílčí výstupy zpracovatelů NSRR, konzultují tyto výstupy se zpracovatelem NSRR i se zadavatelem NSRR, účastnili se práce pracovních skupin ŘKV a jednání ŘKV samotného, poskytovali zpracovateli NSRR a zadavateli NSRR (jímž byl odbor RPSMMR, nyní odbor evropských fondů MMR) průběžné konzultace, „lehkou technickou asistenci“. Z tohoto důvodu byly vedle hodnotících zpráv a doporučení hodnotiteli zpracovávány podklady (průběžně ve formě dílčích analýz, zpráv či pracovních podkladů), které měly sloužit zpracovatelům NSRR jako vodítka pro řízení zpracování NSRR.

Ex-ante hodnocení se soustředilo na několik základních aspektů:

- největší úsilí bylo věnováno metodicko-konceptním problémům,
- hodnotitelé se soustředili na obsahové problémy částí,
- dále se hodnocení zabývalo formálně-technickými požadavky na NSRR.

Hodnotitelé mají za to, že v současnosti přetrvávají následující hlavní problémy v souvislosti s NSRR:

- regionální rozměr intervencí tematických operačních programů, který je požadován a předpokládán v NSRR není adekvátně zohledněn v tematických operačních programech;
- není jasný mechanismus pro koordinaci intervencí z různých OP a pro zajištění synergie mezi různými intervencemi z OP, s čímž souvisí také skutečnost, že NSRR nereaguje na nepřipravené (nebo nedostatečně připravené) implementační systémy OP.

Hodnotitelé zdůrazňují, že kromě nedostatků, které vyplývají z textu NSRR či z textu OP existuje také celá řada dílčích nedostatků či nepřipravených podmínek, které se nemusí přímo odrazit v textu programových dokumentů, které jsou však velice závažné pro budoucí implementaci programů. Jsou to například (bezohledu na významnost):

- nedostatečně připravené koordinační struktury a mechanismy pro zajištění synergie intervencí SFs domácími programy,
- nevhodná volba nástrojů pro realizaci intervencí v úrovni „realizačních dokumentů“ – příliš velké množství připravovaných grantových schémat, která mohou významně snižovat absorpční kapacitu,
- slabost či nepřipravenost realizačních mechanismů („delivery chains“) v případě zejména ESF programů, OP VaVpI, IOP, nejistá situace v ROP, a to buď proto, že nejsou budovány, nebo proto, že předpokládají pokračování již v současnosti nevyhovujících struktur a postupů implementace.

Zadavatel tato uvedená problémová témata bude řešit zejména při nastavování implementačních koordináčních mechanismů, které jsou předmětem podrobnějších programových dokumentů OP (implementační dokumenty a operační manuály). Jistý handicap dosud považujícího resortního přístupu k realizaci intervencí politiky HSS, jehož sibi je zadavatel vědom, je záležitostí vyžadující dlouhodobější řešení v rámci státní správy ČR. Těžiště regionálního přístupu k implementaci tematických operačních programů proto bude spočívat ve větší účasti krajů a měst na koordinaci intervencí a podpoře absorpční kapacity pro tematické intervence, zejména při práci regionálních center asistence financovaných z OPTP (viz 13.6.) a při přípravě a realizaci integrovaných plánů rozvojeměst.

14.2. Hodnocení konzultačního procesu řízení pracování NRP a NSRR

Z pohledu ex-ante hodnocení jsou ŘKV a pracovní skupiny zcela dostatečným reprezentantem různorodých zájmů aktérů zainteresovaných na politice hospodářské a sociální soudržnosti. Při projednávání NRP/NSRR splnily tyto orgány požadovanou konzultační roli velmi dobře. Jejich prostřednictvím se všichni významní aktéři účastnili všech podstatných rozhodování. Proces konzultací, projednávání a připomínkování NRP/NSRR a OP byl dostatečně rozsáhlý a intenzivní po celou dobu zpracování dokumentů. Zahrnutí relevantních sociálních partnerů je možné považovat za dostatečné.

Konzultace přispěly k vyjasnění obsahu intervencí NSRR a jejich zařazení do priorit příslušných OP, čímž napomohly k naplnění jednoho z důležitých cílů ex-ante hodnocení (a problémů při zpracování NSRR a OP). Na druhou stranu je možné konstatovat, že konzultace označily za kontraproduktivní při snaze zlepšit programové dokumenty a konkrétně jednotlivé oblasti intervencí. Konzultační proces vedl k řešení všechno úsilí spíše k prodloužení širokého a málo specifického vymezení obsahu programových dokumentů a jejich aktivit/operací.

Konzultační proces při zpracování NSRR nepomohl nalezení synergií a nutných funkčních provázání mezi OP a tyto i nadále nejsou dostatečně definovány. Tím méně se pak podařilo navrhnout mechanismy pro společnou či účelově koordinovanou realizaci intervencí, u nichž je vzájemná provázanost nezbytná či vysoce žádoucí.

Nedostatky a obtíže, které se projeví v průběhu konzultací mezi partnery poukazují na šířeji existující problémy, které se budou projevovat v dalším a významnějším fázi implementace programů a některé druhy intervencí mohou významně komplikovat nebo mohou zásadně omezit dosahování výsledků intervencí.

14.3. Hodnocení socio-ekonomické analýzy a analýzy regionálního rozvoje.

Kapitola socioekonomická analýza prošla v úbec nejrozsáhlejším zpracováním při transformaci NRP do NSRR. Předchozí doporučení ex-ante hodnotitelů byla v NSRR rozsáhle zohledněna, nicméně některé nedostatky přetrvávají i 5. hodnocení verzi NSRR. Hlavním nedostatkem kapitoly SE analýza a kapitoly regionální rozvoj je nekonzistentní, logicky málo provázané představení hlavních problémů ČR, bez dostatečného vysvětlení příčinných vazeb. Doporučením ex-ante hodnotitele tedy byla úprava obou kapitol tak, aby:

- byla zdůrazněna vazba na témata Lisabonské strategie,
- identifikované problémy byly prezentovány ve vzájemných vazbách,
- identifikované problémy byly významově rozlišeny,
- byly dostatečně objasněny příčiny těchto problémů,
- byly popsány jednotlivé dílčí témata synteticky a používala stejnou jednoznačnou strukturu.

Kapitola socio-ekonomická analýza v poslední verzi NSRR (říjen, 2006) doznala pouze díl čích, především formula čních zm ěn. Hlavní doporu čení ex-ante hodnotitele ke kv ětnové verzi této kapitoly NSRR (viz výše) nebyla dostate čně zohledněna a napln ěna. A čkoliv socio-ekonomická analýza ve stávajícím zn ění p ředstavuje ur čité východisko pro strategickou část NSRR, je třeba vyzdvihnout absenci významového rozlišení mezi iden tifikovanými problémy. Stejn ě tak chybí adekvátní identifikace a vysv ětlení p říčin těchto problém ů. Na mnoha místech socio-ekonomická analýza pouzede dupluje analýzu SWOT.

Ex-ante hodnocení NSRR z června 2006 obsahovalo vedle shora uvedených doporu čení také 4,5 strany naprosto konkrétních p řipomínek, doporu čení či návrh ů kjednotlivým odstavc ům textu socio-ekonomické analýzy a analýzy regionálního roz voje. Tato doporu čení nebyla zohledněna. NSRR vp řílohách neobsahuje tabulku srovnávající konkuren ční faktory ČR a dalších zemí, kterou doporučoval ex-ante hodnotitel.

Oddělení tabulek a graf ů do p říloh je patrn ě možné p řijmout, odkazy knim jsou až na ojedin ělé výjimky správné a dostate čné, tabulky a grafy se vztahují kanalyzovaným a po pisovaným skutečností.

Popis sou časně situace pokrývá všechny významné požadované sk ůtečnosti a problémy, které vyplývají z analytických prací, provedených ex-ante hodnotitelem jak pro ů čely hodnocení NSRR (viz. pracovní dokument Analytická východiska pro h odnocení NSRR) tak jako vstupy pro zpracování NRP v roce 2005. Nicmén ě jednotlivé části analytických kapitol jsou velice nevyrovnané. Sv ědomím shora uvedených výhrad lze shrnout, že texty analytických kapitol mohou představovat dostate čné východisko k formulování dalších částí NSRR.

Ze strany zadavatele a partner ů zú častněných na p řípravě NRP/NSRR byla analytická část NSRR po dlouhém konzulta čním procesu konsensuálně shledána jako p řijatelný podklad a vzhledem k pot řebě udržet text NSRR v rozumném rozsahu a soust ředit se p ředevším na kvalitu strategické části již nebylo shledáno nezbytným vracet se k dalším úpravám této části.

14.4. Hodnocení SWOT analýzy

SWOT analýza je, vzhledem ke komplikovanosti a komplexnosti problematiky NSRR, p řijatelná a představuje použitelné východisko k následující strategii NSRR. SWOT vtéto podob ě je kombinací návrh ů řídicího orgánu a alternativních názor ů hodnotitel ů. Pro kone čnou verzi NSRR hodnotitelé doporučovali zkrácení SWOT analýzy a uspo řádání výrok ů SWOT podle významu, což bylo provedeno

Hodnotitelé doporu čili upravit SWOT tak, aby se vnit řní analýza (SW) zabývala problematikou přímo ovlivnitelnou intervencemi SF a vn ější analýza (OT) problematikou mimo rámec politiky soudržnosti. Toto doporu čení zohledněno nebylo. Množství výrok ů vn ější analýzy (OT) se týká oblastí p římo ovliv ňovaných intervencemi SF a mají charakter tvrzení „k dyž n ěco uděláme/podpoříme, je to p říležitost“, „když n ěco neud ěláme/nepodpoříme“ je to hrozba. Takové pojetí vn ější analýzy považují hodnotitelé za metodické nepoc hopení jejího smyslu a ú čelu. Ve strategii NSRR všaktent nedostatek p římých ůsledkynemá.

14.5. Hodnocení realizace dosavadních program ů SF

Hodnotitelé vp ředchozím hodnocení d ůrazně doporu čili dopracování kapitoly „Hodnocení dosavadní realizace program ů SF“ tak, aby zahrnoval záv ěry dosavadní čevalua čních studií, které hodnotily čerpání prostředk ů SF a vysv ětlovaly p říčiny malých ůsp ěch ů ČR vtéto sf ěře. Toto

doporučení nebylo zohledněno svýjímku doplnění odstavce o potřebě zvýšení administrativní kapacity reformy veřejné správy. Takové doplnění považují hodnotitelé za nedostatečné.

Vzhledem k tomu, že závěry dosavadních evaluačních studií jsou poměrně obsáhlé, byl do této kapitoly zadavatelem zařazen odstavec závěrů z těchto studií pro období 2007-2013 s tím, že dané závěry samozřejmě jsou a budou brány v potaz pro zlepšení nastavení systému podpory z fondů EU v novém období.

Hodnotitelé poznatky a závěry kapitoly 5. NSRR „Zhodnocení dopadů realizace dosavadních rozvojových programů strukturálních fondů“ zanebyčejně a nepodstatně optimistické, zvláště pokud jde o uvedené tabulce předpokladů naplnění specifických cílů.

Zadavatel nicméně trvá na zařazení tabulky suvedenými údaji, které vycházejí ze shrnutí střednědobého hodnocení realizace RPS. Závěry tohoto hodnocení, dokončeného v polovině roku 2006 jsou stále považovány za směrodatné, také vzhledem k tomu, že vlastní realizace projektů OP není daleko konce.

Za nejzávažnější považují hodnotitelé skutečnost, že slabiny systému implementace a slabiny externího prostředí implementace intervencí SF se v přípravě na programové období 2007-2013 neřeší. Systém implementace programů i realizace jejich intervencí (způsob podpory dílčích projektů, mechanismy realizace/“delivery mechanisms“) zůstávají pro budoucí období téměř nezměněny a zatím se neuvažuje o jejich zásadní změně. Tato skutečnost může závažným způsobem ohrozit realizaci intervencí v budoucím období, zvláště pokud bude-li jejich charakter odlišný od intervencí stávajících, nebo budou-li zajišťovány novými subjekty/orgány.

S vědomím uvedených rizik a v rámci možností daných institucionálním prostředím ČR je zadavatel toho názoru, že nový systém implementace nemůže být zcela podstatnou měrou odlišný od systému v období 2004-2006. Především z toho důvodu, že zajištění kvalitativně nového přístupu k implementaci a podpoře realizace by vyžadovalo v blízké době širší změny ve fungování veřejné správy. Vzhledem k nerealitě tohoto předpokladu by „skokové“ zavedení takovýchto změn mohlo vést i k horšímu fungování implementačních subjektů. Pro realizaci OP 2007-2013 se proto počítá se zlepšováním stávajících implementačních a koordinačních mechanismů na základě dosavadních zkušeností z období 2004-2006 a využitím doporučení ex-ante evaluace.

14.6. Hodnocení strategie a priorit NSRR

Předchozí doporučení ex-ante hodnotitelů z června 2006 směřovaly především do oblasti formulace a vysvětlení strategie NSRR, jakož i do oblasti formálních struktur/řazení jednotlivých částí strategie a popisu priorit. Tyto požadavky byly v obecné rovině naplněny, kapitola strategie prošla mezi květnem a listopadem významnou změnou. Nicméně obsahově zůstává strategie NSRR velice podobná původní verzi z května 2006, což hodnotitelé považují za správné. Zaměření a struktura strategie a prioritních os jsou hodnotiteli považovány za relevantní ve vztahu k potřebám a problémům ČR ve sféře hospodářské a sociální soudržnosti.

Strategická rozhodování a alternativní strategie NR P/NSRR.

Strategie NSRR vychází z aktualizovaného NRP, který byl zpracován v roce 2005. Strategická rozhodnutí o zaměření intervencí, o jejich logice a vzájemné provázání s ostatními částmi aktualizace NRP. Původní zaměření strategie vycházelo z představy, že dílčí oblasti intervence na úrovni strategických cílů mají význam samy o sobě, že jsou rovnocenné a do určité míry, z hlediska přispění ke globálním cílům, zaměnitelné. Tedy například že zvýšení konkurenční schopnosti ČR dojde intervencemi v oblasti dopravy a kvality života právě tak jako intervencemi v oblasti zvýšení konkurenční schopnosti průmyslu. Současně byly původní strategické návrhy příliš široké a pokrývaly

orientovány, srovnáním důrazem na vyrovnávání regionálních rozdílů. Konečně byla původně navrhovaná strategie příliš fragmentována, bez důkladného provázání jednotlivých intervencí.

Hodnotitel ex-ante zpracoval již pro jednu z prvních ucelených pracovních verzí NRP alternativní návrh strategie. Ten je založen na předpokladu, že hospodářského růstu země (globální cíl) je možné dosáhnout pouze růstem konkurenceschopnosti české ekonomiky v evropském a globálním měřítku, a že konkurenceschopnost ekonomiky je založena na konkurenceschopnosti soukromého sektoru. Jádrem navržené alternativní strategie byla tedy podpora konkurenceschopnosti soukromého sektoru v ČR s důrazem na růst produktivity v soukromém sektoru a na modernizaci (dokončení transformace) ekonomiky jako celku. V tomto kontextu jsou intervence v dalších oblastech (např. lidských zdrojů nebo infrastruktury) chápány jako podporné, ovšem pro zvýšení konkurenceschopnosti v soukromé sféře naprosto neopominutelné.

Jestliže původní návrh strategie NRP byl navrhován jako – poněkud neuspořádaná – kombinace prorůstových a stabilizačních opatření, výsledný návrh strategie NSRR je převážně prorůstově orientován. Stabilizační či vyrovnávací intervence se soustředí do oblasti sociální integrace, a do oblasti regionálního rozvoje. Velké regionální rozdíly totiž představují jeden z klíčových problémů ČR, který by navíc mohl být jednostranně prorůstovou strategií dále prohlouben. Určité vyrovnávací dopady budou mít také některé infrastrukturní investice, zejména v oblasti silniční síť.

V důsledku přijetí prorůstově orientované strategie byly přeformulovány i strategické cíle, prioritní osy a jednotlivé dílčí priority. Prioritní osy NSRR byly nakonec vypuštěny jako nadbytečné úrovně a způsob dosažení jednotlivých strategických cílů je popsán přímo v dílčích prioritách. Přehlednění, vyjasnění a posílení logiky priorit a jejich návaznosti či vzájemné podmíněnosti je výsledkem přijetí šhorapopsané prorůstové strategie, svýznamnou regionální dimenzí.

Ex-ante hodnotitelé navrhovali od počátku strategických diskusí posílení regionálních intervencí, které by se mělo projevit dvěma způsoby: jednak v posílení regionálních operačních programů a jednak v explicitních formulacích regionálního zaměření tematických operačních programů. Role ROP, vyjádřená finančními alokacemi, v posledním návrhu NSRR odpovídá původním doporučením ex-ante hodnotitelů. Naopak regionální dimenze tematických operačních programů se na úrovni operačních programů neprojevuje, jakkoliv v některých případech je naprosto zřetelně formulována na nižších úrovních programových dokumentů (např. v programech MPO zaměřených na podporu MSP).

V posledních fázích směřovala doporučení ex-ante hodnotitelů převážně do oblasti formulací a vysvětlení strategie NSRR, jakož i do oblasti formální struktury/řazení jednotlivých částí strategie a popisu priorit. Tyto požadavky byly v obecné rovině naplněny, kapitola strategie prošla mezi květnem a listopadem významnou změnou. Nicméně obsahově zůstává strategie NSRR velice podobná původní verzi z května, což hodnotitelé považují za správné. Zaměření a struktura strategie a prioritních os jsou hodnotiteli považovány za relevantní ve vztahu k potřebám a problémům ČR ve sféře hospodářské a sociální soudržnosti.

Dílčívýhrady ke strategii a prioritám NSRR.

Přesto, že hodnotitelé nemají vážných výhrad květnému obsahu, zaměření a cílům strategie NSRR, měli a mají celou řadu dílčích připomínek jejím jednotlivým částem.

Popis priorit v listopadové verzi NSRR je přehlednější, sjednotil se jeho formální struktura, dále se posílily vazby na Lisabonskou strategii (NPR). Uvedený přehled souvislostí mezi NPR a NSRR považují hodnotitelé za dostatečný.

Úvodní část strategie, subkapitola 6.1. Východiska pro formulování strategie je přehledně a strukturovaně zaměřena na strategické komponenty konkurenční schopnosti ČR jako celku.

Výčet hodnotových hledisek strategie, který je vlastně výčetem široce chápaných společenských potřeb, jejichž naplnění má NSRR a intervence politiky soudržnosti přispět, byl podle požadavků hodnotitelů NSRR změněn tak, aby pořadí hodnotových hledisek lépe reflektovalo jejich důležitost.

Hodnotitelé také doporučovali zjednodušit formulaci globálního cíle. Vzhledem k zásahům do formulace jednotlivých priorit formálních popisů strategických cílů majízato, že tato změna byla možná, přesto činěna nebyla.

Globální cíl: je obsahově zásadně správně navržen a je zřejmé, že strategické cíle jej podporují. Ale ex-ante hodnotitelé upozorňují již od prosince 2005, že globální cíl je příliš rozvláčně formulovaný, snaží se shrnout do jednoho prohlášení všechny myslitelné rozvojové aspekty. V důsledku toho je velice obtížně srozumitelný.

Hodnotitelé doporučují novou formulaci globálního cíle:

Globálním cílem NSRR je učinit z ČR přitažlivé místo pro investice, vytvořit zde vynikající podmínky pro zaměstnání a nabídnout lidem příležitost dalšího rozvoje, využitím (využívaje) nadprůměrného ekonomického potenciálu s souladem principů udržitelného rozvoje.

Přes jednodušší a jasnější znění navrhané formulace již ze strany zadavatele do textu globálního cíle nebylo zasahováno především s ohledem na to, že jde o zásadní výsledek dosažené všestranné shody vrámci ČR.

Strategické cíle pro **Konkurenční schopnou ekonomiku** a pro **Atraktivní prostředí** jsou formulovány správně a jsou dostatečně a dobře měřitelné indikátory. Strategické cíle pro **Otevřenou, flexibilní a soudržnou společnost** a pro **Vyvážený rozvoj území** jsou formulovány příliš složitě, jako vícenásobné cíle.

Doporučení hodnotitelů sjednotit formulaci cílů podle vzoru strategického cíle Konkurenční schopná česká ekonomika, a to nejen formulací textu vlastního cíle, ale i grafickou úpravou bylo akceptováno vzhledem k úpravě částečně též desetý formulací cílů.

Vysvětlení strategických cílů – popisná část textu – bylo změněno podle požadavků ex-ante hodnotitelů, text je nyní kratší, jednodušší a soustředí se na vazby strategických cílů a vysvětlení, jak budou strategické cíle přispívat (společně) k naplnění globálního cíle.

Popis a vysvětlení priorit se rovněž změnilo podle požadavků ex-ante hodnotitelů. Každá priorita má nyní explicitně formulovaný cíl, stručné vysvětlení tohoto cíle v kontextu dalších intervencí a popis klíčových intervencí.

Popis klíčových intervencí je poměrně rozsáhlý, je uváděn podrobný výčet připravovaných aktivit či nástrojů intervence. Na jednu stranu tento přístup ukazuje, jakými konkrétními intervencemi bude priorita naplněna, na stranu druhou poněkud omezuje možnost zdůvodnění navrhovaných

intervencí, tedy vysvětlení, jak intervence přispívá k naplnění cíle priority a strategického cíle, jaké jsou očekávané výsledky intervencí pro č.

Přes další skutečně výrazné zlepšení této kapitoly v předkládané verzi NSRR doporučují hodnotitelé znovu zvážit redakci textu ve smyslu posílení vysvětlení provázanosti navrhovaných intervencí s očekávanými výsledky jejich úspěšným naplněním cílů intervencí.

Zadavatel je v tomto ohledu přesvědčen, že od úvodnění navrhovaných intervencí je dostatečné a konkrétní očekávané výsledky jsou jasně popsány v operačních programech.

Strategický cíl Vyvážený rozvoj území – je nebyť nejvýznamným cílem pro naplnění strategie NSRR, protože naplňuje jeho zásadu udržení či zvýšení územní soudržnosti. Protože se také zaměřuje na rozvoj města, jedním z důležitých částí NSRR pro naplnění cílů SOZS.

K tomuto strategickému cíli hodnotitelé v červnu rozsáhlé výhrady a doporučení. Vysvětlující text k tomuto cíli byl rozsáhle přepracován, takže je nyní srozumitelný a přehledný.

Priority naplňující cíl Vyvážený rozvoj území jsou zvoleny správně a jejich obsahové zaměření nyní odpovídá požadavkům, které vyplývají z ostatních částí strategie NSRR i z potřeb ČR jako celku.

Hodnotitelé nicméně jsou přesvědčeni, že požadavky tohoto strategického cíle jsou dostatečně a správně zohledněny v tematických operačních programech, a to přesto, že v popisném textu je obecně přispěvek OP k tomuto cíli uveden.

Postoj zadavatele k posílení regionální dimenze intervencí tematických OP je formulován v reakci na čtyřetřetivá hlavní problémy souvislosti NSRR v úvodu této kapitoly.

Zaměření NSRR v kontextu SOZS a NPR

Souhrnně lze říci, že priority NSRR se dobře váží k prioritám SOZS a NPR, a tam, kde je to žádoucí a možné, představují dobré východisko pro naplňování cílů a zaměrů SOZS a NPR. Na druhou stranu nelze úplně a jednoznačně říci, že priority NSRR povedou přímo k naplnění cílů SOZS a NPR, protože to záleží na celé řadě dílčích podmínek a detailních nástrojích příslušných intervencí, které je ovšem možné stanovit až v operačních programech či dokonce v jejich prováděcích dokumentech. Přidělaná hodnota a přispěvek k prioritám a přispěvek k prioritám společenství a přidělaná hodnota společenství intervencí NSRR byly posouzeny hodnotitelem v rámci zvláštní analýzy vztahů mezi prioritami NSRR, SOZS a NPR. V této analýze bylo rovněž nastíněno podmínky potřebné pro realizaci přispěvku.

U většiny intervencí lze předpokládat zřetelný přispěvek k prioritám společenství, přičemž očekávání vysoké přidělané hodnoty je na místě očekávat zejména například v oblastech podpory klustrování, rozvoje produktů založených na ICT či vzdělávání pedagogických pracovníků, jejichž přínosmů lze považovat za kvalitativně přesáhající rámec priorit.

U některých priorit je však realizace přispěvku podmíněna splněním určitých dalších předpokladů. Například v oblasti snižování energetické materiálové náročnosti je nutné, aby toto hledisko bylo vzato dostatečně v potaz i u dalších intervencí. Dalším příkladem je oblast podpory cestovního ruchu, který se jen zprostředkovaně váže k SOZS a pro přispěvek k prioritám společenství je nezbytné, aby přidělaná hodnota těchto intervencí byla i v oblastech mimo cestovní ruch. V oblasti modernizace a rozšíření aktivní politiky zaměstnanosti je pak podmínkou motivace k poptávce po

těchto službách, přičemž míra této motivace do značné míry závisí na nastavení systému sociální ochrany.

Hodnocení indikátorů NSRR a OP

Systém indikátorů byl ve verzi NSRR z května 2006 navržen poprvé jako ucelený. Na jeho návrhu se významně podíleli ex-ante hodnotitelé. Jejich návrhy byly zpravidla pracovními NSRR ve velké míře přijaty.

V listopadové verzi došlo k významným změnám v systému indikátorů. Byly doplněny indikátory kontextu, byly doplněny některé indikátory ke strategickým cílům, u všech indikátorů jsou nyní uváděny počáteční cílové hodnoty.

Doporučení ex-ante hodnotitelů z června 2006 byla přijata pouze v některých případech. Nebyla přijata doporučení, která byla ve (všedním) rozporu s návrhy indikátorů CORE a lisabonských indikátorů. Významně se posílila oblast indikátorů vázaných na výsledky výzkumu a vývoje.

Ve strategickém cíli nebyl doplněn hodnotiteli požadovaný indikátor podílu osob z populačního ročníku, vstupujících do terciárního vzdělávání, který se naprosto klíčovým způsobem váže k prioritě Vzdělávání. Hodnotitelé opakovaně požadovali jeho doplnění. Indikátor dopadů na úrovni globálního cíle, měřící podíl osob terciárním vzděláním ve skupině 15–64 let, který hodnotitelé nepovažovali za dostatečný, byl nahrazen podílem studujících v terciárním vzdělávání ve věkové skupině 19 - 22 let, který má obdobnou vypovídací schopnost jako indikátor navrhovaný hodnotitelem.

Ve strategickém cíli Atraktivní prostředí bylo požadováno doplnění indikátorů sledujících výsledky a dopady intervencí v dopravě. Byl doplněn indikátor přepravních výkonů na železnici.

Nicméně nejdůležitější z hodnotitelů požadovaných indikátorů, vážící se kvůli úbec nejvyšším objemům finančních prostředků v oblasti dopravy, indikátor napojení krajských měst na dálniční síť, doplněn nebyl. Hodnotitelé důrazně doporučují takový indikátor doplnit, případně může být nahrazen indikátorem sledujícím, která konkrétní úpínlá dopravní spojení (dálniční a silnic první třídy) budou realizována. Například rychlostní propojení Hradec Králové-Olomouc, či Ostrava-státní hranice vesměru Žilina apod.

Indikátory na úrovni NSRR musí sledovat smysl příslušných intervencí, a smyslem intervencí v dopravě je zlepšení dostupnosti příslušných území, jak je ostatně explicitně vyjádřeno ve formulaci a popisu příslušného cíle. Smyslem intervencí v dopravě není stavět silnice, jak zatím vyplývá z navrženého indikátoru. Hodnotitelé nemohou přijmout možnost, že by byly čerpány prostředky SF na stavbu dílčích úseků zejména rychlostních komunikací, které by nebyly ještě v průběhu programového období vzájemně propojeny. Tato možnost přitom z navržených indikátorů implicitně vyplývá.

Dle názoru zadavatele je účelem indikátoru určitým způsobem kvantifikovat plnění daných cílů, avšak konkrétní zaměření těchto cílů je v programových dokumentech vyjádřeno ve strategii a v popisu daných jednotlivých priorit, v tomto případě v programovém dokumentu OP Doprava v projektové dokumentaci daných projektů. Na úrovni NSRR mají být spíše podchyceny širší přínosy intervencí, které jsou vyjádřeny indikátorem hodnoty úspory času na dotčených úsecích silnic a dálnic.

Hodnocení dopadů intervencí NSRR

Hodnocení dopadů intervencí NSRR je provedeno pomocí makroekonomického modelování za pomoci modelu HERMIN. Toto modelování vychází z požadavků metodiky EK na hodnocení NSRR jako předmětem zvláštního projektu.

Ex-ante hodnotitelé nicméně mají za to, že hodnocení dopadů jednotlivých intervencí alespoň v kvalitativní rovině je vhodné provést ještě nad rámec makroekonomického modelu. Vzhledem k tomu, že NSRR je realizován pomocí jednotlivých OP, lze takové hodnocení provést jen využitím hodnocení operačních programů, či alespoň se znalostí priorit operačních programů a jejich obsahu. Podrobný popis a vysvětlení výsledků hodnocení jsou uvedeny v plné verzi ex-ante hodnocení. Zde jsou uvedeny pouze nejvýznamnější závěry.

Strategický cíl NSRR Konkurenceschopná česká ekonomika.

Dopady intervencí v tomto cíli se velice pravděpodobně budou odehrávat s určitým, nezanedbatelným, časovým zpožděním; je na místě také obava, že výstupy a výsledky nepovedou k dopadům na úrovni NSRR v té míře, v níž jsou předpokládány, kvůli bariérám identifikovaným při hodnocení dopadů.

Strategický cíl Otevřená, flexibilní a soudržná společnost.

Intervence, které jsou uvedeny v prioritních osách OPLZZ, povedou k úspěšnému naplnění priority NSRR za předpokladu, že dojde k odstranění bariér především institucionálního a legislativního charakteru. Samy o sobě jsou tedy v zásadě realizovatelné, i přes výhrady v oblasti kvality vzdělávacích a rekvalifikačních programů. Nicméně hodnotitelé jsou přesvědčeni, že nastavení českého sociálního systému užestávájící zaměření APZ v podstatě blokovat. Je to možné dohlédnout na zhoršující se strukturu nezaměstnaných z hlediska délky nezaměstnanosti, která není dána jen nedostatkem pracovních míst nebo nedostatečnou kvalifikací nezaměstnaných. Šance na dosažení cílů v této oblasti je vzhledem k charakteru sociálního systému výrazně omezená.

Obecný a v OP neřešený problém programů ESF je ten, že jsou zaměřeny nadílcí problémy, a že řeší jen některé souvislosti (např. školky, péče o členy rodiny, aby se pečující mohl vzdělávat a hledat místo), nebo jen v omezené míře. Neřeší tedy ve všech případech vždy stranu nabídky i stranu poptávky, ale často jen jejich část. Navíc programy nenavazují na příslušné aktivity v oblasti reformy veřejné správy, které by mohly nepřímou cestou vést ke změně legislativy pro zvýšení motivace zaměstnanců.

Strategický cíl Atraktivní prostředí.

O skutečné realizovatelnosti dopravních staveb v rozsahu (délce), jak vyplývají z priorit 2 a 4 OP Doprava, měli ex-ante hodnotitelé pochybnost. Indikátory výstupu – tedy délku předpokládaných postavených dálnic a rychlostních komunikací, pokládali za nekolikanásobně nadhodnocené nebo náklady na stavbu těchto úseků za velmi podceněné. V opravené verzi (až po dokončení ex-ante evaluace) daného OP jsou již hodnoty výstupových indikátorů podstatně nižší.

Podobně v prioritních osách ROP (silnice II. a III. třídy a místní komunikace) Jihozápad, Severozápad, Severovýchod a Moravskoslezsko, jsou očekávané délky postavených či rekonstruovaných silnic pravděpodobně nadhodnoceny, vzhledem ke skutečným dosavadním nákladům v ČR ve srovnání s navrhovanými finančními alokacemi v příslušných prioritách. V těchto případech je proto dosažení cílů uvedených prioritních os, a zprostředkovaně dosažení cílů priority NSRR nejisté.

Strategický cíl vyvážený rozvoj území.

IOP stále obsahuje množství různých intervenčních oblastí, které nejsou příliš obsahově propojeny. IOP však obsahuje také dílčí části, které jsou navrženy dostatečně kvalitně a u kterých lze očekávat významný dopad z hlediska naplnění vybraných priorit NSRR. Především priorita 1 Modernizace veřejné dopravy a oblast podpory zaměřená na regeneraci panelových sídlišť mohou významně přispět k realizaci NSRR. Intervence zaměřená na infrastrukturu pro sociální služby jsou pro NSRR nezbytné, nicméně jejich dopady se projeví pouze v těsném provázání s ostatními programy, které jsou zaměřeny na průběžné využívání těchto zařízení.

Intervence navrhované v ROP v prioritních osách regionální dopravní infrastruktura povedou k adekvátním výsledkům, které přispějí k naplnění příslušného specifického cíle jednotlivých ROP. Navržené intervence sice do určité míry vytvoří technické předpoklady pro snížení negativních dopadů dopravy na ŽP, nicméně tyto předpoklady k naplnění tohoto komplexního podmíněného povedou pouze za podmínky výrazného zatraktivnění veřejné dopravy a budování integrovaných dopravních systémů, pro což však ČR nejsou vytvořeny podmínky.

V případě cestovního ruchu je kladen příliš velký důraz na zahraniční návštěvníky. Hodnotitelé se domnívají, že potenciál domácího cestovního ruchu není dostatečně reflektován, a to ve všech ROP. Tzv. měkké intervence v této oblasti jsou navrženy velmi obecně. Vzhledem k absenci jejich logického propojení lze očekávat omezený efekt realizace intervencí v této oblasti.

V oblasti integrovaného rozvoje území, lze konstatovat, že i přes očekávané zpoždění realizace integrovaných plánů rozvoje se snad podaří nastavit systém intervencí tak, že budou podporovány velké, územně či tematicky koncentrované akce. Z technického hlediska tomu nic nebrání, ROP obsahuje všechny potřebné aktivity k realizaci integrovaných plánů rozvoje v oblasti regenerace měst a rozvoje infrastruktury sociálních služeb v městech.

Velkou výzvou však je připravenost a ochota zúčastněných aktérů a zejména připravenost obcí realizovat tyto akce skutečně integrovaným, územně či tematicky koncentrovaným způsobem. Zatím se zdá, že města a jejich představitelé budou připravovat integrované plány rozvoje jako sérii volně souvisejících intervencí, dostatečně svázaných vysvětlujícími strategiemi, nebo v lepším případě jako projektovou část řízení pracovaných, poměrně široce zaměřených strategií rozvoje měst.

Zadavatel přijímá uvedené hodnotitelovy kritické odhady a závěry, vztahující se k realizaci OP, stejně jako i doporučení v následující části věnované operačním programům bere jako důležitý podklad pro přístup k věcným rizikům plnění cílů NSRR, jejichž prevence či odstranění je jedním z důležitých úkolů pro řízení realizace NSRR, pro dohledávání a zlepšování implementačních a koordinačních mechanismů OP a maximalizaci řídané hodnoty intervencí.

14.7. Operační programy: nástroj realizace NSRR

Operační programy se v době mezi červnem a listopadem 2006 významně změnily. Vlastní kapitola operační programy v NSRR je dostatečující, přehledná a obsahuje informace, které jsou na této úrovni požadovány.

V době od srpna do listopadu byla odstraněna většina překryvů mezi operačními programy, byly finančně posíleny intervence, které budou realizovány v ROP a byl konceptně zcela přepracován Integrovaný operační program.

Počet operačních programů, základní rozdělení intervencí mezi ně a jejich vztah k prioritám NSRR jsou z pohledu ex-ante hodnotitelů přijatelné a v zásadě odpovídají požadavkům a doporučením, která vzešla z předchozího ex-ante hodnocení, s dvěma výjimkami:

- priority strategického cíle NSRR Vyvážený rozvoj území musí být podporován regionálními a urbánními specifickými (urbaními) intervencemi a operačními programy; přestože byla doporučena ex-ante hodnocení a doporučení, je zatím jen volně vázán priority NSRR jejich cíle a úpřesňující intervence.

Strategické zdůvodnění všech operačních programů (s výjimkou Integrovaného operačního programu) vychází z obsahové logiky a požadavků priorit NSRR a současně do určité míry také bere v úvahu systém správy a kvalifikací, a to jak na úrovni státu/ministerstva, tak na úrovni regionální/místní.

Určitým přetrvávajícím problémem je, že oblasti intervencí/priority a jejich popis/operace navrhované v OP mají ve většině případů „**umožňovací**“ charakter, přestože v posledních verzích OP došlo k pozitivním změnám a situace je rozhodně lepší než v současném programovacím období. Vymezení intervencí popisuje, kde všude bude možno (teoreticky) vynakládat prostředky SF, ale neříká se, jaké konkrétní intervence/operace se doopravdy budou realizovat a podporovat.

V souladu se zněním Všeobecného nařízení pro SF jsou všechny OP navrženy jako monofundové. Monofundovost programů, jejich široké zaměření a v některých případech souvislost intervencí (např. OP VaVaI a OP VK, OP ŽP a ROP) však nezbytně budou vyžadovat velice těsnou koordinaci mezi programy.

Tato situace je velice nevhodná spolupráci a jednotný postup implementačních orgánů v programů. Hodnotitelé jsou přesvědčeni, že podmínky pro tento druh spolupráce nejsou v případě operačních programů vytvořeny.

Zaužité považují ex-ante hodnotitelé doplnění podmínek pro koordinaci mezi intervencemi OP při popisu některých OP (např. OP VaVaI a OP VK). Nicméně zdaleka nebyly identifikovány všechny vazby. Hodnotitelé jsou dále přesvědčeni, že požadavky vyplývající z NSRR nejsou dostatečně či podrobněji rozpracovány v jednotlivých OP, a že tedy existuje riziko, že při implementaci OP nebudou vzaty v úvahu.

14.8. Hodnocení horizontálních politik Společenství v NSRR

Doporučení ex-ante hodnotitelů bylo za členění nové subkapitoly do strategie NSRR, která by se přímo věnovala problematice horizontálních témat. Tato kapitola byla do NSRR začleněna. Její obsah zaměření jsou pro text NSRR dostatečné.

Kromě zařazení subkapitoly horizontálních témat do strategie NSRR, je třeba tuto problematiku reflektovat také v jednotlivých operačních programech.

14.9. Ex-ante hodnocení kapitoly Řízení a koordinace politiky soudržnosti v ČR v období 2007-2013

Finální text NSRR obsahuje ucelený popis připravované institucionální struktury a mechanismů pro řízení a koordinaci politiky soudržnosti v příštím programovém období na úrovni státu.

Určitou přetrvávající slabinou této kapitoly je její přílišná důraz na poměrně detailní výčet kompetencí jednotlivých orgánů vrcholové části implementačního, finančního a kontrolního systému místo důrazu na strategické, resp. koncepční zásady, který umožní přehledně a současně

problémy, ke kterým při realizaci politiky HSS dochází. Oproti verzi z května 2006 byly nicméně rozpracovány klíčové komponenty, které přímo reagují na stávající problémy, a které byly také v předchozím hodnocení negativně komentovány – (i) změna systému finančních toků, (ii) oblast rozvoje personálních kapacit, resp. personální politiky vesféře politiky HSS.

Text NSRR řeší otázku administrativní a absorpční kapacity ve vztahu ke konečným příjemcům. Nicméně jisté pochybnosti vyvolává formulace: “Absorpční kapacita srovnatelná na regionální úrovni *by měla být* zabezpečena vytvořením komplexní sítě kontaktních míst, jejichž úkolem bude zajišťovat informovanost a asistenci žadatelům v regionech pro území všech operačních programů a typem podpor“ (str. 94). **Hodnotitelé jsou přesvědčeni, že contact points – jako čistě technické opatření – rozhodně jsou dostatečným nástrojem pro řešení problémů absorpční kapacity ČR.**

Zadavatel se rovněž nedomnívá, že síť contact points (center asistence) sama o sobě představuje řešení problému absorpční kapacity. Tento nástroj je koncipován jako silný základ pro systematickou územní podporu absorpční kapacity, která však samozřejmě vyžaduje součinné působení aktivit financovaných z technické pomoci jednatelů OP.

Text kapitoly podle názoru ex-ante hodnotitelů nepřesně dříve přetrvávající nedostatky již vyhovuje požadavkům kladeným na tuto část NSRR.

14.10. Hodnocení kapitoly Systém finančních toků SFAFS pro střednictví státního rozpočtu.

Kapitola „Systém finančních toků ...“ je velmi stručná; obsahuje nástin změny, jejichž cílem je velmi žádoucí urychlení toků finančních prostředků směrem ke konečným příjemcům.

Podstatným způsobem bylo zprůvozněno chápání způsobu výpočtu národního spolufinancování, které již bude v příštím programovém období vztahováno nikoli k celkovým oprávněným nákladům, ale pouze k nákladům financovaným z veřejných zdrojů. Tento postup eliminuje vysokou míru nejistoty spojenou s odhadem případného možného spolufinancování ze strany konečných příjemců. Dalekosáhlé úsledky bude mít tvrzení na str. 103, že „národní programy budou podporovat jen ty oblasti, které nelze spolufinancovat z evropských zdrojů“. Jakkoli lze toto pravidlo obecně vítat, jeho aplikací může být v některých případech nevhodná.

Do finální verze NSRR byla nově doplněna kapitola věnovaná ex ante verifikaci adicionality. Z metodického hlediska analýza vychází z určení relevantních výdajů ve stejné struktuře jako při výpočtu adicionality pro období 2004–2006, s vyloučením podpory rozvojem zemědělství a venkova, na které se již intervence ze strukturálních fondů v období 2007–2013 nebudou vztahovat. Naopak nově byly zahrnuty výdaje na podporu bydlení.

Podtrhujeme skutečnost, že ve srovnání se stávajícím programovým obdobím došlo k prudkému zvýšení adicionality (o cca 62%), a to zejména v důsledku zvýšených investic do dopravní infrastruktury, nárůstu způsobily investic financovaných kraji a skutečností, že výdaje na sféru bydlení byly vyšší než výdaje na rozvojem zemědělství a venkova.

Podle stanoviska ex-ante hodnotitelů posuzované kapitoly vyhovují požadavkům na NSRR. Upozorňujeme však na nutnost vyjasnění způsobu provázání národních a evropských programů, resp. specifikaci způsobu zajištění jejich doplněnosti při současném respektování principu adicionality, a to v jednotlivých konkrétních případech.

15. POSOUZENÍ VLIV Ů NSRR NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Posuzování vlivů koncepcí na životní prostředí (dále také „SEA“) je v České republice upraveno zákonem č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění zákona č. 93/2004 Sb. (dále jen „zákon o posuzování“).

Zpracování NSRR předcházelo zpracování NRP. Pro účely SEA byl po konzultacích s MMR a MŽP (jako příslušným úřadem pro posuzování) brán NSRR jako dokument navazující na NRP a shrnující jeho hlavní výstupy. Vzhledem k tomu byla SEA zahájena pro NRP – nicméně celý proces posouzení zahrnoval i hodnocení NSRR.

Obsah a rozsah posouzení byl stanoven závěrem zjišťovacího řízení podle § 10d zákona o posuzování, který byl vydán odborem posuzování vlivů na životní prostředí a IPPC (Intergovernmental Panel on Climate Change) MŽP.

Proces SEA byl zahájen téměř současně se zahájením prací na NRP a probíhal souběžně se zpracováním NRP a posléze NSRR. Základním rámcem pro hodnocení jednotlivých částí NRP a NSRR byla sada referenčních cílů ochrany životního prostředí. Podkladem pro stanovení sady referenčních cílů byly cíle a priority existujících relevantních mezinárodních a národních koncepčních dokumentů, analýza stavu životního prostředí a hlavní identifikované trendy a problémy v ochraně životního prostředí v ČR. Na základě vyhodnocení navrhl zpracovatel SEA úpravy a doplnění textu NRP a NSRR, systém a indikátory ke sledování vlivů implementace NRP/NSRR na životní prostředí a environmentální kritéria pro výběr projektů pro využití v rámci navazujících operačních programů. V rámci SEA bylo provedeno také hodnocení vlivů NRP/NSRR na veřejné zdraví analýzou lokality soustavy NATURA 2000.

Významnou součástí posouzení byla diskuse nad výstupy hodnocení z pohledu jejich zohlednění mezi zpracovatelem SEA, zadavatelem NRP a NSRR (MMR), zpracovatelem NRP a NSRR a zpracovatelem ex-ante hodnocení o budoucích dokumentech.

Pro účely informování a zapojení veřejnosti do přípravy a posuzování NRP/NSRR byla zpracovatelem SEA zřízena internetová stránka, kde byly průběžně zveřejňovány pracovní verze NRP/NSRR, výstupy hodnocení a další relevantní dokumenty. Zájemci se také mohli zaregistrovat na emailovou konferenci pro SEA NRP/NSRR a průběžně zasílat zpracovateli SEA dotazy, připomínky či komentáře. Úvodní fázi SEA bylo spořádáno veřejné semináře SEA NRP.

V rámci SEA NRP/NSRR probíhala také koordinace jednotlivých SEA navazujících operačních programů. Ve spolupráci se zadavatelem byly uspořádány pracovní semináře s jednotlivými zpracovateli SEA, kde byly představeny výstupy SEA NRP/NSRR a diskutovány možnosti a způsoby jejich využití v rámci SEA operačních programů.

Závěrečnou fází SEA představuje stanovisko MŽP následující po veřejném projednání hodnocených dokumentů. Stanovisko je nezbytným podkladem pro schválení dokumentů vládou ČR (§ 10 odst. 4 zákona č. 100/2001 Sb.). Veřejné projednání NSRR v souladu s procesem SEA hodnocení proběhlo 27. listopadu 2006. Závěrečné stanovisko MŽP bylo vydáno dne 7. prosince 2006.

15.1. Postup a výstupy posouzení

V rámci SEA byly hodnoceny všechny části NRP/NSRR. Základním rámcem pro hodnocení jednotlivých částí byla sada referenčních cílů ochrany životního prostředí. Tyto cíle byly stanoveny

na základě analýzy relevantních existujících koncepčních dokumentů a zohledňují stávající problémy a témata v životním prostředí s vazbou na oblasti řešené v rámci NRP/NSRR. Finální výběr cílů bylo provedeno tak, aby zvolené cíle odpovídaly obsahu jednotlivých prioritních os a priorit NRP/NSRR.

Pomocí sady referenčních cílů byly hodnoceny jednotlivé kapitoly NRP/NSRR – zpracovatel SEA navrhnul mimo jiné:

- doplnění analytické části NRP/NSRR,
- doplnění úpravy strategie NRP/NSRR,
- doplnění úpravy priorit NRP/NSRR,
- návrh na obsahové zaměření jednotlivých operačních programů.

Tato doporučení navrhnul zpracovatel SEA formou přírodních úprav a doplnění textu pracovních verzí NRP/NSRR. Dalším významným výstupem hodnocení je návrh systému a indikátorů ke sledování vlivu implementace NSRR na životní prostředí a environmentálních kritérií pro hodnocení a výběr projektů předkládaných v rámci navazujících operačních programů. V rámci SEA bylo provedeno také hodnocení vlivu NRP/NSRR na veřejné zdraví a evropsky významné lokality a typické oblasti.

15.2. Zapojení veřejnosti do SEA

Nedílnou součástí procesu posouzení vlivu na životní prostředí je zapojení veřejnosti. Úvodní fázi přípravy NRP a posouzení jeho vlivu na životní prostředí byla uskutečněna ve veřejném setkání v podobě úvodního semináře a kulatých stolů. Vzhledem k charakteru posuzovaných dokumentů byla hlavní cílovou skupinou především veřejnost odborná včetně potenciálních příjemců podpory. V průběhu přípravy NSRR, respektive NRP a posouzení jeho vlivu na životní prostředí byl na zapojení veřejnosti v rámci procesu SEA kladen velký důraz. Cílem bylo efektivně zapojit veřejnost dopředu a pomínkování NSRR/NRP a posouzení jeho vlivu na životní prostředí již v počátečních fázích obou procesů, aby se veřejnost mohla účinně podílet na přípravě NRP/NSRR i vlastního posouzení vlivu na životní prostředí.

V počáteční fázi procesu posouzení vlivu NRP na období 2007–2013 na životní prostředí měla veřejnost příležitost se vyjádřit k oznámení koncepcí, které bylo zveřejněno dne 12. srpna 2005 v informačním systému SEA na www.ceu.cz/EIA/SEA/Koncepce/. Přípomínky bylo možno zasílat do 20 dnů ode dne zveřejnění. Na základě přípomínek ve veřejnosti byl vydán MŽP dne 9. září 2005 závěr zjišťovacího řízení, který byl také zveřejněn v Informačním systému SEA. Závěr zjišťovacího řízení stanovil, že je třeba dále podrobit NRP posouzení vlivu na životní prostředí a na veřejné zdraví.

Veřejnost byla informována o procesu SEA a o veřejných setkáních také prostřednictvím informací v médiích (tisk, rádia). Byly vydávány tiskové zprávy pro jednotlivé fáze přípravy NRP/NSRR a SEA, které byly distribuovány do národních i regionálních deníků, odborných časopisů a rádií. V procesu SEA byly také využívány přípomínky získané v rámci projektu „Zapojení neziskových organizací do pomínkování v rámci přípravy NSRR (NRP) na léta 2007–2013“, zaměřeného na zapojení neziskových organizací do přípravy NRP/NSRR. V rámci projektu byly v úvodních fázích přípravy NRP uspořádány workshopy, jejichž cílem bylo seznámit účastníky s aktuální verzí NRP a diskutovat či připomínkovat návrhy prioritních os. Neziskové organizace byly dále informovány pomocí internetových stránek www.cpkp.cz/regiony a e-mailové konference. V každé pracovní skupině pro přípravu jednotlivých operačních programů byly neziskové organizace svého zástupce.

15.3. Závěry SEANRP/NSRR

Zpracovatel SEA navrhnul na základě posouzení vlivů NRP/NSRR na životní prostředí souhlasné stanovisko za souhlasného hostanoví podmíněk:

A. Podmínky souhlasného stanoviska

V rámci celkového systému sledování dopadů implementace NSRR sledovat dopady implementace NSRR na životní prostředí, tj. zejména:

- koordinovat zpracování environmentálních indikátorů, navržených v rámci SEA NRP/NSRR, do jednotlivých operačních programů a do jejich systému implementace (jako indikátory a jako kritéria pro hodnocení a výběr projektů),
- koordinovat v rámci jednotlivých operačních programů navázání systému monitoringu na systém hodnocení a výběr projektů s využitím environmentálních kritérií,
- pravidelně zveřejňovat výsledky monitoringu,
- zajistit dostatečné personální a odborné kapacity pro oblasti životního prostředí v rámci celkového systému sledování dopadů NSRR a koordinovat odpovídající kapacity pro tuto problematiku v rámci navazujících operačních programů,
- projednat navržený celkový systém sledování dopadů implementace NSRR (a následně jednotlivých operačních programů) a zejména způsob za členění problematiky životního prostředí do celkového systému pro jeho zahájení s Ministerstvem životního prostředí,
- podporovat koordinovat v rámci implementace NSRR jednotlivých operačních programů zajištění dostatečné informovanosti o environmentální problematice a o možných vazbách operačních programů a předkládaných projektů na životní prostředí.

Koordinovat zohlednění problematiky životního prostředí v rámci celkového systému hodnocení a výběru projektů, tj. zejména:

- koordinovat výběr a zpracování navržených environmentálních kritérií do celkového systému hodnocení a výběru projektů v jednotlivých operačních programech,
- koordinovat navázání systému environmentálního hodnocení projektů v rámci jednotlivých operačních programů na monitoring dopadů implementace operačních programů a NSRR,
- koordinovat odpovídající kapacity pro environmentální hodnocení projektů v rámci navazujících operačních programů,
- doporučit projednání (ze strany řídicího orgánu daného operačního programu) navržených celkových systémů hodnocení a výběru projektů a zejména způsob za členění problematiky životního prostředí do celkového systému pro jeho zahájení s MŽP.

Všechny tyto podmínky souhlasného stanoviska byly splněny.

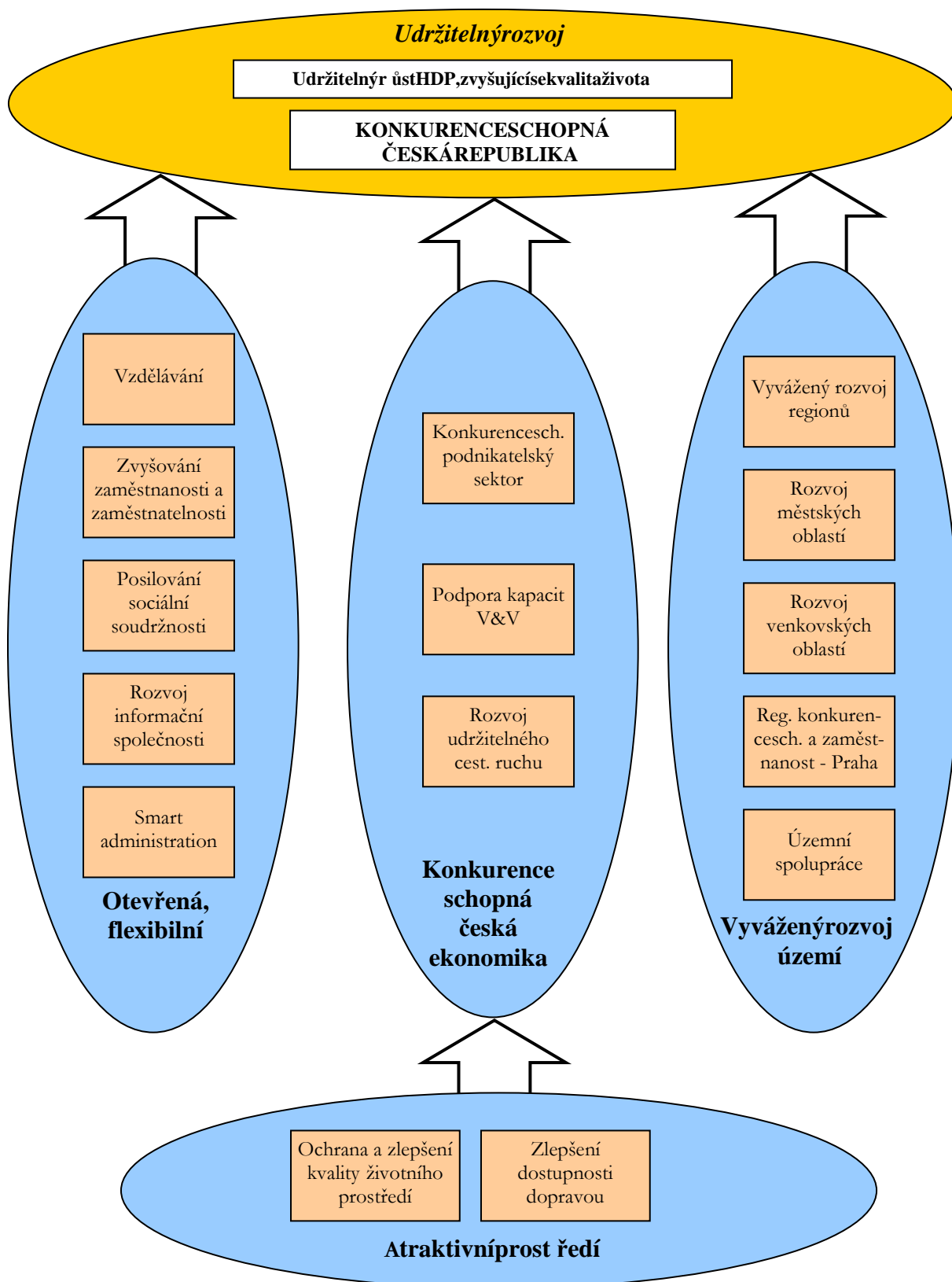
B. Podmínky souhlasného stanoviska z hlediska vlivů na evropsky významné lokality a ptáčích oblastí.

NRP 2007-2013 včetně NSRR 2007-2013 nebude mít negativní vliv na území evropsky významné lokality nebo ptáčích oblastí za podmínky, že při provádění operačních programů, které jsou nástrojem realizace NRP/NSRR, bude respektována ochrana území evropsky významných lokalit a ptáčích oblastí.

PŘÍLOHA

A.Deskripce strategie NSRR

LEGENDA

B. Popis vazby strategických cílů NSRR a opatření Národního programu reform

Strategický cíl/priorita NSRR	Opatření NPR
Konkurenceschopná česká ekonomika	
<ul style="list-style-type: none"> - Konkurenceschopný podnikatelský sektor - Podpora kapacit V&V pro inovace 	<ul style="list-style-type: none"> - Zvyšovat meziročně veřejné výdaje na výzkum a vývoj - Podporovat investice do výzkumu - Zvýšit intenzitu využívání nástrojů ochrany práv duševního vlastnictví vědeckovýzkumnými institucemi a podniky - Rozvíjet inovační infrastrukturu - Zlepšit přístup inovačních firem k finančním zdrojům - Zvýšit profesní mobilitu efektivním systémem rekvalifikací - Podporovat spolupráci zaměstnavatelů, zaměstnanců a vzdělávacích a odborně profesních institucí - Podporovat další vzdělávání ve firmách - Zajistit lidské zdroje ve výzkumu a vývoji⁴⁵
Otevřená, flexibilní a soudržná společnost	
<ul style="list-style-type: none"> - Vzdělávání - Zvyšování zaměstnanosti a zaměstnatelnosti - Rozvoj informační společnosti - Smart administration 	<ul style="list-style-type: none"> - Vytvořit konzistentní celorepublikovou vysokorychlostní ICT infrastrukturu - Podporovat rozvoj a efektivní využívání ICT - Zajistit konvergenci sítí a služeb v rámci trhu elektronických komunikací - Zajistit bezpečnost sítí a informací a interoperabilitu ICT služeb - Modernizovat politiku zaměstnanosti - Snížit nezaměstnanost mladých do 25 let - Prosazovat rovné příležitosti žen a mužů na trhu práce - Zvýšit participaci starších osob na trhu práce - Zvýšit profesní mobilitu efektivním systémem rekvalifikací - Realizovat kurikulární reformu - Rozšířit přístup k vyššímu odbornému a vysokoškolskému vzdělávání - Podporovat spolupráci zaměstnavatelů, zaměstnanců a vzdělávacích a odborně profesních institucí - Zlepšit propojení systémů počátečního a dalšího vzdělávání - Podporovat prostupnost mezi jednotlivými

⁴⁵ Opatření „Zajistit lidské zdroje ve výzkumu a vývoji“ by

Ionov ěza řazenov roce2006.

	<p>stupni terciárního vzdělávání</p> <ul style="list-style-type: none"> - Podporovat další vzdělávání ve firmách - Zvýšit informační vzdělanost - Provádět transparentní proces hodnocení dopadu nové legislativy - Snížení administrativní zátěže podnikatelů minimálně o 20 %
Atraktivní prostředí	
<ul style="list-style-type: none"> - Ochrana a zlepšení kvality životního prostředí - Zlepšení dostupnosti dopravou 	<ul style="list-style-type: none"> - Maximalizovat energetickou a materiálovou efektivnost a racionální využívání zdrojů - Podporovat environmentální technologie - Modernizovat a rozvíjet dopravní sítě - Zavádět inteligentní systémy pro řízení dopravy a dopravního provozu - Zvýšit podíl železniční dopravy na přepravním trhu a rozvíjet kombinovanou dopravu
Vyvážený rozvoj území	
<ul style="list-style-type: none"> - Vyvážený rozvoj regionů - Rozvoj venkovských oblastí - Rozvoj městských oblastí 	<ul style="list-style-type: none"> - Modernizovat a rozvíjet dopravní sítě - Vytvořit konzistentní celorepublikovou vysokorychlostní ICT infrastrukturu - Zvýšit územní mobilitu

C.Tabulky

Tabulka1:Základníinformaceoúzemí

Region soudržnosti	Rozloha (km ²)	Početobyvatel (1.1.2006)	Hustotaobyvatel (početobyv./km ²)	Početobcí	HDPna obyvatele v PPS EU-25=100
Praha	496,1	1181610	2360	1	143,0
Střední Čechy	11014,6	1158108	104	1146	66,4
Jihozápad	17618,4	1179294	67	1124	64,3
Severozápad	8649,4	1127447	130	486	59,0
Severovýchod	12439,8	1483423	119	1116	60,9
Jihovýchod	13992,3	1641125	117	1376	64,9
Střední Morava	9122,7	1229303	134	701*	56,7
Moravskoslezsko	5535,1	1250769	227	299*	58,2
Česká republika	78868,4	10251079	130	6249	70,9

Zdroj: ČSÚ, *Pozn.: k 1.1.2005

Tabulka2:DynamikaHDPve vybranýchzemíchEU,(čtvrtletně, meziroční změna, v procentech)

	IV. 2002	I. 2003	II. 2003	III. 2003	IV. 2003	I. 2004	II. 2004	III. 2004	IV. 2004	I. 2005	II. 2005	III. 2005
EU-25	1,2	1,5	0,7	1,0	1,6	2,4	2,9	2,2	2,3	0,8	1,7	1,9
Euro-zóna	1,2	1,1	0,1	0,6	1,1	2,0	2,6	1,8	1,9	0,6	1,7	1,4
Česká republika	1,2	2,4	3,1	3,6	3,6	4,1	4,5	4,6	4,6	4,7	5,1	:
Německo	0,0	0,3	-0,8	-0,5	0,3	2,0	2,1	1,2	1,3	-0,5	1,6	1,3
Maďarsko	3,9	2,7	2,5	2,9	3,6	4,5	4,5	3,9	4,1	2,9	4,1	:
Polsko	1,5	2,6	4,6	3,8	4,2	7,6	6,3	4,5	3,7	3,8	1,0	:
Slovensko	5,5	4,2	4,0	4,5	5,2	5,4	5,5	5,3	5,8	5,1	5,1	6,2
Velká Británie	1,3	2,9	2,3	1,9	3,0	2,9	3,2	3,0	3,5	0,4	1,3	:

Zdroj: Eurostat

Tabulka3: Stav přímých investicv ČR(mil.CZK)

	2002	2003	2004	2005
Základní kapitál	798050,8	767018,3	809908,2	908842,5
Reinvestovaný zisk	215042,1	242373,5	303915,9	407259,3
Ostatní kapitál	152426,2	152391,8	162672,0	175462,2
Celkem	1165529,1	1161783,7	1276496,2	1491564,0

Pramen: ČNB

Tabulka4:Soukromí podnikatelé v regionech soudržnosti ČR

Region soudržnosti	Počet soukromých podnikatelů*		Počet soukr.podnikatelů na 1000obyv.	
	2004	2005	2004	2005
Praha	288344	289116	246	246
Střední Čechy	216932	220439	190	192
Jihozápad	218161	218994	186	186
Severozápad	193592	194686	172	173
Severovýchod	276859	278964	187	188
Jihovýchod	281069	282797	171	172
Střední Morava	218864	217750	179	177
Moravskoslezsko	192463	192488	153	154
Česká republika	1886284	1895234	185	185

*soukromí podnikatelé – podnikatelé fyzické osoby, samostatně hospodařící rolníci, svobodná povolání

Zdroj: ČSÚ

Tabulka5: VýdajenaV&V podle sektorů úprávní regionů úsoudržnostiv roce2004(vtis.Kč)

Region soudržnosti	sektor				celkem	%celk.výdaj úv ČR
	podnikatelský	vládní	VŠaVOŠ	soukr.nezisk.		
Praha	5902805	4704418	2601133	91925	13300282	37,9
Střední Čechy	6193428	1042562	132	1556	7237679	20,6
Jihozápad	1228244	352909	378398	22279	1981830	5,6
Severozápad	526512	33147	45542	1388	606589	1,7
Severovýchod	2694044	280570	430913	4051	3409578	9,7
Jihovýchod	2505440	934549	1047928	5329	4493246	12,8
Střední Morava	1532176	11562	293700	3906	1841344	5,2
Moravskoslezsko	1761673	65153	383447	2217	2212490	6,3
ČR	22344323	7424871	5181193	132652	35083039	100,0

Zdroj: ČSÚ

Tabulka6: Prognóza vývoje počtu obyvatel ČR podle vybraných věkových skupin (střední varianta)

věková skupina	kalendářnírok						
	2002	2005	2010	2020	2030	2040	2050
0-14	1589766	1487148	1400028	1408644	1274155	1197000	1173004
15-24	1439036	1346685	1238634	934613	976058	893325	817389
25-44	2964789	3110825	3165752	2933382	2348098	2091206	2050599
45-64	2791716	2844634	2881816	2918957	3196049	2980033	2441263
65+	1417962	1446681	1596812	2088333	2308073	2633554	2956079
Celkem	10203269	10235973	10283042	10283929	10102433	9795118	9438334

Zdroj: Projekce ČSÚ do roku 2050 (roky 2002 a 2005 obsahují reálné údaje).

Tabulka7: Harmonizované míry nezaměstnanosti (v procentech)

	12. 2004	01. 2005	02. 2005	03. 2005	04. 2005	05. 2005	06. 2005	07. 2005	08. 2005	09. 2005	10. 2005	11. 2005
EU-25	8,9	8,9	8,9	8,9	8,8	8,8	8,7	8,6	8,6	8,5	8,5	:
Euro-zóna	8,8	8,8	8,8	8,8	8,7	8,6	8,6	8,5	8,4	8,3	8,3	:
Česká republika	8,2	8,1	8,1	8,0	8,0	8,0	7,9	7,8	7,8	7,9	7,9	7,9
Německo	9,6	9,7	9,7	9,8	9,9	9,5	9,5	9,3	9,8	8,6	9,1	:
Maďarsko	6,7	6,8	6,9	7,0	7,1	7,1	7,1	7,1	7,2	7,2	7,2	7,3
Polsko	18,4	18,3	18,2	18,2	18,1	17,9	17,9	17,8	17,7	17,7	17,6	:
Slovensko	17,4	17,1	16,9	16,7	16,6	16,5	16,4	16,3	16,2	16,2	16,2	16,0
Velká Británie	4,6	4,7	4,6	4,6	4,6	4,7	4,6	4,6	4,6	4,8	:	:
USA	5,4	5,2	5,4	5,2	5,2	5,1	5,0	5,0	4,9	5,1	5,0	5,0
Japonsko	4,4	4,5	4,6	4,5	4,4	4,4	4,2	4,4	4,3	4,2	4,5	:

Pramen: Eurostat

Tabulka8: Míry nezaměstnanosti podle věkových skupin a pohlaví (v procentech)

Region soudržnosti	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Praha	4,2	3,9	3,6	4,2	3,9	3,5
Střední Čechy	7,5	6,7	4,9	5,2	5,4	5,2
Jihozápad	6,0	5,7	4,8	5,2	5,8	5,1
Severozápad	13,8	11,7	11,3	11,2	13,1	13,5
Severovýchod	6,9	6,2	5,3	6,5	6,7	5,6
Jihovýchod	7,8	7,8	6,8	7,2	7,9	7,7
Střední Morava	10,6	9,5	8,8	8,6	9,8	9,7
Moravskoslezsko	14,3	14,3	13,3	14,7	14,5	13,9
Česká republika	8,8	8,1	7,3	7,8	8,3	7,9

Zdroj: ČSÚ podle dat Správy služeb zaměstnanosti MPSV ČR

Tabulka9: Technická infrastruktura v regionech soudržnosti, 2004

region soudržnosti	podíl obyvatel zásobovaných vodou z vodovodů	podíl obyvatel bydlících v domech napojených na kanalizaci	podíl čistěných odpad. vod	podíl bytů napojených na plyn*
Praha	99,9	99,5	100	73,9
Střední Čechy	82,0	61,0	98,3	44,3
Jihozápad	86,5	81,6	88,6	47,7
Severozápad	96,6	83,8	93,7	68,2
Severovýchod	92,0	69,6	95,3	52,1
Jihovýchod	92,1	79,9	91,4	72,7
Střední Morava	87,4	75,4	95,4	71,0
Moravskoslezsko	95,6	73,7	93,1	79,7
Česká republika	91,6	77,9	94,4	64,1

zdroj: ČSÚ, *podle Sčítání lidu, bytů a domů 2001

Tabulka 10: Podíl regionů NUTS II na kapacitě hromadných ubytovacích zařízení za řízení cestovního ruchu a návštěvnosti ČR v roce 2004, ČR=100

Region soudržnosti	Podíl ubyt. zařízení	Podíl pokojů	Podíl lůžek	Příjezdy		Přenocování	
				Podíl dom. hostů	Podíl zahr. hostů	Podíl dom. hostů	Podíl zahr. hostů
Praha	7,7%	18,9%	15,8%	6,4%	57,3%	4,0%	51,6%
Střední Čechy	7,3%	6,6%	6,9%	9,5%	4,4%	8,7%	3,7%
Jihozápad	18,6%	15,1%	16,9%	17,9%	8,1%	18,3%	7,1%
Severozápad	10,9%	12,4%	10,8%	6,2%	8,8%	9,3%	16,2%
Severovýchod	29,0%	21,1%	23,2%	23,4%	9,9%	25,0%	12,3%
Jihovýchod	10,8%	10,9%	11,1%	16,3%	6,8%	11,9%	4,5%
Střední Morava	9,3%	9,0%	9,2%	12,4%	3,0%	14,4%	3,1%
Moravskoslezsko	6,5%	6,0%	6,1%	7,9%	1,8%	8,4%	1,5%

Zdroj: ČSÚ

Tabulka 11: Obce a obyvatelstvo v regionech soudržnosti

Region soudržnosti	Počet obyvatel	Počet obcí	Počet byv./obec	Počet obcí se statutem města	Městské obyv. v %
Praha	1170571	1	1170571	1	100,0
Střední Čechy	1144071	1146	998	74	54,6
Jihozápad	1175330	1124	1046	91	65,2
Severozápad	1126721	486	2318	74	79,7
Severovýchod	1480144	1116	1326	11	68,5
Jihovýchod	1640354*	1375*	1193*	80	61,4
Střední Morava	1230129*	701*	1755*	56	59,3
Moravskoslezsko	1253257*	299*	4191*	40	76,7
ČR	10220577*	6248*	1636*	527	70,2

Zdroj: ČSÚ, *pozn.: promítnuty k 1. lednu 2005

Tabulka12: ČerpáníprostředkůzeSFvrámciOPk31.lednu2007vmil.K č

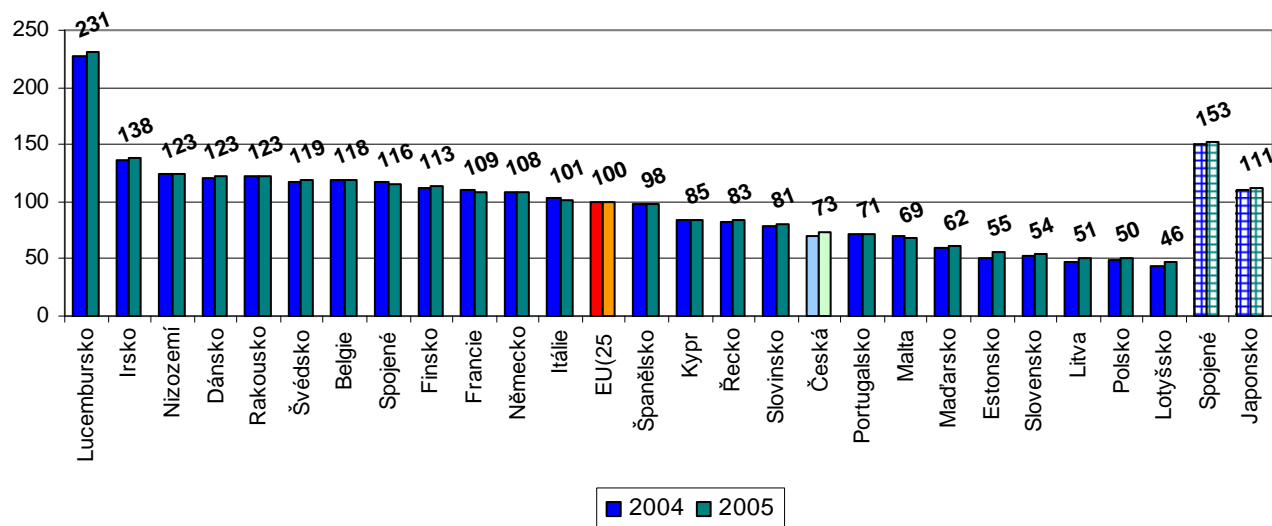
Program	Alokace 2004-2006	Alokace 2004+2005	Uzavřené smlouvy/ Rozhodnutí	Předpoklad- uskutečněné výdaje	Skutečnost- Uskutečněné výdaje	Žádánood EK+záloha (vmil.K č)
Cíl1						
SRP	12869,2	8182,3	13637,3	4804,9	4578,0	4995,7
OPRLZ	9029,1	5603,1	9193,2	1024,2	1029,4	2249,3
OPPP	7435,7	4698,2	7053,0	2076,3	2035,0	2978,3
OPI	6954,8	4437,1	5956,2	3294,5	3413,7	3634,4
OPRVMZ	4816,1	2997,2	5040,7	2294,8	2380,2	2112,6
CelkemCíl1	41104,9	25917,9	40880,4	13494,7	13436,3	15970,2
Cíl2a3						
JPD2	2010,3	1428,9	1631,0	712,6	749,3	737,9
JPD3	1660,9	1179,9	1621,5	288,7	294,0	544,4
CelkemCíl2a3	3671,2	2608,8	3252,5	1001,4	1043,3	1282,2
IniciativySpolečenství						
ČR-Polsko	467,6	330,9	475,3	100,4	100,4	175,5
EQUAL	865,0	576,0	919,4	254,9	218,9	271,7
CelkemSF	46108,7	29433,6	45527,6	14851,4	14798,9	17699,7
Fondsovdržnosti	36906,1		36906,1	15742,4	14692,4	14692,4

Zdroj:MMR, *nezahrnujepolsképrojektynavázanénagrantovéschémaCZ.04.4.85/PLPolskéindividuálníprojekty

D.Grafy

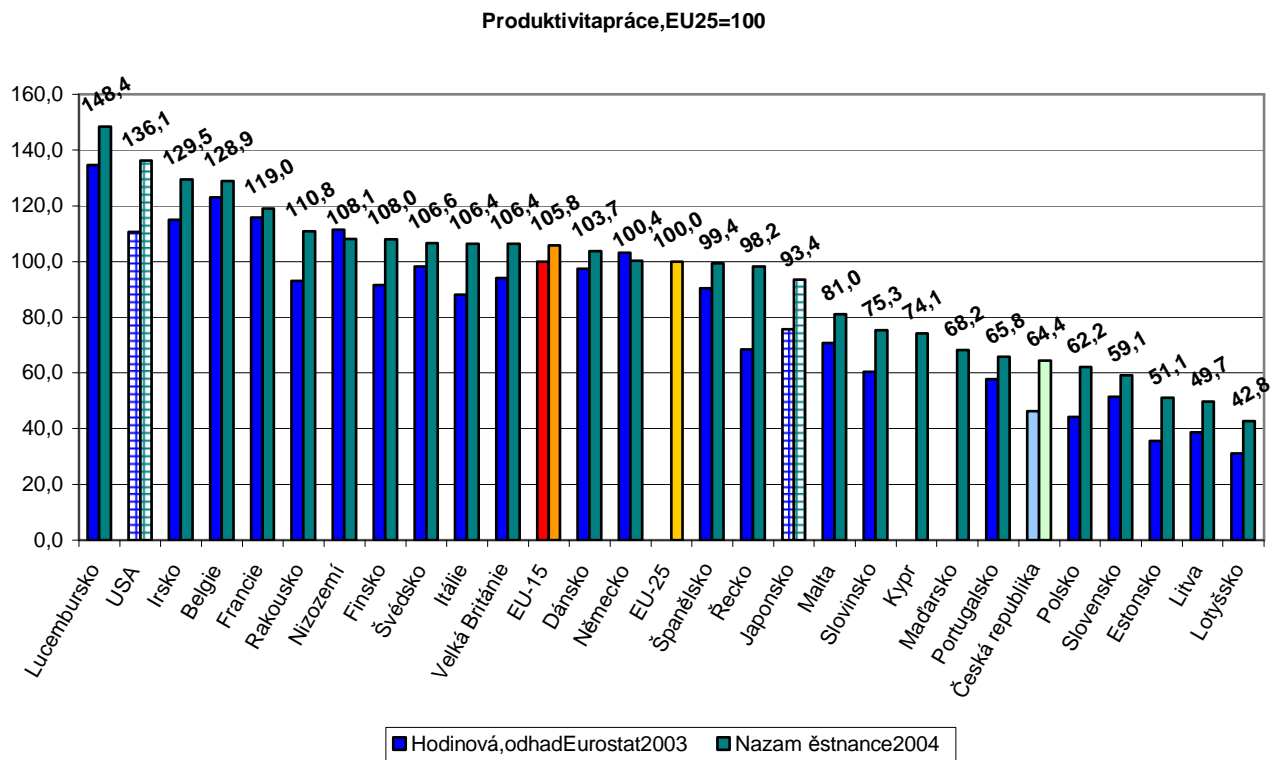
Graf1:HDPnaobyvatele vPPS,EU-25=100

Výkonnost ČR,HDP/osobuvPPS,EU25=100

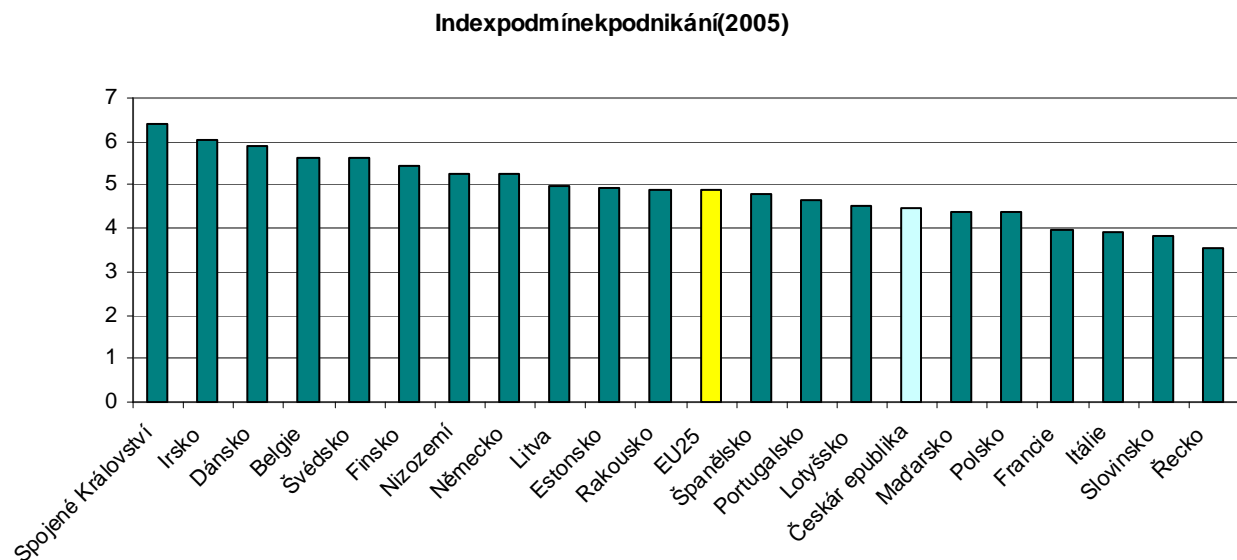
Zdroj:Eurostat

Graf2: Produktivita práce

Zdroj: Eurostat

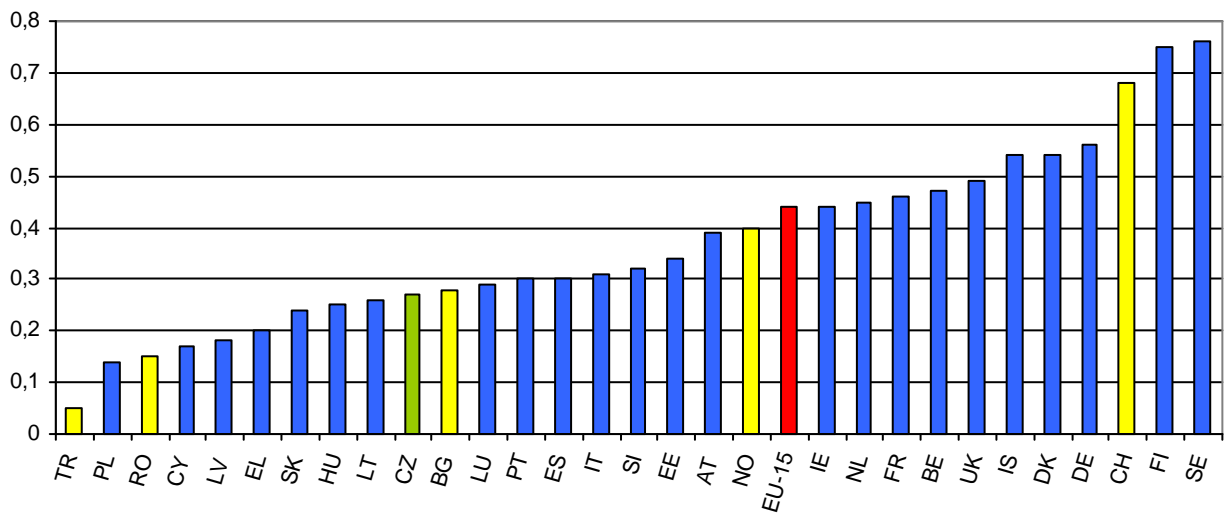
Graf3: Index podmínek podnikání, 2005

Zdroj: WorldBank–DoingBusiness; index měří kvalitu prostředí pro podnikání (možnost zahájení podnikání, náročnost registrace, regulace trhu práce, dostupnost služeb, ochrana vlastnických práv, využívání licencí, náročnost dodání a uzavírání mezinárodních obchodních smluv).

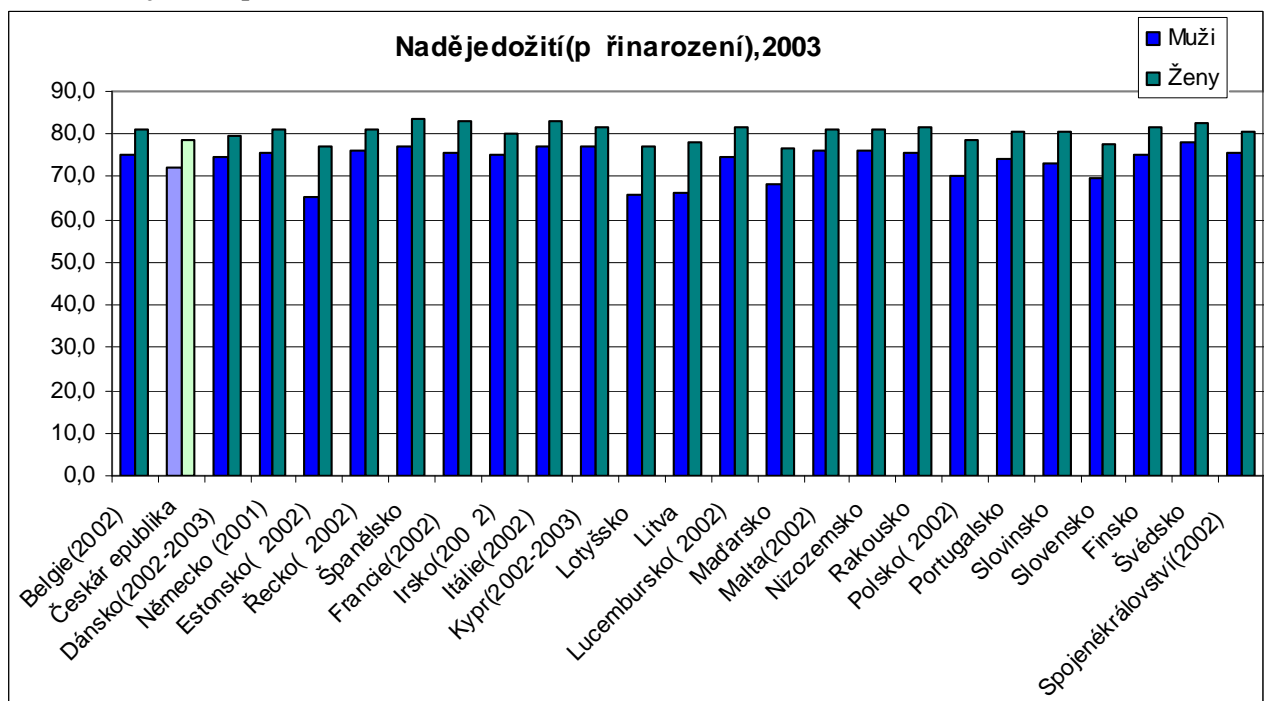

Graf4:Souhrnný index (SII) a pozice jednotlivých států

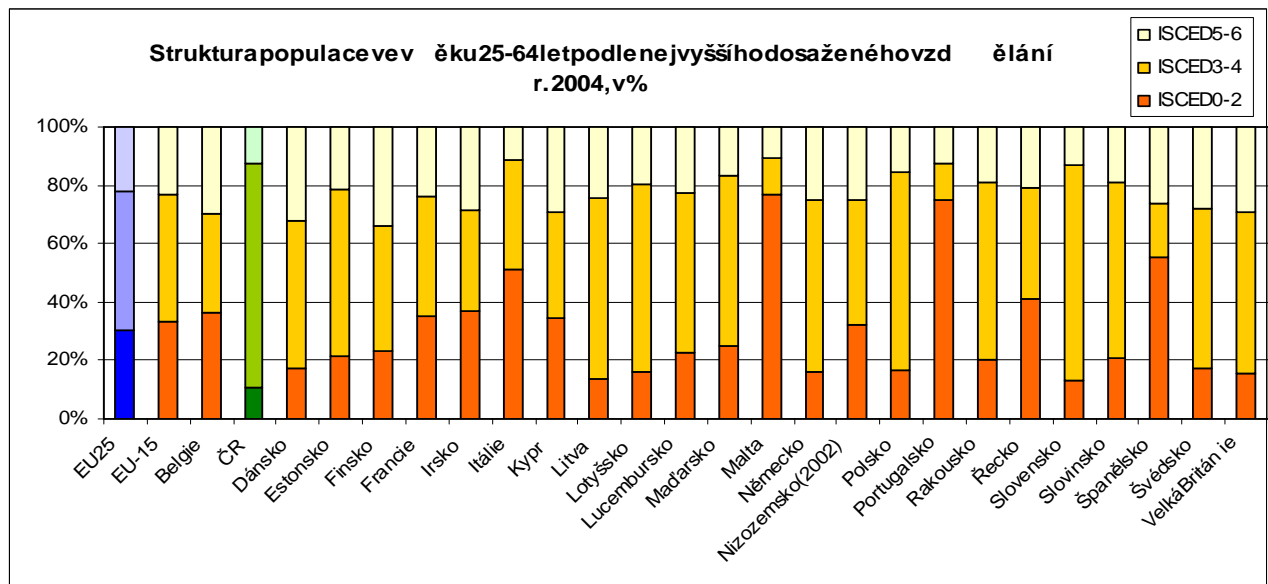

Zdroj: NIP2005, příloha

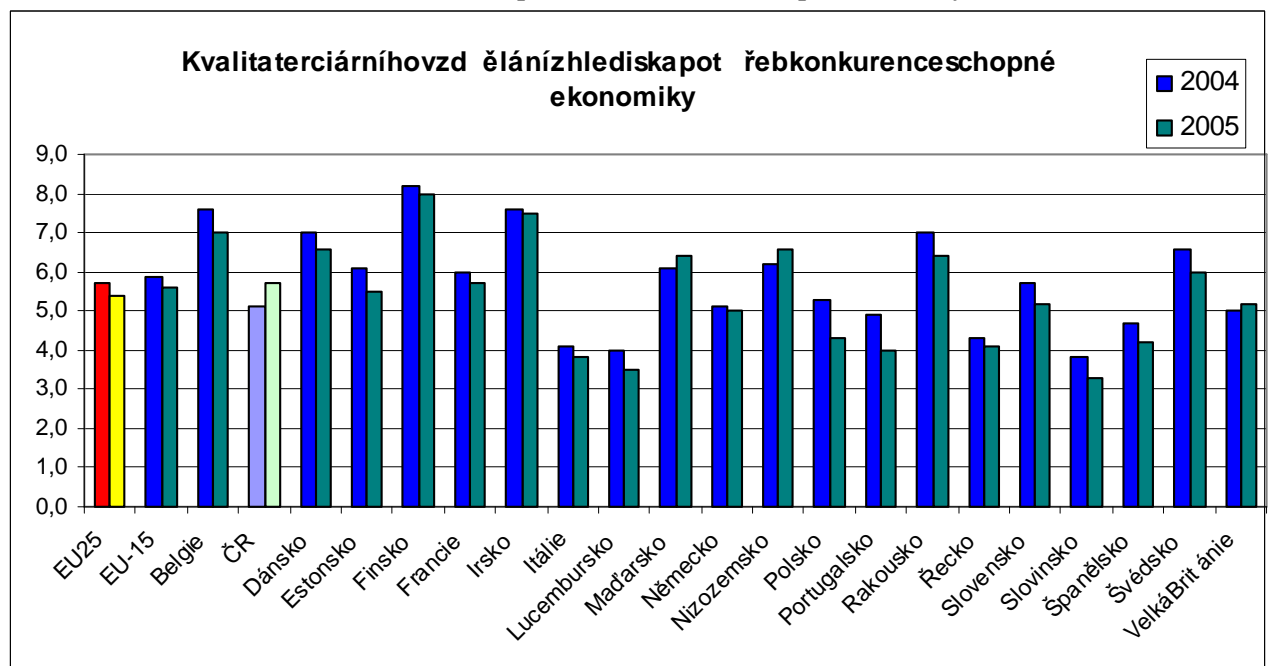
Graf5: Naděje dožití (přirození), 2003

zdroj: ČSÚ, 2005

Graf 6: Struktura populace ve věku 25-64 let podle nejvyššího dosaženého vzdělání (v %, rok 2004) – podle ISCED⁴⁶

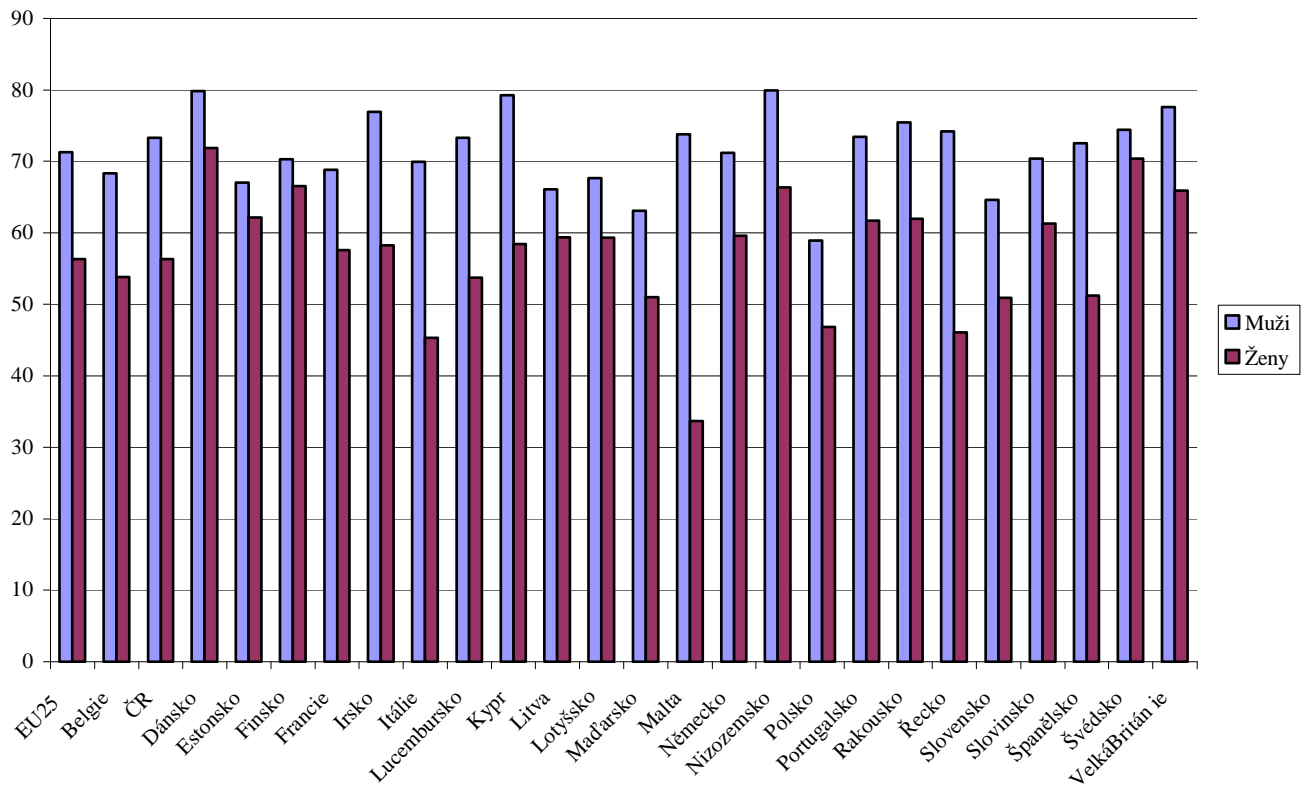
Zdroj: Czesaná, V., Kadeřábková, A., Špěváček, V. kol.: Ročník konkurenceschopnosti ČR, 2005.

Graf 7: Kvalita terciárního vzdělání z hlediska potřeby konkurenceschopné ekonomiky (2004, 2005)⁴⁷

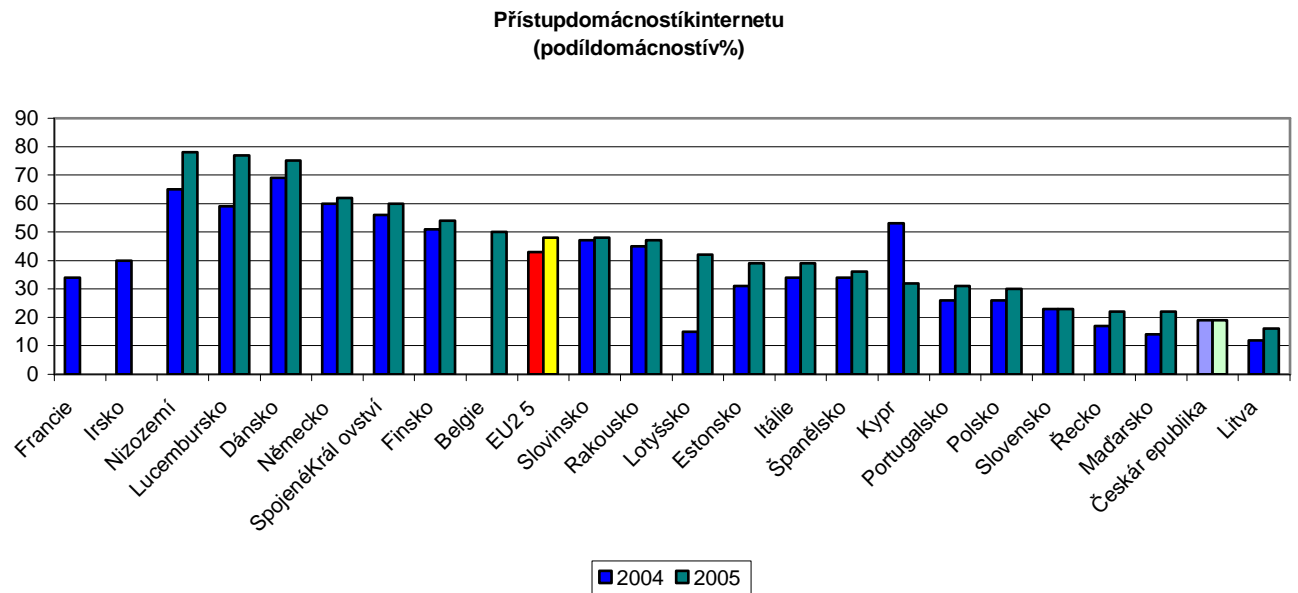
Zdroj: Czesaná, V., Kadeřábková, A., Špěváček, V. kol.: Ročník konkurenceschopnosti České republiky, 2005.

⁴⁶ ISCED 97 - mezinárodní standardní klasifikace vzdělávání z roku 1997, kterou vypracovalo UNESCO a která rozlišuje 7 vzdělávacích úrovní (ISCED 0-6). ISCED 0-2, tj. obyvatelstvo bez vzdělání (ISCED 0) nebo pouze s primárním (ISCED 1) či nižším sekundárním vzděláním (ISCED 2). ISCED 3-4, tj. obyvatelstvo s vyšším sekundárním vzděláním (ISCED 3) nebo postsekundárním nástavbovým vzděláním (ISCED 4). ISCED 5-6, tj. obyvatelé s ukončeným terciárním vzděláním.

⁴⁷ Otázky kvality terciárního vzdělávání v jednotlivých zemích se zabývá Mezinárodní ročník konkurenceschopnosti vydávaná švýcarským Mezinárodním institutem pro rozvoj managementu (International Institute for Management Development). Kvalita vysokoškolského vzdělávání je v této ročníkové vyhodnocování na základě dotazníkového šetření, kterého se účastní čtyři tisíce respondentů, jež představují reprezentativní zástupce z každé z cca 60 hodnocených zemí.

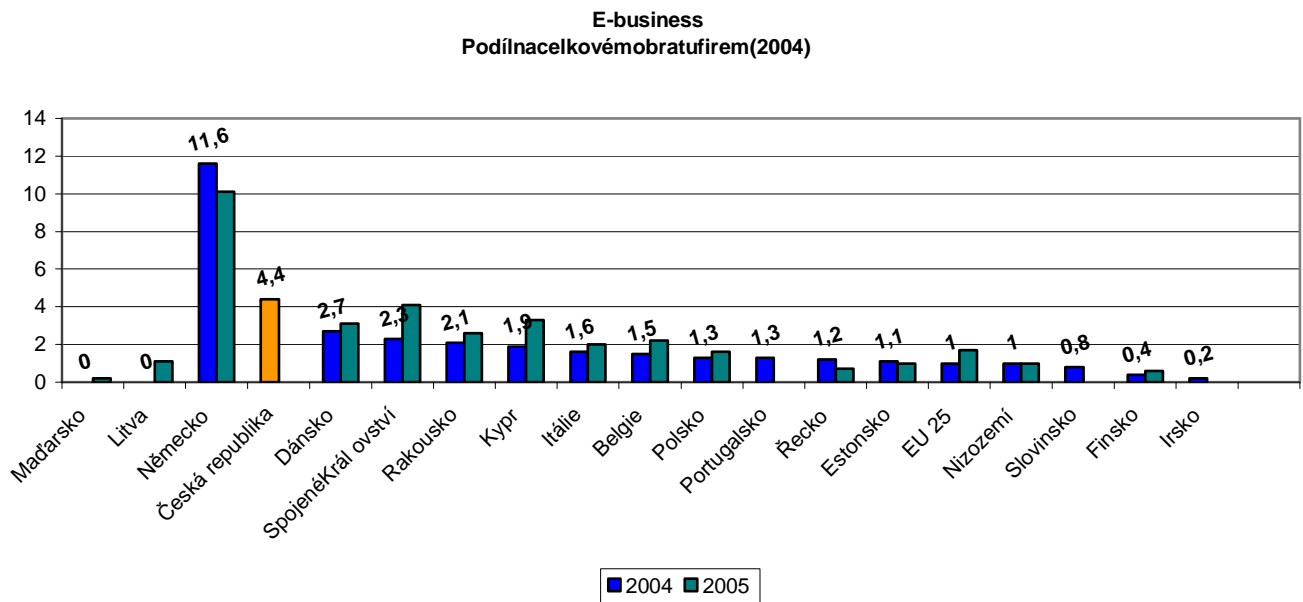
Graf8: Míra ekonomické aktivity v zemích EU v % po pohlaví a produktivnímu věku, 2005

Zdroj: ČSÚ

Graf9: Přístup domácností k internetu (podíl domácností v %)

Zdroj: Eurostat

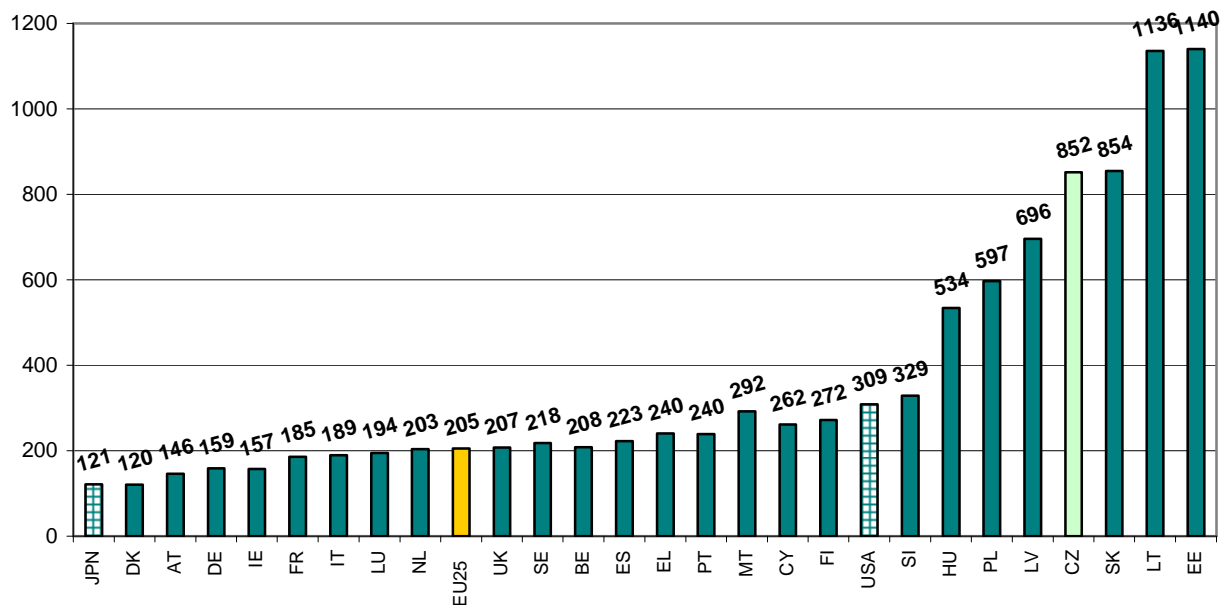
Graf10:eBusiness,podílnacelkovémobratufirem -2004,2005

Zdroj:Eurostat

Graf11:Energetickánáročnostekonomiky,2004

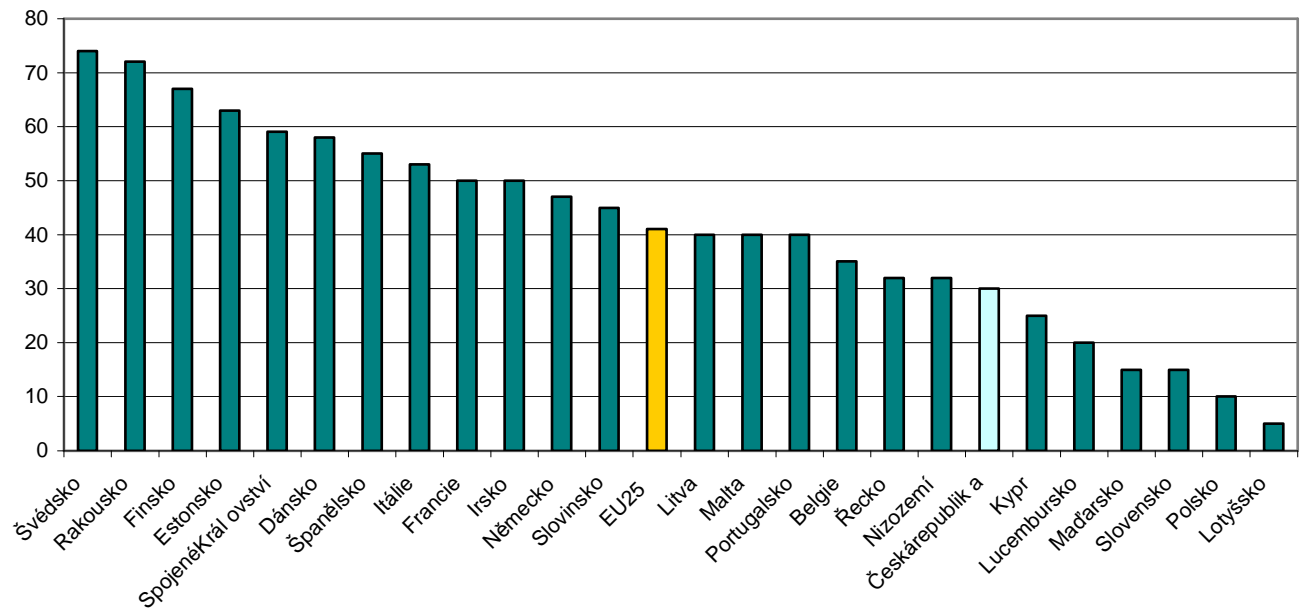
Energetickánáročnostekonomiky(2004)
(hrubásptřebaenergie/HDP,kgoe/1000)

Zdroj:Eurostat

Graf12:eGovernment,dostupnostdvacetizákladních služebnainternetu,2004

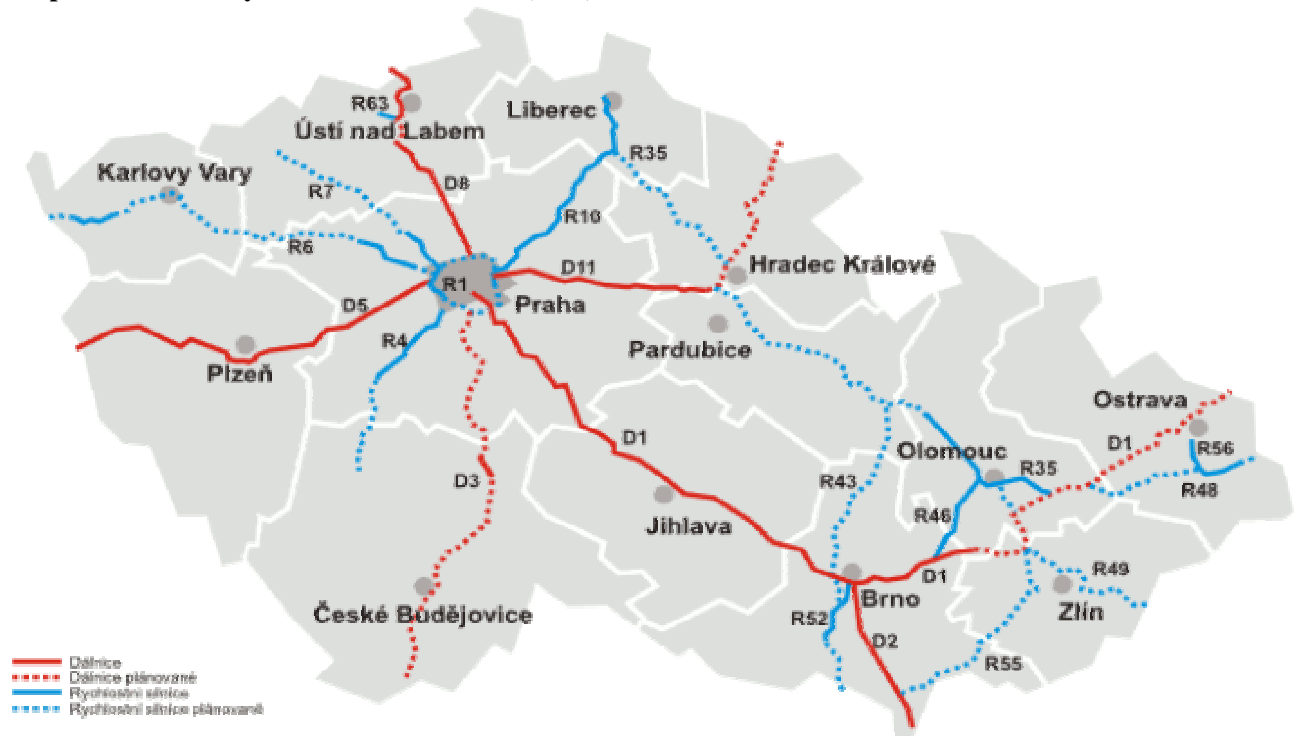
e-government,dostupnost20základních veřejnýchslužebnainternetu,2004

Zdroj:Eurostat

E.Mapy

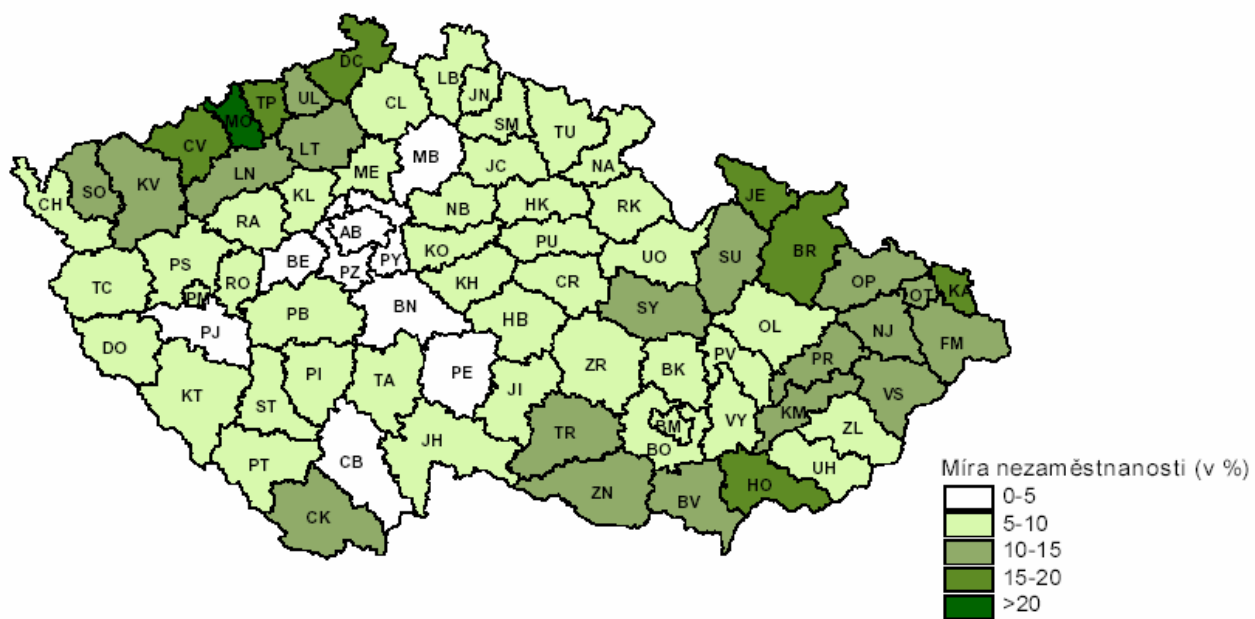
Mapa1:Síťdálnicarychlostníchsilnic ČR(2007)

Zdroj:www.rsd.cz

Mapa3:Míranezaměstnanostiv ČRpodleokresůk31.12.2005

Zdroj:MPSV

Seznamzkratk

AO–Auditníorgán
 ČR– Českárepublika
 ČSÚ– Českýstatistickýú řad
 ČOV– čističkaodpadníchvod
 EAFRD–Evropskýzem ědělskýfondprorozvojvenkova
 EHS–Evropskéhospodá řsképole členství
 EFF–Evropskýrybá řskýfond
 EIB–Evropskáinvesti čníbanka
 EIF–Evropskýinvesti čnífond
 EIS–EuropeanInnovationScoreboard
 EO–ekvivalentníobyvatelé
 ERDF–Evropskýfondproregionálnírozvoj
 ES–EvropskáSpole členství
 ESF–Evropskýsociálnífond
 EU–Evropskáunie
 EUR–euro, €
 FS–Fondsoudržnosti
 HDP–hrubýdomácíprodukt
 ICT–informa čníakomunika čnítechnologie
 IOP–Integrovanýopera čníprogram
 IPCC–IntergovernmentalPanelonClimateChange
 IPRM–Integrovanýplánrozvojem ěst
 ISCED97–mezinárodnístandardníklasifikacevzd ělávánízroku1997,UNESCO
 MD–Ministerstvodopravy
 MF–Ministerstvofinancí
 MHD–m ěstskáhromadnáodprava
 MI–Ministerstvoinformatiky
 MK–Ministerstvokultury
 MMR–Ministerstvopromístnírozvoj
 MPSV–Ministerstvopráceasociálníchv ěcí
 MPO–Ministerstvopr ůmysluaobchodu
 MSP–maléast řednípodniky(podnikatelé)
 MŠMT–Ministerstvoškolsství,mládežeat ělovýchovy
 MV–Ministerstvovnitřní
 MZe–Ministerstvomez ědělství
 MZd–Ministerstvozdravotnictví
 MŽP–Ministerstvoživotníhoprost ředí
 NNO–Nevládníneziskováorganizace
 NOK–Národníorgánprokoordinaci
 NPR–Národníprogramreforem
 NRP–Národnírozvojovýplán
 NRPS–Národnírámecpolitikysoudržnosti
 NSRR–Národnístrategickýreferen čnírámec
 NUTS–klasifikaceúzemníchstatistickýchjednotek
 NUTSII–v ČRregionysoudržnosti
 NUTSIII–v ČRkraje
 OP–opera čníprogram
 OPPA–Opera čníprogramPrahaAdaptabilita

OPPK–Operační program Praha Konkurenceschopnost
OPD–Operační program Doprava
OPI–Operační program Infrastruktura
OPPI–Operační program Podnikání a inovace
OPLZZ–Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost
OPPP–Operační program Průmysl a podnikání
OPRLZ–Operační program Rozvoj lidských zdrojů
OPRVMZ–Operační program Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství
OPVaVpI–Operační program Výzkum a vývoj pro inovace
OPVK–Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost
OPTA–Operační program Technická pomoc
OPŽP–Operační program Životní prostředí
PCO–Platební certifikační orgán
PPP–Public-Private Partnership
PPS–parita kupní síly
PZI–příjem zahraniční investice
ROP–regionální operační program
RPS–Rámec podpory Společenství
ŘKV–Řídící koordináční výbor
SEA–posuzování vlivů koncepce na životní prostředí
SF–strukturální fondy
SII–souhrnný inovační index
SOZS–Strategické obecné zásady Společenství pro soudržnost
SROP–Společný regionální operační program
TEN-T–transevropské dopravní síť
V&V–výzkum a vývoj